

ภาคผนวก : การอภิปรายพิเศษ

ทิศทางและแนวโน้มของวิชวารณกรรมไทย

การอภิปรายประจำรอบการศึกษาวิชาชีววรรณกรรมปัจจุบัน เดือน มกราคม พ.ศ. 2528

สุชาติ สวัสดิ์ศรี	วิทยากร
วนิช จรุงกิจอนันต์	วิทยากร
“ไฟลิน รังษีรัตน์”	วิทยากร
รศ.รื่นฤทธิ์ สัจพันธุ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย
ขมรมภาษาไทย มร.	ผู้จัด

อ.รื่นฤทธิ์ “อย่างให้คุณว่าฉันใช้เล่าเรื่องงานเขียนของตัวเองให้นักศึกษาฟังสักนิดในเรื่องวิธีการเขียน ถ้าเกิดในการเขียน ประวัติความเป็นมาในเรื่องการเขียนของคุณว่าฉัน”

วาณิช “ผมเริ่มเขียนหนังสือ เริ่มแรก ๆ เขียนก่อนตอนต้นสมัยเรียนมัธยม เริ่มเขียนก่อนตอน หัดเขียนก่อน ถ้าถามว่าทำไว้ตั้งแต่เขียนก่อนก็ตอบไม่ถูกเหมือนกัน สมัยเรียน ป.3-ป.4 มีหนังสือรวมเกียรติเล่มหนึ่ง มีสามกิํกเล่มหนึ่ง ทั้งบ้านผมมีหนังสือ 2 เล่ม ที่วางทิ้งอยู่ไม่มีใครสนใจ หมก็ถ่ายหนังสือ 2 เล่มนี้ ถ่ายแล้วก็จำไม่ได้ก็ฝ่าและไป พ่อเรียน ป.5 เริ่มเขียนก่อน โดยไม่รู้ว่าก่อนคืออะไร พยายามเขียนให้มีสัมผัติก็เขียนไม่ได้มาก พ่อเรียน ม.5 - ม.6 มีเพื่อนเขียนก่อนก็เลยเริ่มเขียนบ้าง ก็เขียนก่อนมาเรื่อย ๆ จนมาอยู่ชั้นศึกษาปีที่สอง เขียน จนกระทั่งเรียนจบมหาวิทยาลัยก็มาทำงานธนาคาร ก็เริ่มเขียนเรื่องสั้น แต่ก็เขียนไม่เป็น จริง ๆ แล้วปัญหาสำคัญอยู่เบื้องหนึ่งก็คือ ตัวเองขาดการเห็นอกหักกับคนที่เค้ามีความรู้ มีประสบการณ์ เพราะฉะนั้น การเขียนเรื่องก็เลยจะเทะเปะ渺渺ไม่ได้ พอมามาเขียนเรื่องสั้นเรื่องหนึ่ง ตอนนั้นแทร็บมัวจะไปอเมริกา ก็มีข่าวลือว่าคนเขียนเป็นบ้าไปแล้ว ความจริงผมปกติคือตอนได้ก็ไปอเมริกา ตอนอยู่อเมริกาก็เขียนจดหมายถึงเพื่อน นาส่งที่ตอนนี้ เขียนเรื่องจนกระทั่ง ก้าวไป เป็นหนังสือที่ผมคาดไม่ถึงว่าจะขายดีขนาดนี้หรือเป็นที่ก่อสร้างถึงกันมาก ก็ไม่ผิดถึงลักษณะงานเขียน ผลงานไม่รู้ว่าส่วนหน้ามากก่อนว่าจะเขียนเรื่องคลอกได้ เขียนเรื่องเดียบที่ได้ไม่เคยรู้ว่าเลยว่า ตัวเองมีความสามารถมาก่อนเขียนเรื่องจดหมายถึงเพื่อน ก็ไม่คิดว่าจะมีคนอ่านแล้วชอบไม่เจตนาที่จะให้ตกลงไว้มากนัก พ่อเรียนไปได้ 2 - 3 เรื่อง ถึงรู้ว่ามีคนซื้อบนเว็บด้วยกัน ก็เริ่มก้าบมาจับลักษณะที่ตัวเองเขียนว่าเพราะอะไรมาก็จะได้ จับได้บางอย่างว่า การสัมภาษณ์ของ เกาหลีถึงค่า สีดำ สีแดง สีเหลือง สีเทา สีเขียว สีขาว สีขาว สีเหลือง อะไรพวกนี้ เรารู้สึกไม่ถูกมาก ใน การที่จะไปหาค่าพวกนี้ มันอาจจะเป็นได้ว่าเขียนก่อนมาจันกระทั่งอยู่มือ หมกกลับไปอ่านงาน ของตัวเองสมัยที่กำหนังสือวรรณคดีลักษณะการเขียนบทบรรณาธิการมันก็มีลักษณะการเขียน

เหมือนงานเขียนจดหมายถึงเพื่อนหรือคนที่รัก ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน แต่การเขียนมันต้องมีความเป็นคน สุภาพ อ่อนน้อม ท่อง denounced ไม่ได้ก้าวร้าวหรือหะนงอย่างที่เขียน แต่การเขียนมันต้องถูก เรายังต้อง เผชิญหน้ากับคนที่เราพูดถึง ผู้ที่ทำอะไรให้กับเรา ไม่ได้ความใจด้วยของพ่อสมควร อีกอย่างหนึ่งที่มีความถูกต้อง คิดว่าตัวเองทำอะไรไร้สูญเสียแล้วก็จะเป็นอย่างไรก็เป็นกัน ความกล้ามั่นอาจจะช่วยอีก อย่าง คือ อาจจะเขียนอะไรออกไว้ได้มากกว่าคนอื่นที่เดาไม่ถูก แต่ว่าให้มองหัวเรื่องมันอาจจะมีอะไร อื่น ๆ นอกเหนือกันนี้ แต่สมมติคิดว่ามันเป็นหน้าที่ที่คนอื่นจะมองเรามากกว่า แต่ถ้าจะสรุปตัวเอง ง่าย ๆ เห็นที่เขียนงาน หรือว่าทำงานหรือลักษณะงานมันจะออกในรูปนั้น มันเริ่มต้นโดยไม่รู้ตัว มันอาจจะมีอยู่ในตัวเรา งานเขียนจริง ๆ สมมติว่ามีคิดว่า ตัวเองจะต้องตัวเองไว้แค่เขียนเรื่องทดลอง เขียนเรื่องเดียวกัน แต่เดียวน สมมติพยายามจะเขียนสารคดีท่องเที่ยว พยายามจะเขียนนานนิยาย พยายามจะเขียนเรื่องสืกสับ สมมติพยายามลองค้นหาว่าเราจะทำอะไรให้มากกว่าที่เดาของเรา ความจริงผมเขียนก่อนรักให้หวาน และก็สมมติพยายามที่ทันบุตรงานเขียนเป็นระเบียบ เพื่อที่มองคุณตัวเอง ใหม่ พยายามที่จะเขียนอะไรที่มันแปลกดี ๆ จากที่เคยอ่านมา"

อ.รุ่งฤทธิ์ "นักศึกษาคงได้ทราบว่างานของคุณวารินทร์นี้ เริ่มเขียนตอน ในปัจจุบันก็จะมีจะเขียน รับแก้วแล้วก็ยังมีคนเรียกงานว่า เป็นกวีร้อยแก้วตัวความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษา ที่นี้ขอเรียน ตามคุณวารินทร์ก็คงหนึ่งว่า ในการที่คุณวารินทร์จะหาแนวทางในการเขียนของตัวเองในหลาย ๆ แบบ พอยังงานเขียนเรื่องในแนวใหม่ รูปแบบอย่างไร"

ภาณุช "ถ้าตอบให้ด้วยคงจะยังไม่ได้ แต่ว่าลักษณะการเขียนคอมลัมเป็นติ่งที่ผ่าน schon เรื่องที่ไม่ใช่นวนิยายอะไร เป็นการสะท้อนความคิดของตัวเองของมาจากตัวเรื่องนักเรียน ก็เรื่อง อะไรลักษณะนี้ แล้วก็พูดถึง เป็นติ่งที่ตัวเองตัดที่จะใส่ แต่ก็ไม่แน่ใจว่า จะเป็นติ่งทำให้เกิด หรือทำให้ดีแค่ไหนอย่างไร ก็ schon แต่คิดว่าถ้าพูดถึงความชอบที่จะทำ ก็ schon ทางนี้ มีเหตุผล อย่างหนึ่งคือมันง่าย มันไม่ต้องการโครงสร้างมาก มันจบในแต่ละตอน เรื่อง 2 หน้า 3 หน้า 4 หน้า มันจบ ก็จบไปเลย นิยายมันต้องมีโครงสร้าง มีองค์ประกอบ เก็บเล็กผสมน้อยต่อรองในนั้น แต่ตรงนี้ มันง่ายมาก เรื่องสั้นเขียนพื้ตเรื่องทำอะไรที่มันมีอะไรพิเศษออกไปมาก มันง่ายมาก ถ้าตัดตัดความพยายามใจที่จะทำ อย่างการทำลักษณะการเขียนคอมลัมเป็นรากกำเนิดน้ำมากกว่า"

อ.รุ่งฤทธิ์ "ในงานเขียนนี้ โดยส่วนมากจะใช้ประสมการณ์ของตัวเอง แล้วเวลาที่เขียนเรื่อง คุณวารินทร์ กำหนดตัวผู้อ่าน กลุ่มผู้อ่าน หรือเขียนโดยไม่ได้กำหนดตัวผู้อ่าน"

ภาณุช "ก็พูดกันที่เขียนนะจะ ก่อนจะตอบมือเขียนสิ่งที่คิดก็คือ คนอ่านเป็นใครกันในใจของเรานะ ให้คือคนที่ อ่านเรื่องของเรานะ ทุกวันนี้มีเขียนเรื่องของเด็ก สมมติว่ารู้ว่าคนอ่านนี่เป็นเด็ก ภาษาที่เด็กอ่านแล้ว ไม่เข้าใจภาษาที่ดิวิลส์ ที่เด็กอ่านแล้วติดความ สมมติใช้ไม่ได้ การกำหนดคนอ่านไปก่อน ทำให้เรา มีความหนักแน่นแล้วก็ใช้ภาษา ใช้เรื่องที่เหมาะสมขึ้น ไม่ใช้เรื่องแบบบะ"

๘. รุ่นที่ ๔ “หันมาทางด้านวิจารณ์บ้าง อย่างให้พูดถึงการทำงานของก่อสร้างกรรมพินิจ ว่ามีการทำงานอย่างไร”

ไฟลิน “ไม่ทราบว่าพูดถึงก่อสร้างกรรมพินิจ แล้วจะมีใครรู้จักหรือเปล่า ก่อสร้างกรรมพินิจ ไม่ได้คือดังอะไร เราเป็นก่อสร้างเล็ก ๆ เท่านั้นเอง แล้วก็ทำงาน ถ้าเราถ่ายแบบรัฐ เราจะไม่ทราบ เขายังเป็นก่อสร้างกรรมพินิจ ซึ่งในตอนลับนั้นเดิม ชื่อคนเขียนหนังสือ ซึ่งเราเปลี่ยนเป็นกรรม พินิจ เป็นสิ่งได้ไม่ถึงปีนึงของ ติดฉันเคยเป็นประธานชุมชนวาระนัดเดียว คนที่ทำงานในชุมชน กรรมนัดเดียว ก็สนใจมาก คงเหมือนชุมชนภาษาไทยที่ร่วมฯ นิค เมื่อสนใจกันคนที่จบแล้วก็จบไป แต่ยังไม่ไปจากชุมชน ก็ยังกลับไปชุดอยู่ที่ชุมชนเสมอ และคนที่ชุมชนก็ตามไปที่บ้านเพื่อก็เลย ยังไม่เลิกกันซักที่ ปี ๑๙ ก็ยังเชื่อกันเสมอ ทุกเดือนต้องกินก๋วยเตี๋ยว กัน แหล่งที่ไปก็คือ ที่บ้านคิดัน เอส ที่นี่หลัง ๖ ชั่วโมงนั้นนักเขียนเกิดยกทัพเข้าป่ากันไปหมด เงินบจก.ไม่รู้จะเงินบังไว ปี ๒๐ เงินบจก.พวกเรากินก๋วยเตี๋ยวอยู่เฉยไม่ได้ พวกเราต้องทำอย่างอื่นขึ้น ก็เลยตัดสินใจว่า ถ้าเรา เริ่มต้นลองทำครัวว่าจะทำอย่างไรดี ศิริในสมัยที่เรียนอยู่นี่มีรุ่นพี่คนหนึ่งเป็นนักเขียนเรื่องสั้นชื่อ อะนัน ที่นี่ก็จะนักเขียนก็อกร่วมกัน ในการให้รางวัลเรื่องสั้น ที่ลงในอนุสรณ์การนัดเดียวปี ๑๙ เป็นการคัดแคน ถ้าเราสามารถให้รางวัลเรื่องสั้นที่อยู่ใน นิตยสารหัวไว้ได้ถึงจะเรียกว่าทำได้ ก็หัวข่าวของชีวิต แรกเริ่มความคิดของท่านมาโดยไปตาม หลัง ซึ่งหนังสือที่มีเรื่องสั้นมาพิจารณาในปี ๒๑ ในช่วงนั้นมีคนมาช่วยงานกันเยอะ ก็มาช่วยกันทำ กัน ๑๕ - ๒๐ คนได้ พอกำกับมาเป็นการประการของก่อสร้าง หลังจากนั้นพิมพ์ออกมานะเป็น เผื่อน สำนักพิมพ์พัชร์กนกพิมพ์ ปีต่อมาเราก็ยังทำอยู่ ปี ๒๒ คนที่ทำก็เหลือเช่นเดิม เขากินก๋วย เตี๋ยว ช่วงปี ๒๒ ของการวาระนัดเดียวมาก ไม่ได้เที่ยงกันอย่างมาก ในแนวทางวาระนัดเดียวใน ช่วงนี้นอง ๆ ที่เข้ามาใหม่ในก่อสร้างจะเกิดความรู้สึกว่าทันกระแสในสมัยนั้นไม่ได้ มีการวิพากษ์ วิจารณ์ จึงขออยู่ห่าง ๆ ก่อน เวลา ก่อนอุปถัมภ์ให้ไปทำงานได้ ก่อสร้างก็คงเหลืออยู่ ๑๐ คนได้ การทำ งานที่ออกมานางานใหญ่ ก็ยังคงกันอยู่บังไว้ได้ ก่อสร้างเป็นรูปเป็นสี่ แต่ก็ยังทำกันอยู่บัง “ไม่เลิก”

๙. รุ่นที่ ๔ “อย่างให้คุณไฟลินพูดถึงหลักการเลือกเรื่องที่จะวิจารณ์ มีหลักอย่างไรที่จะวิจารณ์”
คุณไฟลิน “สำหรับตัวติดตัวของคนเดียว บังบุ้น มีความคิดว่าจะหยิบหนังสือเล่มใหม่มา วิจารณ์ มีหลักว่าหนังสือใหม่ทุกเล่มจะพยายามวิจารณ์ให้บังเขียนใหม่มีความรู้สึกว่ามีคนทำ ท่อง จะเกิดกำลังใจหรือเติบโตสั่งใจนั้น อีกเรื่องหนึ่ง แต่ร่วมเมื่อรู้ด้วยว่ามีคนมองหนังสือของ เด็ก ถ้าเรื่องใหม่มีความยาว มีเนื้อหาแน่นในเรื่องแล้ว ก็เขียนสั้นไว้ได้ คือ วิจารณ์สั้น ๆ ไม่ ได้ ก็จะวิจารณ์ลงในสยามรัฐ ถ้าเล่มใหม่เล่มบางนิดเดียวที่เขียนมาไม่มีอะไรที่ควรจะเอ่ยถึง บัง ติดตัวอีกวิจารณ์ลงในมาดูกูนิ เพราะเนื้อที่น้อย เวลาวิจารณ์มีหลักอย่างไร มันบอกไม่ได้ว่า

นักเมืองทั้งอันใหม่และอันเก่า เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นมาเอง โดยมองที่งานแขะที่นักเขียน แห่งอนุสัมพันธ์ เป็นนักเขียนที่ร่วมกับการต่อต้านการปกครองอย่างเดียว เราจะวิจารณ์ว่าคือต้องหูกันตรงๆ ว่ามันเกิดอะไรขึ้น เท่าที่เราเห็นถ้าหากเป็นนักเขียนใหม่ ก็ต้องให้เข้าใจให้มีมาตรฐานหน่อยบ้าง เราจะบอกเด็กว่าอะไร “ไม่ว่านักเขียนที่ร่วมกับนักเขียนใหม่ แต่ถ้าต่างมีคุณหนึ่งว่า นักเขียนที่อาจจะต้องกวนนักเขียนใหม่พูดยกย่องหน่อย โดยคงความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงไว้ได้ภาษาเหล่านั้น”

อ.รื่นฤทธิ์ “มีอีกนิดหนึ่ง ที่จะบอกว่างานเขียนของเด็กปัจจุบันไม่ดีขึ้นไม่ถึงใจ หรือว่าดีขึ้นไม่ปราศจาก คุณภาพในมุมมองตรงไหน เช่น ภาษา การสร้างภาพพจน์ การสื่อสารออกแนวๆ”

ไฟفين “มองหมุดตั้งค่า คือ จะบอกว่ามีความตั้งค่าภาษาไว้ได้ มันอาจจะแล้วแต่ประเภทของงาน เช่น นวนิยาย บทกวี แต่จะประเภทจะมีองค์ประกอบของมันโดยเฉพาะ จะยืนยันในที่นี้ไม่ได้ว่า เวลาจะวิจารณ์งานเดียว จะคุณเดือนนั้นแต่เดือนนี้ แต่จะชี้แจงถูกต้องกัน บางชิ้นมีภาษาเด่นมาก หรือบางชิ้นแนวความคิดในเรื่องเด่นเด็ดเดิม ก็ต้องเน้นแนวคิดเป็นพิเศษ นี่มันบอกไม่ได้ถ้ายังคงต้องดูทุกองค์ประกอบ”

อ.รื่นฤทธิ์ “ขอความเห็นคุณสุชาติบัง ในฐานะที่คุณสุชาติทำงานในเรื่องของโอลิมปิก ซึ่งมีความเชี่ยวชาญมากในวรรณกรรมทางภาษาและวรรณกรรมไทย มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับวรรณกรรมไทยอย่างไร”

สุชาติ “วรรณกรรมของไทยนั้น ความเป็นมาอีกชิ้นหนึ่งที่ไม่ถูกนำเสนอ ถ้าหากให้สนใจมากไป ไม่ใช่ของความหลากหลายเดียว คุณจะนั่งอยู่กับเพื่อจะจะ ไม่ได้ทราบ ซึ่งไม่สามารถมีนักเขียนไทย ผู้ใดคือเด่นหรือชั้นกว่ามาเดือดเดือดและพ่าย อินโด네เซียและประเทศไทย ไม่ได้เป็นเรื่องที่ดี ไม่ได้เป็นเรื่องที่ดี แต่จะมีความหลากหลายในแบบที่มากกว่า ถ้าพูดถึงการขยายไปในเรื่องการพิมพ์ของราไฟล์ มากกว่าของเขามาก ยกเว้นญี่ปุ่นกับจีน ผู้ใดคือว่าปัจจุบัน ที่ผู้ใดคือว่าพอกันก็คือในแบบของการสร้างงานเขียน การนำเสนอปัญหาค่อนข้างใกล้เคียงกัน เช่นปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่มีลักษณะแตกต่างกันของก็เป็นรายละเอียด เป็นต้นว่า ในพิลิปปินส์และช่องแค้น ก็ต้องที่ฟิลิปปินส์และช่องแค้น ให้ทำให้บรรดาคนเขียนของพิลิปปินส์กับช่องแค้นมีการเขียนเรื่องเป็นภาษาอังกฤษค่อนข้างแพรวะหลาย นิยายสารที่ลงข่าวควรทางวรรณกรรม เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีภาษาที่มากจากช่องแค้น มาเดือดเดือด ติงกิโปร์ และพิลิปปินส์เป็นส่วนใหญ่ ตรงข้ามกับไทย ดูว่า เวียดนาม พม่า อินโดเนเซีย บังมีลักษณะที่ค่อนข้างบีบตัวเอง แต่ปัญหาการเขียนของช่องแค้นเรื่องราคุณจะเป็นอิสระมากกว่า ปัญหาร่วมกันบางอย่างที่ผู้ใดคือว่าในกลุ่มประเทศอาเซียนบังมีอะไรหลายอย่างคล้ายกัน เช่น การพูดถึงปัญหาของสังคมสมัยใหม่ การปรับตัวของสังคมสมัยใหม่ ความแปลงสภาพของผู้คนในสังคมที่พูดภาษาเดียวกันแล้ว จะเห็นว่ามีปัญหาใกล้เคียงกัน การนำเสนอผลงานค้านบทกวี เรื่องสื้น หรือนวนิยาย ก็เสนอปัญหาที่มีอยู่รวมอยู่กันมากกว่าใน

ตัวคุณผู้อ่าน ซึ่งคุณจะถูกเป็นอีกลักษณะหนึ่งไปแล้วตามแบบตัวคุณอุทศาสากธรรม แม้จะมีปัญหาความไม่สงบแยกเห็นมือนกัน แต่รูปแบบการเขียนคุณจะออกมากหดหายและมีลักษณะเป็นทางกลมากกว่า วรรณกรรมผู้อ่านมักเน้นบัญชาความแปลกด้ายจากการมองปัญหาของตัวเองเป็นหลัก เช่น ปัญหาความซับซ้อนภายในจิตใจ ลักษณะทางจิตวิทยาเข้ามามีบทบาทมาก ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบสังคมในอดีตภาคเหนือกับสังคมไทย บัญชาทางสังคมของเรามักจะแสวงขอมาในเชิงรุปรัրมมากกว่าnamธรรม นี่มองกันกว้าง ๆ นั่นคือเพราžeถึงอย่างไรมีจุดร่วมกัน แต่วิธีการแสวงขอ ก็คงแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ลักษณะที่เป็นลักษณะนั้น ก็คงมีแต่เป็นอยู่บนพื้นฐานของตนเอง ประเทศไทยประทุมัน

อ.รัตนฤทธิ์ “อย่างให้คุณพาณิชเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้พบนักเขียนในต่างแดนหลายชาติหลายภาษา ว่า เมื่อพูดถึงในด้านวรรณกรรมต่างชาติเมื่อเทียบกับของเรารู้จะเป็นอย่างไรบ้างจะ”

답변 “การพบนักเขียนต่างแดนมีปัญหาเหมือนกันคือ พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง ก็เลยล่าบากันนิดหน่อย เท่าที่พบกับนักเขียนต่างด้วยเรื่องเด็ก ยาวนานนานาชาติ ที่กรุงมอสโคว์ รัสเซีย ก็มีนักเขียนหลายคน 44 ประเทศไทย 150 คน ก็เท่าที่ตั้งเกตุมากกว่า ๆ ห้องนั้น ก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสพูดคุย ไม่ได้แลกเปลี่ยนความเห็นกัน ไม่ค่อยสนุกเท่าไหร่ที่จะแลกเปลี่ยนความเห็นกัน เพราžeพูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง อีกอย่างหนึ่งคือกันเรื่องอื่นมากกว่า ไปที่พิพิธภัณฑ์ไปเจอนักเขียนหลายคน นักเขียนส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้พูด เราคุยกันทั่ว ๆ ไปได้คุยแลกเปลี่ยนทรงกระดับกัน同胞ปะปองจริงจังในแง่ของการเขียนหนังสือ ไปเจอกันก็เจอนักเขียนมากมากที่มีปัญหาใหญ่ คือ พูดกันไม่รู้เรื่องเลยสักคำ ก็ไม่ได้มีเนื้อหาสาระอะไร พ้อจะรู้อยู่บ้าง คือ บัญชาที่เราเขียนไม่ใช่บัญชาที่นำตีแผ่นอะไร คือ รู้ว่านักเขียนในจีนตัวเขียนเรื่องอย่างไร เค้าจะท้อหน้าพังค์คอมได้ จากการที่เราอ่านหนังสือบ้าง เราถูกพ้อจะรู้สิ่งที่เราเขียนไม่ได้ทำให้เราตีแผ่นอะไร นักเขียนในรัสเซียท้าบอกว่า เค้ามีรายได้อย่างไร พิมพ์จำนวนหักห้ามต มีเรื่องหนังสือเดาพิมพ์ 100 ล้านกว่าเล่ม เรายังตีแผ่นพิมพ์เบอร์ตี้ แต่นั่นราไม่ได้แลกเปลี่ยนอะไรจริง ๆ จัง ๆ ถ้าจะถามว่านักเขียนอื่นค้าม商量เรื่อยอย่างไร นอกจากที่เผยแพร่แล้วคงก็ไม่ทราบ”

อ.รัตนฤทธิ์ “มีความเห็นอย่างไรในเรื่องวรรณกรรมหลัง 6 ตุลา เป็นต้นมา”

冇答 “หลัง 6 ตุลา เป็นต้นมา ในความเห็นของตัวเอง เรายังคงเขียนหรือกิจกรรมหรือให้演 หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องวรรณกรรมค่อนข้างมาก ช่วงหลัง 6 ตุลา เป็นต้นมา ความความเห็นของตัวเอง ติดตามเห็นว่าเราริบจับลักษณะวรรณกรรมทั่ว ๆ ไปมากขึ้น มองกว้างข้ามมาก ขึ้นกว่าเดิม อักษณะที่แบ่งออกเป็น 2 ค่าย มันเริ่มคล่องตัว หรือมันอาจจะเป็นเพราะว่า ค่ายที่เค้าເປັນກ່າວ່າວ້າຫຼັກນີ້ນີ້ ມันເຫັນໄວ້ຂຶ້ນອຸດົມໄປຫຼັກທຸກຄ່າທີ່ໄດ້ ອັນນີ້ ไม่ค่อยແນ່ໃຈเท่าไหร່ ว່າມັນມີການພາຍຫຼັກອຳນວຍຕ້ອງຄ່າຍື່ນ หรือວ່າມັນມີພະຍານເຮົາມອງໃນແນ່ງອງການເเขີນ นักเขียนທີ່ເຄີຍເเขີນເວັບ

ก้าวหน้าทั้งหลายอย่างเวลาเราถ่ายແล็ววิธีการนุಡองอะไรต่าง ๆ ปัจจุบัน ก็ยังมีลักษณะการเขียนอย่างนี้อยู่บ้าง แต่ว่ามีอยู่หลายคันพยายามที่จะเขียนให้มันนิมนวลขึ้น หรือเขียนให้มีอะไรมากขึ้น นักเขียนพยายามจะเน้นที่จะให้มีอะไรมากขึ้น และมีลักษณะการคิดทันเรื่องของความคิดมากขึ้น ที่เคยเป็นทุกที่ก้าวหน้าหรือทุกที่ต่าง ๆ ก็รู้สึกว่าน้อยลง"

คำอ่าน "คุณไพพิน เหตุที่ใช้นามปากกาแทนชื่อจริง เกี่ยวกับงานวิชาการนั้นหรือไม่"

ไฟفين "อันนี้คุณถามจะคิดว่า ที่ใช้นามปากกา เพราะว่ากลัวเด็กจะรู้ว่าใครวิชาการนี้ใช้ใหม่จะไม่ใช่ ไม่กลัว ว่าเด็กจะรู้ว่าใครวิชาการนั้น มันต้องจะเขียนอยู่ในวิชาการทุกคน และก็อยู่กันได้เป็นปกติ แต่ที่ใช้นามปากกา เพราะว่า นามปากกานั้นก็คืบขึ้นแม้จะเห็นการนั้น ดูๆ เราคงจำได้ว่าช่วงหลังเห็นการนั้น ดูๆ ได้ ก็อย่างใช้นามปากกา กัน

คำอ่าน "การวิชาการนั้นควรให้หลักเกณฑ์อะไรเป็นสำคัญ"

ไฟفين "ควรถูกสุ่มส่วนของงานวรรณกรรมชั้นนี้ ไม่ถูกว่าเนื้อหาตรงนี้ หรือรูปแบบตรงนี้ ถูมันทุกส่วนที่มีแต่จะรูปแบบงาน แต่จะประเทกษาอย่างว่า อันนี้จะถูกทางไหน ส่วนไหนส่วนไหนของเด็ก ซึ่งอยู่กับวิชาเรียนอย่างเดียว การเป็นนักวิชาการนั้น ด้านราค่าธรรมเนียม เช่น เราจะวิชาการนี้ไม่ได้ หรือเราไม่ได้ฝึกฝนการวิชาการนั้นเช่น เราจะเริ่มต้นเป็นนักวิชาการนี้เชย์ก็คงไม่ได้ และอีกประการหนึ่ง คือ ต้องกล้า บางทีนักวิชาการต้องกล้า กล้าที่จะแสดงออก เราจะต้องวิชาการนั้น ต้องกล้ายอมรับว่าเรา วิชาการนั้นอย่างนี้จริง ๆ และก็เป็นความจริง หลักสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือต้องมีเหตุผล เหตุผลในการวิชาการนั้น ไม่ใช่เหตุผลส่วนตัว"

อ.รุ่นฤทธิ์ "ขอความเห็นคุณสุชาติ เกี่ยวกับวรรณกรรมในปัจจุบันนี้ ในด้านทางศิลปะและความเคลื่อนไหว"

สุชาติ "สภาพปัจจุบันของวรรณกรรมไทย หลัง ๖ ตุลา เป็นต้นมา หากจะมองคุณลักษณะของมัน ยังคงเดือนไหวอยู่ แต่ไม่หลากหลายเท่าที่ควร ถ้าเรามองถูกการพัฒนาของมัน ตั้งแต่เริ่มมีงานเขียน จนถึงปัจจุบันในประเทศไทย โดยเฉพาะเริ่มต้นที่เราเริ่มเข้ารับเอกสารแบบทั่วไปอย่าง普遍 และเริ่งต้นแบบทั่วโลก เข้ามา แล้วถูกให้ถูกกลงไปในลักษณะทางชนชาติ ผนวกคิดว่าเรามีหลักอย่างที่เป็นลักษณะของเราระ โดยเฉพาะสภาพของวรรณกรรมไทยที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ถูกภาพกันแล้ว ผนวกคิดว่ามีสภาพกว้าง ๆ อยู่ ๔ ประการ

ประการแรก โครงสร้างใหญ่ ๆ ทางด้านศิลปะ เมือง ซึ่งเป็นศูนย์ของอัพนธารกรรมทางหนังสือ นั้น เป็นการเดินตามจากคนชั้นกลาง เชือสายเงิน การขยายตัวของการศึกษาศาสตร์หนังสือ หรือแม้แต่สภาพของวรรณกรรม ถ้ามองให้ถูกกลงไปโดยฐานจากฐานทางเศรษฐกิจ คนที่มีโอกาสการรับรู้ปัญหา คนที่มีโอกาสอ่านออกเขียนได้ คนที่มีโอกาสรับรู้อัพนธารกรรมสมัยใหม่แบบทั่วโลก

นั้น ถ้ายกเว้นพวกเชื้อพระวงศ์ในญี่ปุ่นเริ่มรับอิทธิพลจากตะวันตกแล้ว ญี่ปุ่นได้รับโอกาสในชีวิตมาก่อนคนอื่น ๆ และมีโอกาสปรับปรุงเปลี่ยนแปลงค่านิยมในด้านรัฐธรรมนูญมากกว่าก่อตุ้นอื่น ก็เห็นจะเป็นคนไทยชั้นกลางที่มีเชื้อสายจีน นี้เป็นลักษณะโครงการสร้างที่พอกพูนการเดินทางในส่วนอื่น ๆ หัวหมุดด้วย ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมหัวสภาพในทางศิลปะและวรรณกรรม สภาพการรับรู้ทางด้านหนังสือ ถ้าพูดกันตั้งแต่เริ่มต้น ก็มีโรงเรียนข้าราชการ พหลเรือนสมัยรัชกาลที่ 5 ที่เน้นไปทางรัฐราชการ คนที่ได้รับการศึกษา คือ เชื้อพระวงศ์และเจ้านาย ชั้นสูง แล้วคนที่เข้ามา มีบทบาททางเศรษฐกิจในสังคมจริง ๆ คือ ชนชั้นกลางเชื้อสายจีน ซึ่งเหล่านี้ อาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามสภาพ แต่ผมเห็นว่าโครงการสร้างอันนี้ยังเป็นโครงการสร้างใหญ่อยู่ การขยายตัวของคลาดหนังสือและสภาพทางวรรณกรรมที่ขยายไปสู่ส่วนล่าง มีรายมาบตัวไปจาก ส่วนนี้ จนมีความรู้สึกว่าสภาพการศึกษาตัวของคลาดหนังสือบ้านเรา บางที่มักตอบสนองคนชั้นกลาง มากกว่าคนชั้นล่าง และมองให้ลึกแล้วก็คือ คนชั้นกลางเชื้อสายจีน อันนี้ไม่ได้ถูกห้ามไว้ แต่ถูกห้ามไว้ในชีวิตของคนที่อยู่ในเมือง คนที่ได้รับการศึกษา ซึ่งพร้อมจะเป็นบังชับ ในการเปลี่ยนแปลงทางชนิดนี้ถูกกันแล้วน้อยในวงจรเด่านี้ และนี่เองที่ทำให้ไม่สามารถใจ ว่า ทำในช่วงไตรชานา หรือกรุงกรุง รุ่งไม่ค่อยอย่างถ่อมตนบัญชาเก็บกับชนชั้นของเข้า แต่กลับ อย่างถ่อมตนบัญชา เศรษฐกิจ หรือความผุ้งพ้อของพากคนชั้นกลางตามไปด้วย แต่สภาพทางวรรณกรรมในบ้านเราะจะขยายตัวเดินໄหหิริ่ม จนว่าต้องถูกห้ามในการอ่าน คนในระดับพื้นฐานเหล่านี้ ว่าเขานิยมซื้อขายอะไร

ประการที่ 2 เนื้อหาของวรรณกรรมบังชูบัน ถูกจัดสั่งที่พัฒนาฝ่ามือ ไม่ว่าจะเป็นคลาดหนังสือ พื้นที่ห้ามหนังสือ คนอ่านหนังสือ มักตั่นตัวไปตามรสนิยมแบบฟังค้า แต่แก่นเรื่องหลักในทาง คุณภาพของนักเขียนยังเป็นการพูดถึงความขัดแย้งทางชนชั้นและบัญชาช่องว่างทางจิตใจ ระหว่าง เมืองกับชนบท ผู้อ่านมักตั่นตัวไปพัฒนาตัวรับประทานที่มีการพัฒนาแบบนี้ และความรู้สึกนี้มักกิน ความไปถึงความขัดแย้งระหว่างความคิดใหม่กับความคิดเก่าอย่างไรกันของนั้นตัว หัวใจแห่งรุ่งแบบ และเนื้อหา ไม่ว่าจะแตกตัวออกมารูปแบบวรรณกรรมเพื่อสังคมหรือวรรณกรรมน้ำเน่าก็ตาม

ประการที่ 3 แนวโน้มกว้าง ๆ ของวรรณกรรมไทย ตั้งแต่ตีดจนถึงบังชูบันถ้าหากมอง ถูกกันในแง่ของการอนุรักษ์เรื่องราวเรื่องขึ้นมาแล้ว พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครในวรรณกรรม ไทย ถูกจัดให้เป็นการสร้าง “ตัวเอก” มาเป็นตัวเดินเรื่องให้ญี่ปุ่น คือ ตัวเอกเป็นตัวหลัก แต่บัญชาและ การบรรยายสภาพแวดล้อมมักจะเป็นส่วนรอง ในอีกด้วย ให้จากเรื่อง ชุนช้างชุนหมน พระลอด “แมพเดอโย” ในสีแม่นิดนิด “จันทร์ โนนดินแดง” ในแลไปข้างหน้า ลักษณะที่เรียกว่า main character ถูกจัดให้เป็นตัวหลักของนวนิยายไทยมากกว่าจุตื่น คือ เป็นตัวบทบาทให้ญี่ปุ่นทบทาตัว ให้ญี่ปุ่นได้ฟังเรื่อง วรรณกรรมชั้นนี้กับพื้นความสำเร็จ ตั้งนี้ ไม่ใช่ของบริการเรื่องเทคโนโลยีไม่

ท่องเที่ยวนักเขียน ความหลักหลากรายทางความคิดไม่ต่ออยู่มี

ประการที่ 4 ศิบเนื่องมาจากการประการที่ 3 ก็คือ นักเขียนที่บุกเบิกน่าสนใจในเชิงทดลอง คือ เป็น experimental ทางรูปแบบและเนื้อหาใหม่ หรือเสนอให้เพิ่มความริเริ่มแปลงใหม่วักษ์ไม่ต่ออยู่ปราบากฎให้เห็น ล้วนให้ผู้อ่านต้องการเป็นนักเขียนที่พับความสำเร็จ ก็มักจะรวมเรียนรู้กันในลักษณะด้วยគรรษแบบประเพณี ด้วยគรรษลักษณะ “คงไถก” นั้น ได้รับความสำเร็จมากกว่าการเขียนแบบโภภานภูมิหรือการเขียนในเชิงลักษณะและหนึ่งเรื่อง บทบาทด้วย (จะคร) ในญี่ปุ่นนั้น ว่าไปแล้วก็คงขาดไม่ได้ แต่เทคนิคใหม่ ๆ ต่างหากที่มันขาด ด้วยគรรษในเรื่อง One Hundred Years of Solitude ที่กำลังเรียล มาเคช เรียนก็มีบทบาทของตัวให้ญี่ปุ่นเห็นกัน แต่ถ้าอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์แล้ว จะพบว่าเขามีการใช้เทคนิคหลักหลาย ทั้งในเชิงหนึ่งหรือร่วม และการใช้ภาพผืนแบบกระแซสำนัก ส่วนเวลาที่กำหนดก็ใช้เทคนิคที่ย้อนกลับไปกลับมา ไม่ได้เดือนไฟล์ไปเป็นแบบตั้งแต่เกิดไปจนนารถออกแต่งงานพยายามจากพะรเอก หรือในเรื่อง Hunger ของคุณ แอนธูน ด้วยគรรษที่เป็นบทบาทตัวใหญ่ ก็เป็นในลักษณะ “ไม่มีซื้อ” คือจะเป็นโครง ซึ่งจะไม่สำคัญ แต่ความตื่นตัวของตากที่สำคัญกว่า เพราะมันแสดงความหลากหลายมากกว่า นักเขียนไทยที่ทดลองทำอะไรใหม่ ๆ เช่น ทดลองใช้ส้านวนหรือเทคนิคใหม่ ๆ คุณเมื่อนจะมีน้อยมาก ลักษณะว่าอะไรตามกันนี้ ก็คือว่าเป็นการแต่ใหญ่ของสภาพวรรณกรรมไทยปัจจุบันต่างบุคคลต่างสมัย ก็มีบทบาทครอบจั่ง哪怕是กันไป ควรได้พบความสำเร็จ “ขายดี” ในด้วยគรรษที่มีบทบาทใหญ่ประเภทไหนก็ใช้ใน เช่นนั้น....ทั้งนี้เน่าเสื่อมและเพื่อชีวิตและครัว....สังคมไทยเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นประเพณีนิยมอยู่แล้ว การปักกันการเดินทางของวรรณกรรมทั้งในแง่ความค้นแปรทางการเมือง การครองชีพ ตลอดจนการไม่โอบอุ้มนักเขียนในเชิงคุณภาพหรือปล่อยให้มีการทดลองแนวการเขียนใหม่ๆ เสนอ ล้วนเป็นส่วนจำกัดศิลป์ของวรรณกรรมไทยให้รื้าชาติอยู่กับตัว พูดง่าย ๆ ก็คือ หุบดันมากกว่า เหตุล่อนไหว แม้จะมีความคิดใหม่ ๆ กระจัดกระเจอะอยู่พอสมควร แต่แล้วลงท้ายก็คุณเมื่อนลองอยู่ใน เบ้าเดียว อย่างไรก็ตาม งานเขียนใหม่ๆ คงหลักหลากรายขึ้น เพราะสังคมมันแสดงความนัด แห้งสับสนมากขึ้น ล้วนนั้น การท้าทายใหม่ ๆ ในทางรูปแบบและเนื้อหา หมกเม็ดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในญี่ปุ่นนักเขียนใหม่ ๆ ไม่นำกันน้อย

การอภิปรายในวันนั้น ได้อ้อนเชมี่องค์ธรรมชาติ ก้าว ผู้รายงานมิได้อ�述งานสรุปที่อภิปราย ให้เพิ่มเติมในห่วงของการรอขอของผู้อัจฉริยะที่อ่อนร้อนใหม่ เมื่อจากทบทวนกันแล้วผู้อภิปรายก็ เผรีร้อนผู้รายงานอุดต์ไม่ทัน จึงหัวขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

(พิมพ์ครั้งแรกใน สยามรัฐสัปดาห์วิชาชีวฯ ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2526)

ท่าไนจีร์องค์กรนี้จะท่อนสังคม

การอภิปรายพิเศษในวิชาธรรมนูญปัจจุบัน

เสนาธิการ

วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วิทยากร

รองศาสตราจารย์รัตนฤทธิ์ สัจจพันธุ์ ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ. วีนฤทธิ์ "ขอเรียนเชิญคุณเกนทร์ เทราพย์ ให้มาอธิบายความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ควรกันร่วมก้าวไปในถึง
ที่จะต้องมีการยกกรรมสังคมทั้งหมดเพื่อความเป็นธรรม"

เห็นด้วย "ผมว่าวรรณกรรมนั้นมีลักษณะสะท้อนสังคมอยู่ทุกเรื่อง เพียงแต่ว่ามันจะมากหรือน้อย
จะถูกต้องหรือจะปิดเป็นเพียงไรเท่านั้นเอง เพราะว่าติดปะซึ่งหมายถึงวรรณกรรมตัวอย มัน
เป็นกิจกรรมซึ่งคนเรากระทำต่อธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา แล้ว
ก็ชีวิตของคนเรานี้มันก็เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่ง จากชีวิตของคนเรานี้ มันก็มีอย่าง
อื่นอีก เช่น เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย ชนบทรวมถึงประเพณี ศิลธรรม อะไรเหล่านี้
ห้อมล้อมอยู่แล้วกับคนเราที่เกิดมา เราเกิดมาในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งระบบสังคมก็ต้อง เศรษฐกิจ
ก็ต้องห่อทุ่มสังคม เช่น กฎหมาย ชนบทรวมถึงประเพณี ศิลธรรมก็ต้องเพิ่มเติม ก็ต้อง เหล่านี้
มันมีอยู่แล้วแน่นอนอันหนึ่ง สมมติกุณที่เกิดมาในปัจจุบัน พากเหล่านี้มันจะมีอยู่แล้ว แล้วก็นี่
คนเรามีอยู่เกิดมาแล้วเราเก็บเริ่มเรียนรู้สังคม เรียนรู้จากการเอาตัวอย่างบ้าง จากการมองเห็นการ
ประพฤติ ปฏิบัติของคนอื่นบ้าง เข้ามาเพื่อที่จะปรับตัวของເຫດເອງให้เข้ากับสภาพที่เป็นอยู่ใน
สังคมนั้น ส่วนหนึ่งเราเรียนรู้เราศึกษาสภาพต่าง ๆ ของสังคมที่เป็นอยู่รวมทั้งธรรมชาติ รวม
ทั้งปรากฏการณ์อื่น ๆ ด้วย ออาจจะมองเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น มันควรจะได้รับการตัดแปลง
มันควรจะแก้ไขเพื่อให้สังคมนั้นได้ก้าวหน้าไป หรือไม่ได้ที่มีมันก็มีปัญหา บันทึกจนออกไปแล้ว
ว่างงาน อันนี้เราเก็บเห็นว่ามันเป็นสิ่งหนึ่งที่เราจะต้องแก้ไข มันอาจจะเข้าเป็นที่เราจะต้องให้
ความเห็นหรือต่อต้านเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น ที่นี่จะพูดถึงนักเขียน นักเขียนนี่เราเก็บ
มีชีวิตอยู่ในสังคมในระยะเวลาอันหนึ่งของเราเหมือนกันแล้ว เราเก็บเขียนเดียวกับคนอื่น ๆ ทั่ว ๆ
ไป เราอุดชั่บ เรายังคงความเป็นจริงต่าง ๆ ในสังคม ผลงานธรรมชาติ วัฒนธรรม มหา-
วิทยาลัยรามคำแหง ทุกงานเป้าเขต ตินเน้า ลมไฟ อะไรต่าง ๆ รวมทั้งสภาพสังคมที่เป็นอยู่ คตินิยม
ต่าง ๆ การให้วิชาสหประภูมิของเราเข้ามา ถ้าเป็นคนธรรมชาติรับทราบบ้าง หรือมีความคิด
แล้วก็หยุดแค่นั้น แต่นักเขียนของເຫດເອງเข้ามาแล้ว เขายังคงที่อันมันก็ลับออกไปในรูปแบบทาง
ศิลปะ ซึ่งอาจเป็นหนนิยาย อาจจะเป็นเรื่องสั้น หรืออาจจะเป็นโคลง ลังก์ ก้าฟ์ กอกอน
เป็นต้น จะนั้นเป็นการมันจะมีท่านของนี้ ศิลธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่เราเห็น
เราอุดชั่บเข้ามาโดยประมาณ ความรู้สึก ตัวอย่าง ตัวอย่าง ตัวอย่าง แล้วมันจะเข้ามาสู่ความประทับ
ใจของเรา นอกความรู้สึกทั้งหลายแล้วเราจะต้องออกไปในรูปของศิลปะ ซึ่งมันจะมี 2 อย่าง
ประกอบกัน คือ หนึ่ง Objective คือสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ บางกับความรู้สึกนึกคิด
อัคคีสัญของเรา นักเขียนคิดเข้ามาเป็น Concept มันจะผสานกับกันแล้วก็ออกไปใหม่ มัน
จะมีสองอย่างคือ ความเป็นจริงที่มันเป็นจริงแล้วกับบางกับภาวะอัคคีสัญของนักเขียน งานทุก
อย่างจะมี 2 อย่างนี้ประกอบกัน มันเข้ากันว่านักเขียนเป็นสามารถส่วนหนึ่งของสังคม ความ

รู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของเรามันมาจากไหน ส่วนหนึ่งมันมาจากการสั่งแวดล้อมที่เรามีอยู่ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน เรายังคงเป็นคนเดิมในครอบครัวหรือในห้องอพาร์ทเม้นท์ที่ไม่ต้องจะเหมือนกัน ฐานะทางวงศ์กระถุก ทางบ้านการค้า แล้วก็การศึกษาที่เราได้รับ ประสบการณ์เหล่านี้มันจะมีความแตกต่างกันรวมทั้งฐานะที่เรามีอยู่ทางด้านเศรษฐกิจด้วย อาจจะมาจากครอบครัวของคนขึ้นก่อตั้งหรือคนที่อยู่ก่อน เศรษฐีหรือเจ้านา ส่วนสิ่งเหล่านี้มันจะมีส่วนกำหนดความรู้สึกนึกคิดของเรามากก็น้อย จะนั้นการจะห้อนออกไปที่ผ่านสักขีพยานที่เป็นอัตลักษณ์มันเป็นการกำหนดค่าว่า นักเขียนปัจจุบันนี้ มีความรู้สึกอย่างไร อย่างสมมติว่าเราเห็นคนขายงาน ขอทาน เราที่รู้สึกว่า เขายากจนนะ เรายังคงสามารถ แล้วก็จะกันแค่นี้ ก็หมายความว่าเรามองแต่เพียงสิ่งที่เราระบุ แต่เพียงผิวเผิน มันต้องมองลึกออกไป เข้าไปถึงเบื้องหลังเหล่านั้น ซึ่งผมรู้สึกว่ามันเป็นงานค่อนข้างยาก แล้วอีกประเดิมหนึ่งในความรู้สึกส่วนตัวของผมเองว่า งานประพันธ์ของไทย เราเน้นส่วนใหญ่หรือส่วนมากที่เดียวเป็นงานซึ่งค่อนข้างจะผิวเผิน เรามองปัญหาต่าง ๆ หรือ จะห้อนชีวิตซึ่งเป็นสักขีพยานที่ค่อนข้างจะผิวเผิน "ไม่ถึงก็ไป เหมือนกับเราเกิดตามผิวนั้นที่ มันคันกับเราตามผิวนั้นเอง" "ไม่ถึงเข้าไปไม่ถึงกับปีศาจวนหัวใจ" ความรู้สึกต่าง ๆ ที่มันอัดอั้นให้มันออกมานี้ได้ ซึ่งอันนี้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เราอาจจะมีอยู่ หรือไม่มี อันนี้ผมก็คิดว่า มันรวมถึงส่วนผิดด้วย ซึ่งไม่ใช่ว่าผิดว่าคนอื่นแล้วผิดตัวคนเดียว ผมรู้สึกเหมือนกันว่ามันมีอะไรหลบๆ อย่าง ซึ่งเราอาจจะไม่สามารถที่จะนำออกมายังคงออกได้ สิ่งที่ผมพูดแต่เดิมนี้ว่า วรรณคดี ทั้งหมดมันมีสักขีพยานและห้อนสังคมอยู่ในส่วนของมันเองอยู่แล้ว แม้กระทั่งว่าจะเป็นเรื่องภายในครอบครัว เรื่องผัวเมียเมื่อน้อย เรื่องอะไรต่ออะไรเหล่านี้ หรือเป็นคนไข้แล้วก็ถูกพยายามเป็นทายาท ผู้มีสกุล มันก็จะห้อนสังคมส่วนหนึ่ง แต่ว่ามันจะเป็นสักขีพยานที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเขียนนี้มาก เหตุใดก็ตาม คือคนเขียนอาจจะมุ่งที่จะให้ความบันเทิงแก่คนอ่าน แล้วก็นำไปปัญหาเหล่านี้ออกมานั้น มันมีปัญหาอย่างอื่นอีกมากภายใต้ความรู้สึกที่ควรจะได้รับการแสดงออก ควรจะได้รับการจะห้อน ซึ่ง อันนี้ก็อาจจะต้องรอการดำเนินการทั้งหลายอาจจะมีอยู่ในจำนวนผู้ฟังนี้ อาจจะมีหลายคนที่สนใจในงานเขียน แล้วต่อไปก็คงจะเข้ามายาน้ำที่อันนี้ คือการจะห้อนสังคม งานเขียนนี้ออกจะจะ ห้อนสังคมแล้ว อีกหน่วยเดียวกับมันจะห้อนความคิดความดับสิ่งปัญญา ความคิดของปัญญาชน ของกลุ่มคืองานเขียนนี้มันว่าแล้วมันจะเป็นงานส่วนตัวเฉพาะตัวคน แต่เราที่อ่านมันเป็นงาน สังคม เพราะว่าส่วนหนึ่งมันจะต้องแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่หลักคนมีความรู้สึกร่วมกัน อ่านแล้วเรามีความรู้สึกว่า นี่คือการแสดงออก นี่คือความรู้สึก ให้อิมันต้องอย่างนี้ รู้สึกเหมือนอย่างนี้แต่เข้ามุกไม่ได้หมายความว่ามันเป็นงานทางสังคมส่วนหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้เขียนแล้วยัง รวมถึงผู้อ่านด้วย ที่นั่นผู้อ่านก็มีอยู่หลักเดียว แล้วเราจะรู้ว่าหนังสือซึ่งเป็นเรื่องเบา ๆ เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเพ้อฝันอะไรพวกนี้ จะขายดีกว่า ส่วนหนึ่งมันอาจจะเป็นได้ว่าบางทีคนเรา

กู้รักษาไว้ ซึ่วิตมันเป็นปัญหา มันมีอุปสรรค มันมีโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากด้านสังคมแล้ว ทางด้านร่างกายก็ต้องความเห็นติ่งที่มันมาเป็นความสุข เป็นความสนับน้ำใจ มันก็มีอยู่ช่วงเวลาที่พูดไม่ได้ไปกว่าเจ้าไม่ได้ ว่าทำไม่เป็น เดี๋ยวไปสอนใจแต่ปัญหานั้นๆ ปัญหานั้นต้องการความสนับน้ำใจ มันก็เป็นเรื่องของปัญหาซึ่งมันจะต้องถอยๆ วิ่งหนีไปค่อยๆ ก้าวหน้าไป ตัวจะคราบุดชาอีกไว้กัน เราเห็นชัดไปมากกว่าที่เราแสดงออก แล้วเราติดต่อคนอ่านนี้จะเข้าใจยังไงนั้น ซึ่งความจริงคนอ่านบางที่เขามองไม่เห็น จะเห็นบางที่ บางตอนจะรักษาไว้มันหัวนั้น หรือมันอาจจะซึ่งไม่เหมือนความอันนี้ มันเป็นส่วนหนึ่งซึ่งรักษา เพราะว่าความจริงแล้วนี่คืออ่านเขามีจินตนาการของเขาก่อน เขารู้สึกถูกต้อง จำกัดความรู้สึกเพราะว่ารูปธรรมเป็นงานที่สร้างค่าด้วยศิลปะ สมบูรณ์ เข้าพูดถึงพระเอกหรือนางเอก คนอ่านจะมีจินตนาการ จะสร้างรูปพระเอกหรือนางเอกขึ้นมาในภาพของตัวเอง ซึ่งคนอ่านรู้สึกว่าภาพไม่เหมือนกัน ที่นี่ภาพเหล่านี้ นอกจากว่านักเขียนจะสะท้อนสังคมอกรากแล้ว ยังสะท้อนกลับในคนอ่านอีกด้วย คือไม่สำคัญเท่าไรสำคัญรับปัญหาที่ว่าคนจะสร้างตัวพระเอกหรือตัวละคร ผู้ร้ายในเรื่องให้มันไม่เหมือนกันในภาพหรือในหัวใจนักในภาพของนักเขียน "ให้มันไม่สำคัญเท่าไร มันสำคัญที่เนื้อเรื่องสำคัญที่ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งมันไม่แน่ว่าคนอ่านแต่ละคนจะคิดได้อย่างเดียวกัน ความคิดอาจจะแตกต่างกันแล้วแต่ฐานะ แล้วแต่เงื่อนไขที่แต่ละคนอยู่ในสังคมด้วย แล้วแต่ระดับวัฒนธรรมด้วย ความจริงแล้วมันก็ไม่เป็นเรื่องประหลาด แต่ว่าอันหนึ่งก็คือว่าความรักษาที่ได้โดยส่วนใหญ่จะเหมือนกัน แต่ในหลาย ๆ อย่างจะไม่เหมือน เพราะว่ามันถึงได้มีหน้าที่ของคนเรียกว่าวรรณกรรมวิจารณ์เป็นมาพอย่างวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ต้องไปไม่ดังใจ มีสาระไม่มีสาระอย่างไร แต่คุณอ่านทุกคนเป็นนักวิจารณ์โดยพื้นฐานอยู่แล้วอย่างน้อยก็โดยรถนิยมของคุณเอง ว่าชอบหรือไม่ชอบ แต่ว่าบางอย่างเท่าที่ผมได้คุยกับพวงนักศึกษา จากการเปียนของผมเข้ามาไปคิดแล้ว บางที่เขาก็ได้ตีกันว่า ถูกกว่าหรืออย่างอื่นก็ได้ตีกัน หรือที่ผมตั้งใจคือเขาก็ต้องไปตีกันว่าอะไร อีก แล้วอันนี้มันก็เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะของงานวรรณกรรม เช่น คนที่อ่านวรรณกรรมคottaสิค อย่างของอูโก วอสแคร์ ของใครๆ นี่มันมีส่วนให้มันน้อมจิตใจหรือความรักษาที่คิดของเข้า ถ้าเป็นเรื่องที่มีความหมายในสังคม แล้วคนอ่านก็มีความคิดที่จะต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมให้มันดีขึ้น จะเห็นได้ว่าลักษณะของวรรณกรรมที่จะห้อนสังคมนั้น มันจะมีลักษณะอันหนึ่งเข้าใจไม่ได้สอน เน่าไม่ได้บอกเลี้ยงเข้าใจต้องทำอย่างไร แต่เขากล่าวปัญหามันมีอย่างนั้น แล้วคุณจะทำอย่างไร ปัญหานั้นก็มันก็ต้องอยู่ในใจ ซึ่งเราต้องการแสวงหาค่าตอบ นี่ก็คือส่วนหนึ่งซึ่งจะมีส่วนช่วยผลักดันความเปลี่ยนแปลงแต่ก็มีหลายท่านที่เชื่อว่า วรรณกรรมเนื่องมีผลเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ผลว่ามันมีส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เหมือนกับว่ามันมีอิทธิพลประชุ้นประชุ้นไว้แต่ก็จะเข้าไปสู่สถานะใหม่มันต้องใช้แรง

ต้องมีคนผลักดันให้มีนิยมกับการเป็นสังคมจะมีได้มันต้องเป็นการกระทำ ซึ่งจะต้องการกระทำที่ให้ผลเด็ดขาด วรรณกรรมเป็นแต่เพียงการชีวิต ซึ่งความรู้สึก อารมณ์และความคิด ฉะนั้นวรรณกรรมที่จะท่อนสังคมอย่างที่ผมเรียนมาตั้งแต่ต้นแล้วว่าวรรณกรรมจะท่อนสังคม ต้นมืออยู่ในทุกชิ้นของวรรณกรรมแต่ว่ามันจะสะท้อนออกมายังสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามความเป็นจริงแค่ไหน จากแง่สะท้อนในแบบบุคคล นอกจากจะให้สาระบันเทิงในรูปของศิลปะเหมือนอย่างคุณอ่านกวินพันธ์แล้ว มันได้ทั้งความไฟแรง แล้วมันยังได้สาระอีกด้วย วรรณกรรมที่เหมือนกัน อ่านร้อยแก้ว วนนิยายที่เหมือนกันคือคุณจะต้องได้สักชั่วขณะ “ได้ความเพลิดเพลินได้จากถ้อยคำที่เราอ่านไปแล้วมันมีคุณค่าถ่างหากจากความบันเทิงอย่างเดียว เหมือนกับการฟังนิทาน ส่วนใหญ่มันจะเข้าใจกับกิจกรรมใน尼ทานนั้นแล้วก็จบ โดยไม่เหลือถ้างไว้ แต่นวนิยายที่จะท่อนสังคมที่ถูกต้องนั้น มันจะถึงปัญหาไว้ให้คุณ ทั้งเครื่องหมายคำถอดอันใหญ่ให้ถังอยู่ในหัวใจคุณจะต้องคิดและติดตามไปอีกนาน”

รศ.รุ่นฤทธิ์ “ขอเชิญคุณถูกห้าร ให้แสดงความคิดกันมีมี “ทำไม่ใช่จะต้องมีวรรณกรรมจะท่อนสังคม ออกมานะ”

ถูกห้าห้าร “สำหรับคิดฉันก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับในประเด็นที่คุณเสียได้พูดมา แต่ว่าเท่าที่จะมาเล่าให้ท่านฟังถ้ายังพังก์จะขอนำประบทการณ์ของตัวเองที่ได้มีโอกาสรู้จักแล้วก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบรรดาหนังสือต่างๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศมาแล้วสักกันพัง เพื่อจะได้อ่านความคิดของเรานี้หัวข้อที่อาจารย์ได้ตั้งไว้ว่า “ทำไม่ใช่จะต้องมีวรรณกรรมที่จะท่อนสังคม” ที่จริงในเรื่องของวรรณกรรมและสังคม เป็นเรื่องที่พูดกันได้ทุกบุคคลทุกชนชั้น ในมีวันเป็นเช่นเดียวว่ามันมีประเด็นที่เราอาจจะนำมาพูดกันหลากหลายมากที่เดียว ถ้าวรรณกรรมกับสังคมนี้เป็นติ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นติ่งที่ควบคู่กันมากับการเมืองหนังสือ เหมือนกับที่มีนักเขียนท่านหนึ่งคิดฉันจะขอเล่าข้อนี้ไปสู่การประชุมของนักเขียนนานาชาติ ที่สมาคมหรือคุณยังนักเขียนนานาชาติได้จัดขึ้นหลายปีมาแล้ว ก็เป็นการเชิญชวนนักเขียนจากประเทศต่างๆ มาอภิปรายในเรื่องวรรณกรรมกับสังคม ทำไม่ใช่จะต้องมีวรรณกรรมจะท่อนสังคม ในที่สุดเราที่สรุปประเด็นออกมายังไง ต้องมีวรรณกรรมที่จะท่อนสังคมอย่างแน่นอน ตั้งแต่เริ่มมีวรรณกรรมมาในครั้งแรก วรรณกรรมที่จำเป็นที่จะต้องจะท่อนสังคม แต่ว่าการจะท่อนสังคมของนักเขียนนั้นจะสะท้อนออกมามากในรูปใหม่ ก็อย่างที่คุณเสียได้อธิบายมาบ้างแล้ว เพราะว่ามันก็จะเป็นที่จะต้องเขียนติ่งที่ใกล้ตัวออกมานะ จากความบันดาลใจที่ตัวเองเกิดขึ้นจากสิ่งที่ได้พบได้เห็น ได้รู้สึก “ได้สัมผัสกับมันอย่างใกล้ชิด บางคนก็เขียนในด้านของสังคม ครอบครัวเป็นสังคมเล็กๆ บางคนก็เขียนในสังคมที่กว้างขึ้นไปสู่สังคมของคนยากจน ชาวไร่ชาวนาอะไรอย่างนั้น ก็แล้วแต่

ว่าผู้เกี่ยวนี้จะมีแนวทาง มีความคิดมีความช้าชอง มีประสบการณ์ในทางไหนก็จะห้อน สังคมในทางนั้นออกมาน นักเขียนเมริคันคนหนึ่งซื่อ จอห์น เทกเนอร์ เวลาที่ได้เขียนวิจิตร ไปแล้ว จอห์น เทกเนอร์ ก็มีผลงานเขียนเพียงไม่กี่เรื่อง แต่ว่าแต่ละเรื่องก็ได้รับการวิจารณ์ ว่าเป็นเรื่องที่มีคุณค่า และกินราูปแบบใหม่ ๆ ในการคิดค้นออกแบบให้นักวิจารณ์ของโลก ได้มองได้ไว้เคราะห์ที่กัน เน้ากับรุปความเห็นในการประชุมนักเขียนนานาชาติครั้งนั้น เขานอกจาก วัตถุศิลปะของนักเขียน ก็ต้องเหตุการณ์ของสังคมและเหตุการณ์ของโลก บางกับความสัมพันธ์ ของนักเขียนที่มีต่อสังคมแล้วก็มีต่อโลก ตอนนี้จะเห็นได้ว่านวนิยามไทยเริ่มเป็นตัวของตัวเอง ขึ้นมาแล้ว ในยุคแรก ๆ จะเห็นว่าวนิยามของไทยไม่ว่าจะเป็นคอกไม้สด หมู่บ้านเจ้าอาวาส สำเริง หรือไคร่อไครอิกหลาด ๆ ท่านจะเริ่มสะท้อนสภาพสังคมไทยในยุคก่อนการเปลี่ยนแปลง การปกครองเด็กน้อย ศิลป์อ้ายให้เห็นสภาพของมนุษยชาติของไทย สภาพของสามัญชนนີກ สภาพของชนชั้นนำไรบ้างสิ่งบางอย่างมันซ่อนอยู่ในนั้น อุตสาหกรรมของเราอ่านแล้วเราจะเห็นอะไรบ้าง นักเขียนบางคนจะไม่บอกอะไรตรง ๆ แต่จะสะท้อนออกแบบในรายละเอียดจาก พ.ศ. 2472 ว่า เราได้สังเกตวรรณกรรมของไทย เราจะได้เห็นการพัฒนาการทางวนิยามเรื่อย ๆ จากการซื้อ ให้เห็นสภาพของผู้คน ความเป็นอยู่ที่มีการเหตุรุ่มล้ากันอย่างไรบ้าง ก็จะมาถึงวรรณกรรมที่ แสดงถึงเพื่อชีวิตของคนยากจน อายาเข่นเรื่อง ปีศาจของคุณและนี้อีกอย่างนั้น แต่เป็นที่น่า เห็นถ่ายที่ว่าพอมานึง พ.ศ. 2500 ซึ่งตอนนั้นรู้สึกว่าจะเป็นยุคปฏิรูปชีวิตของชุมชนผลผลิตชีวิต ตอนนั้น ก็มีนักเขียนที่ก้าวหน้าทดสอบตนนักหนังสือพิมพ์ที่มีความคิดก้าวหน้าถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก ก็เกิดการก่อการสันสะเทือนในวงการเขียนของไทย นักเขียนหลายคนก็จำเป็นจะต้องเขียนเพื่อ ความอยู่รอดอันนี้จะเห็นว่าสภาพทางการเมืองมาเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางการเมือง และสภาพทางเศรษฐกิจก็มาเป็นสภาพของนักเขียน สภาพของวรรณกรรม นักเขียนเข้าเป็นที่ จะต้องทิ้งงานเพื่อความอยู่รอดของตัวเอง เพราะฉะนั้นงานวรรณกรรมในยุค 2500 เป็นเดือน มากถายปี จะเป็นงานในลักษณะสะท้อนที่เพ้อฝันและสังคมในช่วงนั้นเป็นสังคมที่เริ่มรับ อารยธรรมใหม่ ๆ ทางตะวันตกเข้ามา แต่ก็ไม่ถึงที่ไม่ค่อยศึกษาเรียนรู้ในทางที่ญี่ปุ่นมาก ก็เท่า วรรณกรรมในช่วงนั้นก็เพ้อฝันสะท้อนไปในทางที่ไม่ค่อยจะดีงามนัก หรือไม่ก็เป็น ในทางที่ดีกว่านี้ไปเลย อะไรมากองนั้น กระแสทางวรรณกรรมในช่วงนั้นในเชิงโรแมนติก เชิงพาณิชย์มากจนกระหั่งมาถึงในยุค 14 พ.ศ. 2516 เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกครั้งหนึ่ง ก็จะเห็นว่าวรรณกรรมเพื่อชีวิตมีกระแสแรงมากขึ้น เรายังได้มีวรรณกรรมใหม่ ๆ อายาที่เรารู้จัก นักเขียนวัยรุ่น ต้องเรียกว่าในรุ่นหนุ่มสาว หลายคนที่จะรู้จักกันอยู่แล้วก็คืนในช่วงนั้น ที่ยก ท้าวอย่างมาดีก็จะเห็นว่าสภาพทางสังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างงานวรรณกรรม แล้วก็เข่นเดียว กัน งานวรรณกรรมก็มีส่วนที่มีอิทธิพลต่อสังคมได้ อาจจะไม่ถึงกับเปลี่ยนแปลงสังคมได้อย่าง

รวมเรว แต่ว่ามีส่วนหนึ่งมีอันกันในการเปลี่ยนแปลงสังคม มีส่วนที่เดียวที่หากว่ามีนักเขียนทั้งหลาย “ได้ร่วมมือกันอย่างที่ในการประชุมนักเขียนนานาชาติ ก็มีนักเขียนของสถาบันเมริคานหนึ่ง ซึ่ง อุลิโอ คอร์นาช่า แต่ว่าในระหว่างหลัง เขายังคงออกมากล่าวบ้านเมืองของเข้าแล้ว เหราเรา มองเห็นว่าสภาพสังคมในสถาบันเมริคานี้จุดอ่อนตรายแล้ว ไม่ว่าจะเป็นที่อาร์เจนตินา หรือ ชิลี ชิลี ชิลี ชิลี ชิลี นิカラากัว นักเขียนบางคนที่มองเห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมแล้วเกิด ความรับผิดชอบต่อสังคม เขากลอนอยู่ไม่ได้ที่จะสร้างงานวรรณกรรมโดยที่ไม่มีที่อยู่ของอะไร ไม่ รับรู้สภาพสังคม เหราเราถือเป็นหน้าที่ของนักเขียนที่เดียว นอกจากจะจะสะท้อนสังคมใน ชนบทนั้นออกมานแล้ว ก็ควรที่จะเสนอแนะซึ่งทางที่จะช่วยกันทำให้สังคมนั้นดีขึ้นด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อเขากลับในประเทศไทยสังคมไม่มีเสรีภาพที่จะให้เข้าเรียนหนังสือได้อีกต่อไป เขายังจัดเป็น ต้องตัวเองออกมาน่า ไม่อยู่ที่อยู่กฤษณะ มีนักเขียนของสถาบันเมริคานับในแอฟริกาหลายคนที่เดียว ที่ต้องตัวเองออกมาร่วมกันประเทศของทั่วทุกความที่อย่างจะทำงานจะสะท้อนสังคม แล้วก็แนะนำช่วยกัน แก้ไขสังคมให้ดีขึ้นก็ออกมาร่วมกันที่อยู่กฤษณะ แล้วก็มีความเห็นร่วมกันว่า วรรณกรรมมีส่วน ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับนักเขียนทั้งหลาย ไม่ใช่นักเขียนเพียงคน ๆ เดียว เขายังบอกว่าสถาปัตยกรรมใหญ่ ๆ ก็สร้างขึ้นด้วยคน ๆ เดียวไม่ได้ ก็เช่นเดียวกัน งานวรรณกรรม ที่จะมีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงสังคม ไปสู่สังคมที่ดีได้ นักเขียนคนเดียวทำไม่ได้ ต้องช่วยกัน ต้องร่วมมือกัน เพราจะจะนั้นก็จะเห็นว่า วรรณกรรมที่จะสะท้อนสังคมนั้น มันมีส่วนที่จะสะท้อน ความเป็นจริงของสังคมออกมาน แล้วก็มีส่วนที่สังคมมีอิทธิพลต่อนักเขียน ให้นักเขียนเกิดความ บันดาลใจที่จะเขียนความเป็นจริงในสังคมออกมาน นี่อีกข้อหนึ่ง และอีกข้อหนึ่งก็คือเมื่อนักเขียน ได้สะท้อนความเป็นจริงในสังคมออกมานแล้วนั้น แล้วช่วยซึ่งเหล่านักเขียนทางแก้ไขสังคมที่ตีกว่า ออกมานได้แล้วนั้น ถ้านักเขียนร่วมกันทำ วรรณกรรมก็มีส่วนที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่ สังคมที่ดีกว่าได้ จะขยายตัวอย่างต่อตัวที่ไก่ตัวต่อกันนั่นเอง ปัจจุบันตอนนี้ได้ไปร่วมการพัฒนา ยกเว้นงานของบรรดานักเขียนจากประเทศไทยต่าง ๆ ในเรื่องนี้ก็เกิดความประทับใจในนักเขียนสถาบัน- เมริคานคนนี้ เขายัง อุลิโอ คอร์นาช่า เป็นนักเขียนที่มีความรับผิดชอบต่อประเทศไทยของเขารูนแรงมากที่เดียว เขายังบอกว่า ความคิดของนักเขียนกับนักอ่านก็เหมือน ๆ กัน เช่น เวลาที่นักอ่าน หรือนักเขียนไปเห็นเหตุการณ์บางสิ่งบางอย่างที่มันเกิดทำให้ความรู้สึกในตัวมันรุนแรงขึ้นมา เขายังตัวอย่างในประเทศไทยของเขาว่า “ในอาร์เจนตินาที่อธิบายทางการ มีการเก็บผู้คนที่มีความคิด ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล เก็บอย่างรุนแรงที่เดียว ตีเป็นไม้มือกางได้ไปพบเห็นอย่างนั้น เพียง แต่พังอุลิโอ คอร์นาช่า เขายังให้ฟัง เขายังบอกว่า นอกจากการเก็บแล้ว ก็ยังมีคนหลายสาบสูญไป เดย ๆ เป็นจำนวนมาก เป็นจำนวนร้อย ๆ เป็นพัน ๆ ที่เดียว จนเขากลอนไม่ได้ แม้แต่นักเขียนเอง อย่างนักเขียนมีชื่อของอาร์เจนตินาที่ชื่อ ชาโลสอต គวนตี คนนี้ก็มีคนน้อยมาก แล้วอีกคนหนึ่ง

ดูໄຕໄพร์ ว่าซ 2 คนนี้มีคุณนิยมงานเขียนของเขาสามารถที่จะสร้างความครั้งชา ความเชื่อ ในหมู่ประชาชนจำนวนมาก ปรากฏว่าնักเขียนทั้งสองคนนี้ก็หาบสูญไป เพราะจะเห็นเบ้า กันไม่ได้ เนากันไม่ได้เบ้าก็เขียนเรื่องขึ้นมา ปรากฏว่าเขามีพิมพ์เรื่องที่เขานี้ไม่ได้ นอกจากนั้น อังต้องระหัสจอกไปอยู่กับประเทศเพื่อสิริ เพราะถูกด่ารัวด้วย แต่เขานี้รือคอกไปได้กัน พอเบาก็ออกไปได้ เบ้าก็ไปพิมพ์รวมเรื่องสั้นของเขาที่ประเทศสเปน ปรากฏว่าเรื่องสั้นของเขา ถูกห้ามนำเข้าประเทศอาร์เจนตินา รัฐบาลของอาร์เจนตินาซึ่งตอนนั้นเป็นรัฐบาลทหาร ให้ข้อแม้ว่า รวมเรื่องสั้นของ จูสิโอ คอร์นาชา จะเอาเข้าประเทศก็ได้ แต่จะต้องเอาเรื่องสั้น 2 เรื่อง ออกเสียก่อน ปรากฏว่าเรื่องแรกของเขานี้เป็นเรื่องที่จะห้อนให้เห็นสภาพสังคมของ อาร์เจนตินา ในนครหลวงของเขาที่คนหลายสาบสูญไปเรื่อย ๆ เนากะห้อนสภาพสังคมนี้ออกมานี้จะต้องเอาออกจากกรุงเรื่องสั้นของเขานี้เรื่องหนึ่ง อีกเรื่องหนึ่งของเขานี้มีการเยือน เมืองแบบได้ดินที่ชุมชน ใจเด่นคืนนั้นเมื่อ อันนี้มันอยู่ในประเทศนิカラากัว ซึ่งชุมชนอันนี้ที่จริง เรื่องของเขาก็ไม่ได้ไปต่อต้านรัฐบาลทหารอะไร แต่ว่าชุมชนอันนี้เป็นชุมชนที่มีอิทธิพลมากพอๆ กับผู้คนพากันเลื่อมใส ใจกิจกรรมหนึ่งของอาร์เจนตินา ซึ่งบังเอิญเป็นนักบวชด้วย เพราะฉะนั้น ใจกิจกรรมนี้พุกด้วยไปคนก็เชื่อ เพราะฉะนั้นรัฐบาลทหารก็เกรงว่าถ้าหากเอาเรื่องสั้นที่กล่าวถึง ชุมชนใจเด่นนั้นเมื่อร่วมเข้าอยู่ด้วยแล้วเราเรื่องของ จูสิโอ คอร์นาชา ไปเผยแพร่ในอาร์เจนตินา มันก็จะเกิดปฏิริยาทางความคิดก็จะทำให้ประชาชนใช้วิธีไม่เชื่อฟังรัฐบาล ก็จะทำให้เกิด ความคิดในเชิงต่อต้านอีก เพราะฉะนั้นก็เป็นด้วยอ่างที่มองเห็นได้ว่า ภาระหนักนั้นมีอิทธิพล ต่อสังคมที่เดียว อิทธิพลที่เกิดจากการณ์กรรมนั้นอาจเป็นอิทธิพลที่มองเห็นจากภายนอก หรือ ว่าเป็นอิทธิพลจากภายใน ตั้งตัวอย่างที่เล่าก็คือเขียนอาร์เจนตินานี้ก็ได้ อิทธิพลจากภายนอกก็เป็น เรื่องที่เรามองเห็นเด็ก ๆ น้อย ๆ อายุน้อย เช่น เรื่องการแต่งกาย อายุน้อยเมืองไทยเรานี้ก็จะเห็นว่า เช่นในยุคที่หนังเรื่อง พจมาน ศรีว่างวงศ์ สมัยโน้นเป็นหนังชิ้น เป็นหนังโรง ตอนที่สังเป็น หนังที่รี อาจจะเห็นการแต่งกายของสาวรุ่น ๆ ในช่วงนั้น มีไว้ผมเปียอ่างพจมาน แล้วก็ในช่วง หลัง ๆ ก็ยังมองเห็นได้ชัดที่เดียว การแต่งกายทางไทรทัศน์ ทางตะครไทรทัศน์ก็ตี หรือเรื่อง อะไรที่อิทธิพลก็จะส่องออกมานี้ให้เห็น อันนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มองเห็นได้ภายนอก ซึ่ง เห็นได้ชัด แต่การเปลี่ยนแปลงภายใน มันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการณ์กรรม แต่ว่ามันจะเป็น ไปได้อ่ายค่าย ๆ ซึ่งไปที่ละเล็กที่ละน้อย"

รศ. วันฤทธิ์ "เรามาพูดความคิดเห็นของคุณเสนีย์ เสาหงษ์ อีกครั้งหนึ่ง"

เสนีย์ "มันมีปัญหานางประการที่ผมรู้สึก อย่างความจำคิดของจินตนาการที่เราจะมาสะท้อน ออกไป จะเห็นได้วามันจำคิดอยู่ที่การแสดงเวลาในประวัติศาสตร์ ที่เรามีริบอยู่หรือนักเขียนมีริบ

อยู่ ความเชี่ยว ความก้าวหน้าของสังคมเป็นอย่างไร ของวิทยาศาสตร์เป็นอย่างไร ของเทคโนโลยี เป็นอย่างไร ส่วนนี้มันมีส่วนที่จำกัดด้วยความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในการแสดงออกของเรา จะเห็นได้ว่าทำไม่ จูลส์ เวิร์น ซึ่งได้เขียน ให้恐怖เลสจิตพันไขชน หรือ เอช.จี.เวลล์ เรียน บิกเกอร์แมน เท่าเดิมในระยะนั้น ซึ่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่ก้าวหน้าเท่าสมัยนี้ เขายังเขียนได้อ่านนั้น แต่นั้น ก็เช่นเดียวกัน เดียวนี้เราจะเห็นว่ามันนิยามวิทยาศาสตร์นี้มาก แล้วก็พยายามยกย่อง หลวงเพรียกันเหลือเกินว่า เป็นมันทำให้คุณรู้ความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ขึ้น หม้ายังมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความเห็นในเรื่องนิยามวิทยาศาสตร์ เพราะว่าส่วนหนึ่งมันจริง มันอาจจะทำให้เรา มีความติดเป็นวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์ถ้าคุณติดมากไปอาจเป็นผ่านเพื่อง แล้วนี่มีมีคิดว่า มันเป็นผลเสียเชือเชิง เหราะว่าอันหนึ่งมันทำให้เราอุดหนุนหรือลืมปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญหน้า คุณอยู่ในเวลาที่ ในสังคมที่เป็นอยู่ในเวลานี้แล้วถ้าพูดไปแล้วสภาพความเป็นจริง ทัศนอุบาท ที่เราเอาเข้ามา มันเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงที่มีอยู่ เราถ้าวิเคราะห์ไปกว่าเวลาที่เราเป็น space and time ที่เราอยู่ในไม่ได้ อ่างสอนที่ว่าถ้าเราอาสามาตัดแปลง เอามาเปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่า มันเป็นของจริง แต่มันกลับเป็นสิ่งไม่จริงขึ้นมาอย่างพอมติ อ้างภาพที่กันธี รูปอักษร ที่มี หน้าตาอย่างนั้น มีเชือว่าอย่างนั้น นี่ก็เป็นสิ่งที่มนุษย์เราได้เห็นแล้ว มันมีอยู่ในโลกแล้ว จะเป็น เหี้ยวตึงใจ เรียกว่าสัตว์ เหี้ยวหมู เหี้ยวอะไรก็ได้ แต่ว่าเราอาสามา arrange มาจัดตั้งตระบะให้มันใหม่ แล้วในสิ่งที่จะจินตนาการจะคิดว่าถ้าคนเรา 2 มือ จะเก่งแค่นี้ แล้วตัวมีจะเก่งแค่ไหน แต่ความ จริงแล้วเป็นยังไงมือเข้าไปแล้วมันกลับเป็นเหมือนกับถุงไปหมดท่าจะไม่ได้สักอัน แต่ว่า จินตนาการของคนเราที่มีตัวมือ เกิดมีสองมือนี้เอง แต่คิดว่าถ้ามันมีตัวมันก็เก่ง หาร้าน ซึ่งมีถึง 4 มือ แต่เก่งกว่า เพราะมีสองมืออยู่หน้ามือที่มีมาก ๆ ถ้ามีอยู่ข้างเดียวเป็นก้ามปูเลย เหมือน กับรูปที่เขียนมาในโลก มีหัวครองกลม ๆ แล้วมาเป็นตั้งอะไรพวกนี้ มันเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้ว เหมือนกับเราเห็นตัวกันตอนนี้ ไม่มีทางมีพากันนี้ นี่คือจินตนาการ ซึ่งมันจำกัดที่เราคิดได้ มองเห็นได้ เท่าที่เทคโนโลยีในปัจจุบันมีก้าวหน้าไป ต่อไปมันอาจจะเปลี่ยน มันอาจจะไม่ใช่อย่างนี้ เพราะ ฉะนั้นมันเป็นสิ่งซึ่งจำกัดความคิดของเราว่าอยู่ในสภาพตามกาลเวลาอันหนึ่งของประวัติศาสตร์ ภาพที่ผิดขึ้นมาเราจะเห็นได้ว่าอย่างสภาพสังคมที่เราแสดง เช่น แม่ลัวอิจชาถูกสะใภ้ หรือว่า พราเดอกหรือนางเอกป้อมเป็นคนจนไปเป็นคนใช้ ในสภาพสังคมปัจจุบัน เรียกได้ว่าสิ่งเหล่านี้ ในสังคมไทยมีน้อยมาก หรือแบบจะไม่มีเลย แต่ว่าด้วยจินตนาการซึ่งขยายความเป็นจริงที่มีอยู่ แต่เพียงเล็กน้อยให้มากไป มันก็เลยทำให้เป็นความไม่จริงไป แล้วปัญหาอีกอันหนึ่งที่มีคิดว่า ที่เรามองกันอยู่ในปัจจุบันทั้งนักศึกษาที่ค่อนข้างจะจริงจัง รู้สึกว่าเดียวฉะหนานมิยาดี ๆ หรือ เรื่องสัตว์ ๆ ไม่ค่อยได้ อันนี้หมายความว่ามันเป็นสภาพซึ่งมันคล้าย ๆ กันในหลาย ๆ แห่ง แม้ในเมริกา เอง ก็มีองค์กรนักเขียนที่เขามีการประชุมกันเมื่อปีที่แล้ว ถ่างกันต่างกันเป็นผู้ที่ก้าวหน้า เขายัง

บอกว่าหนังสือที่ดีที่สุด คือหนังสือที่คนอื่นเรียนในประเทศอื่น ในอเมริกาengก่อน แล้วก็ใน
เชอร์เวส จากบันทึกของ เชลленเวอร์ค เขานอกว่า ไม่มีอะไรใหม่ มันมีแต่ติ่งที่สะสมกันและดู
ให้เห็นว่า ในเชอร์เวสนั้นสภาพเป็นอย่างไรเท่าไหร่เอง ในเมืองไทยเราที่เหมือนกัน อย่างที่
คุณสุกثار บอกว่าเหตุการณ์ทางสังคม ความเปลี่ยนแปลง ทำมีขึ้นมาบันจะมีส่วนช่วยกระตุ้น
ช่วยผลักดันวรรณกรรมให้มีชีวิตชีวา หรือให้มันมีความเคลื่อนไหวมากขึ้น อย่างในกรณี 14 ตุลา
เป็นตัวอย่างว่า หลัง 14 ต.ค. แล้ว มันมีงานวรรณกรรมขยายตัวออกไปเรื่วมากโดยเฉพาะกิจกรรมนี้
แล้วก็เป็นงานของพากนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนมาก งานกิจกรรมนี้ตีให้เกิน
ตีมากที่เดียวซึ่งแทนเรียกได้ว่า จะหาอะไรมาเทียบไม่ได้ แต่ว่างานวรรณกรรมที่เป็นชั้นใหญ่ ๆ
ยังไม่ค่อยมี แล้วก็ผิดคิดว่า ในจำนวนนี้ก็ได้สร้างนักเขียนใหม่ ๆ รุ่นหนุ่นรุ่นสาวเกิดขึ้นมาก ซึ่ง
บางคนก็มีแนวความสามารถให้เห็นชัดเจน คือ ในตอนที่เราเดินไปบนถนนของวรรณกรรมนี้
นะจะ ในชีวิตของการเป็นนักเขียนมันไม่ค่อยจะสุขนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแบบของเรา ได้ของ
การตอบแทน คนที่หลงใหลอย่างจะเป็นนักเขียน เพราะเขามีไฟอยู่ในตัว มันก็มักจะลับมีด
เสียก่อน หรือทั้งหันไปหาประกายของอาชีพอื่น เหราะหันต่อการอุดอย่างไม่ไหว ในคนจำนวนหนึ่ง
ที่เดินออกไปมันจะเห็นด้อยไม่กี่คนที่พยายามพยุงตัวเอง ปะคงตัวออกไปโดยมีอาชีพอายุยืน
อยู่บ้าง แล้วก็ทำงานเขียนหนังสือไป ซึ่งอันนี้ถ้าใครคิดจะเป็นนักเขียนก็ต้องเตรียมตัวเตรียมใจ
ให้ก่อน ว่าอย่างน้อยคุณจะอีกอาชีพเขียนหนังสืออย่างเดียวที่ ๆ ไม่ได้ ต้องมีอาชีพที่พอจะทำ
รายได้ให้เป็นการสม่ำเสมออยู่พอสมควรแล้วก็ทำงานเขียนหนังสือไป นอกจากจนกว่าคุณ
จะมีความสามารถเป็นที่ยอมรับแล้ว ก็อาจจะพอได้ ที่นี่วรรณกรรมในปัจจุบันนี้ มันก็คือถ้ากัน
มันก็ขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคม ซึ่งมันก็ไม่ถูกนักเขียนไปไทยสภาพทางสังคมหรือทั้งหมด
ที่มันเกิดความเจย ความชึ้ง ความเบื้อง อะไรขึ้นมาเราจะไปไทยอะไรทั้งหมดก็ไม่ได้ ผิดคิดว่า
คนเราต้องพยายามที่จะต้องพัฒนามันเรื่อย ๆ ไป เพราะว่าประเทศไทยเป็นประเทศไทยที่กำลัง¹
พัฒนา เพราะฉะนั้นเราต้องพัฒนามันเรื่อย ๆ ไป และก็ได้เคยคุยกัน ได้เคยยกเรื่องปัญหานี้ว่า
มันควรจะทิ้งระยะเวลาหรือยัง มันจะมีเวลาหรือยัง แต่เราบอกไม่ได้ เราทำหน้าไม่ได้ เราลง
ไม่เห็นที่จะมีครั้งคนหรือมีอะไรสักอย่างที่มาชุกชุมวนให้วรรณกรรมระเบิดออกมารอย่างมี
ชีวิตชีวา แต่ว่าไม่สามารถนั้นมันอยู่ที่ไหน แล้วใครเป็นคนชุก ยังหาตัวไม่ได้ ยังหาไม่ได้
เหมือนกัน คือ ทำให้มันแคสต์ในประเทศไทย ให้มันมีอะไรที่ เพราะฉะนั้นปัญหาสำคัญนักเขียน
รุ่นใหม่ หนึ่งคุณไม่ค่อยจะมีเวลาที่จะแสดง หาเวลาที่หาที่จะเขียนไม่ได้ เพราะเวลาที่แสดงมันก็มี
จำกัด แล้วก็ส่วนหนึ่งมันขึ้นอยู่กับปัญหาทางด้านการค้ายังเจ้าของ น.ส.พ. ซึ่งเป็นของเห็น
แนวโน้มของตลาดว่ามันมีอนาคตอย่างไร รุ่นใหม่ที่น่องเห็นชีวิตจริงซึ่ง แล้วต้องการ

สะท้อนออกมานะว่าในที่สุดจะมีทางให้ออกมาสู่สายตาของประชาชนคนอ่านมากนัก เหมือนอย่างหลัง 14 ตุลา ใหม่ ๆ แล้วอีกอันหนึ่งก็คือว่ามันจะมีสิ่งใดที่เอารายงานนั่งที่ก็อว่า เมื่อไครเป็นนวนิยายที่ได้รับความนิยมอื้อชาภิมานมาก คนอ่านก็พากย์ตามเอารายงานอย่างหลัง 14 ตุลา มา นวนิยายที่สะท้อนชีวิต พุดถึงปัญหาความยากจนในชนบท แล้วก็มันมีเรื่องสองเรื่องที่เด่นขึ้นมา กิจกรรมกันอย่างกว้างๆ ทาง สร้างความนิยมกันก็จะมีคนอื่นตามกัน เป็น渲泄 เหตุที่ ที่ผู้เขียนไม่ค่อยจะมีความรู้ คือนักเขียนส่วนมากจะเป็นปัญญาชนแล้วก็เป็น คนเมือง ปัญหาชีวิตของบ้านนอกของชาวชนบทเราไม่ค่อยรู้ เมื่อไม่รู้แล้วเน้อ แต่เรารู้ว่ามันมี ความก่อไป มันก็มีเรื่องที่ดิน เรื่องดอกเบื้อง เรื่องอะไรต่ออะไรพากันนี้ แต่ว่า...แล้วเราจะเขียน ออกมายกความรู้ โดยที่เราไม่ค่อยจะได้สัมผัสถึงความจริง จะนั่นในรูปแบบของศิลปะ ที่สันนิษฐาน น้ำเสียง อะไรมีเส้นจะค่อนข้างแหลม ค่อนข้างแหลม มนต์จะต้องอย่างที่คุณสุกกรรวา มัน ต้องเป็นอย่างที่คุณตั้ง ข้าคุณไม่เคยอยู่ในวัยที่เป็นเด็กน้อยไม่ได้ แล้วอย่าพยายามเขียน จะนั่น มันอยู่ที่ประสบการณ์ที่นักเขียนแต่ละคนมี แต่ว่านักเขียนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวคุณยังมีเวลา คุณยังอยู่ อีกนาน คุณยังมีเวลาที่จะเขียน ที่จะศึกษา ที่จะหัด เพราะว่างานศิลปะมันต้องใช้เวลาฝึกหัด เหมือนกัน แม้ว่าคุณจะมีเพียงตัวคุณจะเป็นนักเร่องอาชีพ คุณต้องฝึกหัดให้ได้ระดับหนึ่งที่ วิชาชีพของคุณต้องการ เหมือนกับคุณเป็นนักกฎหมายหรือคุณจะเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี อะไรมากันนี้ คุณจะต้องเรียนให้ถึงระดับที่วิชาชีพนั้นต้องการ การเขียนหนังสืออาจจะไม่ต้องมีอะไรมากันนั้น ให้ ว่าคุณจะได้ประภาคนีบัตร หรือบัญญาบัตรอะไร แต่ส่วนหนึ่งมันจะต้องหัดแล้วก็จะ ต้องมีความรู้สึกที่รับความเจ็บปวดได้อย่างดีไว คือ ตัวคุณเห็นในระบบอุบัติใหม่ที่ เป็นอยู่ คุณมีความรู้สึก คุณเห็นแล้ว คุณเห็นเหตุการณ์ มีประสบการณ์ เห็นอะไรมีมาแล้ว ผู้รู้สึกว่าคุณจะต้องรับความสะเทือนใจเหล่านั้น เมื่อให้แรงและสูง ความรู้สึกของคุณจะต้อง sensitive มากกว่าคนธรรมดา คนอื่นเข้าใจดีหน่อยแต่เมื่อคุณเข้าใจมาก มันก็สั่นความ เจ็บปวดออกมานเป็นตัวยึด แสดงความรู้สึกออกมานได้ ความรู้สึกออกมามันอาจจะไม่ครบเท่าที่ คุณรู้สึกก็ได้ แต่ว่าตัวคุณมีความรู้สึกเพียงนิดหน่อยบางเบาเท่านั้น มันจะออกมายิ่งแทบจะ ไม่มีความหมาย สมมุติพูดนี้เป็นความคิดส่วนตัว ความรู้สึกส่วนตัวซึ่งอาจจะไม่ถูกก็ได้ "ไม่ จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยกันทั้งหมด" เมื่อสักครู่นี้ทางคุณสุกกรรพุดถึงปัญหาของชาตินอเมริกา ความจริงแล้วมอง ผู้รู้สึกชอบอ่านวรรณกรรมของชาตินอเมริกามาก เพราะว่าประเทศเหล่านี้ มีสิ่งดีๆ ของเรามาก คือเป็นสังคมที่อยู่ระหว่างกันอย่างก่อตัว แต่หนึ่งเป็นสังคมของประเทศ ซึ่งกำลังพัฒนา "ไม่ใช่ประเทศที่พัฒนาแล้ว" แล้วก็ในประวัติของชาติ มันมีบทบาทการต่อสู้ชิง คุณต้องการเพื่อพัฒนาและ ตัวตนในเมืองไทย ในโคลัมเบีย ในอาร์เจนตินา ในชิลี อะไรมากันนี้ จะนั่น วรรณกรรมของเขามีสิ่งดีๆ มากมายของการปฏิริพัฒน์และเผยแพร่ แล้วซึ่งสำคัญที่สุด ที่เข้าพูด

มาอ่านแล้วคุณรู้สึกว่า อย่างจะเดิกเขียนหนังสือ เรายังไม่ได้อ่านนั้น เนาจะหันค้าพูดออกมานะที่นี่มันเป็นรูปแบบอีกอย่างหนึ่งของเรา อ่านเมกซ์ให้เขามีการปฏิรูปที่ดินที่รับกันแหลกเหลว มีสถาปัตย์ มีมาไซร์ลส์ที่มีอะไว้ตั้งแต่ 1901 และวิธีการปฏิรูปเหล่านั้นมันก็ตั้งเหลวไป การปกครองส่วนใหญ่มันอยู่ภายใต้เพื่อการของนางคราฟต์ อ่านคนเหล่านี้ที่ได้ร่วงริด อร์เรน์ มีอยู่สองสามคน คนสังนี้ก็เป็นนักประพันธ์ไปแล้ว แล้วก็เป็นคนหนึ่งซึ่งมีความคิดก้าวหน้า ร่างริดที่ได้มาจากการทำหนังสือพิมพ์ซึ่งสภาพสังคมหนึ่งมันจะเป็นคนออกแบบให้มีลักษณะ อ่านหนึ่ง อ่านเรารู้สึกในสังคมของเรา เราจะรู้สึกหรือไม่รู้สึกก็ตาม เราถูกบันทึ้นมาโดย ทุกสิ่งทุกอย่างที่ห้อนส่องสังคมเราอยู่ ทำให้เรามีความรู้สึกอย่างนี้ มีทัศนคติอย่างนี้ มีรสชาติ อ่านนี้ ที่นี่คนที่อยู่ที่อื่นมาก็มีลักษณะที่คิดแยกต่างกันออกไป แต่พื้นฐานจริงๆ ของสภาพ ความเป็นคนมันมีเหมือนกันทุกคน คือ ไม่กันเข้ามันก็ต้อง เวลาถูกทิ้งกันเข้า แต่เวลาความแตกต่าง มันก็มีไม่มากกันน้อย อ่านสมนั้นว่า ฝรั่งเศสกูบหัวเขาก็อ้วนเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่ถ้าถูกเราเรารู้สึกว่าเป็นการหมุนปะรำมาที่จะนั่นบางที่วรรณกรรมที่เขาแปลๆ ออกแบบ ที่กำลังขายติดกันอยู่นี้ ส่วนหนึ่งแล้วก็เป็นลักษณะวรรณกรรมที่ไทยดีก็คือ ลักษณะที่เป็นน้ำเน่าของฝรั่งไม่มากกันน้อย แล้ววรรณกรรมที่เป็นประเทกวรรณกรรมวิทยาศาสตร์อีกอย่างหนึ่งเหมือนกัน อ่านที่ผุดเรียน แต่ดันแล้วว่ามันเป็นส่วนหนึ่งซึ่งไม่ใช่จะสอนคนให้มีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์เสมอไป ถ้าสอนคนให้คนมีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ตีมาก ตีแน่ๆ แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นfantasy ความ เพื่อผ่อนชั่งอ่านแล้วสนุกมากแล้วก็เป็นส่วนหนึ่งของ Escapism คือการหนีรอดจากปัญหาชีวิต ประจำวัน ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ การเมืองต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม"

รศ. รัตนฤทธิ์ “ขอเชิญชวนสุกสรรค์ให้แสดงความคิดเห็นลอง ไรอัลส์กันดี”

ทูลสุกสรรค์ “เมื่อสักครู่ ผู้ดำเนินการขอให้ดันพูดถึงเรื่องวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลชีไร่ท์ ก็ อย่างจะพูดในประเด็นนี้ ทำไม่เท่าที่ต้องได้เข้ามาเป็นกรรมการในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาด้วย คือ ปี 2525 นานี้อย่างเรื่องค้าพิพากษของ ชาติ กอบจิตติ “ได้รับเลือก แล้วเป็นนักเป็นปีของกีนิพันธ์ คือ เรื่องนาฏกรรมบนลaken กว้างของ คุณกวน คันธนุ การพิจารณาคัดเลือกว่าลูกวรรณเมี่ย ก็ไม่เฉพาะชีไร่ท์เท่านั้นนะจะ ทำที่ตัวเองได้มีส่วนอย่างเช่น รางวัลวรรณกรรมตีเต่นของ คณะกรรมการพิจารณาหนังสือแห่งชาติดี รวมมหสักในการมองอยู่ข้อที่นึง ซึ่งมันมีส่วนของ มนต์เรื่องวรรณกรรมที่จะห้อนสังคมด้วย คือ นอกจากราชบัลลงในตัวองค์ประธานของวรรณกรรมทั้งหมดแล้วว่ามีส่วนตีเต่นจะไรบ้าง ก็คงจะทราบหลักเกณฑ์อยู่แล้ว เราอย่างมีข้อที่เราบังมองพิเศษอีกอย่างหนึ่งก็คือ เรามองว่าวรรณกรรมได้มีส่วนสัมพันธ์กับสังคมอย่างไรบ้าง คือ มันได้สะท้อนสังคมออกแบบในรูปร่างอื่นๆ แล้วก็ได้ซึ่แนะนำหรือว่าซึ่งทางออกให้กับสังคมอย่าง ไรบ้าง ซึ่งนี่ก็เป็นการมองกันว่างๆ ของคณะกรรมการพิจารณาหนังสือ

แห่งชาติ และคณะกรรมการการศึกษาที่เป็นหลักมีคืออยู่ โดยเฉพาะที่โรงเรียนจะบวกขึ้นมาอีก ข้อหนึ่ง คือ สร้างสรรค์ คือนอกจากจะว่าไปมันก็คือถ้าฯ กับ ชี้แนะ กับการสร้างสรรค์ ที่ คือถ้าฯ ฯ กัน ชี้แนะสังคมเพื่อนำไปสู่สังคมที่ดีกว่าหรืออะไรท่านของนั้น หรือว่าสร้างสรรค์ อะไรใหม่ฯ ขึ้นมา นี่เป็นหลักการรัฐฯ ที่นี้จะยกตัวอย่างจากประชุมการณ์ อย่างเช่น ที่พัฒนา ของชาติ ที่เป็นที่อกเตียงกันก่อนที่จะมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าให้เรื่องนี้ได้รับรางวัล ที่มี บางส่วนบางท่านที่มีความมั่นใจว่าจะไม่เล่าเรื่อง เนื้อใจวานักศึกษาที่พัฒนา ที่คงจะรักงาน วรรณกรรมแล้วที่คงจะอ่านกันมาเป็นส่วนมากแล้ว ในเรื่องของคำพิพากษามันมีอยู่ช่วงหนึ่ง ซึ่งตัวครูใหญ่ของเรื่องเป็นตัวโภค เป็นตัวไม่มี ครูใหญ่โภคเงินที่การโรงเรียนมาฝึก การโรงเรียน พัก ตัวออกของเรื่อง เอาเงินเดือนที่ได้ทั้งหมดมาฝึกครูใหญ่ไว้ แต่เสร็จแล้วพอเอาเข้าใจริงแล้ว ครูใหญ่ก็โภคเงินพัก ไม่ให้เลือดอะไรท่านของนั้น ที่มีกรรมการแข่งขันบอกว่าทำไม่ คือเรื่องนี้ อะไรก็ติดหู เค้าโครงเรื่องก็ติ การผูก Plot เรื่องซึ่งให้เห็นสภาพสังคมในแง่มุมต่างๆ ก็ติ โดย เจพะแก่นของเรื่องที่ซึ่งให้เห็นปรัชญาในด้านความคิด ซึ่งอันนี้เทียบกับนักเรียนหลากหลายได้ คือ ปรัชญาในแง่ความคิดมาผูกเป็น Plot ให้คนคิดตามได้อย่างมีสุนทรียภาพที่เดียว คือความเชื่อ ของคนสามารถที่จะบันดาลเหตุการณ์ของมนุษย์ให้ไปสู่จุดจบอย่างไรบ้าง ที่นี่ทำไม่ตัวพักที่เป็น ตัวละครที่ติ ที่ต้องตายอยู่ไม่ได้ แต่ว่าตัวโภคอย่างครูใหญ่เนี่ย ทำไม่ถึงอยู่ได้ นี่ก็มีกรรมการ บางท่านยังคงไม่เข้าใจ ซึ่งก็มีกรรมการอีกบางท่านเหมือนกันที่ยังกลับไปว่า การอ่านงาน วรรณกรรมเราต้องอ่านทุกบททั้งค่าอ่านแล้วที่ความหมาย มันเป็นก่อตัวของนักเรียนที่จะซ่อน หรือจะใช้รัฐบุกครองฯ หรือว่าบุกอย่างไรก็ได้ หรือว่าบุกอย่างคืบคั่บฯ ที่ถูกสะท้อนกลับ อะไรอย่างนี้ ติดตัวจะจะพูดยกข้อเปรียบเทียบ คือไม่สามารถจะยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนได้ แต่ว่ามันก็มีอยู่ในระหว่างบรรทัดที่เห็นได้ที่เดียวว่า ชาติ ใช้ก่อตัวของนักเรียนในรูปแบบไหน คือ นักอ่านของเราราชจะเคยชินกับการอ่าน วรรณกรรมที่ถึงแม้ว่าจะสะท้อนสังคมอะไรฯ ที่ตาม แต่ตอนจบของเรื่องนี้ ผู้ร้ายจะต้องตายตอนจบ คนเราจะต้องถูกฆ่าตายหรือตาย เศรษฐกิจกับ จุดนี้ แต่ทำไม่เรื่องค่าพิพากษานี่คุณและไม่ได้เป็นอย่างนี้ คนสองกลั่นนี้รีบต่อสู้ ตัวครูใหญ่กลับ อยู่ได้แล้วก็ได้รับการยกย่องจากสังคมเสียงด้วย แต่ที่จริงแล้วถ้าเรารู้ว่าให้จะเอียดแล้วในเรื่องนี้ จะไม่ใช้อย่างนั้น มันจะมีอยู่ช่วงตอนหนึ่งที่ชาติเขาได้บรรยายให้เห็น คือ ตอนที่สัปเหรอกำลัง จะตราสั่งยึดพืชพัก ที่ปราบปรามตัวผู้หญิงบ้าที่ข้อสมควร ที่ควรฯ มาพิพากษาว่าเป็นเมียพัก ทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็น แต่ร่างแกะเป็นบ้าแกะก็หวงคนที่ติดต่อกันไม่ยอมให้ใครแตะต้อง尸 จนครูใหญ่ต้อง ออกคำสั่งให้ครูน้อยในโรงเรียนช่วยกันมัดสมควร มัดให้แน่นเพื่อไม่ให้ไปท้าร้ายสัปเหรอที่จะ ตราสั่งยึดพัก ปราบปรามตัวผู้หญิงมัดเข้าก็อยู่น้ำด้วย ทำอะไรไม่ได้นะ ต่อสู้เพื่อ อิสรภาพของทัวเรียงไม่ได้ก็ถูกน้ำด้วยใส่หน้าครูใหญ่ ชาติได้บรรยายไว้ เพียงแค่ที่ติดตันไม่ได้ยัง

ตัวอย่างตอนนั้นคิดมาด้วย ชาติได้บรรยายไว้อย่างชัดเจนที่เดียวว่า ความรู้สึกของครูใหญ่ จิต-สำนึกของเขานี่ ที่รู้สึกว่าเนื่องเป็นครั้งแรกที่ถูกน้ำลายของหมูปิ้งบ้าอุ้ยใส่หน้า ใส่หน้าอก แล้ว ก็ล้วงผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาเช็ด ซึ่งออกแสลงก็ตาม ก็ยังมีความรู้สึกแบบแข็งเกิดขึ้นในใบหน้า กลับไปปี๊งบ้านแม่เอ้าผ้าเช็ดหน้าไปปี๊ง ซึ่งจนสะอุดหูมคน้ำลายแล้วก็ตาม แต่ทุกครั้งที่หันผ้าเช็ดหน้า ดินนี้ขึ้นมา หรือทุกครั้งที่เอามือถูมันส์ในหน้าของตัวเอง จะมีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาถูกหมูปิ้งบ้า คนนี้ขูน้ำลายที่เหมือน ๆ ไส้หน้าตัวเอง เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าตัวครูใหญ่จะไปไหนในสังคมเล็ก ๆ แห่งนั้น แล้วก็ได้รับการยกมือไหว้จากใคร ๆ แต่ว่าได้จิตสำนึกของตัวเองรู้ด้วยตลอดเวลาว่า ตัวนี้เลว นี่คือกลิ่นของน้ำเงินที่จะสะท้อนสังคม แล้วก็แนะนำสังคมของมาสามตามสภาพ ความเป็นจริง ข้อสังเกตเห็นนี้คิดดันได้น่าไปเยี่ยมแล้ว แต่ก็ไม่ทราบว่าหนังสือฉบับไหนได้นำ ออกไปเยี่ยนหรือยัง ซึ่งมันเป็นการซื้อขายที่ไม่ใช่การซื้อขาย ก็ไม่ใช่ฉบับนิทาน เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าแต่เป็นการสอนให้คนอ่านคลาดไปด้วย ถึงได้ขอบขออนุญาตไปด้วย ทำให้เราต้องติดตามไปด้วย แล้วก็คิดความหมายตามไปด้วย แล้วเราจะมองเห็นกลิ่นของน้ำเงินว่า ข้อนี้คือจุดมุ่งหมายของเขาก็ เนื่องจากการจะบอกอะไร อะไรมีดีอะไรไม่ดี เราไม่จำเป็นต้องบอกผู้อ่านตรง ๆ เลย ว่าสิ่งนี้ดี ดีงี้เลว แต่ว่าบอกได้โดยกลิ่นหรือรายละเอียดของ การเรียนเหล่านี้เป็นดัน อันนี้จะ คือหลังจากที่ได้เรียงกันแล้ว ชาติได้คะแนนดิว คือไม่มีหัวที่จะมาได้ยังอะไรได้ อย่างนี้เป็นดันนะจะ หรืออย่างงานของคุณหวาน คันธนู เมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่ได้รับรางวัลเช่นไร ก็เรื่องนี้กูรูบนบนลูกนกวัง กีเหมือนกัน คุณหวานมีวิธีการเรียนบทกวีให้หลากหลาย เนื้อรูปแบบเก็บจะทุกกฎแบบ ในงานขันนี้ของเขากลับจะสำคัญก็คือว่า เขายังไม่ได้ทึ่งรูปแบบเก่าของเรามันหลักฐานดีมาก ๆ รูปแบบ กวีนิพนธ์เก่า ๆ ของไทยนี่ คุณหวาน นำมาใช้ได้อย่างดีด้วยแล้วก็มีความหมายดีด้วย จะท่อนสังคมที่เป็นจริงของมาอย่างครบถ้วน และยังได้รับแนะนำสังคมให้มองเห็นแนวทางที่ดีงามของชีวิต อีกด้วย นี่คือความเด่นงานกวีนิพนธ์ที่ได้รับรางวัล เมื่อถัดไปนี้มีสมุดบันทึกที่ติดกระเบื้องมาอย่างอันนี้ “ขอทานบรรดาศักดิ์” เนื่องจากขอทานพื้นบ้านเนื่องจากเรียน แต่ว่ามันได้สะท้อนให้เห็นจริงที่คราวขอกทานนี้เกือจะไม่ใช่ เนาก็จะท่อนความคิดของพวงนี้ว่า

“พวงข้าเป็นคนในภัยเกือจ”
อย่าหอยตามอย่าเหือดเป็นขี้ข้า
หานาหานาไรได้แต่หนี้
หัวบีห้าบีปีกอกเปื้อเพิ่มบ่า
มีเงินเขาก็รือกถูกพี่
ข้ามีแต่หนี้เขาก็รือกหมา
ร้องขอจันคอและบีดินสาภ
กระเพาะร่องโครกครากไปมา”

อะไรมีอย่างนี้จะ เข้าแสดงให้เห็นความคิด ความสำนึกของคนพื้นๆ ลงทะเบียนสังคมของคนจนๆ ออกมาอะไรอย่างนี้จะท้อใจได้อย่างใช้ภาษาได้อย่างงาม หรือว่าในลักษณะที่เข้าไปลูกปัดอบ เข้าปลูกปัดอบอย่างในร่องด้านพายุอย่างนี้จะจะ เห็นอกว่า

“เมื่อสังคมเริ่งเครื่องและโถโครก
ความเครื่องโโคกมีใช้เครื่องปลดเบสส์อยู่ได้
ถ้าเชอกล้าฝ้าพันโดยมันใจ
เชอ ก้าวต่อไปโดยไม่ท้อ¹
ร้องให้เบิดฟ้าจะร้องเพื่อจะลูก
แต่ย่าร้องเพื่อจะทุกมีเบิดร้องขอ
ซึ่งนำพาแต่ละหยดที่รกรุง
จะเหมือนครวนแต่ละข้อคออยู่ด้วย
ไม่มีออกเทาตามพื้นนี้
ป่วยการหมายการมีมาปีดซื้อ
มันแต่ดาวมีแต่เดินมีแต่เมือง
ที่จะลงที่จะรือที่จะทำ”

เนื้อจะเข้าไปลูกปัดอบ เข้าให้ความหมาย แล้วเขาก็ให้ก้าวตั้งใจคนว่า ร้องให้ก็ร้องเบิดแต่ร้องเพื่อ ให้มีก้าวตั้งใจต่อชีวิตต่อไปใหม่ อะไรมีอย่างนี้จะ แล้วเขาก็ใช้ช้อยคำได้สัมผัสนอก สัมผัสใน ให้ความหมาย ให้ความกินใจ ให้ความสะเทือนใจ แล้วก็ยังได้สร้างสรรค์นำรูปแบบเก่ามาใช้ ในลักษณะของความหมายใหม่ อะไรมีอย่างนี้”

บทบาทของวรรณกรรมปัจจุบันต่อคนรุ่นใหม่

การอภิปรายพิเศษในวิชาวรรณกรรมปัจจุบัน

“เพลิน รุ่งรัตน์”	วิทยากร
นิเวศน์ กันไทยราชรุส	วิทยากร
รัตน์ วรรณาภรณ์	วิทยากร
ดร.รื่นฤทธิ์ สัจจพันธุ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ.วีระฤทธิ์ “ขอให้คุณไทยลัน ได้มีสตางค์ความคิดเห็นในเรื่องบทบาทภาระคณะกรรมการป้องกันต่อคนรุ่นใหม่”

ไฟลัม “หัวข้อที่อาจารย์ให้คือบทบาทภาระคณะกรรมการป้องกันต่อคนรุ่นใหม่ พอดีเป็นหัวข้อที่ความกลับไปกลับมา คงจะต้องแยกออกเป็น 2 ประเด็นว่า บทบาทของคนรุ่นใหม่ต่อสาธารณะกรรมประเทินหนึ่ง กับอีกประเทินหนึ่ง บทบาทของสาธารณะกรรมที่มีต่อคนรุ่นใหม่ แต่คิดว่าในส่วนที่น่าสนใจมาก สำหรับผู้ฟัง ก็คือ บทบาทของคนรุ่นใหม่ต่อสาธารณะกรรม ค่าว่าคนรุ่นใหม่ในที่นี้ คือเด็กและเยาวชนที่ความอย่างนี้เอง โดยไม่ต้องอ้างถูกต้องว่า คนรุ่นใหม่ในที่นี้ คือเด็กและเยาวชนจาก คนที่เรียกว่า บุคคลและทาง เป็นต้นมา ค่าว่า บุคคลและทางที่คือ ตั้งแต่สมัยที่เราเรียกว่า สมัยวิทยากร เริ่มจาก สมัยอุษาดิ สวัสดิศรี 2 คนนั้น ก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ 14 ต.ค. ช่วงหนึ่ง 3-4 ปี แล้วนั้น ซึ่งคนที่ทำงานเกี่ยวกับสาธารณะกรรมตั้งแต่รุ่นนั้นเป็นต้นมา น่าจะนับได้ว่าเป็นคนรุ่นใหม่ ในสายตาของคิดนั้นแล้วหันตั้งจากบุคคลและทาง คือจะแบ่งออกมาเป็น 4 ส่วน ที่คิดนั้นแบ่งได้จะเป็น คือ บุคคลและทาง ก่อน 14 ต.ค., และถ้า 14 ต.ค.-8 ต.ค. เป็นบุคคลที่เราเรียกว่า สาธารณะกรรมเพื่อชีวิต หรือออกไม้บานเร้อยอดอก, หลัง 8 ต.ค. บุคคลที่ พ.ค.ท.ยังมีอิทธิพลอยู่อีกส่วนหนึ่ง และถ้า หลังปี 2521 ช่วงระหว่าง 21-22 ซึ่งอิทธิพลของ พ.ค.ท. เริ่มเปลี่ยนไป อีกบุคคลหนึ่ง ทั้งหมดเป็น 4 บุคคล ที่อยู่เป็นผู้คงของคนรุ่นใหม่ จนถึงปัจจุบันนี้ น่าจะพูดว่า บทบาทของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อสาธารณะกรรม ก็จึงต้องหุคออกเป็นส่วนๆ ตั้งแต่ บุคคลและทางเป็นต้นมา จนถึงบทบาทวังที่คิดนั้นแบ่งไว้ก็คือ คนรุ่นใหม่นั้นเป็น ผู้มีบทบาทต่อสาธารณะกรรม ในฐานะผู้สร้างหรือผู้ผลิตงานสาธารณะ ด้านที่สอง ก็คือ ในฐานะผู้เชื่อฟัง ผู้เชื่อฟังที่คือ หวานก่ออ่าน, นักวิชาการ, นักกิจกรรม, นักวิชาการ ออกแบบเป็นลักษณะนี้ ที่นี่ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สร้าง เราจะจะดูไปตามอุค คนรุ่นใหม่ตั้งแต่บุคคลและทาง สร้างสรรค์งานในลักษณะอย่างไร ซึ่งมาในอุคสาธารณะกรรมเพื่อชีวิตเป็นอย่างไร, ในอุคหลัง 8 ต.ค.เป็นอย่างไร และในอุคที่อิทธิพล พ.ค.ท. เป็นอย่างไร ที่นี่น่าจะน่องเล่ากันว่า อันนี้จะอุคก่อน 14 ต.ค. เป็นอย่างนี้ อุคสาธารณะกรรมเพื่อชีวิตเป็นอย่างนี้ ก็จะจะนำไป เปราะแต่ละคนก็จะจะศึกษาหรือได้ยินได้ฟัง เรื่องนี้มาพอสมควรแล้ว ที่นี่จะขอสรุปเป็นส่วนๆ ว่า นักเขียนเรื่องสั้น, นักเขียนนวนิยาย และนักเขียนบทกวี ในฐานะที่เป็นคนรุ่นใหม่ เค้าได้ทำอะไรกันไปบ้าง หรือในสายตาของคิดนั้น มองเห็นว่าเค้าทำอะไรกันไปบ้าง ส่วนที่เป็นนักเขียนเรื่องสั้น ถ้าเราดูเรื่องมาตั้งแต่ สมัยคุณอุษาดิ, อุณวิทยากร ซึ่งเรียกว่า บุคคลและทางเป็นต้นมา เราจะเห็นว่า กระบวนการเรื่องสืบทอดของเรา นั้นเรียกว่า มีพัฒนาการพอสมควร ที่สำคัญเป็นนักอ่านคงจะพอนึกออกว่า เราเมื่อเรื่องสั้น ประเภท สั้นๆให้อ่าน เราเมื่อเรื่องสั้นประเภทโรแมนติกให้อ่าน เราเมื่อเรื่องสั้นเพื่อชีวิตให้อ่าน ประเภทที่ลึกซึ้ง, ลึกถ้า ให้อ่านมากmay เท่าที่สังเกต เราจะเห็นว่ามีนักเขียนเรื่องสั้นทุกรูปแบบ แต่เป็น ที่น่าสังเกต ก็คือส่วนใหญ่แล้วนักเขียนเรื่องสั้นฝ่ายก้าวหน้า เป็นผู้คุณสามารถเรื่องสั้นเอาไว้ หรือ

เป็นผู้ควบคุมพัฒนาการของบ้าน การพัฒนาของเรื่องตั้งหนึ่งที่กระบวนการนี้ นักเขียนก้าวหน้า เป็นคนจัดการทั้งสิ้น อันนี้เป็นข้อตั้งหากชาติฉัน

ท่านนวนิยาย เราจะเห็นว่า ก่อน 14 ต.ค. ยุคหลวงหา มาถูก 14 ต.ค. เราจะเห็นว่า นวนิยายจากคนรุ่นใหม่สักเรื่อง ก็เรื่อง ท่านลขทมภกอก ของคุณรัตน์ วรรณอย่างถูร ที่เราเห็นมา เป็นครั้งแรก ในยุควรรณกรรมเพื่อชีวิต ยุคกลางฯ 14 ต.ค.-6 ต.ค. นั้นเป็นนวนิยายของคนรุ่นใหม่ หลังจากนั้นมาจนมาถูกหลัง 6 ต.ค.แล้ว จนพ้นยุค พ.ศ.๗ เริ่มเปลี่ยนไป ยุคโน้มเหลือง มีนวนิยายของคนรุ่นใหม่เกิดขึ้นมาตามมา นักเขียนรุ่นใหม่เรียนนวนิยายกันมาก แต่ส่วนใหญ่ แล้วจะเป็นสัก 15 ตอนจบ แล้วก็เป็นเรื่องของเด็ก เช่น เราจะเห็นงานเขียนของ มาล่า คำจันทร์ จำลอง ผู้ชลธิตร แต่จะมีนักเขียนรุ่นใหม่ที่เขียนนวนิยาย แต่ไม่ใช่เรื่องเด็ก ในช่วงนี้ก็เดิมโคล ขันเรือฯ เช่น คุณชาติ กอบจิตติ, คุณรัตน์ วรรณอย่างถูร, คุณนิเวศน์ กันไทยราชภรร্য และ อีกหลาย ๆ คน นักเขียนรุ่นใหม่ที่เขียนนวนิยาย เราจะเห็นการตั้งตัวหรือพัฒนาการของเข้าเพียง ไม่ถึง ในช่วงที่ 4 ของยุค มีข้อนำสังเกตว่า กลุ่มนักเขียนที่เขียนนวนิยายกัน ไป อย่างกุญแจ อโศกสิน, สีฟ้า ฯลฯ ก็มีนักเขียนรุ่นใหม่ ที่นำไปอุปถัมภ์ในกระบวนการนี้ด้วย เช่น นันทนา วีระชน ก่อตั้ง 14 ต.ค. ก่อน 14 ต.ค. ซึ่งเป็นนวนิยายได้มีสาระ แต่จะเห็นว่า สักช่วงเวลาที่เรียน นวนิยายของเด็กจะต่างไปจากนักเขียน เช่น คุณชาติ, คุณรัตน์, คุณนิเวศน์ เราจะเห็นว่า มีออก มาเป็น 2 ส่วน ซึ่งจะมารวบรวมกันได้ว่าทำไม่ทั้ง 2 ส่วนซึ่งแตกต่างกันพอสมควร และมีแนวโน้มจะเข้าหากันได้หรือเปล่า

ถ้าส่วนหนึ่ง คือพากษ์ กวีนั้นคนรุ่นใหม่ที่เขียนกวีตั้งแต่ยุคหลวงมาเลย ยุค วรรณกรรมเพื่อชีวิต จะแบ่งกลุ่ม ตั้งแต่ 14 ต.ค. คือก่อน 14 ต.ค. มี ยุคหลวงหา ที่เราเรียก กันว่า ยุคห้องโถงนิติสังกัดน้อย จะมีเช่น สรุศักดิ์ ศรีประพันธ์, อคุล จันทร์ศักดิ์, เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, นิภา นางยิ้ม กลุ่มนี้เราเรียกว่า นักกอลอนรุ่นใหม่ อยู่ในยุคหลวงหา พ.ศ. 14 ต.ค. มันเกิดตั้งช่วงนี้ขึ้นมา มีวรรณกรรมเพื่อชีวิตขึ้น กวีเพื่อชีวิต เกิดขึ้นในยุควรรณกรรมเพื่อชีวิต เพื่อมา 14 ต.ค.-6 ต.ค. เกิดขึ้นมา แต่ไม่ใช่กลุ่มที่พูดนี้ กลุ่มนี้ขาดหายไป (ยกเว้น เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์) มาเกิดกลุ่มใหม่ขึ้นมา เช่น สถาพร ศรีสัจจัง, รัตน์ วรรณอย่างถูร อีกหลายคน พ.ศ. 6 ต.ค. ไปแล้ว กวีเกิดใหม่ขึ้นเรื่อย แม้แต่ คอมทวน ศันธนุ มากิจหนัง 6 ต.ค. จนถึงปัจจุบัน มีข้อสังเกตว่า นักกอลอนยุคหลวงหานั้น ไปตืบเนื่องเป็นนักกอลอนเข้าไปอุปถัมภ์ในสมาคมนักกอลอน กวีที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของวรรณกรรมเพื่อชีวิตนั้น ก็ไปอุปถัมภ์กันเอง เพราะฉะนั้นก็เป็นเรื่อง จะแบ่งออกเป็น สมาคมนักกอลอน และองค์กรวรรณกรรม หรือกลุ่มที่มี ภูมิ พันจันทร์ กลุ่มสยามใหม่ วิธีการเขียนของเขานั้นต่างกัน แต่ถึงอย่างไร คอตั้มนี้ก็ต่าง ๆ กัน มากกว่า ๆ ไปอุป

พั่วนในฐานะผู้เชพเดล คือ พากนักอ่าน, นักวิจารณ์, นักกิจกรรม, นักวิชาการ นักอ่าน สรุปได้ทันทีว่า เราไม่น้อยหน้าแต่ไหนๆ แล้ว เราไม่ต้องจะมีนักอ่านเท่าไหร่ คนอ่านวรรณกรรม ไม่ต้องมี แต่คนอ่าน น.ส.พ.มีอยู่ สรุปได้เลยว่า ไม่ต้องมีคนอ่านหนังสือ เพราะฉะนั้นเมื่อ ไม่ต้องมีคนอ่านหนังสือ ก็ต้องสืบเนื่องกันไปต่อไปต่อไป มีคนวิจารณ์หนังสือ สาเหตุไม่ต้องมีคน วิจารณ์หนังสือนั้น เพราะเราไม่ต้องมีการวิจารณ์กันมาก่อน มีข้อสังเกตอยู่ประการหนึ่งที่ทาง สมาคมภาษาและหนังสือเคยจัด รายการสมาชิกตั้งพันธ์ คือให้สมาชิกได้มาคุยกัน ในเรื่องการ วิจารณ์ ได้ข้อเสนอแนะออกมาก่อนหนึ่งว่า วัฒนธรรมการวิจารณ์นั้น ไม่ใช่วัฒนธรรมไทย เพราะ คนไทยจะไม่วิจารณ์กัน จะไม่ถูกหน้ากัน จะไม่ไว้กันรุนแรง ค่อยจะถูมอะไรกันไป ฉะนั้นการ วิจารณ์จึงไม่เป็นผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งประดิษฐ์หนึ่ง ที่การวิจารณ์ไม่เพียง เพราะนักวิชาการ ทำนไม่เด่นด้วย คือนักวิชาการทำมีงานในมหาวิทยาลัยยะ ทำนมีงานมาก ฉะนั้นโอกาสที่ออก ไปแต่กับงานวรรณกรรมถูกนักอังกฤษมองข้าม เนื่องจากความนักวิจารณ์จึงไม่ก้าวหน้า ถูกส่วนหนึ่ง ของนักวิชาการ หรือนักศึกษา เราก็เห็นว่า “ไม่ว่าอุคุใหญ่ นักศึกษาเป็นผู้มีบทบาทในความ เคิดเห็นให้ทางวรรณกรรมมาก เราจะไปฟังอภิปรายต้องไปที่มหาวิทยาลัย แต่เดี๋ยวนี้เราแทน จะไม่ได้อินเสียว่า มีการอภิปรายทางวรรณกรรมที่ไหน ในมหาวิทยาลัยไหน ที่ฝากไว้ก็คือว่า ทำอย่างไรจะให้คนรุ่นใหม่ รักในฐานะนักเขียน ทำงานหนักที่สุด ที่จะให้งานเป็นของคนอีก และ ทำอย่างไร ที่จะให้คนที่เป็นนักอ่านทั้งหลาย อ่านหนังสือ อ่านวรรณกรรมกันบ้าง”

รศ.รุ่งฤทธิ์ “ฐานะที่เป็นคนเขียนมีความคาดหวัง ว่าวรรณกรรมของตนเองนั้น ให้อะไรแก่ผู้อ่าน” รัตน์ “ถ้าถามผมว่าต้องการให้คนอ่านได้อย่างไร คงพูดร้อยละเอียดกันเลยจะ แค่พูดสั้น ๆ ผมอาจ บอกได้ว่าจากการที่ผมเขียนหนังสือมาประมาณหลายปี ความรู้สึกของผมต่อคนอ่านหรือจาก การเขียนก็คือชอบเขียนหนังสือ และผมก็พบว่ามีคนชอบหนังสือ ผมว่าคงมีแค่นี้ว่าจักรของมัน ระหว่างคนเขียนกับคนอ่าน ที่นี่ในการอ่านคร่าวจะได้อ่านแค่ไหนนั้น ผมว่ามันเป็นเรื่องของ แต่ละคนว่าต้องการอะไร แต่สำหรับผมแล้วในความรู้สึกของคนเขียน เวลาที่นั่งเขียนก็คงไม่ ต้องมานั่งนึกว่า คนอ่านจะได้อย่างไรกันนี่ เมื่อก่อนนี้เวลาเขียนก็นั่งนึกเหมือนกัน แต่ว่าไม่สามารถ เข้าไปในตัวเรื่องให้มีที่สุด ถึงสิ่งอื่น ๆ ให้หมด แล้วก็เขียนไป เรื่องพื้นหรือนิยาย บทกวี บางชิ้น บางเรื่องมันก็พูดยาก บางชิ้นจะให้อย่างไร บางชิ้นมันก็ตอบชัดเจน บางชิ้นมันก็บอกกัน ยากกว่าจะให้อย่างไร แต่ว่าโดยรวม ๆ ผมมองจากความรู้สึกของตน เวลาผมเป็นคนอ่าน ถึงที่ผม ได้ต้องความทุ่มเทใจ ในอันดับแรก ผมรู้สึกว่าถ้าเวลาผมเขียนไปแล้ว คนอ่านไม่ได้ความทุ่มเทใจ คนอ่านก็คงเลิกอ่าน คืออาจจะเป็นเรื่องสั้น เรื่องเครียดก็ได้ แต่อ่านแล้วมันได้ความรู้สึกอย่าง นี้ เป็นความรู้สึกอื่น อาจจะอีกต้านวนภาษา อีกทั้งถ้าของอารมณ์ หรืออื่นจากเนื้อหาใจความ

บางที่เรารู้ว่า เราอาจจะได้แต่ความสนุกในเรื่อง บางที่จะได้ในแบบของความคิด แต่ต้องอะไรพวกนี้ มันก็แล้วแต่ว่าจะได้ประโยชน์ ผู้ใดร่วงๆ แล้วงานเขียน มันอาจจะออกมากจากความรู้สึก เก็บมาจากการประชุมการณ์ สั่งสมประชุมการณ์ เป็นการสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีอะไรเหล่านี้ ซึ่งในชีวิตจริงแล้ว มันมีเรื่องไม่ปกติอยู่เสมอ ถ้าหากว่าเราสังเกตหรือเราคิดดู ในหน้าที่นักเขียนมันน่าจะแสดงออกมานะครับ นักเขียนจะเห็นอะไรแก่คนอื่น

ระหว่างนัดที่ “อ่องฟ้าคุณนิเวศ” กัน ให้ราษฎร์บังกว่า มีความคิดอย่างไร ในเรื่องที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ที่คนอ่านซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่

นิเวศน์ “บังเอญ ผมเป็นทั้งนักเขียนและเป็นคนอ่านหนังสือด้วย คงจะพูดเป็นสองมุมในแต่ละคน อ่านหนังสือและคนเขียนหนังสือจะครับ ในแบบของคนอ่านซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ วรรณกรรมนั้นมีผลต่อคนรุ่นใหม่ตลอดเวลา อ่อนหลังโน่นมายที่ผมเริ่มเขียนหนังสือนั้น แน่นอนอย่างหนึ่งคือ อิทธิพลที่ได้จากการอบรมในยุคเดียวกัน เรารู้ว่าเราตัวเองก็รู้สึกว่าเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย รู้สึกท้าทายเรา และเราที่เริ่มเขียนบ้าง ด้วยความรู้สึกว่า อย่างจะแยกเปลี่ยนความคิด ความคิดที่เรารู้สึกกับสังคม และเราที่เริ่มเขียนออกมานี้รูปของเรื่องสั้น ในรูปของกลอน หรือในรูปแบบต่างๆ ผมคิดว่า นั้นคือการแยกเปลี่ยนกัน ครั้นมาถึงยุคหนึ่ง ในยุคซึ่งผมเป็นคนเขียนหนังสือเต็มตัวจะนะ ผมก็ยังเชื่อว่า คนรุ่นใหม่ก็ยังสนใจวรรณกรรม แล้วก็วรรณกรรมเป็นชีวนิธิที่ทำให้เกิดนักเขียนใหม่ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้จากนี้นวนิยายวรรณกรรมจะให้อะไรกับคนรุ่นใหม่ผมคงจะไม่สามารถจะพูดได้ เพราะว่าเราคงไม่รู้ว่าแต่ละคนนั้นต้องการอะไรในงานเขียน นอกจากจะพูดกันว่าที่เราเขียนไปนั้น เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และที่ต้องการอะไรนอกไปกว่านั้นอีก หรือสิ่งที่เราเขียนไปได้เสนอไป ไม่เห็นด้วยตรงไหน และก็ห่วงดึงกัน อันนั้นเราที่คงได้รู้ ถ้าถามว่า ผมคิดยังไงกับคนรุ่นใหม่ในเรื่องวรรณกรรม ผมคิดว่า คนรุ่นใหม่ไม่ชอบวรรณกรรมที่ขาดความบันเทิง ผมได้ข้อสรุปว่า วรรณกรรมที่ขาดด้านบันเทิงนั้น ต้องใช้เวลาต่อสู้มากกว่าวรรณกรรมที่ใช้สื่อความบันเทิงเข้าไปที่คนอ่าน ที่ผมกล้าพูดอย่างนี้ก็เพราะว่า เราจะสังเกตว่าพอกเกิดบุคคล หรืองานเขียนประเภทที่เราเรียกว่า ก้าวหน้า จำนวนพิมพ์ที่ออกไปนั้นมันไม่กระเตื้องขึ้น ตรงกันข้ามกลับลดน้อยลงด้วยสาเหตุ เมื่อพิมพ์เริ่มเขียนหนังสือใหม่ ตอนนั้นคุณบรรจุสิ่ง บุญปาน พิมพ์พอกเกิดบุคคล พิมพ์ใหม่เพิ่ม ครั้นตกมาเป็นวันๆ ซึ่งโดยปกติแล้วหลายปีผ่านไปทุกอย่างมันเปลี่ยนไปมาก มันพัฒนาไปเยอะ แต่ว่าจำนวนก็ต้องเพียง 3,000 เล่ม หรือ 2,000 เล่ม อันนี้หมายถึงอะไร ก้าวหน้ายังไง คุณรุ่นใหม่นั้น ก็คงไม่ถูกนิยามว่าเป็นนัก แต่กันจะที่หนังสือประเภทนั้น หรือว่าหนังสือประเภทบันเทิง ขายดี และพิมพ์จำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งเหล่านี้เราที่คงสรุปไม่ได้ว่า เราจะไทยไว้ แต่ว่า มองรู้สึกว่า ในฐานะเป็นคนเขียนหนังสือและยกตัวเองมา

เป็นนักเขียนอาชีพนี้ ผู้มีความรู้ให้อะไรแก่คนรุ่นใหม่ในด้านที่ว่า แทรกไปในความบันเทิง และผู้ที่เชื่อว่าด้วยความบันเทิง อันดับแรกแล้วเราให้สาระโดยใช้สื่อความบันเทิง ให้ความสนุกสนาน คนรุ่นใหม่คงอินดีและคุยกันเรื่องมากกว่าที่เราจะมาพูดอะไรกันซึ่งเรียล อันนี้คือสิ่งที่ผมรู้สึกว่า ด้วยความที่คนกับคนรุ่นใหม่ และเป็นคนเขียนหนังสือกับคนรุ่นใหม่ เราคนกันโดยใช้บันเทิงเป็นตัวอ แต่อ่านไว้ก็ตาม เรายังมีสาระ ต้องให้ความคิด ต้องมีการแลกเปลี่ยนกันตลอดเวลา เพียงแต่ว่า สาระ ความคิดนั้นเราแทรกไปในความบันเทิงเท่านั้นเอง"

ภ.รัตนฤทธิ์ "หากหันคุณให้ล่อน รู้สึกนี้ ยังมีส่วนที่จะหลุดออก ในด้านที่เกี่ยวกับผู้อ่านกับวรรณกรรม"

"ให้ล่อน" "ที่แบ่งหัวข้อออกเป็นบทบาทของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวรรณกรรม กับบทบาทของวรรณกรรมที่มีต่อคนรุ่นใหม่ ตรงที่เป็นบทบาทของวรรณกรรมที่มีต่อคนรุ่นใหม่ ที่ยังไม่ได้พูด อันที่จริงมาประมาณนี้โดยใช้คำของเป็นหลักอยู่คุณเดียวว่า วรรณกรรมนั้นมีบทบาทกับคนรุ่นใหม่อย่างไร ก็คงไม่ได้คำตอบที่ดี จะให้ได้คำตอบที่มีหลักเกณฑ์พอสมควรจะดี ให้อาจารย์ท่านแบบสอบถามให้แนค.ประมาณออกมานะ ว่าวรรณกรรมนั้นมีบทบาทต่อหัวคนแต่ละคนที่เป็นคนรุ่นใหม่อย่างไรบ้าง โดยทั่วๆ ไปแล้วคิดว่าเวลาก่อนที่เราอ่านหนังสือ หรือเราอ่านวรรณกรรมสักเรื่อง มันจะมีอะไร กับเราใหม่ หรือมันจะทำให้เราเกิดความรู้สึก หรือเกิดความคิด หรือจะซึ้งเราใหม่ เช่นอ่าน คำพิพากษากล่าวเรจาจะรู้สึกใหม่ว่าสังคมนี้มันตกค่าเสียเหลือเกิน นั่นเป็นส่วนหนึ่งของบทบาท วรรณกรรมที่มีต่อคน โดยเฉพาะอย่างคนรุ่นใหม่ เมื่อก่อนนี้ อาจจะมีวรรณกรรมที่เรียกว่า เป็นช่วงคงไม้บาน อาจจะเป็นช่วงที่ว่าวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อเรามากเหลือเกิน นั่น เพราะว่า องค์ประกอบของคนเราหรือหัวคนรุ่นใหม่นั้น มีส่วนด้วย เวลาที่เราได้ยินเห่าอ่านบทกวีของ จิตร ภูมิศักดิ์ เรายรู้สึกว่าอย่างจะอุทกขัน, อย่างจะกระโอด, อย่างจะทำอะไรสักอย่างที่มันสะใจ หรือ เวลาที่เราอ่านบทกวี ของ ร.ว. โถมพรชัณทร์ เรายรู้สึกว่า เราเป็นคนเดิมคนเดิมมาในขณะนั้น ช่วงนั้น เป็นบทบาทของวรรณกรรมที่มีต่อคน แต่แล้วต้องสถานการณ์อื่นด้วย แต่อ่านใน ปัจจุบันนี้ ซึ่งสถานะมันปกติอย่างนี้ เมื่อไหร่ว่าวรรณกรรมจะมีอิทธิพลต่อเราหรือมีบทบาทต่อเรา จะมีสักคนที่อ่านหน้านิยายเรื่องหนึ่งของคุณนีเวศน์ แล้วคิดว่าจะต้องไปมีชีวิตเหมือนอย่างนางเอก ในหน้านิยายนั้นใหม่ อันนี้เป็นค่าตามสู่ทุกคนว่า เราเคยรู้สึกใหม่ว่า วรรณกรรมนั้นเข้ามายังบทบาท ต่อชีวิตของเรา มาเมื่อไหร่ พลังต่อความรู้สึกนึกคิดของเรา หรือว่าจริงๆ แล้ว เรายังแล้วไม่เคย มีความรู้สึกอะไรเลย หรือว่าใครที่อ่านเรื่อง ศันสน์แม่นรัก แล้วจะร้องให้ ลั่นสัมแสงรักนั้นมี อิทธิพลต่อเราแค่ไหนทำให้เรามีความรู้สึกนึกไปถึงอะไรที่มันสะเทือนใจ นั่นคือ บทบาทของ วรรณกรรมที่มีต่อเรา เราที่เป็นคนรุ่นใหม่"

ก่อนอุทก “มีความสำหรับนักเขียนทั้ง 2 ท่าน คือ คุณวัลก์ กับคุณนิเวศน์ ร่าส่าหัวรบงานเขียนของคนรุ่นใหม่ ในช่วงระยะเวลาดังนี้จะเห็นได้ว่า มันมีอิทธิพลของวรรณกรรมต่างประเทศเข้าไปมาก ในงานเขียนของคุณวัลก์ หรือของคุณนิเวศน์ จะมีอยู่บ้างในนั้น”

วัลก์ “ถ้าพูดในแง่คิดปะ มันเป็นเรื่องถ่ายเทกันได้ เพราะฉะนั้นอิทธิพลมันต้องมีแน่นอน อิทธิพลจากวรรณกรรมต่างประเทศก็ยอมรับว่า ระบบทั้งอ่านวรรณกรรมต่างประเทศหลายเรื่อง ก็ชอบ อ่านเรื่อง ออกหันนี้ไปรับ อาระมานะเป็นประสบการณ์คล้ายๆ กันอยู่บ้าง เพราะมีความคิด นอนอยู่กับที่ทั้งเรื่องเสียงแต่ร่าเรื่องมันเดินไปได้โดยสนุก ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ทำหายสำหรับคนเขียน หนังสือ ที่ควรศึกษา ไม่ว่าวรรณกรรมต่างประเทศหรือของกำกับไทยเรา แต่ว่าอิทธิพลที่จะเข้ามาโดยตรงนั้น มันคงพูดกันยาก เพราะบางที่มันเชื่อมโยง ก่อนรับว่ามันเป็นการถ่ายเท ทางรัฐธรรมอ่องหนัง”

คุณนิเวศน์ “ผมเป็นคนอ่านหนังสือต่างประเทศน้อย ถ้าหากจะมีอิทธิพลอยู่บ้างในงานเขียนของผม ผมคิดว่าจะเป็นนักเขียนไทยด้วยกันมากกว่า ผมไม่ได้อ่านหนังสือของนักเขียนต่างประเทศมากนัก และถ้ามี คนถามว่าประทับใจครามมากที่สุด ผมก็ตอบว่า ไม่ประทับใจครั้งเดียว และก็หน้าปกหนังสือ ถนนนอกเมืองที่มันมีภาษาอังกฤษไปทั่วทั้งหนังสือ นั้นไม่ได้เกี่ยวกับคนเขียน ผมเขียนหนังสือของก็เขียนไป รู้สึกอย่างไรก็เขียนไปอย่างนั้น แต่บังเอย ส้านักพิมพ์ซึ่งเป็นผู้พิจารณาเรื่อง เด็กอ่านจบแล้ว ว่ามันเป็นเรื่องแนวโน้มนี่นา เด็กใส่หน้าปกเป็นภาษาอังกฤษให้ คืออยู่กับนักเขียนหลายคน เด็กก็ได้อิทธิพลนักเขียนต่างประเทศกัน แต่ผมนี่ มองออกพูดว่า ผมไม่น่าจะได้ มองไม่ จะได้จากนักเขียนไทย ฯ เป็นส่วนใหญ่ อย่างที่คุณรัตน์ว่า มันถ่ายเทกันได้ โดยที่เราไม่ได้เจตนา “ไม่ได้ตั้งใจ”

ค่าอ่าน “ทำไม่นักเขียนรุ่นใหม่บากคนอิงไม่ได้รับการต้อนรับและการถกเถียงที่จากสนามข้อเขียน ทั้งๆ เป็นไปได้ในที่ส่วนนั้นข้อเขียนและส้านักพิมพ์เหล่านั้น ไม่ต้องเสีย”

วัลก์ “เรื่องงานใหม่บางเรื่อง ส้านักพิมพ์เด็กก็ถ้าเติบโตเมื่อตนัน ก็ยังหมู่บ้านอันนี้ ของมาตา คำเข็มทระ จนกระทั่ง ของชาติ กอบจิตติ หรือ เจ้าฟ้า ของพิริยะ พนาสุวรรณ มองว่ามัน ทั้ง 2 ส่วน อยู่ที่คุณภาพของงานด้วย และก็อยู่ที่สายตาของบรรณาธิการด้วย ว่าจะมีสายตาแผลมคม พอดีจะมองงานต่อได้หรือเปล่า”

ค่าอ่าน “ในฐานะที่เป็นนักเขียนคุณนิเวศน์เห็น ว่าวรรณกรรมจะมีบทบาทต่อเยาวชน ได้มากน้อย แค่ไหน เหตุการณ์ที่ร่วงโรยคืออะไรกันในหมู่ผู้มีภารกิจทางสังคมควรท่าม้น”

นิวัตน์ “ในฐานะที่ผมเคยสอนหนังสือเด็ก ๆ มา 15 ปี วรรณกรรมมีบทบาทต่อเยาวชนมาก แต่ไม่ใช่ว่าวรรณกรรมสร้างสรรค์เป็นพวากการศูนย์เล่มเด็ก ๆ เล่มละบาท เป็นพวากฝี ๆ ทาง ๆ มากกว่าจริง ๆ แล้ววรรณกรรมสร้างสรรค์ไม่เข้าไปปี๊งเด็ก อ่าจะเป็น เพราะว่าไม่มีครุเอาไปให้อ่านก็ได้ ผู้มาเก็บตู้ ถ้าเราจะทำวรรณกรรมสร้างสรรค์เข้าไปปี๊งเด็ก ทึ่งเยาวชนจริง ๆ แล้ว คงต้องอาศัยสื่อที่กันสมัยเพื่อนำความเข้าไปสู่คนอื่นได้ สื่อที่วรรณกรรมจะไปปี๊งเด็กก็คงจะแปลงรูปเช่น ก็วี อย่างฉะนี้ทดลองช่วงเริ่มมีละครเด็ก อย่างช่อง 7 ถ้าสุดมีเรื่อง “ชนบทที่รัก” โดยบทประพันธ์ของ มนพ แก้วชนนิก ซึ่งเคยลงใน สารวีสาร ”

ค่าตาม “ทำในวรรณกรรมอะไรเปลี่ยนภาษาต่างประเทศน้อยมาก เมื่อเทียบกับวรรณกรรมตะวันตก ที่เปลี่ยนภาษาไทย ทั้งที่นักเขียนไทยก็มีมีอ ไม่แพ้นักเขียนต่างประเทศ หรือบางที่จะดีกว่า เรื่องที่แปลภาษาเรื่องที่ไม่มีนื้อรำรำระ ไว้ ”

ไฟลิน “เรื่องแปลในเมืองไทยมีมาก นักแปลทั้งหลาย ก็พยายามแปลเรื่องที่ดี ๆ ให้ให้อ่านกัน แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ว่างการแปลของเราริ่องการเขียนของเราทึ่งหมวดไม่ได้รับความสนับสนุน ใด ๆ จากรัฐบาล เพราะฉะนั้นเรื่องที่จะมีการแปลระดับชาติ ระดับโลกมันก็แคบ บุคลนิธิโควิด้า ที่อาจนำไปแปลกันตั้งเยอะแยะแต่ยังน้อยเมื่อเทียบแล้วก็ยังน้อย ”

กุญแจนักเขียนรางวัลชีวิตคนดีสุด*

สำหรับถึงนักเขียนปัจจุบันที่สามารถเรียนหนังสือให้คนอ่านออมอึ้ม หรือหัวเราะคิดเห็นได้จะดีที่อ่าน ทิ้งที่เนื้อหาของเรื่องก็ไม่ใช่เรื่องทดสอบ ก็เห็นจะมีอยู่ไม่กี่คน

สำหรับถึงนักเขียนที่ชอบสร้างสรรค์และเป็นหนังสือเด่น เช่น ชื่อนคือ กะจะเชื่อ แต่น่าเส้นศูนย์ใจคนอ่าน ก็มีอยู่น้อยคนเช่นเดียวกัน

และสำหรับถึงนักเขียนที่มีงานเขียนหลากหลายทั้งเรื่องสั้น เรื่องยาว สารคดี กวีนิพนธ์ คอลัมน์ หนังสือสำหรับเด็ก และบทโทรทัศน์ แฉมอังหาการ สวนต้องบอกว่า “ชัย ขาว รัก โภค คง ผี...” อีกด้วยแล้ว น่าจะระบุชื่อนักเขียนคนนี้ได้เลยก็ได้ว่า คือ คุณวานิช จรุงกิจอนันต์ นักเขียนผู้ได้รับรางวัลชีวิต ประจำปี 2527 จากหนังสือรวมเรื่องสั้นชุด “ขออียาภัน”

คุณวานิช เป็นนักเขียนโดยอาชีพทั้งพระครูและพระแห่งวงษ์ชื่อน้อยในด้านเอง เขายังได้พัฒนาการศึกษาแล้ว คุณวานิชศึกษาทางด้านศิลปะจากโรงเรียนช่างศิลป์ จบปริญญาตรี ทางด้านภาษาพิมพ์ จากคณะจิตกรรมและประดิษฐกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร และจบปริญญาโท สาขาวิชาเดียวกัน จากมหาวิทยาลัยรัฐแคลิฟอร์เนีย เมืองลองบีช สหรัฐอเมริกา ผลงานทางด้านภาษาพิมพ์ที่ทำให้ในสังคมเรียนหนังสือก็มีมากพอสมควร แต่คุณวานิชก็มีได้นาความรู้ที่ร่าเริงมา ประกอบอาชีพโดยตรงเช่น คุณวานิชนำเสนอความรู้ทางศิลปะปางประสาทกับความสนใจด้านหนังสือ และวรรณกรรม แล้วก็เคยทำงานด้านนี้มาต่อต่อ โดยเคยทำหน้าที่ฝ่ายศิลป์ให้กับหนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตยรายวัน ทำหน้าที่ฝ่ายศิลป์ให้กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา ทำงานที่บริษัท พรีเมียร์ พับลิชิชิ่ง วารสารบ้านของการเคหะแห่งชาติ เป็นต้น

ปัจจุบัน คุณวานิชเป็นนักเขียนอิสระเต็มตัว ซึ่งน่าจะเป็นไปได้ว่า คุณวานิชค้นพบ ด้านของว่า ติ่งที่เธอเป็นได้ตีกีดุด...อย่างน้อยก็บ่นนี่...คือเป็นนักเขียน เพราะเธอเป็นด้วยใจ ด้วยความรู้สึก ซึ่งทำให้เราเมื่อพูดคุยจะรู้สึกว่าคนนี้มีความคิดในตัวที่น่า ภูมิใจอย่าง เพราะคุณวานิชเชื่อพิสูจน์ค่านองเรื่อให้เราเห็นด้วยผลงานหลายแบบหลายรูป และในปัจจุบันส่วนหนึ่งของเธอ ก็ได้รับการตัดเลือกให้ได้รับรางวัลชีวิต...รางวัลที่เปรียบกันว่า ประดุจรางวัลในเบลถางวรรณกรรมของไทย...

แม้ว่าผลการตัดสินรางวัลนี้จะเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ไม่ว่าเป็นที่หรือปีไหน มากบ้างน้อย บ้าง ที่ต้องขอเสียว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่คนเราอาจมีความคิดในตัวที่ต้องแก้ไขกันต่อไป การให้รางวัลวรรณกรรมไม่ใช่ปัจจัยหรือข้ออุติเพียงประการเดียวว่า ผลงานของใครจะดี-เลว กว่ากัน นักเขียนมองต่างหากที่ต้องพิสูจน์ตนเองและแบ่งปันกับความล้ำ เนื้อyle หมวด “ไฟ” หรือ “ความแคบ” ของตัวเอง

* บทความนี้เรียบเนื้อลงพิมพ์ในหนังสือ HELL.O เมื่อ พ.ศ.2527

ผลงานเรื่องสั้นชุด “ขออธิบายกัน” เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มแรกของคุณวานิช ที่ก็เป็นข้อหัวข้อหนึ่งเหมือนกันว่า ผลงานน้อยเกินกว่าจะเรียกว่าเป็นนักเขียนเรื่องสั้น กรรมการตัดสินก็คงจะคิดเหมือนผู้อ่านอีกหลาย ๆ คนว่า ปริมาณไม่สำคัญเท่าคุณภาพ หนังสือรวมเรื่องสั้นชุดนี้ก็ไม่ใช่ขนาด “คุณภาพทับแท่น” แต่มีจุดเด่นที่เร้าอารมณ์หลักหลาย บางเรื่อง มีลักษณะอย่างต้องตามแนวคิดของผู้เขียน บางเรื่องเคราสดดด บางเรื่องทึ่กใจ บางเรื่องก็ซึ้งใจ ระหว่างน้ำเสียงวรรณรีท์เท่าที่ฝ่ามามาทำให้เราคาดการณ์เอาว่าเรื่องที่ควรได้รับรางวัลควรจะเป็นแนวสะท้อนสังคมด้วยหัวขันของจริงซึ่ง เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบลงแล้วด้วยความหวาดระแวงในอารมณ์ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่างานเขียนทุกเรื่องทุกรสในหนังสือเล่มนี้แสดงความซับซ้อนเชิงวิถี และสังคม ด้วยความหมายทางวรรณศิลป์ อีกทั้งความท้าของเนื้อหา ภาษา และกลิ่นแวดล้อม ก็มี “ได้นบังความจริงใจและความจริงใจของผู้เขียนที่จะแฝงสาระความคิดอย่างมีเหตุมotiไว้เลย ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นหนังสือที่คนอ่านทุกรุ่นคืนอ่านได้ “รู้เรื่อง”

“ได้กล่าวมาแล้วว่า งานเขียนของคุณวานิชมีหลายประเภท ขอรวมไว้ ณ ที่นี่ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจหาอ่าน

หนังสือ

1. เคหาสน์ดาว

เรื่องสั้น

1. ขออธิบายกัน

กิวินพันธ์

1. บันทึกแห่งการเดินทาง

สารคดี

1. จดหมายถึงเพื่อน 1

2. จดหมายถึงเพื่อน 2

3. ประดิษฐ์เรื่องที่จดไว้

4. จดหมายถึงแม่เจ้าเนยฯ

5. เล่าสู่โปรป

6. รออิมหัตตันหยก

กอดลันน์

1. รัมระเบียง

2. ไรสารคดี ชุด เพื่อนผู้อุปถัมภ์ในบ้าน

3. สรวสติครับคุณผู้หฤทัย

4. แผนทบทวนภาษาฯ

5. ช้อยใจสถาบัน

6. กระเทียมเจียว

7. อากหัก..แค่ไม่ลักษณะ

หนังสือสำหรับเด็ก

1. เด็กชายกุมพลเกี่ยวป้านทุ่ง

2. เพ็ญสิงโต

3. แม่หมูถูกต้าหาญ

4. ลูกเตือหาเหลือให้แม่

5. ธรรมชาติคือครู

นอกจากนี้แล้ว คุณว่ามีซึชังเกยเป็นคนสอนปัญหาหัวใจ โดยใช้namปากกว่า “สุริยะ” และยังเป็นบทไกรทักษิณอีกด้วยเรื่อง ผลงานอื่น ๆ ที่สั่งไม่รวมเขม มองพิมพ์อย่างสม่ำเสมอในนิตยสารชั้นนำของไทยหลายเรื่อง ได้แก่ ศศิริสาร อนนา เปรียว ค่ายคุณ เศรษฐินีฯ ต่อไปนี้เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลงานเขียน

บทสัมภาษณ์เป็นบทที่เราเชิญคุณว่ามีซึชังเกยไปให้มาอ่าน “รวมคำแหงปรีทักษิณ” ซึ่งเป็นรายการให้ความรู้ทางวิชาการแก่ประชาชนทั่วไปในต่างจังหวัด คำถ้ามารักที่เราตามคุณว่ามีซึชังเกยเป็นท่าถานแบบฉบับตื้อ ให้คุณว่ามีซึช่างประวัติงานเขียน คุณว่ามีซึชังจะตอบค่าถานนี้ช้าๆ มากหลายครั้ง แต่เชื่อว่ามีซึชังเกยเดินใจเล่าให้ฟังยิ่งกว่า

“การเขียนหนังสือนี้ ข้าจะนับถึงแต่เมียหัดเขียน ก.ไก น.ไช แล้ว ที่เริ่มเขียนอันแรก รู้สึกจะเป็นเรื่องของ คือหัดเขียนก่อน สมัยเรียนชั้นมัธยมอยู่ที่โรงเรียนบางปะน้ำ...สูงสุดแล้ว ผุดงวิทย์...พ่อร้าว ๆ สัก ม.๕ หรือ ม.๔.๒-๓ ที่เริ่มเขียนก่อน เพราะคุณครูที่สอนภาษาไทย สนับสนุนให้เขียน ด้วยเองก็ชอบ ที่เริ่มเขียนก่อน อย่างอื่นไม่ค่อยได้เขียน แต่เป็นคนที่ชอบวิชาภาษาไทย ชอบการเขียนอะไรทำนองนี้ วิชาภาษาไทยไม่ต้องมีปัญหา ไปมีปัญหาทันทีเมื่อถ้าเขียน ก็พวกคำนวน พากode ไรอย่างนี้...

...ตรงนี้คุณว่ามีซึชูถูกสั่วหัวเราะ เป็นหัวเราะรู้กันในพวงเรียนภาษาไทยหรือสอนภาษาไทย ที่มักจะไม่ชอบบวกคอมพิวเตอร์...

“...วิชาภาษาไทยไม่มีปัญหา ก็ทำได้สบาย ๆ พอกับชั้นมัธยม ๖ หรือ ม.๔.๓ ที่เข้ามาเรียนท่อที่โรงเรียนชั่วคราว ก็ยังเขียนก่อน ตอนนั้นก็รับหนังสือเขียนพุกน้ำ อะไรพากนี้ มีคอลัมน์ก่อน ให้พยายามเขียนก่อนอยู่เสมอ จนกระทั่งไปเข้าเรียนที่คณะจิตกรรมและประดิษฐกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร นั้นก็มีบางช่วงที่ร้าว ๆ ไปไม่ค่อยได้เขียน แต่ก็มีร้าว ๆ สักปี ๒-๓-๔ ที่เริ่มหันมาเขียนก่อนจริงจัง คือรู้สึกว่าจะเอาใจใส่เรื่องการเขียนก่อนมากเป็นพิเศษ....”

...ไม่ต้องสังสัยเรื่องความเอาใจใส่ในการเรียนก่อนอ่าย่างจริงจังของคุณวานิชเลย
 เพราะเขอกำให้ทีมก่อนสองคนมหาวิทยาลัยศิลปากรครองชั้นชนะเลิศห้องจากว่างวันให้สถาบัน
 การศึกษาอื่นผลัดกันครอบครองนานนาน..นอกจากรก่อนแล้วคุณวานิชเป็นอันดับสองอีกหรือไม่
 คุณวานิชให้คำตอบว่า...

“เคยพยายามคิดที่จะเขียนเรื่องท่านอาจารย์เก้าบ้างเหมือนกัน เป็นดังนี้ พากเรื่องสั้น
 พากจะไรอย่างนี้ แต่ว่าเมื่อผ่านกลับไปในองค์ว่องแล้ว คิดว่าเป็นพระรา ไม่ใช่ร่าไม่มีความสามารถ
 จะเขียน แต่คิดว่าเป็นพระบาทความเข้าใจ ด้วยเราไม่รู้ว่าสิ่งที่เราเขียนไปแล้วนี่ เราเขียนมันทำไว้ใน
 เหตุการณ์ ปีนั้น ๆ ไปแล้วก็ต้มเหลว คือถ้าเคยเขียนเรื่องสั้นไปลงหนังสือ เนาก็ต้องเก็บมาบ้าง
 เนาก็คงจะกร้าไปบ้าง เข้าแฟ้มไปบ้าง อะไรออย่างนี้ ก็มีอยู่..แต่น้อย ไม่เชิงกับมาก อีกอย่างที่ผ่าน
 อย่างจะบอก คือผ่านไม่ถือเสียก้าสังใจ เวลาเขียนเรื่องแล้วไว้ได้คงหรือลงตะกร้า แม้กระนั้ง
 เขียนก่อนหรือเขียนตอนไรก็ตาม คือรู้สึกว่าที่เราเขียนเพราเราต้องการจะเขียน เรารู้สึกว่า...
 และก็ไม่เคยคิดปฏิเสธ ไม่เคยคิดต่อต้านว่า เอ๊ะ ก็เรื่องเราตี ๆ ทำไว้ไม่ถูกให้เรา เพราจะอะไร..
 ออย่างนี้ ไม่เคย คือรู้สึกว่าอย่างจะเขียนก็เขียน เมื่อไม่ได้ลงก็คิดว่าเป็นเพราไม่ตี ก็มีความคิด
 อยู่แค่นั้น แล้วก็เขียนไปเรื่อย ๆ เมื่อนก่อนจะจะ เรื่องพากอื่น ๆ เขียนน้อย ทำหนังสือมหา-
 วิทยาลัยก็เขียนบ้างนิด ๆ หน่อย ๆ ก็เป็นเรื่องซึ่งเมื่อกลับไปอ่านแล้วก็เห็นว่ามันไม่ถือศีนัก จน
 เมื่อเรียนจบจะทำงาน ระหว่างนั้นก็มีความคิดที่จะเขียนหนังสืออญี่ แต่ไม่คิดถึงกันเลย ๆ กับว่า เรายัง
 ไม่ได้อญี่ในวงการ ไม่ได้อญี่ในวงการของคนเขียนหนังสือ หรือไม่ได้มีเพื่อนฝูงที่จะตั้งกลุ่มหรือ
 ช่วยเรากันและกันให้เขียนหนังสือ มองก็ไปอญี่ อยู่กับหนังสือรายวันอยู่บ้าง เพราจะมีเพื่อนไป
 ทำที่นั่น ไปเริ่มเขียนก็ต้องมีประจำเที่ยวกับเรื่องเพลงอุยกุ่ง เพราะว่าชอบเล่นเรื่องเพลงอุยกุ่ง...”

....เขาก็รู้มันนั้น ได้รู้ว่าคุณวานิชไม่ใช่แค่ชอบเรื่องเพลงอุยกุ่ง ชอบร้องด้วยหัวใจ
 เห็นหน้าชอบเป็นขอทัน เห็นนาอย่างนี้ เวลาใช้เวลาเมืองสุพรรณบุรีของเพลงอุยกุ่ง ศรีศรี ศรีประจวน
 อาจจะต้องเสียหมุน...

“...สมัยนั้น ตุจิต วงศ์เทศ เนาก็ทำหน้าวันธรรมที่ประชุมฯ ผู้รู้สึกว่าเขายัง
 น้อยกว่า เอ้า ลองเขียนมาดู เพราจะเขินว่าคอมขอคุย เรื่องเพลงอุยกุ่ง ก็เขียนได้ไม่มากสัก
 10 ครั้งเห็นจะได้ ก็เตรียมตัวไปอเมริกา พี่เข้าช่วนไปก็ไป

“แต่ก่อนจะไปอเมริกา มองก็ไปทำวีชา แล้วก็ไปสอนภาษาอังกฤษ มองก็เขียนเรื่องสั้น
 เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษนั้นมาเรื่องหนึ่ง ชื่อเรื่อง มิชแกนเทศต์ แล้วก็ส่งไปลงหนังสือ
 ผลงาน ก่อนหน้านี้ก็เคยเขียนเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งส่งไปลงผลงาน แต่ว่าไม่ใช่เรื่องสั้นที่ศีนัก เพราจะ
 ว่ามันอยู่ในแพมน้ำมากกว่าจะดู แต่ว่าเรื่องมิชแกนเทศต์นี่ ส่งไปปูบเนกก็องให้กันก็”

... คุณวานิชก็เริ่มตั้งเป็นพฐุอาตอนนี้เอง เพราเรื่องมิชแกนเทศต์กล้ายเป็นเรื่อง
 สั้นประจำศีวะของเรือไป ...

- เป็นเรื่องสั้นเรื่องแรกที่ลงพิมพ์หรือเปล่าคะ

"ถ้าันเดพะนิดยสารหัว ๆ ไป ก็เรียกว่าเป็นเรื่องแรก แต่ถ้าเพื่อนับหนังสือในมหาวิทยาลัย อาจจะไม่ใช่ เพราะสมัยนั้นก็เคยเขียนเรื่องลงในหนังสือเมียร์บุ๊ค ... หนังสือรับน้องใหม่ อะไรพวกนี้ ก็เป็นเรื่องมีชิแกนເທສ່ວງໄປອเมริกา..."

"พอไปถึงอเมริกา ระหว่างนั้นก็ค่อนข้างทุกว่างค่าบำรุงมาก หมก็เขียนแล้วเรื่องที่อยู่ในอเมริกา เขียนเล่ามา ก็ไม่ได้คิดว่าเราจะลงให้ ไม่ได้คิดว่ามันจะดี ไม่ได้คิดว่ามันจะคลอก เพราะจริง ๆ แล้วตอนนั้นก็ยังเขียนหนังสือไม่เป็น คืออย่างเช่นอะไร ก็เขียน ไม่ประทัดประต่อ ไม่ได้ถือครงเรื่อง โครงร่าง อะไรทั้งนั้น นึกจะเขียนอะไร ก็เขียน เขียนมา มันก็ออกໄປในท่านองที่ค่อนข้างจะคลอก เป็นการเขียนเสียงดูซึ่งกัน พยายามควรควร หมก็เขียนคลอกระยะเวลาที่อยู่อเมริกา ตลอดเวลา 4 ปีนี่ ก็เขียนจดหมายถึงเพื่อนส่งมาลงหนังสืออีกเป็นระยะ ๆ ทั้งหมด ก 20 ฉบับ พอกลับจากอเมริกาปุ๊บ ก็เริ่มนึกแล้ว มีเรื่องในฐานะของคนเขียนหนังสือเรื่อง จดหมายถึงเพื่อนนี่..."

... จดหมายถึงเพื่อนหลายชื่อ แม่ตุ้งหนึ่ง ... ซึ่งรู้กันว่าคือคุณ "ข้อตัว" ... เป็นงานเขียนที่ต้องดูมาก แห่น ๆ ตอนน้ำจะรอ่านและตามໄใจที่ถึงเสมอต้นขาคระยะไปนาน แม้คุณวานิชจะบอกว่าตอนนั้นยังเขียนหนังสือไม่เป็น แต่จดหมายถึงเพื่อนໄใจสร้างแนวการเขียนที่เรื่องนั้นมาจนทุกวันนี้...

... เมื่อจบปริญญาโททางด้านศิลปะจากต่างประเทศ ซึ่งเรียกว่าเป็นคนหนึ่งในจำนวนที่มีอยู่ไม่นักนัก พร้อมกันก็ "ตั้ง" ในฐานะเป็นนักเขียนเต็ยแล้ว คุณวานิชเดือกดินทางไปหน...

"เคยคิดจะไปทำงานอย่างอื่น อย่างที่ตั้งจะครับ คือที่แรกก็ไปเรียนด้านศิลปะ เคยคิดจะไปทำงานทำเกี่ยวกับศิลปะ แต่ว่ามันอาจจะเป็นไปได้ว่า เราไม่มีความตั้งใจว่าเราจะเป็นอะไรในชีวิต ไม่ได้คิดว่าจะเป็นศิลปิน ไม่ได้มีความคิดว่าจะเป็นนักเขียน ไม่ได้คิดว่าจะไปแสดงหนังจะร้องเพลง... ไม่ได้มีอะไรลักษณะนี้ในใจ นอกจากว่าจะทำงาน พอกลับมาโอกาสก็เปิดให้กับเรื่องการเขียนหนังสือ เพราะมันเริ่มมีชื่อ ก็เริ่มเขียนหนังสือ โครงการมาไปทำก็มาตามมาไปทำหนังสือ โครงการอะไรก็เป็นหนังสือ โครงการอะไรก็เป็นงานเกี่ยวกับหนังสือ เพราะฉะนั้น งานหนังสือก็เลยติดพันมาตลอดเวลาตั้งแต่กลับมาปี 2521 จนกระทั่งเดือนนี้ก็ไม่เคยไปทำอะไรอย่างอื่นนอกจากเขียนหนังสือ"

... คุณวานิชเป็นนักเขียนด้วยโอกาสที่พำนี และโอกาสที่บังพาราดีไปทำงานไปตั้งติดกับประมาณารย์ทางภาษาไทย และบรรณาธิการผู้ทำหนังสือนิตยสารเล่มเดียวอีกสามปีนานกว่า 30 ปี...

“จากการที่เรียนไม่ค่อยจะเป็น “ไม่รู้หลักภาษาไทย” มันก็...ไม่ไปนั่งทำงานอยู่ที่สคริฟต์ กันมีอยู่กับอาจารย์ คุณนิตวรรณ ปั้นทอง ก็เคยนั่งทำงานอยู่ด้วยกัน 2-3 ปี ปัจจุบันก็ยังไปอยู่ แต่ว่ามีอยู่ช่วงหนึ่งที่นั่งทำงานประจำ ท่านก็สอนอะไรไว้หลาย ๆ ออย่าง ช่วงนั้นก็รู้สึกว่าได้เป็น เนื้อเป็นหนังมาก รู้ว่าการเรียนเรื่องคืออะไร เรื่องที่ติดควรจะเป็นของย่างไว้ เรื่องการใช้ภาษาอะไร ต่าง ๆ จากระยะเวลาที่ทำมาหากินอยู่กับการเขียนหนังสือ ทั้งการเขียนการทำเป็นเวลา 5-6 ปี ก็ได้อะไรซึ่งเก็บตกมาเรื่อย ๆ สะสมมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งเรารู้สึกว่าตัวเองเขียนหนังสือเป็น รู้ว่าจะเขียนอะไรได้ เรียนอะไรไม่ได้ เรียนอะไรถึงจะดี เรียนยังไงให้คนอ่านกันได้ “ไม่ใช่ว่าเขา อ่านแล้วเบิกบานไม่ได้ ก็เริ่มเรียนรู้และจากเวลาที่ทำงานมา”

- เรียนคอตั้มนี่มาเริ่มເຂົ້າທີ່ສครີຟຣ່າທີ່ອະນະ

“เรียนคอตั้มนี่ครั้งแรกเลย ต้าไม่นับคอตั้มนี่เรื่องเพียงอย่างเดียวที่เคยเรียนก่อนไป อเมริกา มาเริ่มจริง ๆ เริ่มที่คลินิกฯ คอตั้มนี้นั้นชื่อ “สันหนนาประสาชน” ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับ เพื่อน ๆ กลุ่มนี้ นั่งคุยกันเรื่องโน้นเรื่องนี่ นั่งวงเหล้าแล้วก็คุยกัน “ไปไหนมาไหนแล้วกันนั้น คุยกัน เป็นเรื่องคลอก ๆ ”

- ก็ง ๆ เรื่องสั้นด้วยข้าไปไปใหม่ละ

“อืม...ต้าจะว่าเป็นเรื่องพื้นที่ได้จะจะ แต่ มันเรียนทุกปักษ์ มันเลย...ก็อาจจะเป็น เรื่องสั้น ต้าเรามาได้จากศูนย์แบบเรื่องสั้นว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็จะเรียกว่าเป็นเรื่องพื้น ได้ แต่มันไม่ค่อยเป็นนะ (หัวเราะ) เพราะผิดไม่ได้คิดว่ามันเป็นเรื่องพื้น”

...คอตั้มนี่ประจាតุคสันหนนาประสาชน เป็นเรื่องพัพเพหาระ อ่านสนุก ๆ แต่มีสาระ ตอนท้ายมีสังกะคนะการวางแผนพื้นที่เรื่องแบบนี้ด้วย เป็นเรื่องกลุ่มศิลปินหนุ่มกลุ่มที่สันหนนาประสาชน นั้นแหละ ให้งานเรียนภาคเหนือตอนบนบรรพบุรุษของมหาเศรษฐีผู้มีลูกสาวสวยน่าดู ลูกสาวสวย ยิ่งเดี๋ยวเป็นหนาฝรั่งด้วยเบื้องต้นเริ่ม มหาเศรษฐีผู้นี้ไม่มีภานุของบรรพบุรุษมาเป็นแบบให้ศิลปินดู เลยต้องให้ไวริ “เข้าทรง” บอกสังกะคนะรู้ปร่างให้ศิลปินวด ไป ๆ มา ๆ คนทรงก็ถ่ายเป็นใจ ศิลปินทั้งหลายเลยยกถ้วยเป็นพระเอกปราบใจ เรื่องราวคำนิโนไปอย่างสนุกสนานเช่นๆ แต่เรื่อง นี้ตัวละครที่สร้างความประทับใจให้คนอ่านมาก “ไม่ใช่พระเอกหรือนางเอก แต่เป็นเจ้าหมา ขนาดถ้วยชื่อ “กิวยเจง” ชื่อกิวยเจงซึ่งต้องขึ้นหน้าปากหนังสือตัวเวลารวมเพิ่ม

- แล้วที่ไม่มีงานเขียนอีกอย่างหนึ่ง คือบทไทรทัคค์จะ “ไปเริ่มอย่างไรจึงเข้าไปสู่ วงการได้

“บทไทรทัคค์นี่ความจริงผิดเครื่องเขียนภาษาไทยแล้ว เรียนเมื่อหลายปีก่อน เรียนบทละคร ไทรทัคค์ ตอนนั้น ท่านมุย...ม.จ.ชาตรีเดชิน...เป็นผู้กำกับของทางช่อง 7 ทางช่อง 7 เน่าจะเริ่ม ทำละครใหม่ ผนวกเข้ากับหัวหน้าฝ่ายจัดรายการ เขานอกกว่าไปลองเขียนดูใน ผนก็อยากทำงาน

กับท่านผู้อ่าน ก็เชยไปถ่องเบียนคุ้ง ก็เขียนเรื่อง...คุณมือนจะเป็น..."หัวรักเหวสิก" เป็นเรื่องแรก แล้วต่อมา ก็ "จดหมายจากเมืองไทย" จากนั้นก็หดตื้นไปไม่ได้เขียน ตอนระยะหลังนี้ หนังสือฯ วงศ์ฯ ของช่อง 7 เค้าหาคนเขียนไม่ได้ หาคนเขียนยาก เค้าก็มาชวนผู้มาเขียนคุ้นเคยกับไปถ่องเบียนคุ้นๆ ให้เขียน เรื่องแรกคุณมือน "สี่ยอดกุนาร" แล้วก็ "สิงห์ไกรภพ" แล้วก็ "ขวนพ้าหน้าดำ" หนังสือฯ วงศ์ฯ ก็เขียนหันหัวดู 3 เรื่อง ต่อมาก็มีบทละครอีกเรื่องคือ "ตราไว้ในดวงจิต" ก็เขียน รู้สึกจะจบเรื่องฯ นี้หรือจบไปแล้วก็ไม่ทราบ"

...บทโทรทัศน์ที่คุณวาณิชไปถ่องเบียนฯ ถูกหั้งหลอนนี้ ส่วนแต่เป็นเรื่องที่ตั้งระเบิดหันนั้น โดยเฉพาะเรื่องจักรฯ วงศ์ฯ หั้งฯ เรื่อง อุกเด็กเล็กแต่งฝีปากหีบหินไม่ห่าง คนที่ไม่เคยดูหนังละครประเกณ์เสียเพราหนาความเป็น "ลิเกปัญญาอ่อน" ไม่ได้ ก่อนร่วมวงกับเด็กฯ เอาตอนนี้...

- คุณวาณิชเขียนหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายเรื่อง มีแรงบันดาลใจอย่างไรคะสำหรับงานประเกณ์

"งานเรื่องเด็กนี่นะยะ...คือตอนผมกลับมาจากการเมือง ก็อ...เริ่มแรกเลยผมกลับมาจากการเมือง ตอนนั้นอุฐุณ วัชระสวัสดิ์ ซึ่งเป็นคนเขียนการ์ตูน เขาเก็บอกว่ามาถ่องท่านผู้อ่านที่อุฐุณเด็ก ความจำไม่ดีของเด็กจะบัน惚รับ เนื่องจากเด็กลองทำตามที่อุฐุณเด็ก ก่อนนั้นอุฐุณเด็ก วงศ์ฯ เขียนเรื่อง เด็กชายดวงเด็กนี้เอง อุฐุณเด็กมีความติดลบเรื่องเด็กชายกมล คือเด็กชายดวงเด็กนี้บ้านอยู่ต่างจังหวัด เข้ามาหาเด็กชายกมลซึ่งบ้านอยู่กรุงเทพฯ เราเก็บเรื่องเด็กชายกมลซึ่งบ้านอยู่กรุงเทพฯ ไปหาเด็กชายดวงเด็กที่บ้าน ก็เริ่มเขียนอันนี้เป็นเรื่องแรก แล้วก็มาเขียนอีก 2 เรื่อง คือเรื่อง เพี้ยบสิงโต และเรื่อง แม่หนูผู้กล้าหาญ ก็ไม่ได้ทำจริงซึ่ง แต่ตอนหลังมีการประมวลเดียวทั้งหนังสือการ์ตูนก็เลยทำเรื่อง อุฐุณเด็กให้เมื่อ เรื่อง ธรรมชาติ ก็อุฐุณ ก็ทำสองเรื่องนี้ แล้วก็ไม่ได้ทำอีก ระยะนี้ก็ไม่ได้ทำ แต่ไม่ใช่คิดว่าจะเลิกทำ คือปัจจุบันอย่างเรื่องที่ยวบันเด็กฯ เรื่องรู้อบรอน้ำ เรื่องชีวิตรธรรมชาติ อะไรพากนี้ ผู้เขียนประจำอยู่แล้ว คือเขียนอยู่ที่ศูนย์ศึกษาภาคพิเศษ ซึ่งก็เป็นเรื่องเด็กฯ ที่ถ้าว่ามีแรงบันดาลใจอย่างไร มันก็ไม่ถึงกับว่าเป็นแรงบันดาลใจอะไรมาก เพียงแต่ว่ามันเป็นสักชนิดงานอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งบางที่เราเก็บรู้สึกว่าเราทำได้ ขอบคุณที่ทำ ไม่ได้เกิดมาเป็นเด็กคงกาก หาหนังสืออ่านไม่ได้ ให้กับเด็กฯ ทำอะไรอย่างนั้น"

...เรื่องเด็กชายกมลที่ว่า คือเรื่องเด็กชายกมลที่บ้านทุ่ง ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยหนังสือสำหรับเด็กวัย 6-11 ขวบ ประจำปี 2521 ผู้เขียนเรื่องธรรมชาติ ก็อุฐุณนั้น คุณวาณิชแสดงผีมือทั้งเรื่องและเขียนรูปประกอบเองด้วย...

- เห่าที่คุณกันมา คุณวาณิชมีงานเขียนหลายประเกณ์ค่ะ ทั้งเขียนคอลัมน์หนังสือ

สำหรับเด็ก บทโทรทัศน์ เรื่องสื้น พ้อจะบอกได้ไหมคะว่าในบรรดางานเขียนประเภทต่างๆ ที่เขียนมาแล้ว ชอบประเภทไหนมากที่สุดคะ

"ว่าถึงจริง ๆ งานเขียนที่ค่อนข้างง่ายโดยความรู้สึกของผม คือการเขียนคอลัมน์ประจำ ในหนังสือซึ่งส่วนใหญ่มักจะเก็บจากประสบการณ์ที่เรามี แล้วนำมาเล่า เป็นต้น อย่าง "ถนนพาก" ในสคริปต์ ค่อนข้างจะชอบที่จะเขียน..."

"เรื่องสื้นนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าพอใจที่จะเขียน เพราะการเขียนเรื่องสื้นมันเป็นโภคภัยที่เราต้องหาเรื่องมาเขียน เราต้องคิด ว่าเราจะเขียนเรื่องอะไร เรามีปัญหาอะไรอยากจะบอกคนอ่านให้รู้ อย่างจะซึ้งใจให้คนอ่านเข้าใจ แล้วเราเข้าใจ แล้วเราเข้าใจ แล้วเราเข้าใจ แล้วเราเข้าใจ ของเรานั้น ผ่านเรื่องสื้นของเราไป อันนี้รู้สึกจะเป็นสิ่งที่น่าทำ และคิดว่าชอบทำ แต่มันทำได้ค่อนข้างยาก หรือการเขียนก่อนลอก การเขียนบทร้อยกรองต่าง ๆ อย่างนี้ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ผมค่อนข้างถนัด การเขียนก่อนลอกอะไรนี่...แต่ไม่ค่อยมีโอกาสทำมากนัก คือเราไม่ได้ทำอยู่ประจำนะอะ มันก็อาจจะไม่ค่อยดูน่าสนใจบ้าง ถ้ามีร่องรอยว่ามีจังหวะมีโอกาสที่ทำ แต่ว่าไม่ค่อยได้ทำสม่ำเสมอ ก็ร้อยกรอง เรื่องสื้นและคอลัมน์ประจำ พากนี้เป็นต้นที่...เรียกได้ว่าค่อนข้างน่าดู แต่ว่าเรื่องนิยายนี้ยังเขียนนาน้อย ยังไม่ค่อยแน่ใจด้วยเองว่าจะชอบจริงจังหรือเปล่า ต่อ ๆ ไป ถ้าเขียนไปเรื่อย ๆ อาจจะเปลี่ยนใจก็ได้..."

...คนที่เขียนงานได้หลัก ๆ แบบ ก็คงต้องโปรดปรานกับรูปแบบโภคภัยหนึ่งเป็นพิเศษและถนัดที่จะทำ งานส่วนใหญ่ของคุณวานิชจึงเป็นพวกคอลัมน์ประจำตามนิตยสาร ซึ่งน่าจะถนัดหนังสือพิมพ์ งานที่คุณวานิชเขียนน้อยที่สุดคือ นวนิยาย มือถือเรื่องเดียวคือ เก้าสิบคำ...

- แต่ เก้าสิบคำ ก็ค่อนข้างประสมผลสำเร็จนะคะ

"อะ ค่อนข้างใช้ได้ คือมีเรื่องวิพากษ์วิจารณ์พอสมควร คือมีเสียงทึ้งแง่บวกและแง่ลบก็มี ก็ต้องเรียกว่าใช้ได้ คือเขียนไปแล้วมีคนพูดถึง ไม่ใช่เขียนไปแล้วจะค่าก็ไม่ค่า จะซึมกันไม่ซึม หาดูไปเลยอย่างนี้ มันก็รู้สึก แทน...วังเวง เพราะฉะนั้น ถือเป็นการเริ่มต้น เป็นการทดลอง คือยังไม่รู้สึกว่าคุณเคยกับการเขียนนิยาย แต่ถ้ามีคล่องไว้เรื่อย ๆ เขียนไปเรื่อย ๆ อาจจะชอบก็ได้"

...ก็ต้องภาระให้เรื่องชอบ เราจะได้มีนวนิยายสนุก ๆ อ่านเพิ่มขึ้นอีก เพื่อจะนำต่อเรื่องแรก ในหมู่คุณอ่านสคริปต์ ไม่มีใครไม่รู้จัก "คุณวิว" ...

- พูดถึงนิยายมาแล้ว อย่างจะขอถามสักนิดหนึ่ง คือมีคนคิดว่าคุณเขียนมาก ทำไว้มันจบเรื่องบุบบันหอยไปย่างนี้จะ...

“อะ มีความหมายว่ากันหลายคน เรื่องนี้เป็นนิยายที่เขียนลงสมาร์ทโฟนฯ คือพิมพ์มีอยู่แค่นั้น คือพิมพ์มีไว้...คือผู้ต้องการจะแพร่diff...วิธีชีวิตของคนสองคน ซึ่งอาจจะไม่ได้คิดอะไรเหมือนกัน อาจจะแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่มาไว้ในรูปแบบเดียวกัน โดยที่มันมีบางสิ่งบางอย่างที่สอดคล้องกัน แล้วเมื่อเดินทางกัน มาเข้าใจกัน มันก็จะราบรื่น คือ ‘ไม่ต้องถึงขนาดมาอยู่บ้านเดียวกัน แต่งาน มีลูกมีเด็ก ไม่ต้องถึงขนาดนั้น คือเรื่องมันตั้นๆ นั่นเอง’”

- ที่มีความหมายว่า “รู้สึกผิดกับคุณเขียวว่าเราภัยเป็นเพื่อน ร่วมรู้สึกยุ่งช้องเพื่อนมาทุกอาทิตย์ เอ๊ะ หายไปไหนแล้ว

“อะ คือบุคคลของคุณเขียว ค่อนข้างจะเป็นคนเงี้ยว หน่อยนะจะ (หัวเราะ) เป็นคนเชยๆ คนก็ค่อนข้างถูกใจเขียว แต่ในด้านนี้จะเป็นคนเงี้ยว หนุ่นสาวจะ (หัวเราะ) เป็นคนเชยๆ คนก็ค่อนข้างถูกใจเขียว”

...คนอ่านนวนิยายโดยมากจะคุ้นเคยกับพระเอกหนุ่มโกรธ รูปหล่อ พ่อราย หุ่นนักกีฬา เป็นชายในฝันของสาวๆ ทุกกระแสยกนิ้ว นางเจ้าอาพระเอกเงี้ยว แบบคุณเขียวค้อยรู้สึกกว่า พระเอกที่จะพบได้บ่อยๆ ในชีวิตจริงจะเป็นยังไง...

- คุณว่ามีชุดมาเรื่องนี้ จึงได้ว่าเคลียร์กับทั้งสองฝ่ายแล้วว่าคุณว่ามีความ มุ่งมาดปรารถนาในการเขียนเรื่องต้นนี้อย่างที่เรียกว่าเป็น งานสร้างสรรค์ แล้วในที่สุดก็ออกมานะ เป็นหนังสือ “ขออภัยกัน” ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างน่าชื่นชม คือได้รับรางวัลชีริวัตในปีนี้ หนังสือรวมเรื่องต้นๆ “ขออภัยกัน” นี้มีเนื้อหาหลากหลาย อายุที่ประมาณหน้าปีก่อนหนังสือ จริงๆ คือ...เขียน ขาว รัก โกรธ ตลอด มี กวนิพันธ์...เรื่องความรุ่นเรืองทุกรส ติดใจอยู่ในหัวใจที่เรื่อง ผี...คือจริงๆ มันก็ไม่ใช่เรื่องผี แต่มีอยู่หลายเรื่องที่เขียนในแนวนี้ ไม่ทราบคุณว่ามีเรื่อง บันดาลใจจากอะไร บางเรื่องอ่านแล้วนึกถึงภาพอนุตรของอัลเฟรด อิชคอร์ก

“คือเรื่องเกี่ยวกับผี เกี่ยวกับเจดภูต วิญญาณ อะไรทั้งหลายเหล่านั้นจะ ความจริง ผู้เป็นคนไม่เชื่อเรื่องผี ผู้ไม่อยากจะฟังคำว่าผี แต่ผู้ไม่เชื่อ ผู้เป็นคนไม่กลัวผี โดย นิสัยตั้งแต่เกิดมาแล้ว แต่เรื่องผีเป็นสิ่งที่เราปฏิเสธไม่ได้ ในสังคมของเรา หรือแม้แต่ในสังคม ของโลกภายนอก คือทุกประเทศอาจจะฟังค์ไป จะต้องมีคนที่เชื่อเรื่องผี และมีคนไม่เชื่อเรื่องผี และผู้คนที่ว่าคนที่เชื่อเรื่องผีจะมีมากกว่า ไม่กว่าอะไร ที่มักจะไปให้เรื่องผี แม้แต่ปูย่าตายาย เราที่ต้องเชื่อกันว่ามีผีเรื่อง บันดาลใจ ผู้ตัดไม้ อะไรทั้งหลาย ซึ่งมันน่าสงสัยมากว่าเขามา เอาความเชื่อพวงนั้นมาจากไหน มันไม่ใช่ว่าเกิดความเชื่อมาแค่นี้ สองปี มันเชื่อมาตั้งแต่ บรรพนธุ์ ซึ่งปัจจุบันมันก็ยังคงอยู่ ความเชื่อเรื่องผีนี่มีผู้คนที่ว่ามันเป็นสิ่งอันหนึ่งในการที่จะ นำความตื่นของเรารอกรับไปซึ่งมันค่อนข้างจะ...คนค่อนข้างจะรับได้ง่าย และรับได้มาก มันมี โอกาสที่จะสร้างความ恐怖ให้กับ สร้างจุดอะไรต่างๆ มันก็เป็นเทคโนโลยี หรือเป็น

เพียงเทคโนโลยีอันหนึ่งซึ่งผู้รู้สึกว่าผิดควรจะนำมาใช้สักทีได้แล้ว และก็ไม่มันมาใช้เพื่อว่าจะได้บอกความคิดความอ่านของเราว่า บอกตึ๊งที่เราต้องการจะบอกผ่านเรื่องนี้ ผิดหรืออะไรนั่นเป็นเพียงกรรมวิธีที่เราจะสร้างเงื่อนไขในการที่เราจะ...จะสร้างความรู้สึกใจ หรือสร้างเรื่องราวให้มันน่าติดตาม เมื่ออ่านจบแล้ว...ต้องห่วงที่คนติดตามไปอย่างตื่นเต้นหาดูกลัว หรืออะไรก็ตาม มันจะเกิดอารมณ์มาก จะเกิดความสะเทือนใจได้สูง ในแบบที่เราต้องการจะทำ ให้ได้ตื่นตัวอันนี้ ก็คงเป็นเหตุนั้นเอง ที่ว่าทำไม่ถึงน่าเรื่องนี้มาเป็นนี้ ซึ่งหลายคนก็ไม่ค่อยเข้าใจ หัวผ่านพยากรณ์จะน้อมแม่หรือหลอก อะไรอย่างนี้ คล้ายกับว่าเราไปเอาเรื่องผีมาเป็นให้คนฟัง ให้อะไร ซึ่งมันไม่ใช้อันนั้น "ไม่ใช่เจตนาว่าจะหลอกคน" (หัวเราะ)

- แต่คุณว่ามีชีวิตไม่ได้ทำให้คนอ่านเกิดความเชื่อในเรื่องของผีนี่ค่ะ

"จะ ก็ เพราะว่าผิดหมดจริง ๆ แล้วผมไม่เชื่อ"

- เพียงแค่ว่าถือเทคโนโลยีอันนี้ เพราะว่ามันจะสร้างใจคนอ่านให้ใหม่ค่ะ

"ครับ ใช่"

- ที่นี่ในด้านเนื้อหาจะจะ ออย่างเรื่อง ก้า หรือเรื่อง ภพเขียนที่หายไป เอาเนื้อหา มาจากไหนคะ

"เนื้อหานี้ จริง ๆ แล้วทุกเรื่องที่เขียน ล้วนใหญ่เป็นประสูตรการณ์ที่ตัวเองเขียนมา ออย่างกะเรื่องภพเขียนที่หายไป ที่เขียนเกี่ยวกับเพื่อน ๆ ที่เขียนรูป มันก็เป็นช่วงหนึ่ง สมัยนั้น เป็นรูปอยู่ที่ตอนนี้ ซึ่งคนในตอนนั้นก็มีกันมากทุกคน แล้วตีกับกระดาษจิตรกรรมสมัยนั้นค่อนข้างจะน่ากลัว มันมีหัวใจบันช้อน เพศคนสูง แล้วมีกองขาห้อยเขินรูป มีรูปเขียนตั้งระเบะระยะ แล้วตีกับบางคนไม่ค่อยนิ肯กล้าเขียนไป..."

...คุณว่าผิดทำหุ่นเมืองเหมือนเข้าเรื่องดี พังแล้ววังเวง น่ากลัวเหมือนเรื่องที่เชื่อ เขียน...

"...พวกความรู้สึกเหล่านี้เราก็เอามาเขียน เรื่องภพเขียนที่หายไป เป็นเรื่องที่เขียน นานานั้นแล้ว ตอนนั้นอายุปีนี้ ผิดจำได้ ห่วนเรื่อง ก้า เป็นเรื่องประสูตรการณ์ตั้งแต่ก้า ที่ เห็นกามาก ทางบ้านที่สุพรรณมีกายะมะ มันชอบมากินพวกไส้หมู พวกไส้ไก่ เวลาเขาน่าหมูกัน มองเห็นกากี้เลย...แบบมีเต็กไปถึงมันจะไอลอย่างนี้ เราก็นึกเอามาทำเป็นผลิตเรื่อง..."

...เรื่อง ก้า เป็นเรื่องสั้นที่คนอ่านอีกกันมาก คำที่เคยอ่านเรื่องห้านองตลาดของ คุณว่ามีมาเพียบมาก เรื่องนี้ไม่คลอกເօເຕີເຫຼວ ນ້າກສ້າ ຮະທິກໃຈ ຈົນືກໄປວ່າคุณว่าມີແປດີ ຫົວໆເອພົບຄົມຈາກເຮືອງຂອງຜົວໆໄປໃນໆ ລົງທ້າຍคุณວາມີໃຫ້ແນວຄົດເຮືອງກູງແຫ່ງກຽມຕາມ ແນບໄກຍໍ ມີເອງ...

"...เรื่องมาติกรรม ก็ไปเห็นค่าสาที่เข้ามาทำร้านอาหาร เข้าไปมาติกรรมมา เอาตั้งให้กับทางวัดแล้วก็ขอร้องมาทำ เราถึงมาติครัว...ไม่น่าจะเป็นสิ่งที่...อาจจะทำได้นะคะ แต่ว่าเราต้องการจะให้คนห้องที่นี่เกิดความมุกพันกับสิ่งที่อยู่ในบ้านเกิดของตัวเอง บ้านใครเป็นบ้านช่างตีเหล็ก ก็ควรภูมิใจกับอาชีพช่างที่เหล็กของบ้านด้วย บ้านใครมีเหลลงพื้นบ้านดี ๆ ก็ควรภูมิใจในอันนั้น คือให้รู้จักรักและภูมิใจในบ้านเกิด อันนี้ก็เป็นความบันดาลใจหรือความคิด กว้าง ๆ ที่นำมาเรียน"

...ก็คงจะเป็นเพาะความที่เป็นคนศึกษาเรื่องศิลปะ จึงทำให้รัก ห่วงเห็นและเห็นคุณค่าของงานศิลปะ และประยุกต์กับที่เป็นคนชนบท จึงมีเรื่องสั้นหลายเรื่องที่คุณว่าดีซึ่งสามารถให้คนอ่านรู้สึกถึงความรัก หรือความมุกพันในอันก้าวเดิน อย่างเช่น เรื่อง เพลงใบไม้ ที่มีสัมผัสร่องเพลงอีแซวแทนนายที่ตั้นใจคาดที่ได้ร่วงกับวิญญาณนายเข้าสิ่ง หรือเรื่อง นกรหลวง ที่หนุ่มบ้านนาร้องเพลงลูกทุ่งบันดาลเมส...

"โดยจริง ๆ แล้วความเป็นอย่างนั้น ผสมของพยายามจะบอกให้ฯ อยู่เสมอว่ามาจาก สุพรรณ เป็นคนสุพรรณ พุดเสียงเห็นอ่า (หัวเราะขันด้วย) หมู่สีกัวว่าเป็นสิ่งที่เด็กฯ หรือ ผู้ใหญ่ หรือครัวก็ตาม ควรจะรักในอันก้าวเดินหรือบ้านเกิดของตัวเอง ควรจะภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง ไม่ได้เป็นการแบ่งแยกว่าคนนั้นบ้านนี้ คนนี้บ้านนั้น แต่ว่ามันเน้นการกลับไปหาบ้านเกิดของเรา และไปสร้างให้มันแล้วก็เข้ามาประสาทกัน อย่างคุณอาจจะอยู่แวดวงครอบครัว หมู่สุพรรณ เราภักดีไปที่บ้านเรา "ไปเริ่มต้นอะไรบางอย่าง" "ไปเริ่มในสิ่งที่มีอยู่ และเมื่อมันลงกระซิบ ภันก์มาประสาทกันเองได้ แทนที่เราจะมาพูดถึงตัวเองสอง ๆ มาต่อสู้ด้วยตัวเองสอง ๆ มันทำให้รู้สึกว่าเรามีที่มา เราเป็นเด็กมาจากการที่บ้าน โคลมาจากไหน"

...อย่าไว้แต่เรื่องจะภูมิใจในบ้านเกิดของเรอเอง ชาวบ้านปลาม้าเองก็ภูมิใจในตัว "เด็กบ้านเรา" คนนี้ด้วย ตั้งจะเห็นได้จากการต้อนรับและฉลองราชวัลลภที่บ้านคุณว่าดีซึ่งที่บ้านเกิดและโรงเรียนเก่า เราอยากรู้ว่าคุณคุกภาษาไทยของเชื้อจะเปลี่ยนลูกศิษย์คนนี้แค่ไหน...

- อย่างให้คุณว่าดีพูดถึงความสำคัญของการใช้ภาษาในการเรียน เพราะจุดเด่นในงานของคุณว่าดีที่เห็นได้เด่นชัด คือความสามารถที่เล่นกับภาษาได้ คุณว่าดีมีเคล็ดลับอย่างไรค่ะ

"คือ...คือผมคิดอยู่อย่างนี้ว่า การเรียนที่ดีที่สุดคือการเรียนให้มันอ่านง่ายที่สุด อ่านง่ายนี่หมายความว่า เมื่อก่อนอ่านหนังสือของเราไปแล้ว ให้เข้ารู้เรื่องในขณะที่อ่านไม่ใช่ว่า อ่านไปได้พารากราฟหนึ่งแล้วยังคงงง ๆ อยู่ว่าเรียนธีอะไรแน่ ต้องกลับมาอ่านใหม่ อ่านนี้ให้ไม่ได้ นี่พูดถึงคนอ่านหนังสือในระดับทั่ว ๆ ไป ถ้าเมื่อว่าเป็นคนที่อยู่ในวงการ เช่น นักศึกษา มหาวิทยาลัย หรือว่าระดับสูงขึ้นไป ความยากง่ายมันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเมื่อระดับทั่วไป คนที่อ่านหนังสือออกนี่...สิ่งที่เราเรียนต้องให้มันอ่านง่าย คำที่ใช้มันควรจะเป็นคำง่าย ที่นี่ไฉ"

การรู้สึกดูบุกในการอ่านนี้ ต้องยอมรับว่าบางคนไม่มีมิสัยในการอ่าน อ่าน ๆ ไปแล้วมันจะเป็นเรื่องที่ว่า ๆ ไป ไม่มีอะไรที่จะดูให้รู้สึกซึ้งอยู่ในใจ อะไรบ้าง มันจะเป็น เหราจะนั่นควรจะแพร่ก่อการณ์ขึ้น สอดแทรกสิลักษณ์ภาษาและจะ เป็นดังนี้ การเล่นค่า หรือ..."

- มีสร้อยค่าอะไรต่าง ๆ ใช้ใหม่ค่ะ

"จะ สร้อยค่าอะไรต่าง ๆ นี่มันทำให้เราสะดุด ให้เข้าที่ว่า เดี๋ยว ห้ามเราซึ่งเป็นขันนี้ได้ ห้ามเอาอันนั้นมาต่ออันนี้ได้ อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งที่โดยความคิดของผู้อ่าน แทนที่เขาจะเป็นเรื่องนี้ เขายังเป็นชุด เบื้องน้อยลง หรือไม่เป็น"

...ด้วยเหตุนี้เราจึงเพลิดเพลินไปกับค่า...ทุนทรียุเครุทุรังทุกข์อนันชา...ปริวิก อนาทุกข์ทัน...แน่นขัตติย์ทะนา...วัฒ...นำสังสัยว่าคุณวานิชตั้งใจซึ่งนี่หรือว่าพูดเอง โดยธรรมชาติอยู่แล้ว

"เมื่อตอนที่เขียนจดหมายนี้เพื่อน ตอนนั้นรู้สึกว่าไม่ได้มีเศษนา กันนัก คือหมายความว่า...ก็อย่างที่กาน...ก็อาจจะเป็นธรรมชาติของตัวเองในระยะนี้น เราที่ไม่รู้สึกว่าเราได้พยายามห้ามอะไรบางอย่าง แต่สิ่งที่รู้สึกคือ รู้สึกว่าไม่ได้ถูกกล่าวในกระบวนการทางค่ามาใส่ หรือหาค่าสัมผัส สร้าง สัมผัสอักษร อะไรมากใช่ ไม่ได้รู้สึกว่ามันต้องไปต้น ต้องรอ ต้องอะไรอย่างนั้น ก็เป็นไปเรื่อย ๆ ก็อาจจะเป็นธรรมชาติที่ได้ หรืออาจจะเป็นไปได้ว่า มันคุณเคยกับภาษาเรื่อยกรองมา พอกสนใจ เผร่าไว้เมื่อก่อนมานาน ฉะนั้น คำพากันนี้ไม่ใช่กับตั้งใจจะให้มันเป็น แต่บางครั้ง ก็ตั้งใจ บางครั้งมันก็ไป เพราะเราไม่ได้มีนั้น คงจะเป็นอย่างนั้นมากกว่า"

...มักจะมีคนสงสัยกันมากว่า ตัวเขิงของคุณวานิชตกลงเหมือนกับตัวหนังสือหรือเปล่า เชอก็ไม่ได้รีบขนาดพูดให้เราหัวเราะทุก 3 ตัว แต่เชอมสิสักใน การพูดตัวยังไม่เสียง ถ้ายากษา ตัวยห้าทางที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนอารมณ์ดี ไม่เคร่งเครียด จนสังสัยว่าเชือจะเคยไกรชรุนแรง อายุห่วงหุ่นคนที่ไปสอนมิชแกนเทสต์ได้หรือเปล่า...

- การได้รับรางวัลซึ่ร์ไรว์ทเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่องานเขียนที่จะเป็นต่อไป หรือเปล่าคะ

"ผมยังไม่ได้คิดว่ามันจะเป็นดีหรือผลเสียกับงานนะจะ คืออันนี้มันอยู่ที่คุณภายนอก เขายจะมองเราซึ่ก็ แต่ว่าการได้รางวัลนี้ เรื่องที่เราเขียน เราที่ยังคงต้องเขียนต่อไป แต่ก็มีมันจะดีหรือเจ้า เราไม่ได้คิดว่ามันจะไปหยุดอยู่แค่แค่นั้น รางวัลซึ่ร์ไรว์ทมันไม่ใช่ชุดสูงสุดใน ชีวิตการเขียนหนังสือ ไม่ใช่ชุดสูงสุดทางการทำงานวรรณกรรม ในมีรางวัลใด ๆ ทางงานวรรณกรรมที่จะกำหนดความสำเร็จสูงสุดของนักเขียนคนใดคนหนึ่ง ผมคิดว่ามันก็เป็นเพียงชุดหนึ่งซึ่งเราจะต้องเดินต่อไป ทำต่อไป"

- จะทำให้เรา "เก่ง" หรือเปล่าคะ เหมือนกับว่า เราเคยถูกประเมินค่ามาแล้ว ครึ่งหนึ่ง

“ก็มีส่วนหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่าเราจะต้องวางแผนว่าคนเราคงจะเพ่งเลึงเรา เมื่อก่อน เราอาจจะเขียนให้สถาบันฯ แต่...ตอนนี้อาจจะมีคุณภาพเพ่งเลิงเราว่า อ้อ เป็นนักเขียนได้ร่างวัสดุ มาแล้ว แต่เขียนเรื่องสั้นแล้ว อ่านดูดี อ่านแล้วประทับใจไม่ได้เรื่องอะไรอย่างนี้ มันก็คงมี ส่วนอยู่เหมือนกัน แต่ผมคิดว่า ผู้คนกำลังความรู้สึกอันนี้ได้ มันไม่ได้...ไม่ถึงกับ...คือเรารู้สึกว่าเราถึงจะทำอะไรได้ที่มันดีกว่า ที่ก้าวไปข้างหน้าได้อีก ไม่ใช่คิดว่า อ้อ เห็นร่างวัสดุไว้แล้ว จะแล้วชีวิต ไปไหนไม่ได้แล้ว กอคร่างวัสดุนี่คืออยู่กับที่ “ไม่ใช่อย่างนั้น”

แล้วนึกอยากรู้ว่ามีงานประเภทไหนที่แปลงใหม่กว่าที่เคยเขียนมาแล้วให้มี
มีโครงการอะไรให้เป็นพิเศษตอนนี้หรือเปล่า

“ผมก็คงไม่มี...ที่เด่นชัดก็คงไม่มีนะอะ เพราะงานเขียนที่ทำอยู่ ก็มีทำอยู่ค่อนข้างจะ
จะแน่นอนอยู่แล้ว มีคือสัมภาระเขียนในนั้นนิด นิดหน่อย เขียนหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ แต่ว่าเรื่องที่
คงจะทำต่อไปข้างหน้า ก็อาจจะเป็นแนวโน้มฯ เพราจะว่าคิดอยู่เสมอ คิดามานานแล้ว แต่ยังไม่ได้
ลงมือก็จะเขียนพากันຍາຍ เรื่องสั้นก็จะเขียนไปเรื่อยๆ นะอะ เมื่อมีพอดีๆ หรือว่ามีสิ่งที่...
มีความบันดาลใจที่น่าสนใจพอ ก็จะเขียน”

“...คุณว่ามีเชื้อเป็นนักเขียนที่เรียกว่าจัดอยู่ในอันดับนักเขียนขาดดิ หรือนักเขียนยอดนิยม เรอเมืองเขียนมาแล้วทุกประเภท และเรื่องที่พิสูจน์ให้เห็นว่าเรื่องที่ทำได้ดีทุกประเภท
แม้จะไม่ใช่ที่ที่สุดในสายตาของคนทุกคน ก็เป็นที่ที่สุดของเรื่อง เชื่อได้เลยว่าเป็นความตั้งใจจริง
ที่จะเขียนเพื่อผู้อ่านเหมือนนักเขียนคนอื่นๆ และความตั้งใจจริงนี้เรื่องมีอยู่เต็มเปี่ยม ไม่ว่าจะได้รับรางวัลหรือไม่ก็ตาม

แล้วว่าถ้าว่าคุณว่ามีเชื้อเรื่องแต่งเหตุการณ์ทุกทุ่ง ก็ไม่น่าแปลงใจอะไรมาก เพราเชื้อ
แทรกเพลงไว้ในงานเขียนหลายต่อหลายเรื่อง ไครๆ ก็คงชอบเพลงร้องเพลงเชิงทม หรือเพลงเชิง
เห็บผู้กล้าหาญของชาติ ไครจะไปรู้ว่าลักษณ์ คุณว่ามีเชื้อจะเป็นนักเขียนอีกคนหนึ่งที่แต่งเพลง
เอง ร้องเอง แล้วก็อัดเทปขายด้วย

“ถึงวันนั้น คุณก็ต้องอุดหนุนเรื่องอีกนั่นแหละ”

รัตนฤทธิ์ ส่องฟันธุ์

เสรีภาพนักเขียน

การอภิปรายพิเศษในวิชาชีวกรรมการบูรจุบัน วันที่ 7 สิงหาคม 2527

นายทองใบ ทองเปาด	วิทยากร
นายอุดร วงศ์ทับทิม	วิทยากร
รองศาสตราจารย์รื่นฤทธิ์ สัจจพันธ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

เนื่องจากในช่วงแรกของการอภิปรายมีปัญหาขัดข้องทางด้านเครื่องเสียง ฉะนั้น การอัดเทปการอภิปรายครั้งนี้จึงมีเสียงขาดหายไปในช่วงต้นของการอภิปราย จึงขออนุญาต อภิปรายในช่วงต้นดังนี้

พิธีกรกล่าวแนะนำวิทยากรทั้ง 2 ท่าน คือ

คุณทองใบ ทองเป้า จบการศึกษาธรรมศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ทำงานเป็นพนักงาน เนื่องจากหนังสือพิมพ์มหาสารอยุธยา เคยได้รับมาตรฐานจากการเมืองต้อง ติดคุกโดยไม่มีการแจ้งข้อหาอยู่นานถึง 8 ปีในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ขณะนั้นคือนายกรัฐมนตรี เนื่องจากได้ร่วมก่อจลาจลกับนักหนังสือพิมพ์อื่น ๆ เช่น ทุกสถาบัน สายประดิษฐ์ หรือ “คริบูรพา” ไปประท้วงสถาบันราชภัฏประชาชานเชิงตามที่ได้รับคำเชิญ เมื่อกลับมาที่อยุธยาอีกครั้ง หลังจากได้รับ การปลดปล่อยแล้ว คุณทองใบได้ทำงานด้านพัฒนาความมั่นคงและเป็นทนายประจำชาน หรือทนายคดีชาน เหราคุณทองใบอุทิศตนเองทั้งแรงกายแรงใจให้เพื่อสันติสุข เพื่อช่วยเหลือคน ยากจนโดยอาศัยความรู้ทางกฎหมายที่เล่าเรียนมา ทางด้านงานเขียน คุณทองใบมีงานเขียนทั้ง เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ เรื่องแปล แต่ช่วงระยะเวลาดังนี้มีงานเขียนด้านนักความเป็นส่วนใหญ่ แต่ ด้วยความสนใจในงานประพันธ์นักเขียนจากกฎหมาย ทำให้คุณทองใบทำหน้าที่เป็นกรรมการ ในสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยหลายสมัย และปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคม นักเขียนแห่งประเทศไทย

คุณอุดร วงศ์ทับทิม เป็นบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้ที่สนใจงานวรรณกรรมมาก คุณนี้ บุพลงานเขียนเรื่องสั้นและมีงานแปลหลายเรื่อง ปัจจุบันคุณอุดรทำงานฝ่ายข่าวต่าง- ประเทศหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

หลังจากแนะนำวิทยากรทั้งสองท่านแล้ว พิธีกรขอให้คุณทองใบ ทองเป้า เริ่ม ก้าวสิ่งเรื่อง เสรีภาพของนักเขียนว่าขึ้นอยู่กับนักเขียนจะนำเรื่องอะไรบ้าง

คุณทองใบ ทองเป้ากล่าวว่า เรื่องเสรีภาพของนักเขียนขึ้นอยู่กับประจีนสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก ความหมายสมของนักเขียน งานเขียนบางอย่างผู้เขียนมี เสรีภาพในการเสนอเรื่องให้มาก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นงานเขียนที่แสดงจินตนาการ ความคิดผ่านอารมณ์ความรู้สึก ฉะนั้นนานาเรื่องสั้นจึงเป็นงานเขียนที่มีเนื้อหาหลากหลาย แต่งานเขียนบางอย่างเป็นงานเขียนที่จำกัดในวงแคบ เช่น ประวัติศาสตร์ สารคดี ข่าว บทความ นักเขียนไม่มีเสรีภาพที่จะบิดเบือนข้อเท็จจริง หรือเพ้อฝันจินตนาการไปไกลกว่า ข้อเท็จจริง ฉะนั้นนักเขียนที่มีงานเขียนที่กล้าแสดงข้อเท็จจริงเช่นนี้จะมีข้อจำกัดด้านเสรีภาพ ใน การเขียนอยู่บ้าง

ประการที่สอง คือ ความเกี่ยวพันกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่ง เสรีภาพของนักเรียนจึงขึ้นอยู่กับสถาบัน หรือความเชื่อ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ในสังคม ซึ่ง กำหนดเหล่านี้มีหลายอย่าง

อย่างแรกได้แก่ กฎหมายบ้านเมือง เรา มีกฎหมายหลายอย่างที่ควบคุมเสรีภาพในการ เรียน เช่น กฎหมายอาญา มีกฎหมายมาตรา 142 ในส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มีกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายในราชอาณาจักร มีกฎหมายว่า ด้วยการถ่วงดับเม็ดความพิมพันรักกันต่างประเทศมีกฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทเพื่อไม่ให้ มีข้อเรียนที่แสดงออก (ส่วนที่จะรายงานต่อไปนี้เป็นส่วนที่ออกตามมา) ไปในทางที่เสื่อมเสีย แก่เจ้าหรือแม้แต่คนตายไปแล้วเราห้ามยกเรื่องของเจ้ามาเรียนค่าจ่าวีรบุรุษที่เสื่อมเสียต่อเจ้า ซึ่ง เกิดด้วยศรีษะเดียว หรืออาจจะเป็นว่าเขากลุ่มนี้ เกสืดซัง กลุ่กพ่องหมิ่นประมาทได้ เมื่อ ถูกห้องหมิ่นประมาทแล้วยังไม่พอถึงถูกพ้องค่าเดียหายฐานะเมิดกฎหมายแพ่งไปอีก ซึ่งบางที่ อาจติดทั้งคุก เพียงทั้งเงินให้เจ้าไปด้วย นี่พูดหมายถึงแบ่งกฎหมายอาญา ที่นักเรียนเรียนไปแล้ว หรือนักหนังสือ พิมพ์เรียนไปแล้ว เรียนวิพากษ์วิจารณ์ศาสตร์ ศาสตร์ในบ้านเรานั้นก็คือ ศาสตร์ธรรมแห่งชาติ เรียกว่า เป็นชนวนการยุติธรรมที่ทำไปในนามพราบามาก็ได้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อระ ดับน้ำดีไปเรียนเกี่ยวกับศาสตร์กฎหมายจ้าวคุกไม่เกิน ๖ เดือน ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความแพ่ง มาตรา 32 อาทิเช่น การเสนอข่าวสารต้องเห็นชอบของผู้อ่าน ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่ คุณจะใช้ เสรีภาพไปวิพากษ์วิจารณ์ ไปเสนอข่าวสารอีกข้างใดข้างหนึ่ง หรือไปวิพากษ์วิจารณ์ทนาย คุณนั้น อีกกรณีนี้หรือผู้พิพากษาทำการอ่านไม่เป็นธรรมอย่างนี้ทำไม่ได้ อันนี้ก็เป็นข้อจำกัด ที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่นอีก เช่น ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งคุณจะไปเรียนถูก หงส์เสรีมให้ประชาชนเกสืดซังชั่ว กันและกันหรือให้มีการแบ่งชนชั้นหรืออะไรต่าง ๆ ก็อาจจะ เป็นข้อจำกัดกฎหมายคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีข้อจำกัดอย่างกว้างขวางมาก บางที่เรียนไปเรียนมา ก็อาจจะ ไปเข้าไปยิ่ง ไปปลดสนับสนุนช่วยเหลือ หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ให้แก่คอมมิวนิสต์อย่างนี้ ก็ได้ อันนี้เรา ก็ต้องระวังตระหนักรู้

นอกจากนี้ก็ยังมีค่าสั่งคดนะปฏิรูปฉบับ ป.ร. 42 ซึ่งมีบทบัญญัติ ๘ ประการ เรียนไว้ ดังนี้คราวนี้เรียกว่า อันนี้คุณเรียนได้ หรือเรียนไม่ได้ เช่นจะไปวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล หรือกลุ่ก ชนชาติไทยของเรา หรือนบนธรรมเนียมประเพณีของไทย หรือเรื่องอื่น ๆ บางที่เรียนไม่ได้ อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายที่บังคับไว้หรือแม้แต่การเรียนเกี่ยวกับเด็ก เด็กคือผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๗ ปีไม่เกิน ๑๔ ปี เพาเวอร์คืออายุ ๑๔ ปีไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งหากว่าเด็กเหล่านี้ไปทำความผิด ทางอาญา ก็ถูกจับกุม บางที่ตัวราชบัลกุณจะไปเรียนซึ่งอีกในหนังสือหรือในรายงานของคุณ

หรือสองภาคเด็ก ซึ่งโรงเรียน หรือว่าอะไรที่ทำให้เข้ารู้จักเด็กนั้นคุณทำไม่ได้เลย กฎหมายห้าม
เราจะเห็นว่าส่วนหนึ่งในการจ้ากัดเสรีภาพของนักเรียน คือกฎหมายบ้านเมือง อันนี้เป็นส่วน
สำคัญมาก แต่นอนว่าถ้าคุณเขียนนานนิอย่าง บทกวี ที่ส่งเหล่านักเรียนอาจจะพันไปได้ไม่ถูกบังคับ
โดยตรง แต่จะถูกบังคับหนักถ้าคุณเป็นนักป่าว นักหนังสือพิมพ์ นักเขียนสารคดีหรือทางวิชาการ
ทั่งๆ อีกอันหนึ่งที่มีส่วนในการจ้ากัดเสรีภาพของเราทำให้เราเขียนไม่ได้อย่างที่ใจเราต้องการ คือ
คือ เมื่อนำข้อความคามถูกต้อง อันนี้คือนักหนังสือพิมพ์หรือนักเขียนย่อมาจากบ้านต่างๆ บางที่ก็ต้องมีในใจ
คือไม่มีเสรีภาพในการเขียนตามที่ใจต้องการ หรือใจตัวประนองฯ เพราะว่าคุณเป็นนักเขียนคุณก็
ต้องข้าวหมุนกัน คุณมีครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ คุณมีบุตรที่จะต้องดูแลด้วยให้เล่าเรียน ที่นี่
เมื่อคุณเขียนคุณก็หวังค่าจ้างค่าเขียนหนังสือเพื่อยังชีพ ที่นี่การเขียนบางครั้ง คุณก็มีแต่สมอง
ปากกา มีกระดาษ หรือพิมพ์ติด คุณเขียนไปแล้วทำยังไงคุณจะได้เงิน คุณก็ต้องเอาไปขายให้
เข้าของโรงพิมพ์ ที่นี่ก็มีปัญหาซึ่งนักเขียนรุ่นก่อนๆ ประสบมากเรื่องนี้ เพราะสั่งไปแล้วเขาก็
ไม่ขอนเรื่อง อย่างนี้ ซึ่งเราใช้สิทธิของเราระบุไปแล้ว เสรีภาพที่จะเขียนไปแล้ว แต่เขาก็ไม่ขอน
เรื่องอย่างนี้ บางที่เรื่องน่าแนวโน้มด้วยดี เพราะคนชอบซื้อ บางที่เราถึงจะใจว่าทำไม่เรื่อง
น้ำเน่าจึงพิมพ์นายได้ เรื่องดีๆ จึงหายไม่ออก มันก็เกิดมาจากว่า บางที่ทางโรงพิมพ์เข้าไม่ชอบ
เรื่องที่เขียนเพราะพิมพ์แล้วเป็นอันตรายต่อเขา พิมพ์ไปแล้วจะทำให้โรงพิมพ์ถูกปิดหรือถูกจับ^ก
ที่สำคัญก็คือเขียนไปแล้วไม่ทำกำไร เจ้าของโรงพิมพ์เขาก็ไม่ชอบ นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งในการ
จ้ากัดเสรีภาพของนักเขียนว่าจะต้องเขียนไปอย่างไรบ้าง บางที่เขียนตามใจตัวเองไม่ได้ ผู้คน
มีเพื่อนเป็นนักเขียนด้วยกันหลายคน บางคนเคยตั้งร่างทำหนัง นายกสมาคมนักเขียนก็มี เรายัง
เคยประท้วงเคียงข้างกันเข้าว่า ทำไม่คุณเขียนเรื่องอย่างนั้นมันไม่เกิดประโยชน์อะไรต่อสังคมเลย
ถูกหอบานของเรามาไม่ได้ประโภชันจะไม่จากเรื่องของคุณ คุณเองก็มีฐานะที่แล้วน่าจะเขียนงานที่
เป็นวรรณกรรม ซึ่งจะทำให้เรื่องของคุณอยู่ไปชั่วนิรันดร์ได้ แต่บางที่เขานอกเขียนไปแล้ว
โรงพิมพ์ไม่รับ อย่างนี้ก็มีส่วนในการจ้ากัดเสรีภาพของนักเขียน เพราะว่าความจำเป็นบังคับ
ทางเศรษฐกิจก็มีส่วนเป็นอันมาก

ที่นี่อีกข้อหนึ่งที่จ้ากัดเสรีภาพของนักเขียนก็คือ อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ศีลธรรมหรือ
นิยธรรม ที่นักเขียนบางคนอาจจะไม่เครื่องไว้เลย ไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น อย่างจะเขียนเขาก็
เขียนได้ตามใจเรียกว่า “พูดได้ตามใจคือไทยแท้” ใครจะเสียหายอะไรก็ช่าง บางท่านก็อาจจะ
เคย คือ เข้าเรื่องในเสรีภาพของภาษามากเกินไปก็เขียนมันเข้าไป จะผิดศีลธรรมผิดจรรยาบรรณ
อะไรก็ตาม บางที่อาจจะมีบางคนเขียนอย่างนั้น แต่ว่าโดยแท้จริงแล้วผู้ที่มีความรู้สึกนิยม
ผู้มีมโนธรรมแล้ว ก็จะไม่เขียนในสิ่งที่ฝ่าฝืนในศีลธรรมและไม่ธรรมดอก็ไปก็ได้ นี่เป็นส่วน
สำคัญส่วนหนึ่งที่ปีบบังคับนักเขียนอยู่ เพราะฉะนั้นนักเขียนเองก็เหมือนนักหนังสือพิมพ์หรือ

คนอื่น ๆ คือเรามีเสรีภาพ แต่บางครั้งเสรีภาพของเรานั้นเราเก็บไว้พร้อมกันไปว่า เสรีภาพต้อง
คุยกับความรับผิดชอบด้วย เพราะเราต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อมนุษยชาติ
รับผิดชอบต่อความตึงมหึมาหรือความถูกต้องต่าง ๆ เหล่านี้ เราที่มีส่วนอยู่ด้วย ผู้มายากจะให้
พวากุณได้ไม่ถึง pragmatics ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างเช่นคุณคงทราบว่ามักเป็นน้ำเสียงบางคน
ได้รับรางวัลโนเบล บางคนรับรางวัลแม็กไซไซ หรือรางวัลชีโรท์ เราจะเห็นว่ารางวัลต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นบางครั้ง ก็เหมือนกับการศึกษาให้แก่นักเขียนที่จะหล่อหustumหรือผลิตงานที่มีคุณค่า
ต่อสังคมหรือต่อมนุษยชาติออกมานะ อย่างของชีโรท์นี้บอกว่าเสียงนักเขียนที่จะเดินทางขึ้นมา
จะต้องมีงานเขียนในทางสร้างสรรค์และรับใช้ประชาชาติ คุณจะบอกว่า นี่จ้ากับเสรีภาพของ
นักเขียนก็ไม่ใช่แต่เพราะเรามีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อมนุษยชาติ เราที่บอกว่าควรจะมี
หลักเกณฑ์ในการเขียนอย่างนี้ คือเขียนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ในใช้เขียนแล้วไปทำลายสังคม
หรือทำลายมนุษยชาติ ซึ่งอันนี้ก็สอดคล้องกับมติของ UNESCO คือองค์กรวิทยาศาสตร์และ
วัฒนธรรมของสหประชาชาติ ซึ่งมีมติออกมานานหลายปี ที่ออกไปเป็นการที่แนะนำแนวทาง เรายัง
จะบอกว่าจ้ากับเสรีภาพก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ความตึงมหึมาไว้ก่อน อย่างของ UNESCO
เขาก็จะมีไว้เชย นั่นคือเขากำหนดแนวทางการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อทุกรูปแบบ
ที่จะก่อให้เกิดการทำลาย หรือการปั่นป่วนต่อสันติภาพ หมายความว่าถ้าเขียนข้อความใดๆ ความ
 UNESCO เขายังคงมองว่าไม่เห็นด้วย เขากำหนดว่าจ้ากับเสรีภาพว่าคุณอย่าไปโฆษณา
หรือยั่วสูญให้เกิดสังคม เพราะสังคมทำให้เกิดการทำลายล้างทำให้เกิดการทำลายใน
ขณะเดียวกัน UNESCO ก็สนับสนุนให้มีการเผยแพร่หรือการเขียนสิ่งเสริมทางด้านสันติภาพ
สิ่งเสริมเสรีภาพระหว่างมนุษยชาติ ตัดด้านการรังเกิลหรือด้วยดหายนมิว การแบ่งแยกพันธุ์มนุษย์
เป็นสิ่งที่ UNESCO ได้เสนอขึ้นเป็นแนวทางสำหรับต่อมากขึ้น หรือแก่ผู้ที่จะเข้าร่วมใน
กระบวนการนักเขียนต่อไป อันนี้ก็อย่างจะฝ่าไปได้คิดว่าแนวโน้มต่าง ๆ ของวรรณกรรม
เพียงเท่าวรรณกรรมโลกก็ตี ของไทยก็ตี มันจะมีออกมานานสักขณะอย่างนี้ เพราะว่าเราต่างก็
เห็นแล้วว่าไทยของสังคมมากมายเหลือเกิน เราที่พยายามต่อสู้เพื่อการนี้ สิ่งนี้เป็นการกล่าว
อย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับเสรีภาพของนักเขียน แต่แน่นอนนักเขียนของเรานั้น อาจจะใช้จินตนาการ
ไปอย่างกว้างขวางหรือแพร่บอร์ดเรื่องอย่างไรก็ได้ แต่ว่าในที่สุดมันก็จะมีสิ่งที่เป็นข้อจำกัดอยู่
อย่างน้อย ๆ ที่สุดก็คือ มโนธรรม-ศีลธรรม และความรับผิดชอบในจิตสำนึกของเราระบบที่มีคือ
มนุษยชาตินั้นเอง"

ร. รัตนฤทธิ์ "คุณทองในได้เดินทางเรื่องราวไว้เป็นอ่าวน้ำเสียงส่วนที่เป็นปื้นอ้ออ้อเกี่ยวกับเสรีภาพ
ของนักเขียน ต่อไปคุณอุครະพุคดินเรื่องที่เกี่ยวกับเสรีภาพของนักเขียนว่า ในฐานะที่คุณอุครหัวงาน
ค้านกอบกวนการอิการณา ไม่แต่งของเส้นักพินท์ และไม่แต่งของคาดเป็นส่วนที่เข้าเป็นต่อเสรีภาพของ
นักเขียนหรือไม่"

อุตร "เรื่องที่จะกล่าวถึงนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เราประสบพบเห็นกันมาในทุกวันในวงการหนังสือพิมพ์ หรือวงการธุรกิจการพิมพ์ด้านนิตยสารพากหนังสือพิมพ์ทั่ว ๆ ไป ปัจจุบันส่วนใหญ่เรื่องปัญหาเตรียมภาพของนักเขียนนี้ ก็มีการคุยกันในส่วนของการเขียน บางครั้งถูกกำหนดโดยสภาพที่มันไม่ได้เกิดขึ้นกับเรา อย่าง ประเทินแรกก็คุณภาพงาน หมายความว่าเนื้อหาของเรื่อง ของงานบางครั้งมันต้องสอนคล้องกับแนวหนังสือ ถ้าหากไม่สอนคล้องกับแนวหนังสือเราเสนอไปก็ไม่มีคุณค่าอะไรหรือหมายถึงการสูญเปล่า เขาทำหน้าที่ไม่ต้องการเรื่องประเกคนี้หรือไม่ต้องการลงพิมพ์ในแนวนี้ เพราะว่าหนังสือก็อย่างที่บอก เขายังทำเพื่อธุรกิจ คือเป้าหมายหลักของนักเขียนหนังสือธุรกิจทุกวันนี้ก็คือขาย ถ้าคิดจะเป็นนักเขียน ประเทินแรกที่ต้องคิด คือเรื่องหนังสือว่าตัวเองเขียนเรื่องอะไรทำหนังสือแนวไหน คือต้องมีแนวสำหรับพื้นฐานประเทินแรก โดยทั่ว ๆ ไปแล้วนักเขียนหรือการเขียนพื้นฐานทั่วไป ก็คือว่าคุณอาจจะมีส่วนกิจกรรมที่ต้องเป็นคนหนึ่งในสังคม ต้องการที่จะสะท้อนภาพของสังคม หรือตีแผ่ภาพวิธีชีวิตรของคนในสังคมออกแบบให้คนทั่ว ๆ ไปได้เห็น อาจจะมาในรูปแบบของเรื่องสั้น เรื่องยาว บทกวีหรืออะไรก็ได้ ซึ่งถ้าขับประเทินการเขียนในแนวนี้คุณอาจจะออกแบบมาในรูปการเป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์อะไรก็แล้วแต่ การที่โดยออกแบบตั้งแต่นี้ ปัญหาที่คุณต้องประสบในเรื่องของศิลปะเตรียมภาพก็คือ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารนี้ จะมีนโยบายกำหนดคุณอยู่ คือเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่สุดที่คุณต้องยอมรับ งานบางที่หรือหนังสือพิมพ์บางแห่ง จะกำหนดมาเลยว่าคุณจะต้องคนใดคนหนึ่งในทางที่ไม่ได้มีไว้ ว่าไม่ได้ ค่าไม่ได้ เพราะบางเรื่องหรือบางคนที่ว่าเป็น SENSITIVE ทางการเมือง นักเขียนบางคนถูกจำกัดเช่นว่า จะเขียนเรื่องนี้ไม่ได้จะต้องให้พ้นช่วงที่มีเรื่องไปก่อน คุณต้องยกสิ่งมาเขียนเข้าใหม่ เพราะถ้าเขียนไปหรือเสนอเข้าบ้างอย่างอื่นไป แล้วเกิดพลาดอะไว้ขึ้นมา นั่นหมายถึงว่าจะต้องมีการหดตัวพิมพ์หรือถูกเตือนถูกปฏิหนังสือพิมพ์ บางครั้งเราไม่ได้เจตนาเขียนเข้าหรือต้องสารในสักช่วงเวลา แต่เมื่อมองผลกระทบอาจหรือปฏิกริยาที่จะมีตามมา เราจะต้องปิดบังเรื่องหรือตัดช้าออกไปทั้งหมด บางที่การเขียนช่วงไม่ได้เริ่มเขียนทั้งประเทินที่จะพูดถึง แต่สันดิบาลให้รวมมาก่อนว่าอย่าเสนอเข้าไปในทันที ซึ่งสันดิบาลก็จะบอกคนเขียนคงต้องน้ำใจให้ระวังตัวเขานี้แล้ว ไม่ใช่เป็นอย่างเดียว นี่เป็นอีกส่วนหนึ่งในเรื่องเตรียมภาพ อีกส่วนหนึ่งก็คือ ในส่วนกับเขียนเอง บางครั้งคนทำงานไม่มีโอกาสได้เสนอเข้า ทั้ง ๆ ที่มีมูลค่ารวม จะเสนอออกไปไม่ได้ เพราะต้องมีการทำงานเป็นทั้งตอน คือคุยกันหัวหน้ากันว่า ควรเสนอไปใหม่ ผ่านใหม่ เพราะบางจะไปมีผลต่อคนอ่าน ต่อความเชื่อนี้ของคนอ่าน เมื่อหัวหน้าเข้าไว้อ่านของก็ไม่สามารถเสนอออกมายังไง เมื่อเทียบกับประเทินอื่นแล้วรู้สึกว่ามันต่างกันมาก อย่างในเมืองจีน ทุกวันนี้ เด็กจบอายุ 7-8 ขวบ หรือ 12 ขวบ ก็สามารถทำหนังสือพิมพ์ออกมายังไง โดยไม่มี

การตรวจสอบอย่างเข้มงวด ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ ในเมืองไทยหนังสือพิมพ์บางฉบับก็มีการตรวจสอบกัน ซึ่งมันก็เป็นสิ่งที่ดีกว่ามันไม่น่าจะมีขึ้น เพราะว่ามองเชิงการเขียนแล้ว มันเป็นเรื่องของเสรีภาพที่คุณเขียนมีติกิจและคงความคิดเห็นได้ ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น บางคนก็บอกว่า “เสรีภาพเหมือนกับห้องพักที่เริงรังกว้างไกล” ไม่มีอะไรมาปิดกั้นมันได้ ซึ่งแน่นอนคนที่ใช้เสรีภาพเป็นจะต้องรู้จักความรับผิดชอบ อันนี้เป็นเรื่องที่คุณทำงานในวงการนี้ จะต้องตรวจสอบเอาไว้ว่าเรื่องความรับผิดชอบกับเสรีภาพเป็นของคุณกัน เพราะถ้าเกิดมีผลลัพธ์อะไรขึ้นมา ก็หมายความว่าคุณ “ทุบมือข้าวัวเอง” คือโรงพิมพ์อาจถูกปิด หรือคุณอาจถูกออกจากการงาน บันเป็นเรื่องละเอียดอ่อนสำหรับการทำงานของนักเขียน ในส่วนของสำนักพิมพ์ก็เหมือนกัน เขายังมีแนวทางของเขามากว่าสำนักพิมพ์ของเราต้องการงานชนิดใดแนวไหน คุณสามารถจะเสนอแนวนั้น ๆ ยังสำนักพิมพ์ได้ อันนี้ก็คือเสรีภาพพื้นฐานของ การเขียน

ภ. วันฤทธิ์ “จะเดินที่ คุณอุตฯ ให้ก้าวสู่ไปที่กระซิ่งหัวปลัก ขอเดินเข้าบุคคลองใบหยาดความต่อ ในการที่เกิดขึ้นสักสักที่ให้ก้าว ไปแล้ว”

ทองใบ “ก็อย่างจะเล่าถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาที่เข้าไปทำหนังสือพิมพ์ คือแนวทางของหนังสือพิมพ์บางที่ก็มีความสำคัญเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างมากการเมืองของประเทศไทยมีส่วนสำคัญมากในการกำหนดเสรีภาพหรือทิศทางของนักเขียน ในสมัยที่ผมทำหนังสือพิมพ์นอกจากเขียนเรื่องต้น ที่เขียนบทบรรณาธิการ เขียนสารคดี แม้กระทั่งรายงานข่าว ที่นี่หนังสือพิมพ์ที่เราทำพอเริ่มทำ ฯ เข้ากับค่าสั่งห้าม หนังสือพิมพ์บางที่ เขารองทุนมากก็ต้องการถูกปิดที่สุด มองก็เคยถูกค่าสั่งข้อหาหมาดงหน้าที่ ถูกย้ายจนกระทั่งถูกว่า “คุณอย่าไปทำหน้าที่ ตรงนั้น คุณไปอยู่ตรงโน้นก็แล้วกัน” คือข้อจำกัดที่มันเพียงพื้นที่อยู่ออกไป บางที่เราใช้เสรีภาพในการเขียน เมื่อนอกไปเราคิดว่าคนต้องชอบและเมื่อมีคนชอบเรามาก ๆ เราถือยกเขียนอีกแต่แล้วก็เขียนไม่ได้ถูกสั่งห้ามอีก การเมืองเป็นเรื่องสำคัญมากเป็นเงื่อนไขสำคัญของหนังสือพิมพ์ นอกจากปัญหาอื่น ๆ ในกฎหมายแล้ว ยังมีอำนาจมีอยู่อีกบางส่วนที่มาจำกัดเสรีภาพของนักเขียนได้เหมือนกัน อำนาจมีดีก็มีอำนาจเสื่อมก็มี ในสมัยของผลสตุ๊ดที่มีอำนาจ หนังสือพิมพ์มีอำนาจค้านของผลสตุ๊ดอย่างมาก แต่ก้านก็ไม่ใช่ยิ่งทึ่งแต่ก้านสั่งให้ “ไอ้เนร” มากระทำใบโรงพิมพ์พัง นี่ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีส่วนเข้ามาจำกัดเสรีภาพ นี่คืออำนาจของรัฐ นักเขียนคนนั้นตอนนี้ก็ต้องรีบไปแล้ว การเมืองนี้ก็มีส่วนเข้ามาจำกัดเสรีภาพของผู้อ่านอย่างมาก

เวลาคนทำหนังสือพิมพ์จะรู้ดีว่าเมื่อก่อนมีหนังงานการพิมพ์อยู่ไม่กี่คน มีตัวราชเทาหนึ่งสอง ตอนนี้ก็มีการตั้งทหารเข้ามา 9 คน มาเป็นหนังงานครอบครัวสอบเข้าต่าง ๆ เพราะ

จะนั่นเสริม加分ของนักเขียนก็ยิ่งถูกจ่าก็มากขึ้น ๆ และบางครั้งเป็นห่วงเรื่อง
 เพราะเขียนอะไรมากไปก็ไม่ได้ อย่างที่เป็นข่าวครึกโครมอยู่เมื่อไม่นานมาเดือนี้ซึ่งมันก็เป็นส่วนหนึ่ง
 ที่ว่าเราจะต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นคุณจะเห็นว่าบางทีทำไม่นักเขียนซึ่งมีนาม
 ปากกามากนัก บางที่ก็มาจากเหตุผลนี้เหมือนกัน บางที่ก็ต้องใช้นามปากกา อาจจะมีเหตุผล
 ทางเศรษฐกิจก็มี บางคนก็ไม่ใช้นามปากกา บางที่ก็ใช้เพราะว่าให้แล้วบางที่ก็ปลดปล่อย "ไม่ถูก
 ที่หัวหรือถูกขับเอาง่าย ๆ แต่ว่านักเขียนบางคนใช้นามปากกาเพราะว่ามีคนนิยมมาก ถ้าเขียนมาก
 แล้วใช้นามปากกาเดียวเดียวก็จะถูกค่าไว้เป็นพื้นที่ชาติอยู่คุณเดียว จึงต้องเขียนหลาย ๆ นามปากกา
 หรือบางทีการใช้ชื่อจริง ก็อาจจะถูกขับง่าย ๆ นั่นเอง

ถืออย่างหนึ่ง ที่อยากรู้ก่อนที่จะถึงก็คือ เรื่องของภาษา เป็นสิ่งสำคัญมาก คุณอย่าคิด
 ว่าเราใช้เสริม加分ให้ภาษาได้อย่างใจเราชอบ อย่างนี้ก็ใช้ไม่ได้เป็นอันตรายเหมือนกัน แม้แต่ใน
 ทางกฎหมาย ถ้าคุณใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างด้วยตัวคุณก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าใช้ภาษาที่พลิกแพลง
 จนพิเรนไปหายน้ำตามกันไปเราก็ไม่มีติ่ห์ที่ทำเหมือนกัน เพราะผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
 ในกฎหมายนี้จะมีค่าอญ 2 ค่าทั้งกฎหมายใหญ่ กฎหมายการพิมพ์ที่จำกัดเสริม加分เรื่อยๆโดยตรง
 ก็คือ นักเขียนจะเขียนอะไรก็ตาม แต่จะเขียนอะไรที่เป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
 ไม่ได้ หรือจะเขียนอะไรที่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนก็ไม่ได้ เป็นสิ่งที่
 ต้องคำนึง และการใช้ภาษาที่เช่นกัน ถ้าใช้ภาษาถ้าว่าถูกจับได้ง่าย ๆ เหมือนกัน เมื่อ
 เป็นเช่นนี้ค่าอญไม่มีมาตรฐานให้เราเลยในการเขียนพิเศษอย่างนี้ เพราะฉะนั้นบางทีเราถึงต้อง
 จำกัดความเรื่องในการใช้ภาษา จริงอยู่เราอาจจะพัฒนาภาษาของเรารอไปได้แต่เราต้องระมัด
 ระวังที่จะไม่ให้ภาษาของเราไปสู่คุกคาว

เข่าที่พูดมานี้ ส่วนใหญ่จะเน้นถึงนักเขียนที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ แต่ถ้าเป็นนักเขียน
 ที่เขียนนวนิยาย เขียนบทกวีแล้วรู้สึกว่าจะมีเสริม加分อันกราบไหว้ที่ใช้จินตนาการไปได้อย่าง
 กว้างขวาง และถูกจ่าก็ต้องยกเว้น ถ้าจะว่าไปแล้ว เราเห็นจะว่านักเขียนที่เขียนแนวนิยายถูกจ่าก็
 เสริม加分น้อยกว่า

ทุกวันนี้จะมีรายนักเขียนและหนังสือที่ถูกประกาศห้ามตามคำสั่งคณะกรรมการปัจจุบันบับที่
 43 อย่างน้อยเกินสามร้อยเล่ม ถูกห้ามไม่ให้มีไว้ในครอบครองได้มีข้อว่าด้วยกฎหมาย นั่นก็
 หมายความว่าหนังสือเหล่านั้นถูกจ่าก็เสริม加分อยู่เป็นบางส่วนเราจะเห็นว่ามีอะไรหลายอย่าง
 ที่อยากรู้ก่อนที่จะเขียนเรื่องในบ้านเราถูกจ่าก็ เพราะถ้าจะเทียบกันพูดอย่างยุติธรรม อย่างเป็น
 กติการะหว่างสมาคมนักเขียนตัวอัน มองเป็นคนหนึ่งที่ต่อส้านการกดขี่เสริม加分ของ
 หนังสือพิมพ์ แต่ถ้าเรามาพูดถึงว่าเสริม加分ของหนังสือพิมพ์เมืองไทยหรือเสริม加分ของการเขียน
 ระหว่างประเทศในอาเซียนตัวอัน 5 ประเทศ ไทยเราได้ซื้อว่ามีเสริม加分มากที่สุด นี่พูดอย่าง

เป็นกังวลเป็นห่วง ล้าเบรื้องเก็บกันแล้ว แต่ก็ไม่ใช่สิ่งที่เราพอใจ เพราะเราเรียกสักว่าเราถูกจ้างให้เสริมภารมากไปอยู่ดี บางทีเราวาจากจะเขียนอะไรสักอย่างเราต้องเขียนไม่ได้ “ไปแตะต้องโครงสร้างนิดก็ไม่ได้” เพราะฉะนั้นก็อย่าไปกลัวว่ามีกฎหมายอยู่จะไว้เสริมภารมันอยู่ที่ว่าคุณจะเข้าจัดการนี้ยัง ล้าทางตรงเดินไม่ได้ควรใช้ทางอ้อม อาจจะนานหน่อย แต่ก็สามารถไปได้ อีกอย่างหนึ่งที่เราควรจะรู้ ว่าในสถานการณ์นี้คุณจะทำอย่างไรคุณถึงจะเขียนได้ เราเขียนหนังสือได้ เราทำมันอยู่ตลอดเวลา มันอยู่ที่วิธีการที่คุณจะเขียนด้วย เพราะฉะนั้นอย่าไปห้อยในการที่มีกฎหมาย ผูกกงหมาลงมาให้คุกก็เพื่อให้รู้ว่า เราปกครองโดยกฎหมาย โดยสิทธิธรรม คุณต้องเคารพต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นชนชาติของผลเมืองตามรัฐธรรมนูญ แต่ในขณะเดียวกันคุณก็ต้องพยายามต่อสู้เพื่อสิ่งที่ดีงามต่อไปด้วย ใจจะมานอกกว่า กฎหมายห้ามไว้แล้วก็ตาม คุณควรศึกษากฎหมายให้รู้ เพื่อจะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย แต่กฎหมายมีได้ห้ามที่จะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เพราะฉะนั้นคุณก็มีสิทธิ์ที่จะต่อสู้ได้เพื่อสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม มันอยู่ที่วิธีการที่เราจะทำ”

รศ. รัตนฤทธิ์ “พูดถึงเรื่องเสรีภาพกัน ไปกลัวว่าเสรีภาพนั้นจะเมื่อย อย่างไร เสรีภาพนั้นก็อยู่ได้ทุกเมื่อแต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่ทุกเมื่อเหมือนกัน เสรีภาพอาจมีการอีกทุน หรือแคนและก็ว่างในแต่ละสถานการณ์”

ต่อไปเป็นค่าตอบจากผู้เข้าฟังการบรรยาย

ค่าตอบ - “อุยากทราบความคิดเห็นในฐานะที่คุณทองในเป็นนักกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องเสรีภาพ ข้อเขียนที่เขียนออกมานะล้วนถูกจับกุม”

ทองใน “เราถูกปกครองโดยกฎหมาย คนไทยได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายเท่านั้นที่ยอมกัน เพราะฉะนั้นไม่ว่าคุณ ผู้หรือใคร ๆ ก็สามารถมีสิทธิถูกจับตลอดเวลา ถ้าทุกคนไปทำอะไรผิดกฎหมายที่บังคับให้อยู่ตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ในขณะนั้น ถ้าเราไปประเมิดกฎหมายก็ต้องถูกจับ อันนี้เป็นสิทธิ เป็นปรากรากการณ์ธรรมชาติ เราอยู่ในสังคมเราจะอยู่เหนือกฎหมายเป็นไปไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของคุณที่จะต้องรักกฎหมาย”

ค่าตอบ - “การที่หนุนนำความคุณการพิมพ์ ขอบข่ายการควบคุมนั้นจะอยู่ในที่ไกลบ้าง อยู่ในใจพิมพ์ หรือว่ามีสถาบันอยู่ที่ไกลบ้าง ในเมื่อใจพิมพ์ก็มีหลากหลาย และนักเขียนก็มีกระจายทั่วไป”

ทองใน “อันนี้ความจริงที่เราเข้ามายืนฐานะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนเท่านั้น ไม่ได้มาควบคุมโรงพิมพ์ หรือหนังสือพิมพ์ทั้งหมด คือพนักงานการพิมพ์มีหน้าที่ค่อยตรวจสอบว่าเข้ามาตรฐานต่าง ๆ ที่พิมพ์เขียนว่าเข้ามาตรฐานถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องก็อาจจะลบออกว่าเขียนนี้ผิดพลาดและควรแก้ไข ไม่ได้มารับผิดชอบที่เดียว ต้องมาคุยกับทุกคนทำการโดยสุจริต เราต้อง

มองในแง่นั้น แรก ๆ หนังสือพิมพ์ก็จะมองว่าเป็นการเกินไป เพราะแต่โบราณก็มีแค่อธิบดี กรรมที่ารวจหรือต่ำรัฐสันติบาลเท่านั้นที่มาตรวจสอบ เมื่อมีทักษารเข้ามาเป็นพนักงานการพิมพ์ด้วย ก็คงจะรู้สึกว่าปราภูภูมิการณ์ใหม่นี้มันแปลกดิบมีอนกับเข้ามาคุกคามตัวรึภาพกันเกินไป ทุกคนมี เศรีภาพที่จะติด

คำอ่าน - “ເຄືອຂ່າຍ “ລອກຄານເສົ້າຄົມ” ແກ້ໄຂ ຄຸນນຳລ່າງເວົ້ອຍອັກວັນ ພວ້ມວິຈະຮອນເນື້ອທາງວ່າດັນທັກ ນັ້ກໍອູກຫ້ານຄວາມເຫັນຂອງຄູນ”

ทองใบ “ໄມ້ໄດ້ອ່ານພ່າວະໜັງຕື່ອງຢູກມີດໄປແຕ້ວ ແລະ ຊ້າມີແລ້ວນໍາມາເພື່ອມີຜິດກູ່ຫມາຍ ແລ້ວເນື້ອພົມເປັນທ່ານຍາຄວາມສົມທີ່ອ້າງໄດ້ອ່ານອ່າງຄະເບີຍດເມື່ອໄປດຶງຄາດ”

ร้อยกรองในสมัยปัจจุบัน

การอภิปรายพิเศษในวิชาการณกรรมปัจจุบัน วันที่ 14 สิงหาคม 2529

อริน พนิจวรรักษ์	วิทยากร
พนุสสกติ์ ยะครพต	วิทยากร
"อะไมมานาด ค่าลีว"	วิทยากร
ดร.วีนทุกข์ สัจจพันธ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ.รัตนฤทธิ์ “การอภิปรายในวิชากรรมกรณีจดบันทึกวันนี้เป็นหัวข้อ “วัสดุการลงบังคับ” วิทยากรที่ให้เกียรติมาร่วมอภิปราย ได้แก่ คุณอริน พันธุ์ธรรมวัฒน์ คุณพิมูลศักดิ์ ลักษรพล และคุณยะโนนาค คำจิร ที่ผ่านขอแนะนำหัวเรื่องทั้ง 3 หัวนี้ให้นักศึกษาฟังด้วย

คุณอริน พันธุ์ธรรมวัฒน์ หรือนักแต่งกลอนที่ใช้ชื่อว่า “อริน” คุณอรินจบการศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอกประวัติศาสตร์ เรียนพ้อง 3 ปีจบ จบการศึกษาแล้วก็ไปเรียนวิชาภาษาและภาษาอุกการที่ประเทศไทยอังกฤษกลับมาก็มาเรียนปิริยญาโถ วิชาวรรณคดี เปรียบเทียบที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างที่เรียน นอกจากเขียนนวนิยาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนเข้าหน้าที่ฝ่ายป่าวของกองถ่ายภาพยนตร์ทั่วประเทศ คุณอรินเริ่มงานเขียนมาตั้งแต่ ป.7 โดยส่งผลงานไปลงนิตยสารหลายเล่ม เช่น ศรีสัปดาห์และเขียนโดยสมั่นเพื่อความชอบมา บทสอนชื่อ “ความว่างเปล่า” ได้รับรางวัลจากนิตยสาร “ลพบุรี” ผลงานกล่อนรวมเล่มชื่อ “อันเนื่องมาจากความรัก” ขณะนี้คุณอรินเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษ ที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

คุณ “ละไมมาด คำฉิริ” เป็นนudemปากกาของคุณอริกษ์ คุณนาท คุณอริกษ์จบใบ 若要คดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อจบการศึกษาใหม่ ๆ ทำงานเป็นบันทึกอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันทำงานประจำกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “นิติชน” ทำหน้าที่แปลวรรณคดีร่วมบันทึก ตัดต่อ ก็เรื่องสั้น บทกวี ในนิติชนรายสัปดาห์ งานเขียนรวมเล่มปัจจุบัน ยังไม่มี

คุณพิมูลศักดิ์ ลักษรพล เป็นนักเขียนนวนิยายเรื่องสั้น บทกวี บทละคร ฯลฯ ที่มีชื่อเสียงมาก มีผลงานรวมเล่มจำนวนมาก เช่น กฎหมาย หุนเห้นสังกะภูมิ นกสีฟ้า ฯลฯ มีงานเขียนทั้งเรื่องสั้น เรื่องยาว ลงในนิตยสารหลายเล่ม เช่น ลพบุรี ตีฉัน ปัจจุบันเป็นบรรณาธิการนิตยสาร “สุ่มฟัน” นิตยสารกิจกรรมนักศึกษาและนักวิชาชีพตัวมาก

ขอแนะนำวิทยาการและทำกันโดยสังเขปเท่านี้ เราจะมาฟังผลงานของทำกันวิทยาการทั้ง 3 จากปากของทำกันเอง โดยขอเริ่มที่คุณอรินก่อน ว่า คุณอรินมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเรื่องกรองปัจจุบัน

อริน “ก่อนอื่น เมื่อหุดเมืองร้อยกรองก็จะนึกถึงฉันท์ลักษณ์ เพราจะร้อยกรองเท่าที่ปรากรถ ที่เราฟังคือ โคลง ฉันท์ ก้าพย์ กลอน ฯลฯ คือว่าร้อยกรองน่าจะรวมการเขียนอิสระที่ไม่มีฉันท์ลักษณ์ ด้วย ถ้าเป็นงานเขียนโดยร้อยกรองความคิด กลั่นกรองค่าพูดอย่างตีแล้ว จะนั้น ร้อยกรองที่จะพูดในวันนี้ ก็จะรวมถึงงานเขียนที่ไม่มีฉันท์ลักษณ์ด้วย ในความรู้สึกส่วนตัวนั้น ร้อยกรองปัจจุบันน่าจะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 เครื่องครัวฉันท์ลักษณ์ ประเภทนี้หาคนเขียนได้น้อยมาก เพราจะเขียนยาก ต้องใช้ความสามารถมาก นักเขียนก็สอนแนวโน้มที่มีชื่อเรื่อง คือ คุณนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เช่น

อย่างที่คุณเนาวรัตน์ เรียน “ข้างคลองคืนนาฯ” ในเดลินิวส์ บทหนึ่งเรื่องแม่อีจุก มีความว่า
หลังโกรกโกรกไปน้ำจ้าช้าช้า
เสียงน้ำซ่ากระซิบออกกระฉอกเจา
จนแยนสุดดุคื้อนช่วยผ่อนเพด้า
ยกซังเอารือกต่อออกเหนานា
ไม่คานค้อนของรากซับกับไหหลัง
แล้วคุ่มคุ่มเล็บละเมะเหยะเหยะเข้า
เดียงหดูมบอตอไม้ร่มไม้ต้า
แทนจะหดับดาจ้าไปตามทาง
จะเห็นได้ว่าเป็นบุคคลที่เขียนกลอนอย่างรักษาดันทักษณ์ไม่ใช่จะเป็นสัมผัสใน
สัมผัสใน ช้าช่วงแพรวพราวเหมือนสัมผัสรุ่งรังมีชีวิตอยู่
ประภาคที่ ๒ เรียนอย่างไม่เคร่งครัดดันทักษณ์ ก็อย่างงานของศิลวะน่าอ่านให้ฟัง
ดันมีใช้นักเรียนผู้อื่นให้ถูก
แม้จะใช้คำว่า “กีวี” เรียกคนสองที่บังมิกล้า
เป็นเพียงคนธรรมชาติ แสนธรรมชาติ
ที่อยากตื่อภาษาแห่งหัวใจ
เนื้อร้องที่เรียนไม่ถูกต้อง
เท่าที่ทำให้คงเริงรือตัวเองง่ายง่าย
อาจจะไม่มีประโยชน์ต่อสังคมมากนัก
เป็นได้เพียงบทรำพึง...เพ้อฝัน
ในโลกสับสน-บางคนอาจเหงา
และเข้าถึงบทรำพึงดั่นดัน
แน่นอน...ยอมไม่ใช่งานชิ้นสำคัญ
 เพราะฉันเพียงต้องการสื่อภาษาแห่งหัวใจ
 กลอนบทนี้สัมผัสดอย่างกลอนแปดแต่ไม่เคร่งครัด และไม่ทิ้งนาคเมื่อสัมผัสใน สัมผัส
 นอกราบริวพราว ซึ่งกลอนประภาคที่มีหลายคนเรียนไว้
 ประภาคที่ ๓ เรียนอย่างอิสระประพาจากกฎหมายที่ดันทักษณ์ให้ ๆ เลย ลองฟังบทกลอน
 ซึ่ง สมองว่างเปล่า ของคุณเตือนจิต น้ำครั่งค์ ลงในนิตยสาร ลอกนา
 เมื่อสมองของฉันว่างเปล่า
 ฉันก็เหมือนคน

หนองนึงอยู่ริมทางแพ่ง
 เส้นทางเท้าไกลกน้ำดะบัน
 ที่หมายปลายทางก็มาถึง
 การเดินทางก็สิ้นสุด
 เมื่อสมองของฉันว่างเปล่า
 ฉันก็เหมือนคน
 หนองนึงใช้การเคลื่อนไหว
 ความทุกข์สุขก็ไม่สามารถเขมือนก่อน
 แต่ในดวงใจท่าไม่ซึ้งร้าวร้อน
 นำตาอุ่นร้อน...ให้ริน

กลองประเพกหนี้มีหลายคนเรียกว่า “กลองเป่า” แต่ตัวนั้นไม่อยากเรียก กลองเป่า เป็นภาษาที่ 3 นี้เป็นที่ระบาดในปัจจุบัน และคนน้อยเขียนประเพกหนี้อย่างมาก ตัวนักคิวต์คนที่นิยมเขียนคง เพราะคิดว่าง่าย วรรณกรรมเป็นที่ใกล้ชิดกับสังคม จะนั่นวรรณกรรมจึงต้องขึ้นกับ อิทธิพลของสังคมด้วย ในปัจจุบันนี้รู้สึกว่าไม่นิยมกูเกะหนี้ต่าง ๆ ไม่นิยมกันแล้วไม่ว่าจะเป็น สังคมนัก ผู้คนสักในนี้เอง จึงได้หันมาสนใจนักกลองประเพกที่ 3 และคิดว่าเขียนง่าย จริง ๆ แล้ว ตัวนักคิวต์ประเพกที่ 3 นี้เขียนยากที่สุด เพราะคำที่ใช้ต้องมีความหมาย ต้องมีความหมายใน คำแห่งที่หมายความไม่เห็นด้วยกัน “ไม่เห็นด้วยกัน” ไม่เห็นด้วยกันต้องถ่ายทอดความนื้อเรื่องมาให้ด้วย คำนี้มือคนคิดว่าง่ายที่เรียนเขียนกันมากโดยไม่มีฉันท์สังคมใด ๆ เลย โดยเฉพาะก่อตุ่นรู้สึกว่า รู้สึกว่า “อะไรก็ได้ตามใจคุณ” ใน แบบนี้ พนันว่ารู้สึกว่าต้องงานมาจะ เป็นแบบกลองนี้ใช้ฉันท์สังคม ที่คนเขียนคิดว่าง่าย เพราะต้องถ่ายทอดความนื้อเรื่องมาให้ฟัง หรือฟังแล้วรู้สึกว่า “อะไรก็ได้ตามใจคุณ” ไม่มีความหมาย “ไม่เห็นด้วยกัน” ไม่เห็นด้วยกัน แต่ตัวนั้นไม่เคยรู้สึกว่าเป็นลักษณะไหน สนใจว่าเข้าให้อะไร คนเขียน ให้อะไรคนอ่านมากกว่า เพราะคนเขียนมีติดธุรกิจอะไรในการเรื่องรูปแบบที่จะเสนอความคิด เสนอ ความนัยศิ่วน่องใจเดิมที่และต่อไปคนเขียนก็จะหารูปแบบที่ถูกต้องของคนเองได้ ในขณะเดียวกัน ตัวเขาก็เริ่มรู้สึกว่าเป็นความตั้มเหลวของเขานั้น “ไม่ชอบให้ใครไปโจนตัวว่าเขียนกลอง เป่าไม่ใช่ก็อตต์ไว้ใจยังนี้” “ไม่ควรยืดกันรูปแบบ ถ้ารูปแบบนี้แล้วคนรู้สึกไม่ชอบความ คิดของตัวเองออกมานี้ให้เห็น ต้องให้อิสระแก่เขาก็ต้องให้เขารู้สึกว่าเขาก็ต้อง

ที่กล่าวว่าวรรณกรรมยุคพันธ์สังคมในขณะนั้น อายุรุ่น เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ นิยมกลอนแปด ต่อมาอุ่นคืนก็ยังเป็นเรื่องของกลอนแปดอยู่ แต่เป็นสัมภาษณ์ใจด้วยคน อุ่นใหม่เขาจะซึ่งรำไร กลอนแปดก็ไม่ค่อยมีนัก อาจจะนิยมคุณเข้า หรือทั้ง หรือบทกวีแปลงของ ศรีสุริย์ บิบาราน ก็แต่งตาม อาจจะเรียกว่าเป็น กลอนแปด นางชื่นก็ทำได้ดี นางชื่นก็ไม่มีคุณภาพ เพราะอย่างที่บอกแล้วว่ากลอนแปดต่างหาก จะนั้น การนิยม โคลง ชื่น ก้าว ก้าว ก็อาจ จะกลับมาอีก เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนแปดที่ยังแปลงได้

สรุปแล้ว ดิฉันคิดว่าควรให้โอกาสกับเข้าแต่เข้าจะเป็น สนใจว่าเข้าให้อะไรเรา แต่อย่าไปสนใจว่าเข้าให้อะไร ไม่ใช่ว่าไม่สนใจเลยเพียงสนใจให้น้อยลง อายุไปปููกพัน อายุไป โครงการ ที่ไครยกด้านของว่าเป็นก็ให้เข้าเป็นไป โครงการจะเป็นอะไรเป็น โครงการจะเป็นอะไร ให้เข้าเป็น โลกนี้ต้องมีความแตกต่าง ความหลากหลายเป็นเห็นห่ออย่างหนึ่งที่ทำให้โลกกว้างมากขึ้น"

รศ.รัตนฤทธิ์ "คุณอวินัยคงความเห็นไว้ชัดเจนแล้ว จึงขอเชิญชวนอาสาทักษณ์ คณนาวา และ ความเห็นในเรื่องนี้ไว้"

จะในภาค คำว่า "งานส่วนใหญ่ที่ได้รับจากคนเขียนหนังสือถ่ายกันจะต่างจากคุณอริน คือได้ งานที่จริงจัง หมายถึงเป็นงานที่พูดถึงปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม และเป็นงาน ฉันทลักษณ์เป็นส่วนใหญ่ ถึง 3 ต่อ 1 หรือ 4 ต่อ 1 ถ้าเข้าไป ส่วนอีก $\frac{1}{3}$ หรือ $\frac{1}{4}$ เป็นงานที่ ไม่มีฉันทลักษณ์ เรียกว่างานพวก คำว่าอย หรือกลอนแปด และก็ไม่ใช่งานของคนอีกรุ่นหนึ่ง แต่เป็นงานของคนที่ทำงานฉันทลักษณ์มาแล้ว และพยายามที่จะมาทำเป็นงานเขียนแบบอิสระ พยายามหลุดพ้นจากฉันทลักษณ์อีกขั้นหนึ่ง สำหรับผมแล้วเห็นว่างานร้อยกรองในปัจจุบันจริงๆ ก้าวหน้า ในแง่ความสนับสนุนด้านตัวของร้อยกรองนั้น มองยากจะรู้ดูว่าอยู่ในสื่อของนักศึกษาที่ เดินໂศกันในปัจจุบันถ้าเข้าไป ทุกคนสนใจงานประเภทนี้ แต่จะทำได้มากน้อยแค่ไหนอีกเรื่องหนึ่ง อายุทุกคนในห้องนี้มีเรียนวิชาใดเพาะสูนิจวรรณกรรมปัจจุบันว่าเป็นอย่างไรหรือสนใจจะเขียน งานอย่างนี้ถ้าอยเป็นตัว มันมุ่งมีความสามารถในการคิด อายุน้อยเมื่อเข้าคิด เขายังต้องการแสดง ออก วรรณกรรมปัจจุบันเป็นวิชาที่ต้องการการแสดงออกอย่างมาก ร้อยกรองก็เป็นงานอย่างหนึ่ง ที่คนต้องการแสดงออกอย่างมาก เพราะฉะนั้นงานพวกนี้จะไม่มีวันตาย ส่วนใหญ่คิดว่างานฉันทลักษณ์จะตาย มองคิดว่าไม่มีวันตาย ในขณะที่มีกลุ่มเขียนกลอนแปด แต่คนทำงานฉันทลักษณ์ ก็มีมากmany ทุกคนเดินໂศกันมาทางงานประพันธ์ที่เรียนมาจากมารยมเป็นกรอบรั้ดเรื่อยๆแล้ว เมื่อ มาทำงานร้อยกรองทุกคนจะไปเขียนอยู่ที่ฉันทลักษณ์ที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่เราศึกษามา จากนั้น ก็แสดงทางหน้างามใหม่ที่เหมาะสมกับเวลา กับยุค กับความคิด กับตัวเราเอง และสภาพสังคมต่อไป

มาถึงปัญหาที่มีอยู่ ซึ่งผมขอใช้คำว่า “ปัญหาเงิน” คือคนที่ทำงานด้านอันทัศน์ฟ์ ผ่านให้ถูกไปรังเกียจงานร้อยค่าห้าร้อยก้อนเปล่าซึ่งกำลังเดินโดยอ้างนากร้ายในระบบทั้ง เขา รังเกียจว่าถ้าคุณหนี้จากอันทัศน์ฟ์ไปแล้ว คุณจะไม่สามารถเป็นก็ได้ การทำงานนั้นไม่ได้ขึ้น อยู่กับว่าเขานอกกว่าคุณทำอะไร แต่ขึ้นอยู่กับว่าคุณรู้สึกว่าคุณทำอะไรไว้ อุ๊ ทุกวันนี้โลกเปลี่ยนไป ทุกวันย่างเปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นเราน่าจะประยุกต์แต่ก็ไม่ทำ เราลงติดกับความคิดเก่า อย่างที่ คุณอธิบายพูดว่า แทนจะมองว่าเข้าทำอะไร เข้าพูดอะไร เข้าให้อะไร กับไปมองว่างานเหล่านี้ มีใช่ก็ ร้อยเก้าเป็นก็ มหาศาลก็เป็นก็ ก็ไม่ใช่หมายความว่าต้องเชื่อรักของเรายังเดียว ร้อยเก้าก็เป็นก็ได้ นั่นเป็นปัญหาที่เราไม่ควรใส่ใจมากนัก ถ้ารักจะทำงานด้านนี้

อีกสิ่งหนึ่งที่ผมจะพูดคือ การวิจารณ์เกี่ยวกับร้อยกรองในปัจจุบัน ผมคิดว่าเป็น ปราภูภารณ์ด้านจริยธรรม เสียงโถดังเรื่องก้อนเปล่าเป็นเสียงโถดังที่รุนแรงมาก ด้านลบ ทั้งสิ้น ที่ว่าเป็นปราภูภารณ์ด้านจริยธรรม คือ สิ่งที่เราไม่ได้ฝึกฝนอบรม คือความภาคภูมิของ ความเมตตา เอื้อเพื่อเพื่อแม่ เราไม่ได้มองว่า งานแต่ละชิ้นออกมายังไง นี้ใน ระดับใด ผม ไม่เห็นว่าจะมีศักดิ์ตรงไหนที่เด็กวัยรุ่นของเรางานจะเอาเวลาไปท้าอย่างอื่นที่เราไม่ออก กับบันมา ถ้า มาเยือนหนึ่งสื่อหาวีสก์ไปในความละเอียดอ่อนของคนเอง มองสภาพสั่งคมแล้วมาคิด ว่า แล้วถ้ายกหยอดอกมาเป็นหัวอักษร แน่นอน อาจจะสึกจะดี แต่กับประสบการณ์แต่ละคน ท้าไม่ได้เอื้อเพื่อเพื่อให้กำลังใจ ประเมินใจสำหรับคนริมทำงาน ให้เวลาเข้า ให้ค่าແเนื้อ ถ้าเห็นว่าก้อนเน่าว่างเปล่า ท้าไม่ไม่บอกเขาว่าจะทำให้เต็มได้อย่างไร สำหรับผมเห็นว่าเป็นปัญหา สำคัญ เพราะเราไม่มีใจแล้ว จิตใจเราหายไปหมดแล้ว เราลืมไปแล้วว่าครั้งหนึ่งเราเป็น เป็น เด็กนี้ เราไม่ผันแสวงหันเป็นสิ่งที่เยี่ยมสำหรับมนุษย์ เป็นสิ่งที่ร้ายกาจมาก ถ้าเราหานักลับมามองหัวเอง แล้วก็เห็นว่าหัวเองไม่สามารถผันให้อีกแล้ว คุณก็จะตายตรงนั้นเอง นี่เป็นปราภูภารณ์สำคัญ เพราะคนริมทำงานด้วยความรู้สึกที่งานจะเปลี่ยนต่อไป วันหนึ่งเมื่อเข้าเดินให้เข้ามาผ่านเวลไป เชาไปปลดครองระดับให้ระดับหนึ่ง แล้วงานจากนั้นก็เป็นงานอีกประเทกหนึ่ง อีกหนึ่งหนึ่ง มาก ค่างไปจากงานที่แล้วมา เป็นงานที่ให้ความรู้สึกอิ่ม แตกต่างจากการที่เข้าเริ่มหันมา ถึงนี้เป็นเรื่อง สำคัญ เพราะฉะนั้นควรพิจารณาร้อยกรองในปัจจุบัน นึงอย่างไรก็ตามจะต้องเดินต่อไป เพราะ เราไม่สามารถห้ามคนให้คิดได้นั่นสำคัญที่สุด”

รถรันฤทธิ์ “คุณอาจารย์พูดประทับใจที่สักถูกมากตอนนี้ คือข้อข้อผิดๆ ระหว่างก้อนนี้อันทัศน์ฟ์กับ ก้อนนี้ ใช้ก้อนทัศน์ฟ์ ค่าห้าร้อยคุณอาจารย์คงจะให้ก้าวลงให้ยกหันก็จะมองงานคนที่นี่มีเงินก้อนอุ๊ การที่ก้อนนี้เป็นเรื่องความดี น่าที่ใจที่รู้สึกว่าเราดีให้อุ๊ และขอให้เขียนความดีนี้ออกมานะ ถ้าจะ ภารกิจที่ดีนั้น คุณพิบูลศักดิ์เป็นกรรมการนักพัฒนาสังคม ให้ไว้ในที่สุด ก็คงให้มาหันคุณ พิบูลศักดิ์นั้น คุณพิบูลศักดิ์เป็นกรรมการนักพัฒนาสังคม ซึ่งมีบกนเป็นร้อย ๆ ขั้นผ่านความท้าทาย

พิบูลศักดิ์

"ฉันคือชายหนุ่มแสวงหา
สัญญารามจากภาคเหนือ
ฉันผู้เรื่อร้อนเหมือนเมืองรีอ
ที่ไร้ทางเดือเป็นนาย
เพื่อนฉันคือความว้าเหว
เหงาตื่นตื่นเข้าจันสาป
เข้าผู้เดียวคือเพื่อนตาย
พยาภานมั่นหมายดอกไม้
คราไคลฉันอยู่ผู้เดียว
ความเปล่าเปลี่ยวสั่นไหว
ฉันตาม...ฉันต้องการอะไร
ตอบไม่ได้เลยหักครึ่ง
ฉันชายหนุ่มมีความรัก
ไม่เคยรู้จักความสมหวัง
ฉันบางครึ่ง ฉันแสนชัง
คดีมุกตั้งทุรนทุราย
ให้โปรดอยู่ฉันที่
ด้วยรอยยิ้มของรัชนีฉาย
อ้อมแขนความรักโอบกาย
ฉันขอตายชีวิต

บทกวีนี้แต่งขึ้นในปี 2514 ซึ่งเป็นยุคที่ถูกกันว่า เรายังไม่ทิ้งกัน มากันนี้ยังคงความ
เงื่อน จนไปถึงสูญเสีย แล้วก็เป็นยุคที่ถูกกันมา

ก่อนจะพ้นไปใช้เรียงความ "ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้นที่มานอกเรื่องราวด้วยทั้งหมดอาจจะเป็น
ประสนการณ์ หรือความกระหายใจนาฬิกา หรือความแห้งของอารมณ์ อย่างไรก็ตามต้องป่าวารณ
กรรมทุกตั้งทุกแขนงก็วันอยู่กับเงื่อนไขของสังคมที่เราปฏิเสธไม่ได้ว่ามันเจริญเติบโตหรือเสื่อม
ด้อยอย่างไร อย่างทอนนี้กระแทกสอนเปล่าซึ่งมารยาทอย่างสูงซึ่งข้ามของจริง ๆ แล้ว ความล้มเหลวของ
ฉันหลักษณ์ก็อาจจะมาจากการถูกอาจารย์ มาจากมหาวิทยาลัยทั่วหนึ่ง หรือระบบการศึกษาทั่วหนึ่ง
กล่าวคือ ทำไม่แทนจะให้เทียบชั้นกับบทกวี

“สำความด้วยจะค่วนไปก่อนแล้ว หึ้งเกดแก้วพิทุยอีสุนศรี” กลับให้เข้าว่า “ครพูกับครา
กีไทนเมื่อไร

ผู้มีความคิดว่างานร้อยคำที่ครอขากจะเป็นอะไรก็เป็นก็ไปเบิด อย่าไปสนใจอะไร
เลย ห้างงานให้ดีที่สุดก็พอแล้ว และผู้ไม่รู้กว่ากิโนพันธ์มันจะไปไหน เพราะถึงอย่างไรมัน
ก็มีขึ้นเมือง เพียงแต่มันเป็นคนละอุตสาหกรรมเท่านั้น ขณะเดียวกันมันเป็นบันทึกประกายการณ์ทาง
ความคิดของคนรุ่นหนึ่ง บางทีงานมันก็เป็นผลการงานของสังคมในช่วงนั้น ๆ หรือแต่ละอุตสาหกรรม
แล้ว ผู้อยากรู้คุณหนุ่มสาวศึกษางานร้อยกรองเก่าอย่างจริงจัง ‘ถ้าเราไม่ศึกษามากจากในราชน
ก่อน มาถ้าจะครุ่นคิด ผู้ใดก็รู้ว่ามันใหญ่ ฉันจะขอมาอ่าน และโดยเดียว’

ร.ร.รัตนฤทธิ์ “คุณพัฒนาศักดิ์ มีความเห็นเหมือนคุณอวิน ว่าบทกวีต้องให้อ่องไวแก่คนอ่าน อารожะเป็น
ความกระทับใจ อารожะเป็นค่า ฯ เดียว หรือเนื้อความทั้งหมดที่คุณ อีกอย่างหนึ่ง การให้ความกระทับ
ใจ ก็เกิดจากสิ่งที่สะสูนมา ซึ่งอาจจะเป็นค่าตอบแทนว่า ทำไม่ระบบการศึกษาของเราอีกต่อไปให้มีความรู้สึก
ของเก็บไว้เป็นประจำ ใช้นั้นเก็บผู้ศึกษาต่อไปภาคหน้า ต่อไปนี้ต้องให้วิทยาการเพื่อส่งท่านและอุตสาหกรรม
ในงานเขียน โดยเริ่มนี้คุณอวิน”

อวิน “ก่อนอื่น ต้องขอบอกก่อนว่าอวินไม่ใช่คนตัง ไม่สนใจว่าจะเป็นงานนี้เน่าหรือเพื่อสนับ
สนานไม่ใช้มีคนอ่านก็จะเป็น ไม่เป็นเรื่องของการเมือง เพราะไม่รู้การเมือง โครงการที่อวินไม่สร้างสรรค์
ก็ไม่สนใจ เพราะบังจุบันก็เป็นครู คิดว่าไม่จำเป็นต้องสร้างสรรค์สังคมด้วยวิธีการเขียนบทกวี
อย่างเดียว ก็จะเป็นกลอนและทองอารมณ์รัก ๆ เหงา ๆ อย่างนี้ตลอดไป เมื่อรู้สึกอย่างนั้นก็อยาก
สื่ออารมณ์ผ่านไปสู่เพื่อนร่วมอารมณ์อีก ๆ ลัวๆ อย่างเช่น

คุณเคยเป็นเช่นนี้ไหม
เหงาดีก็ลึกในหัวใจ ให้...รำไทย
ทุกอย่างคล้าย ร่วงโวโว
โดยมีรากเหตุได
และ...บางครั้งนะ
คุณอยากจะ....ร้องให้
แม้กระทั่งลมหายใจ
ก็อยากหาดีไว้เพียงเท่านี้
คุณเคยเป็นเช่นนั้นบ้างไหม
ผู้คน ผู้ใด ในทุกที่

เหมือนคนแปลกหน้าเต็มที่
ไม่มี...ไม่มีอะไร ผูกพัน
คุณเคยรักสักใหม่
ไม่ใช่คร หรือคร ให้มีความนั้น
ปล่อยชีวิตลอยไปในแต่ละวัน
อย่างนั้น...อย่างนั้น เช่นวันนี้
บทนี้ประสบความสำเร็จ เพราะมีความมาปั้นว่าชอบ ก็พอใจแล้วว่าทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์
ร่วมได้"

จะในมาต คำเจว "ไม่ทราบจะพูดกับตัวเองอย่างไรดี ผມอถากให้หลัก 2 อย่าง อย่างหนึ่ง คุณ
อรินพุดแล้ว ส่าหรับคนเป็นหนังสือคือ เยียนสิ่งที่ตัวเองรักสัก ไม่ใช่เป็นเรื่องความทุกข์ยากของ
ชานา หรืออะไรก็ได้ ที่คุณไม่รู้ จะนั้น เริ่มเขียนสิ่งที่ตนมองรู้จริงๆ จากนั้น เวลาที่จะพากเรา¹
ไปลึกๆ เอง อีกสิ่งที่สำคัญคือ การอ่าน เราไม่สามารถเขียนหนังสือโดยไม่อ่าน "อ่าน" ในความ
หมายนี้ ไม่ใช่อ่านเฉพาะหนังสือ ต้องอ่านชีวิต เรียนชีวิต ที่สำคัญอีกอย่าง คือ อ่านไปกังวลว่า
ตัวเราคิดแบบไหน เหมือนใคร หรือไม่เหมือนใคร เพียงแต่ทำความเข้าใจกับตัวเอง ให้ครบหนัก
ให้ซื้อมัน แนใจ มองให้รู้แจ้งแทงตลอดในสิ่งที่ตนเองเชื่อ คือ สู่เพื่อสิ่งนั้น เยียนออกมาน ในการ
งานเขียนที่ผມต้องรับผิดชอบตัดเสือก ผມไม่จำแนกว่านาอกสั่น น้ำเน่า ไม่แก่ไม่ว่าจะคิดยังไง
หรืออะไร ผມให้ความสำคัญกับความมุ่งมั่นในความคิด ความเชื่อ ของผู้เขียน

ผ่านงานของผມเอง ไม่ทราบว่าอันไหนหนัก อันไหนเบา สองคุสักอันครับ
หินหานกรด้างบังทะไคร กะลัง
ห้องพิวารงเปล่าบังหมู่เมฆวังสันติ
หัวใจนุ่มนวลอ่อนไหว แล้วไวยังไวรัมรักสักนิด
หรืออีกบทหนึ่ง
เด็คไม่เก็ตอก จึงได้ประดับพาณ 1 พุ่ม
เด็คไม่เก็ตอก จึงได้มาลับ 1 คู่
ทุบชามกระเบื้องที่ใบ จึงได้หน้าบันหลากฟี
ทุบชามกระเบื้องที่ใบ จึงได้หหายรูปหลากทรง
ใบสั่งสาวย วิหารสถา กินครัวชาภีล้าน
ซื้อพ้าผ้าเหลือง หรือที่เขากวนกราน
กิกษุอย จงปลงรอบไม้ ไม่ธุคงคืนใจ
กิกษุอย ให้หนารรวม ให้หนทำ

ไม่ทราบว่าหนักหรือเบา เรายังต้องการจะบอก คือ คนหนึ่งมองเห็นว่า คนเดียวเกิดความอยู่ดีดีอย่างไร ต้องฝ่าฟันของประกอบหลักอย่าง คนคนเดียวไม่ได้ใช่เช่น วิถีอะไรเลย อีกความหมายหนึ่ง คือ สำหรับคนไทย คุณต้องทำลายเพื่อสร้าง คุณตัดออกไม่ท่อน เพื่อทำเป็นพุ่ม เต็ตตอกไม่ท่อนเพื่อเป็นมาด้วย ไม่เหมือนการจักรตอกไม้ท่อนงูปุ่น เน่าน่า เอาไว้รวมชาติมา แล้วมาเริ่มสร้างให้ตึกกว่าเก่า คิด คิดตั้งที่เราๆ เก็บตั้งที่เราๆ ไคร่ต้องพิจารณา ละเอียดรอบคอบแล้วก็ถันเป็นหัวมังสือ ผู้พูดเดือดคุณเมื่อนั้นว่า งานผิดใหญ่ใจริง ๆ ไม่ใช่เรื่องนั้น"

รศ.รัตนฤทธิ์ "ที่ผู้ค่าว่างานหนักหรือเบา อาจจะเป็นตัวแปรแวนนี้สืบก้อนของคุณอริน ด้วยในนิตยสาร กลอนฯ ของคุณอริย์ชัย ในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ขึ้นให้แนวเพลงท้าทายกัน บอกจากนี้อีกส่วนหนึ่งจะเห็น ว่า หากว่าไม่ได้ขึ้นอยู่กับลัพธ์ภัณฑ์ทางศิลปะ แต่ใน การอ่านจะบอกเรื่องราวหนักเบา ฉุกเฉิน ต่างกัน ลักษณะที่ได้ฟังจากที่คุณอาริย์อ่านบทกวีของตนเองให้ฟังแล้ว ขอฟ้านามอีกคุณพิญญาศักดิ์ให้ฟังเรื่อง ความสัมพันธ์ของก้อนก้อนเหล่านี้ เพราะนักกลอนมีอุบัติไปร่วมเด่นเพลงกันมาก"

พิญญาศักดิ์ "บทกวีเป็นเรื่องของใจของอารมณ์ กวีต้องรู้ ไม่ใช่บทเพลง แต่บทเพลงคือ กวี เพาะรำมันมี melody ของมัน บางทีไม่จำเป็นต้องเป็นก้อนเพราฯ น้ำเพราฯ ได้จะมีคุณค่ามาก ขึ้น แบบจะง่าย ๆ คนจะจำเพลงที่มีความสวยงามกว่า ที่ผ่านมาทำเพลงก็ติดว่าอย่างเช่น เอาภาษาสวย ๆ มาใส่ในเพลง อย่างเช่น "ครั้งนั้น...เหตุใดเพื่องเครว่า" ผู้เขียนว่า

นานเหติอุกิเงินที่เราจากกัน
หยุดอยู่ตรงนั้น ให้ฉันเห็นหน้า
ฉันอยากจ้องมองคุณเชอให้เต็มตา
โปรดจงหันมา มีคราวจะใช
นานเหติอุกิเงินที่เราจากกัน
หยุดอยู่ตรงนั้น ฉันจะร้องให้
ช่างนานาเหติอุกิเงินที่เชอจากไกล
วันนี้เชอได้นำผันของฉันกับบ้าน
ท่อนแยก แตงแมดดาดส่อง
แตะต้องช่างหลัง
เชอขอบตอกไม้
อิมพวยบนหน้า
ฉันมองภาพเชอผ่านม่านหน้าตา
ภาพเชอพราวยพร"

เพาะไม้มันใจว่าเรอกลับมาจริงหรือไม่
นานเหสือเกิน ที่เรารากกัน
หดดอยู่ตรงนั้น ฉันขอร้องให้
ขอร้องให้สาบกับความอาดีย
ช่างนานเหสือใจ ช่างนานเหสือเกิน”

ร.ศ.รัตนฤทธิ์ “เนื่องจากเราไม่ว่าในมานะ ทั้ง ๗ ท่องทางจะพึงความเห็นจากท่านวิทยากรอีก จึงต้องขอ
ยกการอภิปรายครั้งนี้เพื่อตนท่านนั้น และขอขอบพระคุณท่านวิทยากรทั้ง ๓ ท่านอีกเช่นเดิม”

วรรณกรรมจากประสบการณ์

การอภิปรายพิเศษในวิชาการณ์กรรมปัจจุบัน วันที่ 21 สิงหาคม 2527

ดร.วินิตา ตีร์ยานนท์ (ว.วินิจฉัยกุล)	วิทยากร
ประภากลั่น เจริญกุล	วิทยากร
จิราพร เจริญเดช (วิสราชนิล นาคร)	วิทยากร
ชาติ ก้อนจัดดี	วิทยากร
รศ.รื่นฤทธิ์ สัจจะพันธุ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ.วิวัฒนา อุทา "ก้าวเดินไปสู่ห้องเรียน" ในวันนี้ ได้รับเกียรติจากวิทยากร 4 ท่าน คือ ดร.วนิดา วันจันทร์สักกุล คุณมนตรีภัสดร เสวกุล คุณจิราพร เจริญฤทธิ และคุณชาติ กอบจิตติ ขอบพระคุณท่านวิทยากรทั้ง 4 ท่านด้วย

ดร.วนิดา วันจันทร์สักกุล หรือนักเขียนนวนิยายชื่อตัวเองใช้นามปากกาว่า "ว. วันจันทร์สักกุล" อาจารย์วนิดา เริ่มงานเขียนมาตั้งแต่อายุ 12 ปี โดยเป็นเรื่องสั้นลงในนิตยสารซึ่งมีคนอ่าน คือ "ศรีสปดาห์" จากนั้นก็ลงผลงานเขียนไปลงนิตยสารอื่น คือ ศศิสาร หลังจากเข้าเรียน อดุลศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เริ่มงานเขียนอย่างจริงจังขึ้น หมายความว่า เขียนสนับสนุน และจริงจังในเนื้อหา เนียนได้ใช้ชื่อจริง จากความจริงนี้ทำให้อาจารย์วนิดาต้องออกจากคณะรัฐศาสตร์ไปสมัครเข้าเรียนที่อักษรศาสตร์แผน อาจารย์ตั้งใจสร้างผลงานตลอดระยะเวลาที่เรียน ที่คณะอักษรศาสตร์ เขียนเรื่องทุกประเภทแต่ไม่เขียนเรื่องกระบวนการสังคมอีก เมื่อจบการศึกษา ได้เข้าทำงานที่มหาวิทยาลัยศิลปากร หับแก้ว และไปศึกษาต่อปริญญาโทและเอกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบัน อาจารย์สอนวิชาวรรณคดีวิจารณ์ วรรณกรรมปัจจุบัน และการเขียน บันทึกดี นามปากกาที่เปิดเผยได้ ได้แก่ ว.วันจันทร์สักกุล - สำหรับนวนิยายชีวิต รักชื่อ - สำหรับเรื่องรักจุนจิ่น แก้วแก้ว - สำหรับเรื่องลึกลับ ปรัมปรา - สำหรับงานแปล และอักษรเมือง - สำหรับบทความ บทวิจารณ์ ขณะนี้อาจารย์มีงานเขียนนวนิยายอยู่ในนิตยสารหลายเล่ม ที่รวมแล้วมีกว่า 20 เรื่อง ได้แก่ นาชา ไว้ส่วนหัว วงศานาถยาติ เพชรพรรณ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนวนิยาย ที่ถูกนำไปทำเป็นบทละคร โทรทัศน์ ฯลฯ

ประวัติศาสตร์ เสวกุล เป็นนักเขียนสุภาพบุรุษที่มีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่ง คุณประวัติศาสตร์ เสวกุล ทำงานสอนสารนิเทศกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีโอกาสได้เดินทางไปประจำอยู่สถานทูต ไทยในต่างประเทศหลายแห่ง เช่น เวียงจันทน์ เยอรมัน และเคยไปอบรมที่อสเตรเลีย ฉะนั้น ประสบการณ์งานเขียนของคุณประวัติศาสตร์ น่าจะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากประสบการณ์การใช้ชีวิตในต่างประเทศ คุณประวัติศาสตร์เริ่มงานเขียนด้วยการแต่งบทกวี แล้วก็เขียนเรื่องสั้นเรื่อง แรก ชื่อ ก้อนหินและก้อนหินบนถนน กองจั้ว คุณ วงศ์ วงศ์สวัสดิ์ เป็นผู้ตั้งชื่อเรื่องให้ เรื่องสั้น อีกหันหนึ่งของตน เป็นเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลจากสมาคมภาษาและหนังสือ นานาชาติ ให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.2527 นวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของคุณประวัติศาสตร์ ได้แก่ แม่ปั้นเหล็ก, สัมฤทธิ์, ฯลฯ นอกจากจะเป็นนักเขียนและร่วมกิจกรรมการทางการต่างประเทศ แล้ว ยังเป็นเลขานุการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยด้วย

คุณจิราพร เจริญฤทธิ นักเขียนสากลผู้ใช้นามปากกาว่า "วิสราชนิล" คุณจิราพร เป็นนักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนเรื่องสั้น เคยทำงานที่หนังสือพิมพ์มาตรฐาน ปัจจุบันทำงาน อยู่ที่หนังสือนิตยสารไฮ-คลาส ผลงานที่มีชื่อเสียง คือรวมเรื่องสั้น ฉบับก่อตู้ห้อง, รวมเรื่องหน้าฝน กลมหายใจแห่งก่อตู้ห้อง และนวนิยาย เรื่อง ที่นี่ สวยงามก่อตู้ห้อง

ชาติ ก่อนอื่นดี เป็นนักเรียนเรื่องสื้น และนานาฝ่ายที่มีรือเพียงโถงดังที่สุดตอนนี้ เพราะเป็นนักเรียนนานาฝ่ายร่างวัดธีไร่กุณล่าสุด คุณชาติ จบการศึกษาจากเพาเวอร์ชั่ง สาขาวิชาพิมพ์ แต่คุณชาติสนใจเรียนวิชาธรรมการรวมถึงแต้มข้อสอบ เรื่องสื้นที่ไม่สามารถพิมพ์เป็นแบบ "ได้แก่ หัวข้อ ชนบทสอก ส่วนนวนนิยายที่ได้แก่ คำพากษา ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กล่าวว่าบุญมาก กำลังจะถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ด้วย งานเขียนอื่นในระยะต่อมาที่ได้แก่ เรื่องหน้าเก่า กอบน้ำ เรื่องธรรมชาติ และรวมเรื่องสื้นล่าสุด มีดังนี้

เมื่อได้แนะนำทำนวิทยากรทั้ง 4 ท่านให้นักศึกษาได้รู้จักพอสมควรแล้ว ก็อย่างจะเรียนเชิญให้ ดร.วินิตา "ได้พูดเป็นคนเรกว่าประสนการณ์มีส่วนสำคัญอย่างไรต่อการเรียนการสอน"

ดร.วินิตา "ประสนการณ์เป็นส่วนจำเป็นสำหรับการเรียนห้องเรียน ในการที่ชินนาการก็เป็นส่วนสำคัญ การหาประสนการณ์ที่ได้รับ 2 วิธี คือ ทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ การพบเห็น ได้ด้วยตนเอง เช่น จากการดูในวัยเด็ก การประกอบอาชีพ เป็นเรื่องราวที่เคยรู้เคยเห็นด้วยตนเอง ทางอ้อม คือสิ่งที่เรารู้ผ่านมาจากการดูภายนอก เช่น หนังสือ ศิริรา วิทัย ไทรทัตน์ ลือมูลชน คำบอกเล่ามาถ่ายทอดให้เราฟัง

การเรียนของเด็กน้อยต้องใช้ทั้งสองอย่าง บางส่วนก็รู้มาเอง บางส่วนก็ถ่ายทอดจากพี่คนอื่นมาบอก อย่างไรก็มีว่าประสนการณ์เป็นสิ่งจำเป็น เรื่องอะไรที่เขียนด้วยจินตนาการก็จะเป็นความเพ้อฝัน ขาดความสมจริง ถ้าเขียนจากประสนการณ์จะมีนาฬิกาจ่าส์ดี น้ำหนักกระจำสีดี น้ำเขียนบางคนอาจใช้ประสนการณ์ตรงไม่ได้ อาจจะไม่สามารถเข้าไปสัมผัสได้ด้วยตนเอง ก็ต้องอาศัยคำบอกเล่าต่างๆ หรือจากหนังสือ สำรับศิริรา พร้อมกับสร้างจินตนาการให้เกิด ภาพพจน์เป็นที่น่าเชื่อถือ ดีออกติดใจคนอื่น"

รศ.วันฤทธิ์ "กิจกรรมไม่สุ่มจะ ขอเรียนเชิญคุณประภัสสรต่อไปเลยค่ะ"

ประภัสสร "ประสนการณ์ของมนเริ่มแต่วัยเด็ก จากเพลงกล่อมเด็กที่คุณแม่ร้องให้ฟัง เมื่อโขนกได้จากภารอ่าน การพูดปะผู้คน ฯ หมาเห็นด้วยกับอาจารย์วินิตา ว่า งานเขียนต้องประกอบด้วยศาสตร์และศิลป์เท่ากัน-สังคมจะเด่นพำนัชของเรา ศาสตร์จะทำให้ศิลป์ของเรางานนักแน่นขึ้น ส่วนประสนการณ์อีกอย่างหนึ่ง คือ สังคม สังคมเป็นสิ่งที่สร้างนักเรียนมากทุกๆ ด้าน สังคมทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงไป และเป็นผู้กำหนดแนวทางของนักเรียน"

รศ.วันฤทธิ์ "ขอบคุณค่ะ ฟังความคิดเห็นจากคุณวิสราชนี้ น่าสนใจมากันนี้มากนัก"

วิสราชนี้ น่าคร "ดีฉันไม่มีสภาพแผลล้อมที่บ้านหรือครอบครัวจะช่วยในเรื่องประสนการณ์ การเขียน ไม่มีหนังสือหนังหาช่วยหรือหลอม ต้องเดือดหนังสืออยู่นานว่าขอบหนังสือแนวไหน

และแบบไหนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของเราในเวลาต่อมา ประสบการณ์ที่มือถือเป็นด้านหนังสือพิมพ์ และมีช่วงช้อยในการเขียนวรรณกรรมอย่างมาก"

ดร.วันฤทธิ์ "เหตุอุบัติ กอบจิหลี เป็นคนสุดท้ายที่จะแตกความเห็น ขอเรียนเชิญค่ะ"

คาด "ประสบการณ์เป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะอาศัยพิการเขียนหนังสือ ประสบการณ์คือบทเรียนในชีวิตที่ผ่านมา จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ทางตรง คือที่เราประสบมาเอง เช่นถูกหัวจะรู้ว่าเข็บตรงไหน บวมอย่างไร แตกอย่างไร ทางอ้อม คือไม่ได้ผ่านมาเอง เช่นอย่างหูเรื่องการอักเสบ ก็ต้องไปถามผู้หญิง หูามาเรามาเทียนได้ ประสบการณ์เป็นเรื่องที่ศึกษาได้ บอกได้ เล่าสืบต่อกันได้ หมาใช้ประสบการณ์ตอบคุณภาพที่เขียนโดยวกกันขึ้นมา การอ่านว่าเป็นคน ช่างไม่ซ่างฝอย เอาหมายยาให้ถูกใจได้"

ดร.วันฤทธิ์ "ห้านวัฒนาการทั้ง 4 ห้านี้ให้ได้รับยกย่องมากแล้วว่า ประสบการณ์คืออะไร นา จำกัดให้ จ้าเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องนี้ ในร่องรอยที่ จะขอเรียนด้านวิทยาการคือห้านว่า งานเขียน แหล่งข้อมูลจากประสบการณ์และขั้นตอนการอ่านไว้ โดยยกงานเขียนบางเรื่องเป็นตัวอย่าง ขอเริ่ม ก่ออาจารย์วินด้านนี้"

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เขียนจากประสบการณ์บวกกับขั้นตอนการ สัดส่วน 50 : 50 เรื่องนี้ ผูกเรื่องจากการที่ได้ไปศึกษาต่างประเทศ เห็นว่าสังคมที่นั้นมีลักษณะเฉพาะอย่างไรบ้าง คือ สังคมนักเรียนไทยที่ไปอยู่ที่นั้น แต่ละคนจะไม่รู้ภูมิประเทศกันมาก่อน เพราะอยู่ห่างไกลบ้าน ในรัฐที่เดินไปอยู่อาจจะแบลอกกว่าที่อื่นคือ นักเรียนทุนไม่ค่อยได้ ถ้าเป็นทุนส่วนตัว จะพูดได้เต็มปาก ให้ค่าก่อ ซึ่งมันกับกันในเมืองไทย เราภักดยบุตรคนที่สอนเชิงทุนได้ คือนึงผูกเรื่องกันมาได้ว่า การไปศึกษาต่อต่างประเทศ ส่าหรับบางคนอาจจะเป็นการแสวงหาวิชาความรู้อย่างจริงจัง แต่บางคนมีลักษณะเหมือนไปชุมทาง อุ่นต่างประเทศทองอาจจะจับตัวหนาหน่อย ไม่ได้เข้าใจ คุณค่าที่แท้จริงของการศึกษา รู้สึกว่าเป็นความให้เก็บน้อย ประสบการณ์จากการอยู่ที่นั้น ทำให้สามารถบรรยายถึงชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนไทยในต่างประเทศได้ละเอียด อย่างที่สอง คือ เป็นประสบการณ์ทางอ้อม คือการศึกษาจิตรกรรม ตอนนั้นไปศึกษาวิชาวรรณกรรมต่างประเทศ เป็นวรรณคดีอังกฤษ และอเมริกันสมัยคริสต์ทศวรรษที่ 20 เช่นงานของ เวอร์จิเนีย วูฟ, ดี.เอช. ลองเรนซ์ จะอ่านหนังสือพวกนี้ให้รู้เรื่องต้องศึกษาจิตรกรรมก่อนจึงจะเข้าใจ กับด้วยความประหลาดใจว่า วรรณคดีของเขามีลักษณะแบลอกกว่างานของเรา ของเรายังแต่แบ่งตัวละครเป็น

2 อย่าง คือ พวากที่สูง กับพวากที่ต่ำ เช่น พระราม เป็นฝ่ายสูง ทศกัณฐ์เป็นฝ่ายต่ำ ถ้าเป็นภาระคนที่ อังกฤษและอเมริกันยุคนี้ จะไม่สนใจความถูกความผิด แต่ถ้าว่าการที่ตัวจะครองทำหุบผิดกรรม เช่นนี้มีเหตุผลอะไรในใจ ฉะนั้น เหตุการณ์ดินเด่นจึงไม่มีเลย อย่างหนังสือเรื่องหนึ่ง ตัวละคร คือ Mrs. Dunaway ขอรักจากบ้านไปชื่อของ ผ่านสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง ได้พบพูดคุยกับผู้ชาย คนหนึ่ง และถ้าเกิดลับมาบ้าน ต่อมาได้เข้าไปรู้สึกว่าคนนั้นตายแล้ว.... ซึ่งสำคัญของเรื่องคือ ความรู้สึก นึกคิดของตัวละคร Mrs. Dunaway มีการแสดงสำนึกรึ่งซึ่งต่างๆ ยานานมาก แม้กระทั่งเวลาและ เหตุการณ์ในเรื่องจะตื้นนิดเดียว

ฉะนั้นเรื่องนี้ ตัวละครไม่มีติหรือเลา แต่จะมองว่า เขาทำเช่นนั้นเพราะอะไร มีสิ่งใดบ้างให้ใน หรือน่ารังเกียจอย่างไร เราจะไม่มองว่าเขาทำสูกหรือผิด แต่จะมองเห็น เข้าใจเห็น ว่าเขากำเพราะอะไร เรื่องนี้จะผิดชอบกันระหว่างประสมการณ์และจินตนาการ"

พระรัตนฤทธิ์ "นักศึกษาคณาจารย์อ้อหัดการพัฒนาภาพลักษณ์ วิทยาการอีกห้านปีนี้คือส่วนของการนี้ อาจต้องหันมาเปลี่ยน ลากลุ่มให้คุณประภากลั่นตัวไว้ ไม่เร่งบันดาลใจในการพัฒนาเรื่องโดยใช้ภาษา- บันการนี้จากต่างประเทศมากน้อยเท่าไหร"

ประภักดิ์ "มนเอยยกัววย่างจาก 3 เรื่อง คือ กลับบ้านเหตุนกอกวัว หมกัน และอีกน้ำอ้อ เรื่องแรก ผู้อ่านเข้าใจ้งานของคุณ วงศ์สุวรรณ คือสร้างตัวละครขึ้นมาเป็นหนุ่มเจ้าสำราญ คิดถึงแต่ งานเหล้า ต่อมาเมื่อไปอยู่เวียงจันทน์ มีเวลาเป็นศิษย์ของศิวะมาก กินเสื่อนเรื่อง หมกัน ซึ่ง เป็น เรื่องคนแก่ที่หวังเพียงว่าเวลาถูกทางวันสูกสาวไปโรงเรียนคงจะกลับมาบ้าน จะไม่หนีข้ามฟ้าไป นามาฝ่ายไทย เป็นความคิดของคนแก่คนหนึ่ง เป็นประสมการณ์ของผู้อ่าน จากการที่อยู่เรื่องจันทน์ 4 ปี ส่วนเรื่องอีกน้ำอ้อ สร้างขึ้นจากสถานการณ์ของโลก สมมุติประเทศาขึ้นมาเป็นประเทศาในโลก ที่สาม ยากจน มีการช่วงชิงอำนาจของนายทุน และการพึงพาอำนาจจากภายนอก อาศัยตัวละคร จริงที่มีอยู่ในโลกนี้ อาศัยสถานการณ์ที่เกิดในเมืองเชียงใหม่ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี ให้"

ทั้ง 3 เรื่องนี้ประสมการณ์จะเป็นเรื่องในปีตามวัย ความคิด และสร้างสมรู้สึก อาศัยการ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมด้วย บางอย่างเป็นประสมการณ์ติด คือ เรายังคงเชื่อตามสิ่งที่ "ไม่ทราบว่า คนอื่นเข้าคิดอย่างไร บางอย่างอาจจะผิดกันขึ้นมา"

พระรัตนฤทธิ์ "ประสมการณ์เป็นสิ่งที่รู้สึกจากหลากหลาย นักเขียนจะชื่อเรื่องออกมานั้น ผู้อ่านก็ต้องมาประสมการณ์ของตนเองเข้าไปอีกด้วย จึงจะกว้างไกลได้ อย่างให้คุณวิสราชนนท์ นาก หมุดันเรื่องกุนหลาบกันว่า ถ้าท่องไป ที่เขียนในหลาภาระ คงจะได้ประสมการณ์ของการเป็นนักเข้าวงการนั้น"

วิสราชนนท์ "เริ่มจากความรู้สึกแล้วนำมาเขียน คือเขียนเช่นว่า คนเรามีที่มาไม่เหมือนกัน ยังไงไม่เหมือนกัน แต่เราจะถูกกำหนดที่เราเป็นอยู่โดยคนอื่น ในแง่การเขียน เราจะเป็นคนตัดสินใจว่าเรา

จะเป็นเรื่องของไรอองกนา ติดันไม่เคยประกคตัวว่าเป็นนักเขียนวรรณกรรม แต่ความเป็นคนท่านั้งต้องมานำาจะจะกว้างกว่าความเป็นนักกว่า หลายเรื่องออกมาในลักษณะที่ว่า เอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้อง ในฐานะที่ตัวเองเป็นผู้เขียน เป็นเรื่องชื่อไม่ได้ที่ตัวละครจะมีความรู้สึกนึกคิดถึงกันตัวเรา มันอาจจะเป็นความใจแคบที่จะเรียกตัวเองว่านักประพันธ์ ติดันว่าติดันไม่ได้เป็นนักประพันธ์ อาจจะมีวิญญาณของความเป็นนักเขียนมากกว่านักเขียนด้วยซ้ำไป จินดานการจิงไม่มีบทบาทในงานเขียนของติดัน

อย่างจะขอเล่าให้ฟังนึงเรื่องสั้นที่เขียนขึ้น และได้รับการตีพิมพ์เรื่องแรก เขียนจากประสบการณ์และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ติดันไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะได้ทำงานด้านหนังสือ เมื่อตอนทุกวันนี้ ติดันทำกิจกรรม และมีผลผลอยู่ได้ดี ได้รับรู้เรื่องการเมืองไปด้วย ธรรมศาสตร์ ก่อนนั้นค่อนข้างจะได้เปรียบในเรื่องนี้

งานเขียนในอุดรเริ่มต้น เป็นบทกวีที่มีลักษณะเพื่อชีวิต หมายความว่าคั้ลล์กับงานของ ร.ว. โภนพะจันทร์ ซึ่งติดันไม่เคยอ่านงานของเขามาก่อน แต่อารจะจะคล้ายกันเรื่องการใช้ถ้อยคำ รุนแรง และมีทำนองค่อนข้างรักประชาธิรัตน์ เมื่อฝ่าย ๖ ตุลาคม ไปเปลี่ยนไป เพราะอ่านหนังสือประวัติญาณมากขึ้น ปี ๒๓ เป็นปีแรกที่เขียนเรื่องสั้น หลังจากที่ได้มารаЛหนังสือพิมพ์ "ได้มีโอกาสฝึกทำข่าวโดยไม่เคยเรียนมาเลย" ได้ไปทำข่าวสารลับ ช้า พ.ค.ท และนำพาพวกที่เกี่ยวกับทางชายแดน ติดันจะหันหน้ามองอุดรเริ่มเข้าไปเรื่องรัฐศาสตร์ เรื่องสั้นเรื่องแรกได้จากการที่พบกับผู้สืบเชื้อชาติภูเขา ผู้หนึ่ง เขายังคงหมายให้ติดันส่งไปให้น้องชายที่อเมริกา ติดันก็เลยได้ห้อมูล แต่เคอจะเน้น สมัยนั้นคือว่าห้อมูลยังไม่พื่อ ก็เลย apply มาเป็นเรื่องสั้นสำหรับหมุ่นชาว และได้ตีพิมพ์ออกมานั้นเป็นการเกิดอย่างไม่ได้ตั้งใจนัก ติดันได้มีโอกาสที่จะแสดงออกมากขึ้นเมื่อ拿出หนังสือพิมพ์ไทย มาดูภูมิ มีโอกาสใช้ภาษาไทย โดยใช้สำนวนของเราร่อง ติดันคิดว่าสำหรับตัวติดันเอง งานหนังสือพิมพ์มีส่วนช่วยอย่างมากที่ทำให้ติดันสร้างงานเขียนทึ่งหมวดที่เกิดขึ้นเป็นเชิงรายงาน ประกอบกับทัศนคติของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็น ลัมคือผู้หอย ซึ่งไม่สามารถจะเรียกว่าเป็นบทความเรื่องสั้น หรือวรรณกรรม หรืออะไร ขอเรียกว่าปีกินกะ เป็นโดยสรุปจากปัญหาที่เราเจอ เอาความจริงบางอย่างมาเปิดเผย

เล่มที่สอง เนื่องในลักษณะที่ถ่ายทอดจากความที่ติดันเขียนนึงเพื่อนกหารที่ชายแดนให้คนอ่านรับรู้ว่าจดหมายที่เขียนถึงนั้น ไม่ใช่จดหมายที่เขียนขึ้นเพื่อหาคู่หรือปดอบใจ แต่เขียนจากความรู้สึกของคนที่ปฏิบัติงานทางภาครัฐ อ่านจากที่มองไม่เห็นทั้งสองฝ่าย ติดันคิดว่ามันไม่ได้เป็นนิยาย และก็ไม่ใช่เรื่องจริงทั้งหมด

เล่มที่สาม เป็นนิยายการเมืองที่ได้รับผลกระทบจากทางตรงและทางอ้อม ติดันได้อ่านงานเขียนของเօร์วิง วอตเตลส์ หรือ ลินดา บาร์กเบิร์ก, โอลิฟ่า โอลิฟี่ ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์

ระดับแนวหน้าของอเมริกา ติดอันดับว่าอย่างจะเขียนงานประเกณ์นั้นหลังจากได้อ่านแล้วแต่ก็ยังกระท่อนกระแท่น เนื่องจากไม่ค่อยเข้าใจความหมายนักจากฉบับภาษาอังกฤษ แต่เมื่อได้อ่านฉบับแปลก็ติดว่าเข้าใจมากขึ้น ก็เลยติดว่าคนคือสิ่งที่เรารอย่างเดือน สำหรับที่จะบอกรวบรวมการณ์ของเรานั้นได้จากอะไรบ้างเราอาจพูดไปพัฟฟันกับปัญหาของสังคมเราต้องได้รับอะไรบ้าง นี่คือแรงบันดาลใจและคิดว่ามันไม่ใช่สิ่งง่ายเลยที่จะเขียนออกมานี้รูปนี้อย่างการเมืองที่คนอ่านจะรู้สึกว่ามันเป็นดิจิตอล สำหรับส่วนของคิดว่ามันไม่ใช่เรื่องง่าย มาอ่านเรื่อง ล้านนาของคุณประภัสสร ซึ่งคิดว่าเราทำได้ก็คงกินกว่า นักวิจารณ์บางท่านบอกว่าติดอันนี้ไม่ใช่นักผัน เป็นแค่นักเขียน

เล่มที่สี่ เป็นชุดรวมเรื่องสั้น เป็นบันทึกที่ไว้ปีจากชีวิตประจำวันในกรุงเทพฯ ของตัวนั้น บางเรื่องหวานมีความทึ่งที่เกิดจากการอ่านเข้าไปเพียงเรื่องเดียว เช่น “ป้ายเดียว” เกิดจากที่ตัวนั้นเขียนร่องรอย ทุกวันๆ เขายังมีความรู้สึกว่าโทรศัพท์คนที่อยู่ใกล้ชิดอย่าง แต่ก้าวไม่ได้ เพราะรถไม่จอดทุกป้าย เขายังคิดว่าถ้ามันเป็นศิลป์ที่เปลี่ยนมาก ๆ มนต์จะทำอย่างไร หลายเรื่องได้จากร่องรอย ถ้าไม่รับจะถือว่าเป็นจ้าวไม่ได้และ การที่จะนำเข้ามาเขียนเป็นเรื่องสั้นจะทำให้ต้องยังไง ในแง่วรรณคิดป้อเจ้าทำให้ไม่ดีนัก

ยกเว้นอุปัชช “อย่างที่คุณหาดี ว่ามีประสนการณ์กับสักคนอีกทั้งไร ระหว่างกัน ในหมู่นักอ่าน วรรณกรรมกันว่า คุณขาดไม่ลงสักคนอีกทั้งน่าหดหู่” น่ากลัว ผู้คนเหล่านักอ่านหืออื้หึง ใจจากประสนการณ์ที่ให้รับมาก็ไม่สามารถเขียนในวรรณกรรม

ชาติ “มนต์อพูดต่อจากที่พูดไปแล้ว ประสนการณ์ต้องอาศัยจินตนาการด้วย ถ้าหากจินตนาการจะเหมือนเป็นร้อยงานเข้า เช่น ถ้าเราเห็นคนสูบบุหรี่เดินมา กับมดเดินสวนทางกัน ถ้าเราจินตนาการเป็น คนสูบบุหรี่เดินมาเข้า ๆ บุหรี่หมดความมอง เหาปานบุหรี่ทึ่งไปโคนหัวมดตาย นั่นเป็นจินตนาการจินตนาการสำคัญสำหรับงานเขียนเหมือนกันเป็นชุด อาจจะไม่ได้นำมาใช้โดยตรง อาจจะเป็นการอ้างสถานที่ได้ หรือแต่งเติมสีสันก็ได้

ขอเพล่าที่งานเขียนคำพิพากษา สมัยก่อนเด็ก ๆ ผู้เรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีการโรงที่มีการสอนตีไม้ค่อยตี ที่ผู้เรียนได้เพาะต้นพักกลางวัน แรกขึ้นไปเล่นลิเกให้เด็ก ๆ ๆ แล้วก็เบ็ดคล้าให้ดู ผู้ที่ไปดูด้วย ก็เลยเอาค่าแรกเดอร์น้ำให้ มีคนมาถามผู้สอนว่าสมทรงเป็นโรงอะไรซึ่งน้ำ ผู้สอนบอกว่าไม่รู้ เพียงแต่ผู้สอนเคยเห็น แล้วไม่สามารถต่อ เหาตามต่อว่า ในเรื่องห้าไม่ผิดไม่ให้เอาผู้หนึ่งน้ำไปส่งโรงพยาบาล ผู้สอนบอกว่าแล้วจะสอนกุญแจ เพราะไม่เอาไปโรงพยาบาล ถูกต้องแม้เดียงอยู่ด้วยกัน จึงมีเรื่องสนุกขึ้นมา

ประสนการณ์ในการมองสังคมนั้น จริง ๆ แล้วผู้คนติดว่าทุกคนมองเหมือนกัน แต่ผู้คนเป็นคนต่างห้องก็มองอย่างเช่นที่เห็นกันด้วยพระ眼งี้ เราทุกคนต้องรับรู้ในส่วนรวม จะพ้องคนอ่านได้”

ค่าดามอิงคุณ ว.วนิชษัยกุล

"เรื่องนี้พานพื้นเมือง"

"เมื่อปี พ.ศ.2521-2522 ประมาณ 80 นาที รวมถึงปี พ.ศ.2523"

"ติดร่วมบุคคลนั้นถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมตามสีน้ำเงินตัวหรือเปล่า"

"ไม่ใช่เป็น สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมอาจจะเป็น สิ่งแวดล้อม พันธุกรรม หรือถ้าเป็นชาวพุทธที่ เรียกว่าธรรม ถ้าเป็นคริสต์นักกว่าจะเป็นความประพฤติของพระผู้เป็นเจ้า มีหลักอย่างไม่ใช่เป็น ต้องเป็นสิ่งแวดล้อม"

"มีเกณฑ์กอบข่าว ไว้ในการตั้งข้อเรื่อง"

"จากหัวใจของเรื่อง แก่นของเรื่อง เช่นมาหากายดึง การทดสอบ การใส่หน้ากากเข้าหาคน เพลงพรรณ ได้ให้ตัวละครธิบาร์ไว้ว่า ชีวิตแต่ละคนไม่เหมือนกัน การดำเนินชีวิตแตกต่างกัน เมื่อมีเพื่อนเพื่อจะประทับ จะให้หมายความว่า ได้ก็ต้องดูความก้อนกันกัน"

"การตั้งข้อหัวละการทำอื่นๆ"

"ตั้งให้หมายความนี้ด้วย ชีวิตความเป็นอยู่ บางที่เพื่อนก็ช่วยตั้งให้ ถูกให้หมายความ เช่น ถ้าเป็นคน บ้านนอกก็ไม่ควรจะซื้อวิสิทามหารา ถ้าเป็นถูกเคราะห์ ชื่อยาว ๕ พยางค์ ก็คงไม่เป็นไร"

"มีอะไรคดใจในการเขียนเรื่องของภัยภัย"

"เป็นความสนใจส่วนตัว ได้สังเกตจากการที่เป็นนักอ่านมาก่อน พบว่าเรื่องประเทกนี้ทำให้เกิด ความสนใจครรภ์ทำให้คนสนใจอ่านมาก จึงตั้งนามปากกาขึ้นมาโดยเฉพาะเรื่องประเทกนี้ สิ่งที่ ให้เขียนมาจากตัวเอง คำนองเด่า ไม่ได้มาจากประสบการณ์ตรง"

"เพลงพรรณมาจากการเรื่องของ หรือประทับการณ์"

"ใช่ทั้งสองอย่างร่วมกัน ถ้าเขียนจากประสบการณ์ก็ต้องได้คือต้อง ถ้าจากจินตนาการรู้สึกจะมีคือบ้าง"

ค่าดามอิงคุณชาติ

"ในกรรมะของคุณ รู้สึกอีกข้าง ไว้กับนักวิจารณ์"

"นักวิจารณ์ท่านหน้าที่วิจารณ์ นักเขียนท่านหน้าที่นักเขียน บางที่ก็คิดคนละอย่าง เช่น เรื่องของเจ็บ บางคนวิจารณ์ว่าไม่น่าจะมี แต่ผมต้องการจะเล่นวงเดิมพันก็ไม่พัง แต่ถ้าในเหตุที่ผมเห็นด้วยกับ คำน้ำไปรับปะรุงกันไป สรุปว่าอันไหนเหมาะสมเห็นด้วยก็แก้ไข อันไหนไม่เห็นด้วย ผูกกันยังความคิดผม"

"พยายามรับความรู้สึกต่อสัมภានในปัจจุบัน"

"ผมมองเป็นเรื่องของตอก จึงมีเรื่องของขันขันเสมอ"

"เราเขียนเรื่องสั้น เราคิดว่าคืนดี แต่กรรมการว่าไม่ดี อะมีวิธีการอื่นๆ ไว้จะให้กับถูกใจ"

"ผมคิดว่ามันยาก ควรเขียนในสิ่งที่เราคิดว่าดี เขียนในสิ่งที่เรารู้สึก อย่าไปเขียนเอาใจบก."

“อย่างกราบว่าค้าว่า “ฉันคนกาภ” ที่คุณชาติใช้ รวมถึงการใช้ด้วยคำสำหรับถ่ายทอด ไปสู่ผู้อ่าน ให้กับงานประสมการณ์ที่ให้มาหรือไม่”

“ฉันคนการหมาดซึ่ง เรื่องที่เราคิดต่อจากประสมการณ์ ความสามารถในการใช้ด้วยคำเป็น ประสมการณ์ อย่างเช่น 2 คำใน grammatic ด้วยทำที่อยู่ประสมการณ์ เป็นเครื่องมือถ่ายทอดขั้นพนาการ”
ค่าดานของคุณประภัสสร

“ถ้ามีความรู้ที่พวงะวนเกิดเป็นแบบอินคนาการที่เข้ากัน การถ่ายทอดประสมการณ์จะทำให้การถ่ายทอด วรรณกรรมทำได้มาก ไม่ก่อนก็ลืม ให้หรือไม่”

“คงจะยาก แต่ถ้ามีความพยายามก็คงจะทำได้”

ค่าดานของคุณวิสราชนี้ย

“ในการเขียนข่าวมีวันใหม่ที่ใช้ฉันคนาการต่อเดินไปในข่าว”

“ถ้าคุณไม่มีฉันคนาการ การที่จะติดตามเรื่องกิจไม่สามารถเขียนป่าวได้ดี แต่ไม่มีสิทธิที่จะไปสรุป ข่าว หรือคาดการก่อนการสืบสวน”

ค่าดานของคุณ ว.วินิจฉัยกุล

“วรรณกรรมประภาก้านน่ากันทั้งสองสรรค์ในเมืองจันกันอีกด้วยท่านอย่างไร”

“เมื่อก่อนเขารีกวารรณกรรมน้ำเน่าๆ นิยาย 10 สถานี ในต่างประเทศก็มี เรียกว่า Dime-Novel ประภากึ่งหวานจ้อย บู๊สั่งผลิต แม้แต่เรื่องความพยายามฟรังก์กิจก็เป็นน้ำเน่า ในปัจจุบัน นักเขียนมีแนวแต่ก่อน แต่เพิ่มเป็นอีกประภาก็เรื่องตามก

ส่วนวรรณกรรมสร้างสรรค์เป็นค่ากันมี 2 ความหมายคือ เรื่องประภากที่เสนอความคิดเห็น ต่อสังคมในแบบที่ดีขึ้น เช่น เรื่องน้ำใจ ของเส้นย์ เสาวพงศ์ หรือเรื่องของคริสตุรพยา ลึกประภาก คือเรื่องแนววิทยาศาสตร์ ในปัจจุบันนี้มีอยู่มาก เรื่องพยายามก่อน เช่น เรื่องเรื่องดำเนิน ซึ่งเป็นก่อน ที่เราจะรู้จักเรื่องดำเนินน้ำใจ ฯ จึงเป็นการใช้ฉันคนาการสร้างสรรค์”

“ลักษณะนี้ลักษณะของคัวเอกเป็นของผู้ที่เขียนหรือเปล่า”

“ไม่ แต่ถ้าจะถามว่ามีลักษณะสัมพันธ์กันมากแค่ไหน เป็นคนที่ใกล้ชิดรักคุณเคยจะกิจ”

ค่าดานของคุณชาติ

“แนวการเขียนเรื่องสื้น นวนิยายที่คุณนิจเริ่มนั้นอย่างไร (ในภาษาที่ไม่เคยอ่านงานเขียนมาก่อน แต่หากทราบถูกเริ่มนั้นที่คือ เพื่อเป็นแนวทาง)”

“เรียนเรื่องที่เราเรียกว่า ทำให้เราเรียนได้ดี”

“นั่นเรื่องนักศึกษาใจอย่างไร ในการเขียนเรื่อง เมื่อห้องพักพิวเตอร์ ก็มีการเก็บภาษี หัวเตา ร้องไห้”

“ไม่ทราบว่าคุณทราบกันหรือ ที่จะมีการเก็บภาษี 9,000 ล้าน ผ่านทางรัฐบาลเป็นกันต้องพิจารณา”

ที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ประชาชนต้องมาเพียงภาษา ผู้พูดแต่ใช้รูปแบบของวิทยาศาสตร์ มาสะท้อนน้ำเสียงที่ยอมรับ"

"นักเขียนไทยซึ่งต้องเขียนหนังสืออช่างเดือนเป็นครั้งที่ ให้หัวข้อ ไม่"

"นักเขียนจริง ๆ อุตสาห์ได้ค่าเรื่องครั้งละ 300 บาท นี้ก็อยู่ไม่ได้"

ค่าตอบแทนคุณประภัสสร

"ขอให้ค่าประภัสสรการอ่านในลาว, ไทย"

"ผมไปอยู่ถาวเรือนทุกภาคพื้นที่ เมษาณกีญกรีย์ เกิดการขาดแคลนเพราเจ้าบีกค่าน ขาดแคลน น้ำมัน, ข้าว ทำให้ผมมีโอกาสอยู่ล้า พัง ได้เห็นสถานการณ์รอบตัว จนกระตุ้นเรื่อง ส่วนถาวรพยายามเป็น 2 ตอน คือตอนที่คนถาวรหันด้วยแตกตื่นมา ผมเคยพบคนที่หนีตายมา ว่ายาน้ำเข้ามามีอยู่มากับลูก, เมีย แต่ลูกเมียตาย เหลือแต่ตัวเองเจอน้ำเพลงที่เข้ามาซ่อนให้ ต่อมา กีก deadly เป็นว่าต้องการไปอยู่อเมริกาหรืออสเตรเลียกัน พอมีข่าวว่า อเมริกาจะรับคนเพิ่ม 300 คน ก็อพยพมาประมาณ 30,000 คน"

"อาชญากรรมนักเขียน, สังคม, การศึกษา นี้ส่วนสัมพันธ์กับนักเขียนอย่างไร"

"เป็นส่วนที่หล่อหลอมนักเขียนเป็นมา อาชญากรรมส่วนใหญ่ การมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น มองเห็นโลกมากขึ้น สังคมเป็นสิ่งที่สร้างนักเขียนทุกคนมีอย่างก่อน 2500 ก็มีส่วนสร้างนักเขียนมาก เช่น คุณอิสรา อัมรันท์ ทุกสถาบัน สายประดิษฐ์ หลัง 14 ตุลาคม ก็มีนักเขียนอีกรุ่นเช่น วัฒน์ วรรณยางยุทธ์ การศึกษา ผมคิดว่าไม่ค่อยมีส่วน ศึกษาจากคนเองก็ได้"

ค่าตอบแทนคุณวิสูรชนนี

"นักความรู้สืบทอดอย่างไรกับการใช้ตัว, ภาษา ของหนังสือพิมพ์ในการหาดหัวข่าว"

"เข้าใจเขามาใส่ใจเรา โดยทั้งการแล้ว返ไม่เหมาะสมในการพาดหัวข่าว อาจจะเป็นเพราะว่าภาษาไทยมีคำใช้มาก"

"ในฐานะที่อยู่ในสังคมเมือง มองสังคมที่คนบอกข่าวไว พฤติกรรมที่แสดงออกคุณเห็นว่าเป็นอย่างไร คุณในฐานะที่แสดงออกให้คุณจะ ให้สังคมที่เห็นอกว่ากันไปในสังคมแนววัฒนธรรมคือของคุณอย่างไร"

"ความจริงก็ไม่ต่างกันอย่างไร คนชนบทจะถูกคนเมืองรุกรานไปเรื่อยในแบบที่ไม่ดี และจะไม่สามารถครอบคลุมต่าง ๆ ลงไป"

ค่าตอบแทนคุณ วนิชลักษณ์

"ตื่นฟังฯ, ขออภัยเรื่องภาษาของตัวละครชื่อ "นาก" นากที่ทำตัวเป็นแพ้พื้น ทำไม่ถูกทำให้ เห็นว่าให้กันอันดูถูก ให้ในตอนท้าย"

"ขอบอกว่าตัวอ่านเรื่องนี้ไม่ควรแบ่งตัวละครเป็น 2 ค่าย ตัวละครทุกตัวพยายามเลียนแบบตัวคน

จริง ๆ มากก็เป็นคนธรรมชาติ สามารถทำอะไรได้บ้างก็ได้ เช่น คนเราต้องได้กินเข้าไป อย่าพยายาม
มองในแบบที่ตีกีดีหนมด เลว กีด เวทมด เหราะจะทำให้คุณไม่เข้าใจคน คนเรามีทั้งดีและชั่วนอกคน ๆ
เดียว ที่คิดฉันคนใจก็คือ ที่เข้าห้าสิ่งไปก็เพราะเหตุผลอะไรมากกว่า อย่าไปคุยกับเขากากหรือผิด
คนทุกคนก็มีเหตุผลในการกระทำการทั้งนั้น"

วรรณกรรมกับสื่อนวัฒน การอภิปรายพิเศษในวิชาการณ์วรรณปัจจุบัน วันที่ 4 กันยายน 2527

อาจารย์นันพินี ตีตะสุวรรณ	วิทยากร
มยุรฉัตร เกมน่อนประดิษฐิเวช	วิทยากร
ราษฎร มิลินทจินดา	วิทยากร
นพพล โภมารชุน	วิทยากร
ดร.รินทุกัย สัจจพันธุ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ. วีนฤทธิ์ “ขอเรียนถatement ของตนเรื่อง การเขียนบทไตรทักษิณ”

ตอนล่าสุดนี้ “โดยปกตินักเขียนบทไตรทักษิณจะรับเรื่องจากนักจัดซื้อจะระบุเรื่องมา ถ้าเป็นเมื่อก่อน จำกัดมีแต่เรา ๆ ที่เริ่มมีภารกิจอยู่ในไตรทักษิณ การเลือกเรื่องมาทำเป็นละเอียดนั้น เสือกมาจากเรื่อง ที่ทำเป็นบท lokale โดยเฉพาะ พ่อพระทั้งสิ้นมีการนำเสนอการน้ำเสียงการร้องบทตัวเข้ามาบ้าง ซึ่งอาจ นับว่าเป็นจุดเด่น”

การเขียนบท ขึ้นแรกเราต้อง อ่านเรื่องให้เข้าใจก่อน เข้าใจแล้วชอบ ที่ว่าชอบนั้นเรื่องควรจะ ถูกใจเรา และเรื่องความมีจุดเด่น หรือจุดบุงหมาย แล้วจะทำให้เรารู้ถึงตัวของตัวเอง ที่นั่น ก็คุณทนาทค่าและคติของตัวละครแต่ละตัว ว่ามีพหุทิการณ์อะไรที่น่าสนใจ ถ้าตัวละครมี อะไรที่พิเศษกว่าคนธรรมชาติ บทที่จะเขียนได้ง่ายกว่า อันที่จริงตัวละครนั้นก็เพียงคล้าย ๆ คน จริง ๆ แต่คนจริง ๆ น่าเบื่อกว่า จากนั้นก็คุยกับผู้แปลงของตัวละคร ว่าเปลี่ยนจากตัวเป็นเรา หรือเราเป็นตัวย่างไร ซึ่งก็เท่ากับว่าเราหาความน่าสนใจให้กับตัวละครตัวนั้น ที่สำคัญเราจะต้อง คุยกับผู้แปลง การกระทำอะไรไว้บ้าง ถ้าไม่ติดกับใน เนื่น ถ้าพูดมากเกินไป ก็เน้นให้มีการกระทำ มากขึ้น เพราะว่าเรื่องนั้นมาจากหนังสือซึ่งใช้สำหรับอ่าน จากนั้นก็มาถึงการล่าด้วยเรื่อง คือการ แบ่งเป็นชั้นหรือตอน ๆ ซึ่งหลายตอนจบ แล้วกำหนดเวลาเป็น 25-30 นาทีต่อตอน บางที่จาก เนื้อเรื่อง เราไม่สามารถทำให้จบลงในตอนที่กำหนดได้ เราต้องแบ่งใหม่ แต่ต้องพยายามให้มี จุดเริ่มต้น และจุดจบเหมือนกัน ตั้งนั้น เนื้อเรื่องอาจเปลี่ยนแปลงได้เช่นอาจไม่เหมือนหนังสือ ทั้งหมด เราต้องพยายามให้การดำเนินเรื่องชวนติดตามในตอนต่อไป หลังจากนั้นก็เริ่มลงมือ เขียนจริง ๆ ส่วนที่ต้องการมากที่สุดคือเขียนคำพูด บทสนทนา เจรจา กัน อันนี้บางที่การเขียน นิยายของผู้เขียน เขียนแบบตัวละครทุกตัวพูดเหมือนกันหมดคือสำนวนอย่างเดียว กัน การที่เรา จะนำมาเขียนบท lokale เราจะต้องนึกว่าต้องมี “หน้า” ด้วย คือต้องมีการกระทำและคงออกไปด้วย อย่างเช่นคุณพพดและคงเรื่องนี้ แล้ว “หน้า” อย่างคุณพพดจะพูดออกไปอย่างไร ซึ่งบาง ครั้งต้องแต่งใหม่หมดเลย คือต้องแยกให้แต่ละคนมีสำนวนเฉพาะของตนเองให้พูดตามบุคลิก ที่ตัวละครจะเป็น เมื่อเสร็จแล้ว เราต้องคิดถึงภาพที่จะปรากฏบนจอ เราต้องสอนให้ พหุทิการณ์การแสดงลงไปในตัวละครให้มากที่สุด ซึ่งบางครั้งเราไม่สามารถที่จะเขียนลงไป ยัง ๆ ได้ เพราะพูดมากอาจจะเป็น สังเกตคุณลักษณะที่มีการออกท่าทางมาก ๆ จะสนุกกว่า ตั้งนั้น เราจึงพยายามที่ความหมายที่ต้องการจะบอกกับผู้ชมเป็นท่าทางมากกว่า”

รศ. วีนฤทธิ์ “ขอภาคให้คุณพุฒาชัย ในฐานะเป็นผู้จัดตัวละคร ขอมาชี้ให้ฟังว่ามีหลักกณฑ์ในการเลือก เรื่องที่จะนำมานำเสนอเป็น lokale ไตรทักษิณอย่างไร”

พุฒาชัย “การทำ lokale ให้คุณพุฒาชัยในนั้น นั้นเริ่มจากขั้นตอนหลาย ๆ อย่าง ขั้นแรก หน้าที่ของผู้จัด” คือเลือกเรื่อง ซึ่งคิดว่าคนอุจฉะชอบ เมื่อก่อนนี้สัก 5 ปีที่แล้ว การเลือกเรื่องที่คนดูจะชอบนั้นง่าย

มาก เพราะนานนิอย่างทุกเรื่อง เราสามารถตัดสินใจเรื่องนี้ลงบุก แล้วเราสามารถดำเนินมาทำเป็นระดับที่ประสมความสำเร็จได้ แต่มาถึงเวลาเดี๋ยวนี้ เราไม่มีเครื่องภาพในการเดือดเรื่องที่จะมาทำ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะได้ระดับ ซึ่งมีแนวภาพและสนับสนุนมาอย่างดีผู้ชุมชน เพราะต้องอยู่ในขอบเขตของ กบว. ซึ่งเข้าจะบังคับเรามาก บางครั้งเรื่องที่เราเห็นว่าไม่ได้มีพิษมีภัยอะไรเลยแต่ไม่ทราบว่า แต่คุณ กบว. คนไหนเข้า ก็เป็นอันว่าทำไม่ได้ จะเห็นว่าอันนี้เป็นความอึดอัดใจของผู้ชุมชนอย่างยิ่ง ที่จะต้องเสาะแสวงหาเรื่องใหม่ต่อไป ซึ่งมันก็ไม่ติดไปจากแนวที่ทำ ๆ กันอยู่ทุกวัน เมื่อทุกคน ต้องการในสิ่งเดียวกันมันก็จะออกมายในแนวเดียวกันหมดเป็น ผู้มีเมืองน้อย เมียน้อยมากไปหน่อย ก็ไม่ได้ ไม่ตี ห้าน กบว.ห้านบอกว่าเมียน้อยไม่ตี และตอนนี้ห้านก็บอกว่า ค่าว่า เมียน้อยห้าน ออกจากแม่น้ำลั่ว เรายังคงติดกันว่า เราจะบัญญัติศัพท์ค่าว่าเมียน้อย ในเมืองไร่ จะใช้คำ ว่าคุณคนที่ไม่ใช่จะไม่ทราบว่าจะผ่านหรือเปล่า นี่ก็เป็นปัญหาอยู่

ห้านนักประพันธ์ห้านก็เรียนเรื่องของอุกมาดะและ แต่จะไปบังคับให้ห้านเรียนเฉพาะเรื่องที่ทำ ศรี เรื่องของห้านก็จะขยายให้ห้านนักพิมพ์ไม่ได้ มันเป็นการยากที่จะทำให้ทุกอย่างมันลงตัวกัน มัน เป็นค่าสั่ง กบว. เมื่อเราเลือกเรื่องได้แล้ว ซึ่ง กบว.ก็เห็นด้วยเรายังต้องมานั่งคิดเลือกตัวและคง กันอีก หลังจากที่อ่านอย่างละเอียดตามตัวละครในเรื่อง นักแสดงคนไหนที่จะเหมาะสม ซึ่งก็เป็น การยากที่จะให้ตรงกับหนังสือ อันนี้ เราอนุโลมให้เพียงไปได้ในตอนน้อย เพราะนักแสดงเมืองไทย มีไม่มากนัก ที่พิเศษสุดก็คือการทำงาน และการเลือกตัวแสดงของผู้ชุมชนจะต้องไม่ลบ汰กับเพื่อน นักแสดงทั้งหลาย เพราะว่าไม่อย่างนั้นแล้ว ก็จะเป็นการเสื่อมพาก ความหมายจะหายไป เรา จะต้องมีตัวละครจากหนังสืออยู่ในหัวเรา พอดีกับตัวแสดงเหลือ เรายังจะให้คนเขียนบท ห้านท อุกมาดะ ถ้าเพื่อว่าตามหนังสือตัวละครบางตัวมีบทบาทน้อย แต่เราเห็นว่าจะใช้นักแสดงมีชื่อ แล้วเพิ่มนบทบาทให้เค้าได้ เรายังคงคุยกับคนเขียนบท พอดีบทเสร็จ เรายังมีปัญหาอย่างหนึ่ง คือ คิวอัด คิวของキャラกับคิวอัดของเราร่วมกันครั้งจะไม่ตรงกันนั้นถ้าหากมาก กบว.ที่เราพูดกับ เค้าว่าจะให้เค้าเล่น แต่คิวการอัดของเราร่วมกันจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้นั้นไม่ตรงกับคิวอัดของเค้าซึ่ง ยังติดลักษณะเรื่องอื่นอยู่ เรายังต้องมาเปลี่ยนผู้แสดงถ้าพูดกันเข้าใจกันดีก็แล้วไป แต่ถ้าไม่เข้าใจ ผู้ จัดเองก็สามารถใจ อันนี้ก็เป็นปัญหาหนึ่ง"

รศ.วันฤทธิ์ ภารท่าชูรักษ์เป็นผู้ก่ออุปกรณ์ ซึ่งรุ่นวายชัยข้อนพอกลับควร จึงขอรับให้มีลักษณะให้ที่ คุณไก่ หรือคุณราษฎร์ เด่าให้พึ่งว่า กระบวนการการทำธุรกิจของการลักษณะนี้เป็นอย่างไร"

ภารทุ "การทำธุรกิจการลักษณะนี้ก็เหมือนกับการทำธุรกิจโดยทั่วไป แต่การทำลักษณะที่ซึ่ง 3 นี้ ทำ ทุกอย่างเช่น ตั้งแต่ตากกระเบื้องอันเรื่อง หันแรกที่ช่วยบ่มมา ก่อน เรายังอ่าน อ่านให้เข้าใจว่าผู้คน ได้ไปแต่งอย่างไรบ้าง ให้เป็นที่สนุกสนานแค่ไหน และเรายังต้องรักษา สมมติว่าอย่างไม่ได้วาง main ตัวละคร หรือว่างไปบ้างแล้ว มีส่วนประกอบอะไรอีกบ้าง เช่นหัวพระหัวนางสาวเรียนร้อย แล้ว หัวประกอบอะไรอีกต่อ

จากนั้นก็มาถึงคิวอัด ชูร กิจ กะ ทำ การนัดคิว คิวอัด และคิวของตราแอลคนน์ แน่นอนจะต้องไม่ครองกัน เรา ก็จะต้องขอคิวทุกอย่างมาร่วมกัน แล้วก็คุยกันของล่ำคร ว่า จำกี่หนึ่งที่มีคิวและคงที่มีปัญหามากเรา ก็จะพักไว้ก่อน เอาคิวที่ไม่มีปัญหามาแทน เรื่องต่อไปคือเรื่องฉาก ไม่ทราบว่า ทำน้ำซึ่งเป็นบทนี้จะเนรมิตจากน้ำด้วย ถ้าเกิดเนรมิตจากที่เกิดจากในประเทศไทยนี่ก็ต้องหดออกผู้ชุมไป เก็บหมายความจากน้ำด้วยก็ต้องบปรามากของเรามิเพ้อก็เป็นหน้าที่ของชูร กิจ ถูกนั้นแหล่งว่าจะต้องหาที่เหล่านั้นที่มีน้ำด้วยกับภัยที่มากที่สุด จากเรื่องสถานที่แล้วก็ต่อไปคือของประกอบจาก หรือของแต่งบ้านอะไรพวกนี้ เรา ก็ต้องจัดตามา ต่อไปคือเรื่องเสื้อผ้า ชูร กิจ ก็จะต้องหาว่าร้านไหนที่เค้าจะให้เรายืนเสื้อผ้าได้บ้าง สมมติว่านา闷อกนี้จะต้องใส่เสื้อผ้าต่างๆ เรา ก็ต้องยืนเค้ามา มันจะได้เหมาะสมกับค่าเครื่องที่ผู้เชิญบท hac เวลาผู้เชิญบท hac ให้ตัวละครใส่เสื้อผ้า ตามสีโคลล์ของตัวเอง เค้า ก็จะอุกมาเป็นคิว “ไม่ใช่ตัวละครที่ผู้เชิญบท hac ให้ ”

รศ.รินฤทธิ์ “ล่ำคร ก็จะเป็นล่ำคร ไป/ไม่ไป” ถ้าไม่ต่อหนังสือท่าล่ำคร คนเขียนบท คนท่าชูร กิจล่ำคร ส่วนผู้เชิญอีกอย่าง ก็คือ ผู้แสดง คุณนพดล พระเอกของนิยมของชาว คงให้ข้อมูลให้ก็ตุ่นๆ ผู้แสดงล่ำครจะมีหน้าก็อช่างไว้ในล่ำคร ”

นพดล “ผมอยากรู้ว่าเป็นการสร้างล่ำครหรือการสร้างเรื่องเหมือนกับการสร้างบ้าน ผู้จัดก็เหมือนกับเจ้าของบ้าน ผู้จัดต้องอาศัยสถาปนิก คือคนเขียนบทนี้ จะช่วยเติมแต่งเข้าไปว่า จะให้มีลักษณะอย่างไร ทั้งผู้จัดและคนเขียนบทนี้ จะส่งงานให้กับชูร กิจ ซึ่งเป็นคนตัดต่อห้าชั่ง ซึ่งจะพยายามหาให้มีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งต้องมาเป็นหน้าที่ของนักแสดง คือ นายช่างที่จะก่อสร้างเป็นคนสุดท้ายของการทำงาน จะเป็นผู้อุทิ้งน้ำจาก เมื่อล่ำครออกมานเป็นผลงาน คนอุทิ้งจะมุ่งสนใจไปที่นักแสดง นักแสดงจะถ่ายทอดความรู้สึกของตัวล่ำครนั้นออกมานิดหน่อย เหมือนช่างไม้ที่จะทำให้ตามความต้องการของสถาปนิกหรือไม่ เนาเชิญบท hac อย่างไร ก็ต้องทำให้ได้อย่างนั้น ผู้จัดคือเจ้าของบ้าน เขาต้องการบ้านออกมาน่าอยู่ รายละเอียดของบ้านตีคิวไหน นักแสดงก็ต้องทำให้ได้ ตามที่เจ้าของบ้านและสถาปนิกต้องการ ”

หน้าที่ของนักแสดง การถ่ายทอดความรู้สึกจากบทประพันธ์เป็นตัวละคร ความอย่าง่ายนี้มันขึ้นอยู่กับการที่ผู้เชิญบท hac ให้เราแสดงกัน บางครั้งยกตัวอย่างง่ายๆ ล่ำครเรื่องสีฟันติน เป็นล่ำครที่มีคนรู้สึกกันมาก ทำประเทศไทยรู้สึกตัวล่ำครกันแล้ว ว่าใครเป็นใคร การที่นักแสดงไปเล่นบทที่คนอ่านมาก ๆ เช่นนี้ เป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะว่าถ้าเราเล่นไปไม่ถูก ไม่ตรงตามที่คนอ่านคาดกภาพเอาไว้เราจะต้องน่าเบื่อ หน้าที่ของนักแสดงซึ่งจะต้องถ่ายทอดความรู้สึกออกไปนี้จะทำอย่างไร ขั้นแรก การเตรียมงานของตัวผู้แสดงเอง ผู้จะอ่านจากหนังสือเล่มนั้นเสียงก่อน ให้รู้ว่า เรื่องนั้นเป็นอย่างไร ดำเนินไปอย่างไรตั้งแต่นั้นจนจบ ตัวล่ำครมีนิสัยอย่างไร เมื่อรู้เรื่องแล้วก็มาอ่านบทอีกที เพราจะบางครั้งบทโทรทัศน์จะไม่เหมือนกับหนังสือ อาจมีการเปลี่ยนแปลง

บ้างเด็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อถ่ายเรื่อง ก็คุ่าว่ามันคงกับเนื้อเรื่องที่เราถ่ายไว้หรือเปล่า เราต้องเครื่อง
ให้เราจะเด่นอย่างไร เป็นคริส เป็นนักศึกษา เป็นนักธุรกิจหรือเป็นหมา การเตรียมการต่อไป
คือ อาศัยหลักการสังเกตของนักแสดง สังเกตความด้านทั่ว ๆ ไป อย่างผู้สังเกตนักศึกษา นักศึกษา
มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร พากจน์มีลักษณะอะไรเด่น ตึงจุดเด่น ๆ นั้นออกมานะ เมื่อคนดูแลเข้า
ใจได้รู้ว่า หมวดเด็กทำกันอย่างนี้นะ หมวดเด็กมีลักษณะนี้ หรือ จะเด่นมาก็ได้ ตึงออกมานะ ทำทาง
การเดินเข้าไว้ สังเกตวิเศษประจำวันได้เรา ก็ตึงออกมานะ ใจ งานนั้นก็เครื่องเรื่องเหลือผ้า ของประกอบ
อย่าง หรือ แหนน นาพิกา ซึ่งเป็นหน้าที่ของธุรกิจจะต้องหามาให้เรา ขันสุดท้าย เป็นหน้าที่
ของผู้รักษาภาระและดูแล ติงที่เราเตรียมไปบันอาจไม่ตรงกับที่ผู้รักษาภาระต้องการซึ่งเป็นหน้าที่ของเด็ก
ที่จะชี้แนะให้เราอึกทิหนึ่ง "

ค่าตอบแทนของ อ.น.ฉัน

ในการเขียนบทบรรยายตัวพากย์อัมมี่ฟล็อกต่อการเขียนหรือไม่
ก็ต้องแล้วแต่ละคน แต่ที่สำคัญต้องมีสมาน庇

การวางแผนและขั้นตอนในการทำงานละเอียดในแต่ละตอน เช่น ต้องการทำเรื่องพากย์ให้สั้น อะไรมาก
อย่างไร จึงจะรักษาค่านิรันดร์เดินไม่ไว้ โดยไม่ขาดออกเสียงน้อยหรือคุณค่าของนักแสดงนั้น
เราต้องคุยกันอย่างเรื่องแต่แรกแล้ว ว่ามีรัศมีประมงต่ออย่างไร เรายังต้องวัดรัศมีประมงที่เป็นหลัก
การเขียนบทต้องแบ่งจังหวะและคำหยาดของตัวละครจะต้องขออนุญาตเข้าข้อหาร่อนักประพันธ์หรือไม่
ไม่เคยขอเลย ตัวนี้ใหญ่ก็ตกลงกับผู้ผลิต

การเขียนบทละครนั้นต้องการให้เนื้อเรื่องนั้นถึงภาค暮งฯ และทำให้คนดูทราบว่าต้องจดจำร่อง
เรื่อง อะไรมาก่อนอย่างไร

ก็ไม่ต้องทำอย่างไร เรื่องมันจะดำเนินไป แล้ววนมาปมเอง เป็นความสนุกสนานมากขึ้น มันจะ
ทำให้คนดูรู้สึกสนุกไปเอง

ถ้าผู้จัดเลือกเรื่อง ได้แก่ แล้วอาไปให้ผู้เขียนบทถ้าผู้เขียนบทไม่ชอบเรื่องนั้น อะไรมากอย่างไร
ถ้าไม่ชอบจริง ๆ ก็จะบอกว่าเป็นขึ้นไม่ได้ เท่านั้นเอง

ค่าตอบแทนของคุณราษฎร์

จะไว้เป็นจุดหรือรายบันทึกว่าให้คุณเข้าไปทำธุรกิจก่อการละคร
ไม่มีอะไรเลย คือเริ่มทำงานโดยไปเป็นผู้ช่วยคุณรักษาภาระตี เท่านั้นเอง ก็เกิดความมั่นในอารมณ์
เกิดความสนุก อย่างรู้อย่างเห็น

ตอนโภคนหนานทุเรียนตอน ใช้วิธีการถ่ายทำอย่างไร

ใช้เทคนิค ถ้าโคนชิง ๆ ก็ตามชี

ช่วงที่ทำธุรกิจก่อการละคร งานช่างกับคนหัวเรี่ยวหลักก็มีค

ไม่ทาง แต่ถ้าไม่ได้ตั้งใจก็เดินผุ่มร้านทั้งร้าน

ค่าตอบของคุณธรรมรัตต์

การอัพท่านจากจะครับนั้น อัพตามบัญชีประจำปีนี้ หรือมีการอัพตามอันดันจากการขอผู้อัพบ้าง ให้มี
ท่าตามบทที่บอกรอบในบทประพันธ์ผู้เขียน แล้วเรารักษาคงกันตามแค่ที่ควรจะเป็น
การทำละคร เนื่องจากนักการทำไอยถูกต้องย่อๆ ให้
แคร์กับโฆษณามาก ถ้าจะครับไม่ชอบอารมณ์สถาปอนแซอร์ เศร้าก็จะไม่ลงโฆษณาเรา
ออกทราบวิธีการขอโฆษณา
บอกไม่ได้ เพราะเราเองมาจากช่อง 3 เด็กๆ ให้เศรษฐ
ผู้เชื่อเรื่อง หรือใช้หินที่มีสันกับ กบว. หรือไม่
คิดว่าไม่ เพราะ กบว. เศร้าจะจากบทประพันธ์นั้นที่อกรมาแล้ว กบว. นี้มีคนทำหน้าที่ประมาณ
1,000 คน
กบว. กับคนเลือกเรื่อง ไม่มีบทนาทามากกว่ากัน
กบว.

ในละครนั้นจะเรื่องบทของตัวละครแต่ละคน ส่วนมากจะมีเพียบกันเหลือ ถูบุหรี่ เนื่องจาก คุณคิดว่า
จะทำให้ภาพพจน์และค่านิยมของตัวคนไทยเสื่อมหรือไม่
ยังที่จริงแล้ว การเที่ยว กินเหล้า ถูบุหรี่ เราไม่ได้ถูกจากจะครับที่เห็นกันทุกวัน การที่เยาวชนจะ
เอาอย่างจะครับไปทั้งหมดนี้ "ไม่จริงหรอก ยังนี้มันเป็นเพียงความรู้สึกของ กบว. คือคิดว่า พอด
จะครับออกมานี้ คนจะต้องเอาอย่างจะครับไปหมด พึ่งแล้วมันเหมือนกับคนไทยปัญญาอ่อน คือ
เห็นอะไรออกมาก็จะต้องทำตาม ที่ไม่แพร่ขยายก็คือ ถ้าเป็นจะครับต่างประเทศ เน่ายังไงก็ออก
มาได้ แต่จะครับไทย ต้องง่วงใจต้องยังโคนตัดขาด
เมื่อการเลือกเรื่องถูกจ้ำกันแล้วก็จาก กบว. ผู้อัพมีแนวทางให้ทั้งแก้ไขเพื่อสอนเรื่องความต้องการของ
ประชาชน

ยังนี้แหละ คือความลับนา กใจของผู้จัดและ
ค่าตัววันกับแสดงก็กล่าวไว้ ตามบทหรือความต้องการในแบบที่จะต้อง
เขามีความสามารถต้องคนไว้ คิดเป็นตอน แพ้มากัน้อยต่างกันไป
มีหลักเกณฑ์จะ ไว้ ในการเลือกนักแสดง
ตามความเหมาะสม
ค่าตอบของคุณภาพ
การเลือกบทของนักแสดง มีอะไร ไม่เป็นเกณฑ์

นักแสดงทุกคนต้องการเดือกดามาก ส่าหรับผู้ที่รับงานละครนั้น เพื่อ

1. เงิน (อันนี้จำเป็นมาก)
2. ทำเพราะอย่างເძັນເຊັນ ເຮືອນັ້ນດີມາກ ຖ
3. ຈຳເປັນ (หมายເຖິງຄູນຂອບ ທັກທັງນັ້ນ ເຊືອກນັກໄມ້ໄດ້)

ຖຸນໍ້ສອນຂະ ໄກທົ່ມຫາວິທະຍາລັບເກມພາກຕົວ

ສອນກາແສດກຈົບ

ຖຸນມີຄວາມຮູ້ສຶກຍ່າງໃຈກັນທັກໄກໃນ “ຝົມເກມພາກ”

ກົບຂອນຂະ ສືບ ເປັນບົກນັ້ນ ທີ່ຈະໄຟເຫັນມາກອຸນ ການທີ່ເຮົາເສັນບົກເພື່ອມາດສອດ
ນັ້ນກີ່ງຕືກເບື້ອ ຂ້າສາກຈ້າເຈ ພົນວ່າມັນເປັນຄວາມຮູ້ຕືກຂອງນັກແສດກທຸກຄູນນະ

ໃນກາແສດກລະຄຽດນັ້ນ ມີບຸນຫາເວັ້ງອາຮນດີ່ວຸນໃນນັກໂຮ້ໄນ

ກົບຄົງມີກັນທຸກຄູນ ແຕ່ທີ່ທ່າໄດ້ສືບ ພ້ອຍາສະເໜີມປຸນຫາສ່ວນດ້ວຍ

ການສົດທະບອອງຄ່ວະຄະນິກ ການທຽກ ມຸກຄົກດ້ວຍອົງໄປໄກໄວ້ໄນ

ບາງຄັ້ງກີ່ມີ ບາງຄັ້ງກີ່ໄມ້ມີ ແລ້ວແຕ່ຄວາມເໜັກສົນ

ການກ່ຽວຂ້ອງອາຮນດີ່ໃນໜ່ວງກາແສດກລະຄຽດ ທ້ອງກ່າວຍ່າງໃຈ

ຫຼັນອູ້ງກັນສາມາດ

ການສົດທະບອອງຖຸນ ໃຫ້ວິຫາກ໌ເຮືອນມາຫວຼອມ/ດ່າ

ໄນ່ ພົນໃຫ້ປະສົບກາຣົດ ພົນຈົບວຽກຄົດແລະຈົດວິທະຍາມາກຈົບ

ເຄືບມີບຸນຫາການບ້າທະເບົ້ານາຫວຼອມ/ດ່າ

ໄນ້ມີ ກ່າວຕົວຕົດວ່າມັນເປັນໜັ້ນທີ່ ເພົະນັ້ນຕົກກາແສດກ

ນາກອົກຄູນ ໃຫ້ ກີ່ມີບຸນຫາກັນຖຸນໍ້ສົດທະບອອງທີ່ຖຸດ

ໄນ້ມີ ເພົະທຸກຄູນເກັ່ງກັນໄປຄົນລະອ່າງ ອ່າງຄຸນເຕືອນເຕີມນີ້ ຈະເສັນບົກຄູນທີ່ມີ

ປຸນຫາ ມີຄວາມກົດດັ່ງໄດ້ເກັ່ງມາກ

ปุ่นปิดทอง นวนิยายร่วมวัลชีโรท์ ปี .28

การอภิปรายพิเศษในวิชาการณ์กรรมปัจจุบัน วันที่ 20 สิงหาคม 2528

ศาสตราจารย์คุณหญิงจินดานา ยศสุนทร	วิทยากร
ศาสตราจารย์กุหลาบ มัลติกามาส	วิทยากร
ชัยพง แสงกระเจ้า	วิทยากร
อาจารย์กิญญา คงทอง	วิทยากร
รองศาสตราจารย์รื่นฤทธิ์ สุจันพันธุ์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รศ. วันฤทธิ์ "ในการบรรยายวิชาวรรณกรรมปัจจุบัน พูดถึงนวนิยายร่างวัลลีไรท์ประจำปี 2528 คือนวนิยายเรื่อง บุญปีดทอง จะเน้นจัดการอภิปรายครึ่งหนึ่ง วิทยากรพิเศษซึ่งจะบรรยาย ในวันนี้ นักเขียนหนังสือ 4 ท่าน ทำนายรากคือ ศาสตราจารย์คุณหญิงจันตนา บศกสุนทร ท่านเป็นอาจารย์สอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัล ชีวิตในปีนี้ด้วย

ท่านที่สอง คือ ศาสตราจารย์กุหลาบ มัลลิกานาค ท่านเป็นอาจารย์ของเราระบุนกัน ท่านเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยและวรรณคดีไทย และท่านเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัล ชีวิตในปีนี้ด้วย

วิทยากรสุภาพสตรีทางข้างมือสุดท้ายคือ คุณชนัญพร เป็นนักวิชาการมีความสามารถในการนำเสนอภาษาที่รู้จักกันดีคือ ไฟลัม รัฐวัฒน์ และยังมีนามปากกาอีก ๑ ชิ้น ซึ่งไม่ทราบว่าคุณชนัญพรอย่างไรให้เปิดเผยหรือเปล่า จะนับกับออกเพื่อนามปากกาเดียวกับเดิมกัน งานที่คุณไฟลัมเป็นปัจจุบันคือ คอสัมมนิวจารณ์ ในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ และก็เป็นคนหนึ่งในกลุ่มวรรณกรรมวิจารณ์ที่เรียกว่ากลุ่มวรรณกรรมพินิจ ซึ่งเคยมีผลงานเป็นที่เชื่อถือในวงของนักเขียนวรรณกรรมมาก่อนมา晚 ไม่ว่าท่านที่เกี่ยวข้องของการวิจารณ์และการรายงานการปัจจุบันนี้ยังคงมีบทบาทต่อในผลงานวิจารณ์ของ ไฟลัม รัฐวัฒน์ มากที่เดียว คุณชนัญพร เป็นกรรมการตัดสินวรรณกรรมชีวิตเป็นเวลาติดต่อ กันหลายปีที่แล้ว ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมชีวิตเป็นอย่างดี

อีกท่านหนึ่งที่เป็นสุภาพบุรุษคือ อาจารย์กัญญา คงทอง อาจารย์กัญญา เป็นอาจารย์อยู่ที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สอนทางด้านวรรณกรรมเหมือนกัน และอาจารย์ก็จบทางด้านภาษาและวรรณคดีไทยโดยท่าทางนิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องวรรณกรรมปัจจุบัน เรายังคง อาจารย์มาพูดในวันนี้ในฐานะที่เป็นคนอ่านนวนิยายเรื่องบุญปีดทอง โดยที่ไม่ได้ท่านนี้ที่ตัดสิน หรือเป็นกรรมการใด ๆ แต่จะเป็นผู้แทนของนักอ่านโดยทั่ว ๆ ไป

ก่อนที่จะเรียนเชิญคุณชนัญพรพูดถึงนวนิยายของคุณกฤษณา อโศกสิน หลาด ท่านคงจะได้อ่านงานของคุณกฤษณา อโศกสินมาแล้วมากกว่า ๑ เล่ม แต่บางท่านก็อาจไม่เคยอ่านเลย ก็ขอพูดเสียงนิดหนึ่งเกี่ยวกับคุณกฤษณา คุณกฤษณาเป็นนักเขียนที่ได้รับรางวัล ชีวิตด้านนวนิยายเป็นคนที่สาม คณรงค์คือ คุณพ่อกุญแจ บุญวิชัย จากเรื่อง อุกอ่อง และคนที่สองคือคุณราตี กอบจิตติ จากเรื่อง ค่าพิพากษา ก่อนหน้าที่จะได้รับรางวัลชีวิต คุณกฤษณา เคยได้รับรางวัลชีวิตเรื่อง สถาป. เป็นคณรงค์ด้วยจากเรื่อง เรือนนุ่นย์ และต่อมาได้รับรางวัล จากเรื่อง ตะวันตกดิน และยังได้รับรางวัลชีวิตในปีนี้ ก็เช่นกับเป็นนักเขียนผู้ที่ถูกยกย่อง คณรงค์ได้รับรางวัลชีวิต เรียกได้ว่าเป็นการฉลองการตั้นตุตหัวราชสกุลสถาปัตยกรรมการพัฒนาศรี สถาปัตย์ที่เดียว อันนี้เป็นประวัติโดยย่อ ๆ ของคุณกฤษณา ให้เราได้รู้จักกัน ที่นี่ขอเชิญคุณ ชนัญพร พูดถึงเรื่องของความเป็นมาของ การให้รางวัลชีวิต "

ชนบพ "ขอบคุณค่ะ ที่จริงวันนี้ตั้งใจจะมาพูดเรื่องนี้ไว้ แต่พอคุหัวข้ออีกที่ให้พูดเรื่องปูน-ปิดทอง ก็เลยลืมเอาคุณมือส่าคัญที่เคยวิจารณ์เรื่องปูนปิดทองไว้ และคุณมือส่าคัญนี้กำลังพิมพ์ในสยามรัฐสีปดาห์วิจารณ์ เพราะฉะนั้นถ้าใครนั่งอยู่ในห้องนี้และยูกบังศีบให้ทำรายงานอย่างไรไปปลอกเป็นอันขาด อาจารย์จะเข้าไปได้ เราซึ่งไม่ถึงปูนปิดทอง เรากำเริ่มกันที่ชีไรท์ หลายคนคงได้ยินนานานแล้วว่า เอ๊ะ ชีไรท์เนี่ย อาจตั้งกันเล่นว่า วันไหนวันนึงเราอาจได้รางวัลชีผู้ดี เราไม่ได้ชีไรท์กันให้ได้ชีผู้ดีไปก่อนก็ยังดี แต่ว่าชีไรท์จริง ๆ มาจากคำย่อภาษาอังกฤษ คือ S.E.A คำเดิมคือ SOUTH EAST ASIA และไรท์ก็ไม่ใช่ตัวอื่น คือ WRITE ที่แปลว่าเขียน หรือ รางวัลภาษาอังกฤษก็คือ S.E.A WRITE AWARD นั่นเอง ภาษาไทยเขามีชื่อเพราะมาก และ jemandมากซึ่งว่า รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน แต่ปรากฏว่าไม่มีครุภักดี ถ้าบอกว่าคนนั้นได้รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าได้รางวัลอะไร แต่พอบอกว่าได้รางวัลชีไรท์บุปผาภักดี รางวัลนี้เริ่มต้นมาจาก 5 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย พลิปปินส์ สิงคโปร์ ตอนนี้ปีสุดท้ายพยายามจะอาบูไนเข้ามาด้วย แต่ยังเก็บไม่สำเร็จ แค่ปีนี้จะมาร่วมงานโดยยังไม่ส่งผลงานเพื่อขอรับรางวัล

เริ่มแรกที่เดียวก่อนที่ชีไรท์จะเกิดขึ้น ประมาณปี 2522 เราต้องยอมรับว่าบทบาททางด้านวรรณกรรมของบ้านเรายังคงอยู่กับเอกชนมากกว่า เพราะทางฝ่ายรัฐบาลไม่มีหน่วยงานหน่วยไหนเลยที่จะสนับสนุนวรรณกรรมโดยตรง จะพูดว่าเรามีกองงวดวรรณกรรมหรือกองอะไรอย่างนี้ไม่มี ถ้ามีเช่นกรณีคือป้ากรุงก็ไม่ค่อยจะเกี่ยวเท่าไหร่นักหรือมีสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติอยู่ก็ไม่ค่อยจะเกี่ยวอยู่ดี ไม่มีอันไหนเลยที่จะพูดว่า ถ้านักเขียนกำลังจะอดตายแล้วเราจะไปหาหน่วยราชการหน่วยไหนดีที่จะให้ความช่วยเหลือก็ยังไม่มี เพราะฉะนั้นรางวัลชีไรท์นี้ ก็เป็นของเอกชนก่อตั้งโดย ไวรัตน์ไโอลีอุลลอก ร่วมกับ การบันไทย และ บริษัททักษิณ ไทย และ ปชช.บันนีก้ากำลังจะรวมบริษัทอีกแห่งหนึ่ง ไม่ใช่ปชช.บันนหรอ ก็ที่แล้วนี่เอง รวม ธนาคารกสิกรไทย ที่เข้าด้วย ปนิจเข้ามาเป็นผู้อุปการะด้วย ก็มีนายทุนกันหลายเจ้า แต่โอยเรียลเตลก็เป็นผู้จัดการใหญ่ คือจัดการเกี่ยวกับสถานที่อยู่ต่าง ๆ และ บริษัทอื่น กอนนี้ก็มี ร่วมให้เงินรางวัลและสนับสนุนในการจัดงาน วัดถุประสังค์ที่เข้าตั้งไว้อย่างสวยงามก็คือว่า ให้เป็นที่ประจักษ์ถึงความสามารถ ด้านการสร้างสรรค์ของนักเขียนในกลุ่มประเทศไทย หรือให้ทราบถึงโลกการพัฒนาวรรณกรรม ทัศนคติทางปรัชญาวรรณศิลป์สู่ประเทศไทยอาเซียนพัฒนาหุ่นภาคขยายเพื่อรับทราบรับรองส่งเสริม หรือจราจร เกียรติอัจฉริยะทางวรรณศิลป์ต่าง ๆ กัน จำกกลุ่มประเทศไทยอาเซียนมาร่วมกัน นี่คือหลักการที่ตั้งไว้อย่างสวยงาม แต่ถ้าหากว่าคริดิตตามเรื่องรางวัลชีไรท์มาคาดอต ก็จะเห็นว่า หลักการยังนี้อยู่ในกระดาษเท่านั้นเองจริง ๆ แล้วนายทุนก็หวังเพียงเพื่อการลงทุนประชาสัมพันธ์ โฆษณา ทำให้โรงแรมเป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติเป็นที่มีชื่อเสียง เป็นที่มีชื่อว่าสนับสนุนไทย

ยังไม่ได้ให้ความหมายอะไรกับคนไทยอย่างชัดเจนอย่างหลักการที่ให้ไว้ เรายังแจ้งกันนี้ก็ขึ้นใจในหลักการ แต่พอถึงพฤษภาคมแล้วก็ว่ามันดังนี้ขออนุญาต

ในการจัดการด้านศรีรัตน์ ก็มีคณะกรรมการจัดงานเรื่องงานวัฒนธรรมที่คุณจะเห็น คงจะนี้จะไปข้อความช่วยเหลือหรือข้อความร่วมมือจากสมาคมสองสมาคม คือสมาคมภาษาและหนังสือกับสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ให้จัดคณะกรรมการตัดสินขึ้นมา 1 คณะ เพื่อจะเลือกว่าใครจะได้รางวัลซึ่งเป็นของประเทศไทย ส่วนประเทศไทยนั้น ๆ เท่านั้นจะจัดของเขามอง เท่าที่ทราบมาประเทศไทยนั้น ๆ เกามีต้องจัดมาก่อนของเรา อาจจะเป็นเพราะว่าเขาก็จะให้ไว้เช่นไร ก็ตาม ของประเทศไทยของเขามาก่อนกันตื้อ ๆ เลย ยกตัวอย่างเท่าที่ทราบ ประเทศไทยตั้งคิปไว้ ก็เป็นกรรมการตัดสินรางวัลซึ่งเป็นของสิงคโปร์ ได้รางวัลซึ่งเป็นหมวดดังทุกคนเพราะเข้าให้กันก่อน สมมติว่าเป็นนี้เขาก็ให้ประชานก่อประชานออกไปก่อน แล้วก็ให้ประชานชະ แล้วพอเป็นน้ำดื่มประชานนี้ก็กลับมาเป็นกรรมการซึ่งเป็นใหม่และคราวที่จะได้ก็เวียนออกไปก่อน คงจะกรรมการซึ่งปัจจุบันเป็นอยู่ ทุกคนได้รับหัวหน้าและ เอ็คвин ทั้งบูร ซึ่งเป็นประชานคนแรก นี้ได้รับหัวหน้าและ ตัวอย่างเช่นนั้น ซึ่งเราจะพบในอาทิตย์หน้าเป็นที่เรียบมากเมื่อได้รับ รางวัลซึ่งเป็น เเพราะว่ามีเสียงค้านและมีเสียงสนับสนุน โถงดังมากเหลือเกิน และจากการผ่านมา คุณว่าดี ทางสมาคมภาษาและหนังสือ และสมาคมนักเขียนก็ปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับเรื่อง การตัดสินรางวัลจะใหม่จากคณะกรรมการตัดสิน แบ่งคณะกรรมการเป็น 2 ชุดคือคณะกรรมการตัดเสือก 1 ชุด และคณะกรรมการตัดสินอีก 1 ชุด เหตุระดับนี้นับเป็นที่บูรหัวหน้าของคุณ กฤษณาได้รับรางวัลนี้ เป็นปีแรกที่คณะกรรมการมี 2 ชุด และ รศ.รุ่งฤทธิ์เป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัดเสือก ประชานกรรมการตัดเสือจะต้องเข้าไปเป็นคณะกรรมการตัดสิน อ.นิตยา มาศะวิสุทธิ์ เป็นประชานฯ ซึ่งท่านบังเอิญไปถ่ายประเทศไทย ที่ประชุมก็เลยให้ติดตัวไปเป็นคณะกรรมการตัดสินแทน อ.นิตยา บันทึกโดยได้เป็นทั้งคณะกรรมการตัดเสือและคณะกรรมการตัดสิน

ส่วนรางวัลซึ่งเป็นน้ำดื่มก็จะเวียนกันเพื่อทำการตัดเสือรางวัลซึ่ง น้ำดื่มน้ำ ตัวนั้น ส่วนบทละครนั้นไม่ได้รับการเสนอเรื่อง เพราะยังไม่พ้นการเขียนบทละครเป็นล่าเป็นสันได้มากพอที่จะนำเสนอตัดสินรางวัลซึ่งเป็น ล่าเป็นสัน สำหรับตัดสินนี้ก็ประกษาไว้เลยในฐานะที่เป็นคนร่วมระเบียบ ว่าที่ยังไม่นับสารคดีเข้ามาเพื่อเสนอรับรางวัลซึ่งเป็น เเพราะว่า ทางคณะกรรมการตัวสารคดีนั้นเป็นเรื่องของข้อเท็จจริง ถ้ามีคดีพิพาทในเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาจะเกิดการเสียหายอย่างใหญ่หลวง และถ้าหากจะให้มีประสิทิกภาพจริงต้องตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงซึ่งเรา

จะตั้งขึ้นเหมือนกับคณะกรรมการที่เราทำการตัดสินที่ตั้งกันง่าย ๆ อ้างว่าไม่ได้ อย่างคุณจะกรรมการตัดสิน ก่อนกรรมการตัดสินที่ผ่านมาทุกปี ไม่เคยมีใครได้รับผลตอบแทนเลย หมายความว่าไม่เคยมีเงินให้ ไม่เคยมีอะไรต่าง ๆ ให้ก็งั้น นับว่าเป็นความเสียดายของคณะกรรมการฯ จริง ๆ เพราะฉะนั้นถึงที่กรรมการได้ หรือที่ตัดสินได้มาทุกปีก็คือก้อนธูปเนื้อมากที่สุด และเป็น กัญชากว่าจะได้มากกว่าปีที่แล้ว นอกจากนี้มีคุณสมบัติของงานเขียน คืองานเขียนนั้นต้องเป็นภาษาไทย ต้องเป็นงานที่เริ่มโดยผู้เขียนเอง ไม่ใช่แต่ง แปลง จากผู้อื่น และผู้เขียนต้องมีวิชาชีพ ในระหว่างทำงานเข้าไปมาก ผลงานที่ตีพิมพ์เป็นแผ่นเมย์พร้อมหนังสือไม่เกิน 5 ปี หมายความว่า จะเขียนเมื่อไรก็ได้แต่ต้องตีพิมพ์รวมถึงต้องไม่เกิน 5 ปี ข้อนี้ นับเป็นปีที่จะเลือกสรรงานที่เคยได้รับรางวัลอะไรก็ตามจะได้รับการเสนอเข้าชิงไว้ก็ได้ก็นั้น อันนี้เป็นระเบียบหรือหลักเกณฑ์คร่าว ๆ ก็คงให้รายละเอียดเทียบกับชีวประวัติ

รศ. รัตนฤทธิ์ "ขอบคุณมากนะค่ะ คุณนักพัฒนาทุกอย่างด้วยความยินดีมากของชีวิตให้เราได้ฟังและหุ่นดึงหัวอกกันไว้ เขาใช้หัวอกเกอนห่อไว้ในกระตัดอัน รวมทั้งเรื่องของการตัดสินกรรมการและให้กรรมการจากที่ไหน ก็มารอเจ้าของเรื่องของงานวัดชีวิตของเราเช่น ฯ แล้ว วิทยากรที่จะกล่าวอ้างเรื่องนี้ คือ พ.คุณหญิงจันทน์ ยศสุนทร คงไม่มีใคร ไม่รู้จักกัน เป็นบุคคลที่มีอุปการคุณอย่างมากในด้านของภาษา วรรณคดี และวิชาการทั่วไปด้วย ในปัจจุบันเป็นกติกาในการการตัดสินนานาชาติ เรื่องปูนปั้นปูดทองคำทั้งกันท่านหนึ่ง ท่านอาจารย์คุณหญิงสอนวิชาทางด้านภาษาและวรรณคดีแห่งประเทศไทย ท่านมีหัวอกที่เป็นหัวอกวิชาในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาวรรณกรรม อิงขออภัยด้วย ท่านว่า ในความเห็นของอาจารย์ระหว่างที่คัดเลือกวรรณกรรมเพื่อที่จะได้รับรางวัลชีวิต หนังสือปูนปั้นปูดทองคำทั้งกันท่านหนึ่ง"

พ.คุณหญิงจันทน์ "คุณรู้ใจได้อย่างไรว่าตัดสินคิวาวันนั้นต้องเสียเวลามากนัก คือ ต้องพูดท่าความเข้าใจเพื่อก่อนว่า กรรมการนี้ไม่ใช่จะมีความเห็นพ้องตรงกันไปหมดทุกประเด็น แต่ว่า เราต้องหักว่า เราไม่คิดค้านแม้แต่คน เรายังต้องเอาเหตุผลคือเราไม่ถ่องৎভน ยังนี้เรายังถ่องৎভনก็เหรอ เนื่องจากเราต้องถูกในที่นี้อาจจะไม่เคยมีใครได้อ่านซึ่งหรือรู้จักพระเจ้าวรวงศ์ฯ ของพระองค์เจ้าเปรมบูรพาตรมาก่อนเลยก็ได้ ท่านตั้งชีพตึกษัยไปแล้ว แต่ท่านเป็นผู้ริเริ่มเรื่องนี้และท่านเป็นผู้ริเริ่มการประมวลผลอย่าง ท่านตั้งหลักไว้อย่างหนึ่งแล้วสอนพวกราษฎร์ให้รู้ จักก็คือว่า อย่าได้ใช้วิธีออกเสียงจากคะแนนเพื่อหักด้างกัน เนื่องในบางครั้ง มันอาจจะแพ้ชนะกันด้วยคะแนนเพียง 1 คะแนน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเป็นสิ่งที่ตัดสินได้เป็นเด็ดขาด เนื่องจากนั้น ท่านจึงให้ใช้เวลาและกีฬายานให้เหตุผลซึ่งกันและกันและกีฬาหักด้างกัน เนื่องจากนั้นในการประชุมครั้งนี้ ตัดสินคิวาว่าคณะกรรมการก็ได้มีหัวอกอันนี้ด้วย คือพยากรณ์ไม่มากกว่าครัว "เข้า

ให้ตักทันไปป่าวไรจะเอาเล่มไหน” ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น แต่เราใช้เวลาตัดสินใจ 3 รอบ ให้ใหม่คุณซึ่งมีพรั่งหนด คณะกรรมการรุ่นสุดท้ายใช้เวลาอยู่ถึง 3 รอบ เพื่อจะทำให้คนไม่เห็นด้วยต้องยอมรับว่า สิ่งนี้นี่ดีหรือคนที่เห็นว่ามีอะไรผิดพลาดออกไป ก็จะทำให้มองเห็นด้วยว่า ความที่ผิดพลาดออกไปนั้นเป็นสิ่งที่ต้องความสำเร็จกว่าสิ่งที่เราจะทำให้ ในที่สุดความเห็นที่ออกมานี้ก็จะต้องเรียกว่า เป็นเอกฉันท์ คือหมายความว่าไม่ใช้ข้อแห้งกัน เอกฉันท์คือ คณะกรรมการทุกคนยอมรับความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งที่ในตอนต้นนั้น อาจจะมีความเห็นแตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นถ้าจะให้พูดถึงในเรื่องของการพิจารณาฯว่า “ปูนปั๊กทองมีดีอะไร” ต้นมาก แค่ถ้าสมมุติว่าถ้ามีดีแล้วว่าต้องสืบอันเด่นเป็นอันเดียวหนึ่งมาหรือเปล่า ดิฉัน ก็จะได้เรียนตามใจที่ดีนั้นเรียนกับคุณกฤษณะด้วยตนเองแล้วด้วยซ้ำไปป่าวในตอนต้นนั้นไม่ต้อง ปูนปั๊กทองเป็นหนึ่งขึ้นมา เหตุผลของดีนั้นมีว่า มันยาวเกินกว่าที่จะเป็นนานนิยาย เกินกว่าที่จะ มีความกระชับได้ คือ นานนิยายตามธรรมชาติก็อาจแต่ความยาวของมันต้องมีความกระชับคือมี ความสัมพันธ์กับแกนกลาง หนังสือเล่มนี้อ่านไปแล้วหนาเท่านี้ (ทำมือให้ครุ) ทำทำว่าทุกอย่างที่ ตีมากจนไม่รู้ว่าจะน้อยได้อย่างไร เพราะเหตุว่าคุณต้องเชื่อในมีของคุณกฤษณะ อีกด้วย ในกรณีนี้เรื่องก็คือ สาระหรือจุดประสงค์ของเรื่องก็คือ ตลอดจนภาษาอันนี้ไม่ต้องพูดอีกแล้ว หมายความว่ามันบวรสุทธิ์หมายความว่ามันสมบูรณ์แบบเต็จจิตดีเยี่ยมมาก ที่นี่มันเป็นอันเดียว เมื่ออ่านมาแล้ว 1 เล่ม 400 หน้า มันก็จะอ่านจบได้ในบทต่อไปแต่มันไม่จบมันต้องออกไปอีก 400 หน้า เพราะฉะนั้นในความรู้สึกของดีนั้น มีความรู้สึกว่านานนิยายเล่มนี้มันมีลักษณะเหมือน หินเพียงมันถูกออกแบบไปได้ ซึ่งอันนี้ คุณกฤษณะเชื่อเองก็คงจะยอมรับว่าการเขียนนานนิยายเล่มนี้ เป็นเพื่อลงเป็นตอน ๆ ไปในนิตยสาร มันก็เลยเกิดความเมื่อยล้า ความเมื่อยล้าอันนี้เป็นสิ่งที่ทำ ให้มาสระดุดใจดีนั้นมากที่สุด สำหรับดีนั้นเองในเรื่องแรกนั้น 5 เล่มสุดท้ายที่เข้ารอบนั้น ดีนั้น เอาปูนปั๊กทองที่ไว้ห้ายสุด หมายความว่าตีนั้นถึงไม่พิจารณาสิ่งอื่น เรายังพิจารณางานเขียนที่มี รูปร่างที่เป็นนานนิยายนสมบูรณ์แบบที่สุดขึ้นมา อันนี้จึงไปอยู่ในอันดับที่ 5 แต่ว่าหลังจากที่เรา พิจารณาภัยแล้ว ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ดีนั้นเป็นคนใจงอนนะ นั่นเป็นอย่างหนึ่ง แต่ว่าอัน นี้ก็พูดเล่นให้คุณหัวเราะกันเท่านั้น แต่คุณลองพยายามที่จะมาทำให้ดีนั้นเชื่ออะไรสักอย่างหนึ่ง มันเชื่อไม่ได้ง่าย ๆ หรอก แต่ความง่ายก็คือว่าเชื่อในเหตุผลที่สมควร เพราะฉะนั้นเวลาเราหัก ตั้งกันด้วยเหตุผล จริงอยู่มีข้อนอกพร่องอย่างนี้ แต่ในประเทินอันมีอะไรที่ถูกว่า คือมันยอมรับ คือเมื่อเรายอมรับทำเป็นรายละเอียดกันเข้ามา ใช้เวลาอยู่ถึงถ้าจะเรียกจริง ๆ ก็ 3 ครั้งก็วันครึ่งล่ะ ท้องเรียกว่าอย่างนี้มันก็คงจะกันได้ว่าไม่หนัก มันจะต้องมาหนักอยู่ที่เมื่อไหร่หนึ่ง เพราะฉะนั้น ก็เห็นว่าไม่หนักของมันอยู่ที่เมื่อนี้ เพราะฉะนั้นความเห็นของเรามันเป็นเอกฉันท์ในเรื่องนั้น แต่ ถ้าจะตามในทุกกระแสเมียคนนั้นนั้นไม่ใช่ว่าจะเห็นพ้องกันไปหมดทุกอย่าง เอาแต่พ่อใหม่ แค่นี้ ก่อนนะครับ”

รศ. รัตนฤทธิ์ “ขอบพระคุณอาจารย์ได้พูดถึงงานเขียนขั้นหนึ่งที่ได้รับรางวัลมาแล้ว ให้กันอีกข้อเท็จจริงว่านั้นไม่ใช่งานอะไรมาก แต่เป็นบทบรรยายในปีกอ่อนช่วงแรกที่ต้องมีอุตสาหกรรม ในการสอนช่วงหนึ่งเพื่อจะมาพูดให้กับศึกษาฟังในภายหลังการตัดสินเรื่องปูนปิดทองนี้ ก็อย่างจะขอเชิญชวนอาจารย์พูดอีก ฉุกเฉียบ อุตสาหกรรมที่ต้องมีอยู่ในปีกอ่อนนี้ ให้ยกการบริโภคเพียงกันหนังสือเล่มเดียว ฯ ระหว่างที่อาจารย์อ่าน อาจารย์ที่ตัดสินอยู่ อาจารย์กุหลาบห่านเป็นกรรมการตัดสินรางวัล ชีวิตอุตสาหกรรมเป็นและมีประสมการณ์มากในภาพที่อภิปรายเช่นเที่ยนความคิด หรือพูดถึงการบริโภคเพียงกันวาระนั้นอันนั้น ฯ ที่ห่านได้เคยตัดสินมาแล้วว่าชีวิต ของคนเรียนเช่นนี้”

ศ.กุหลาบ “ขอบคุณค่ะ และขอประชาทานไทยที่มาเข้าไป อาจารย์พูดถึงปูนปิดทองมีตัวอะไรบ้าง มีตัวมากสักตัว ซึ่งที่ไม่ดีนั้น เราจะนำมาพูดกันก็เพื่อที่จะจะดูว่ามีจุดอ่อนอะไรที่จะไปเปลี่ยนกัน ฉุกเฉียบ หนังสือที่คณะกรรมการฝ่ายตัดตัดเดิมสั่งขึ้นมาให้ฝ่ายตัดสินพิจารณาเน้นดีเด่นหมวดทุกเดือน ซึ่งเป็นการยกที่จะพิจารณาลงไปว่าอันไหนดีมากน้อยเพียงไร

ที่นี้ก็พูดถึงข้อดีของปูนปิดทอง ที่ชิงคุณสมบูรณ์ ที่พูดมากบ้างแล้ว ปูนปิดทองนี้เป็นนานาฝ่ายแห่งความสมประภูมิ คือสมใจคนในวัฒนธรรมแบบไทย ๆ เราจะจะ เป็นเรื่องของลงอย่างสอดคล้อง เรายังอ่านเรื่องหลักเรื่องที่ต้องคิดหนักก็ต้อง หรือจะลงด้วยน้ำตาลก็คิดคนอ่านทั้งหมดนั้น ก็อาจจะชอบอาจจะพอใจ แต่ว่าคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ต้องการจะให้จบด้วยความสอดคล้อง พระเอกนางเอกแต่งงานกัน จบเรื่องรุ่นกัน ที่ชอบมาก เรื่องอย่างนี้ก็เป็นความประภูมิของผู้อ่านที่จะเห็นความสอดคล้องแม่นไปในกาลของตัวละครในเนื้อเรื่อง ที่จบลงอย่างดงาม คนตั้งหลัก ก็ได้รับรางวัลของชีวิตไปและมีความสุขไป แม้ว่าจะย่ออยู่บ้านไปในระยะต้น ๆ มีความทุกข์ความเดือดร้อนบ้างในระยะต้น ๆ แต่ก็เหมือนพระเอกนางเอกในเรื่องซึ่งก็ ฯ วงศ์ ฯ ทั้งหลักพัฒนาจาก ชาตกันแล้ว จะทุกเรื่องหาภัยแล้วก็ไขหนันนั้นในที่สุดก็จบลงด้วยความดี เรื่องนี้น้อยใหญ่ในนี้ด้วยอ่าน ของเราระยะเวลามากที่ว่าเมื่อคนตัดสินได้รับรางวัลชีวิตแล้วนี้ เราเก็บรายใจ ไปนอนหลับได้เต็มอิ่ม หาก กว่าที่จะนอนหลับด้วยน้ำตาลของหมอน ส่วนคนซึ่งได้รับการลงโทษหักไป งานปลดออก ก็ติดคุก เรื่องรามก็ติดคุก บุญทรัพย์ใช้ว่าจะตีน้ำ น้ำอ่อนกันรีบถล่มไม่ทราบ ฝ่ายบิดาทั้งกี่เช่นกัน ก็ได้รับ อย่างน้อยถูกก็ได้ชับมัดปึงพิคิ้วไว้ในห้องน้ำอยู่พักหนึ่งเหมือนกัน ต้องไปโรงไฟฟ้าลับบ้าง เจ็บช้ำน้ำใจที่เห็นสายเพื่อคงของคนนั้นต้องไปติดคุก ซึ่งไม่ใช่เรื่องความเบิกบานใจเรา ก็ต้อง ยอมรับ คนซึ่งผิดพลาดไปก็ต้องได้รับรางวัลไป ในตอนท้ายพ่อแม่ก็หันมาเห็นข้อมูลของ ตัวเอง และก็พยายามจะแก้ไขความผิดชอบของตนเอง ไทยทั้งหลักจะได้มีอนาคตไป อย่างเช่น

แม่ของสองเมือง พ่อของบาส ในที่สุดก็เรียกได้ว่ากัดบันเนื้อกัดตับด้วย กัดบันมากเป็นพ่อแม่ที่มีความเข้าใจ และหากแทนที่สิ่งที่ผิดพลาดไปในอดีต ถึงที่สำคัญที่สุดคือการให้อภัยกัน เป็นการตั้งต้นใหม่ และมีความคาดหมายแห่งความหวังอยู่ในอนาคตว่าเด็กนี้เกิดมาอีกในช่วงคนใหม่ คือถูกของนาฬิก และถูกของสองเมืองนั้นจะเป็นเพื่อนที่ดีเพียงพื่อรองรับความดุข จะไม่ผ่านพบข้อบกพร่องของพ่อแม่ เนื่องจากที่สองเมืองและนาฬิกได้พบมา ก็เรียกได้ว่า งานประดับความสุข สมบูรณ์อย่างแท้จริงที่เดียว ที่สำคัญที่สุดคือจดจำด้วยความหวัง อะไรก็ตามที่มีความหวังหรือเรื่องที่ทางไปประหมัด คนเราพอใจทั้งนั้น ศาสตราจารย์นี้เรารู้ด้วยกันอย่างว่าดีแล้ว แต่เราซึ่งหัวใจหรือรักใคร่ก็ต้องให้ไว้ เรายังห่วงที่จะให้โลกเราเป็นเข้าว่างสักคราวมากเมื่อเดียว แต่ก็อกมาเป็นทอง เป็นต่างๆ ถูกมาใส่ชามให้เราทานเอง ไม่ต้องสั่งแห้งสั่งน้ำร่า บันมาตามที่เราชอบให้หมดทุกอย่าง นี่เราซึ่งห่วงว่าอย่างนั้น อะไรบ้างที่จะสำคัญกว่าความหวังของชีวิตโดยเฉพาะชีวิตที่มีห่วงน้อยๆ เพราะฉะนั้นจะดามว่าโดยลักษณะส่วนรวมของปุนปิดทองแล้ว บันเป็นที่พอใจของผู้อ่านโดยทั่วไป ดังที่ว่ามานี้แหละจะเรียกได้ว่านี่คือข้อดีที่ดีจันแต่เห็นในเรื่องของปุนปิดทอง

ที่นี่มาพูดในแง่ของการแต่ง ภัสดวนวรรณคดีวิจารณ์ที่ต้องพูดในแง่ของการวิจารณ์สักหน่อยหนึ่งว่า ข้อขัดแย้งหรือ conflict สำคัญของเรื่องนี้ก็ขัดเจนที่เดียวเข้าใจ คืออะไรที่มันขัดเจนแล้วแจ้งเรากว่าความเข้าใจปัจจุบันนี้มันเป็นความสนับยื่นของผู้อ่าน และต้องการจะแสดงภาพอะไร ต้องการจะขึ้นมาต้องการจะสื่อสารชนิดใด เพื่อมายืนเร้าให้ขัดเจนยิ่งขึ้น เพราะเรื่องเห็นข้อขัดแย้ง อันเนื่องจากผู้เขียนเป็นพุตตอนต์เบรียบว่าถูก V.S. พ่อแม่ หรือพ่อแม่ V.S. ถูก อะไรก็ตาม แต่ในระหว่างนั้น ก็เป็นเรื่องเครื่องหมาย V.S. อันนั้น ให้เป็นเครื่องหมายบอกว่า มันก็ถูกเป็นความสัมพันธ์อันเดียวกัน แต่ถ้ายังไงก็ตามมันเป็น conflict กัน ตัวละครทุกตัวที่เข้าเสนอนาม คุณนางคนนั้นมีความเข้มแข็งอยู่ในนิสัยอย่างเช่นสองเมือง กับนาฬิก มีความละเอียด มีความละเอียดระมัดระวังในนิสัยและทางจิตวิทยานั้นเรารู้ว่าคุณนางคนนั้นเป็นสีเหลืองที่ด้านขวาให้ก姣อยเป็นคนเด่นไปได้ หรือเข่นคนพิการบางคนจะทำงานเก่งกว่าคุณนางคน เนื่องจากความสามารถจะเปลี่ยนข้อต่อข้อให้เป็นข้อต่อของคนเข่นสองเมืองกับนาฬิก แต่ถ้าคนใดซึ่งจิตใจอ่อนแอบอกไม่ถูก ก็จะต้องเป็นไปอย่างเรื่องราม, งามปัจจุบัน, และสกรรจ์ สามคนนี้ เพราะฉะนั้น ก็ควรรู้ของเรื่องกับเสนอให้ติดตามให้อ่านอย่างสะดวก เราอ่านจะไร้แล้วเราเข้าใจติดตามได้ง่ายและไม่ซับซ้อน จนเกินไป เราท้อใจและอิ่มเอมใจว่าในที่สุดนั้น เป็นที่น่าพอใจทุกประการ

ที่นี่พูดถึงความ渺茫 ชิงเรื่องนี้ยิ่ง ออกจะมีดีเสื่อ มันเป็นเรื่องที่กรรมการพูดกันทุกคนแต่ว่าถ้าคุณอ่านจะพบว่าที่ยว่าเพรำมีภาคหลังอีก ส่วนภาคหลังนั้นเป็นตอนที่คล้ายกับที่เปลี่ยนไปจากเดิม ภาคที่เปลี่ยนไปจากเดิมนั้นเป็นโครงเรื่องของ เป็น sub plot ของเรื่อง อันนี้พูดกับอาจารย์ชัยพรแล้วว่าไม่คล้ายกับที่เปลี่ยนไปตั้งนานแล้วทำไม่โครงเรื่องยังไม่จบ อาจารย์ชัยพรบอกว่าจะปิดมันลงไม่ได้ปั้น ถูกต้อง เพราะนั้นคือตอนที่เป็น sub plot ของเรื่อง

sub plot คืออะไร คือเรื่องของที่เข้ามาสนับสนุนเรื่องใหญ่เพื่อที่จะให้การอธิบาย theme ของเรื่อง หรือแก่นของเรื่อง เป็นเรื่องของตัวอ่อนกพร่องในครอบครัวอันเนื่องมาจากพ่อแม่และลูก เรื่องของเรื่องรามแก่นของเรื่องสนับสนุน sub plot ชัดเจนยิ่งขึ้น แม้จะเป็นเรื่องของสาว แต่เราได้ ย้อนหลังกันในเรื่องของวรรณคดีปัจจุบันของการวิจารณ์ นี้ก็จะอยู่ในตอนนี้ไว้ตรงนี้"

รศ.วินฤทธิ์ "นักศึกษาและผู้ที่ฟังจะจะอ่านหัวในงานเรื่องปูนปิดทอง ว่ามีส่วนที่เด่นคือ ก่อวัสดุในการ แสดงในแฟ้มการสร้างตัวละครหรือในแฟ้มการสร้างแผนต์โคลแมนก็ขึ้นเรื่องไกด์อ่อนช่างไว อาจก่อให้ อาจารย์ภิญโญเห็นด้วยในแฟ้มของนักอ่านวรรณกรรมว่าเป็นอย่างไร อาจารย์มีความเห็นในแฟ้มของสุภาพบุรุษว่าอย่างไรบ้าง"

อ.ภิญโญ "ในฐานะของสุภาพบุรุษที่อ่านหนังสือของสุภาพด้วย รีบอสารภาพว่าผมค่อนข้างจะ ห่างเหินนานิยายเล่มใหญ่ ๆ ด้วยเห็นความยาวแล้วห้อ แต่ในงานเรื่องของกฤษณา ผมกล้า ปืนขันได้ว่า กฤษณาเป็นนักเขียนสตอรี่ที่ตามองซึ่งขอบมากที่สุด ก็อ่านของเรื่องหลายเรื่องโดย เฉพาะเรื่องนี้ เข้าบอกรวบเด่น เรื่องปูนปิดทอง ได้ร่วงรอดไว้ที่ก่ออ่าน พ้ออ่านแล้วปูนปิดทอง นั้นมีความยาวถึง 52 ตอนถ้าอ่าน แล้วมีความยาวมากกว่า 700 หน้า ผมใช้เวลาอ่าน 1 วันจบ เรื่องความยาวของปูนปิดทอง ผมมีความเข้าใจว่า ถูกกฤษนาเขียนเรื่องนี้ลงในนิตยสารเป็น ตอน ๆ เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรให้ผู้อ่านติดตามนานนิยายของกฤษณาไปจนจบได้ ด้วยเหตุนี้ เองกฤษนาจึงมุ่งให้ความสำคัญกับตัวละครเอก และให้ผู้อ่านติดตามเรื่องราวจากตัวละครเอก เพราจะนั้นโครงเรื่องหรือกลิ่นนำเสนอในความเห็นของฉันจะเป็นเรื่องของกษะวิธีการ วางแผนตัวละคร และดูเหมือนว่าเรื่องนี้จะถูกดำเนินการให้สำเร็จกฤษณา อีกสักนิด เช่นกระเช้าสีดา ก จะมีตัวล้านนาเป็นผู้เดินเรื่อง หรือว่าวนน้อมนาทีมีพลับพลา หรือเสือสีฟูนก็มี อวน ปากามเทพก็มี ราชพาร เพราจะนั้นผู้อ่านจะสนใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละครเป็นสำคัญ

เมื่ออ่านจบแล้วก็คุ้ง กฤษณา ต้องการเสนออะไรกับผู้อ่านก็คือว่าการศึกษาปัญหา การหย่าร้าง ปัญหาเด็กบ้านแตกที่กำลังมีขึ้นในสังคม เพื่อที่จะชี้ปัญหานี้ให้เห็นอย่างชัดเจน กฤษนาจึงสร้างตัวละครขึ้น 2 กลุ่มด้วยกัน คือกลุ่มที่เป็นพ่อแม่กับกลุ่มที่เป็นตัวลูก ขึ้น 2 กลุ่ม ด้วยกัน กลุ่มที่เป็นพ่อแม่ก็เป็นกลุ่มที่สร้างปัญหา ส่วนกลุ่มที่เป็นลูกก็เป็นกลุ่มที่ รับผลกระทบ จากปัญหาของพ่อแม่ กลุ่ยเป็นภาระของสังคม ที่นี้ในกลุ่มลูกก็มีตัวละครเอก 2 ตัว คือเดินเรื่อง คือ สองเมืองกับนาฬิกา ซึ่งตัวละครของกฤษนาค่อนข้างจะเก็บไว้ สองเมืองกับนาฬิกาเป็นคนดำเนิน เรื่อง เพราจะนั้น เรื่องปูนปิดทองนั้นเองเรื่องที่ให้เห็นถึงการพัฒนาของตัวละครคือ จาก กลุ่มลูกซึ่งเป็นตัวละครที่ก้าวร้าว เป็นคนที่ป่วยทางใจ เป็นคนที่มีปัญหาให้พัฒนาไปสู่เป็นบุคคล ที่มีความเข้าใจ มีความมั่นคงทางจิตใจ พร้อมที่จะสร้างครอบครัวใหม่ คือสร้างความหวังอย่าง ที่อาจารย์กุหลาบได้กล่าวไว้ว่า ตัวละครที่เป็นพ่อแม่นั้นพัฒนาเข้ากัน คือพัฒนาจากเป็นคนสร้าง

ปัญหาที่ลังกังครอบครัวนั้นให้ไปสู่คนที่หัวเรือและทำความเข้าใจกับคนรุ่นใหม่และ
แก้ตัวใหม่ เมื่อแลเห็นความสำคัญของตัวละครากลุ่มนี้ กฤษณะก็จะไปยังไชความสัมพันธ์ของตัว
ละครากลายตัวในเรื่องนั้น ให้ไปสู่จุดจบคือระหว่างกลางกับตัวละคราพ่อกับกลุ่มลูก

แต่เมื่อพิจารณาไปแล้ว ก่อนที่ผู้จະมาพูดวันนี้ “ได้ถูกความเห็นจากคนหลาย ๆ
กลุ่ม ที่อ่านเรื่องปูนปิคทองว่า ขอนตัวละคราใหญ่นักที่สุดในเรื่องนี้ เนาก็ตอบว่าชอบนาฬิกาซึ่ง
เป็นนาฬิกาในเรื่อง ทุกคนจะตอบเหมือนกัน แต่สำหรับผมหมายความของมีอยู่สองชั้น ประเพณี
ขันนี้ไม่ได้หมายความว่าหมายความของตัวละคราที่เป็นผู้ชายแต่ผมมีความรู้สึกว่า ความสัมพันธ์การพัฒนา
ระหว่างสองเมืองกับพ่อและแม่ของเขามา ค่อนข้างจะมีเหตุผล มีขั้นตอนน่าสนใจ น่าติดตามมาก
กว่านาฬิกับนายบุรีซึ่งเป็นพ่อ คือเราจะแสดงเห็นอย่างชัดเจนและรู้สึกว่านาสนใจ การที่จะสองเมือง
ยอมรับว่าสายทองเป็นแม่และมีความสำคัญกับคนนั้นก็เมื่อฝ่ายอุบลราชธานีต้อนรับได้
กว่าจะยอมรับได้ ในขณะที่นาฬิกับพ่อการพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่ต้องกันนั้นค่อนข้างที่จะ
อ่อนไป และรู้สึกว่านาฬิกานั้นเป็นคนที่เข้าใจโลกเท้าใจชีวิตมีเหตุผลและ ละทิ้งทิฐินของตัวเองได้ชัด
จนกลายเป็นตัวละคราที่มีบทบาทในด้านประถานความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครากลุ่มลูกกับตัว
ละครากลุ่มพ่อแม่มากกว่าที่จะซึ่งให้เห็นถึงปัญหา นอกจากนั้นยังมีตัวละครากลุ่มลูกคือเรื่องราม
คำปอ แซ่บกระซิบ กฤษณะสร้างตัวละคราทั้ง 3 นี้ขึ้นมาเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง
สองเมืองและนาฬิกา เรื่องรามพอมีปัญหาแล้วก็ทำร้ายตัวเองเสียจนอับเมิน ส่วนแซ่บกระซิบคือเป็น
การแสดงชุดๆ กฤษณะสร้างตัวละครา 3 ตัวนี้ให้มีพุทธิกรรมคราห้ามกับตัวละคราออกคือ สองเมือง
และนาฬิกา ส่วนตัวละคราออกกลุ่มพ่อแม่นั้น กฤษณะก็ทำให้ต้องในด้านของให้เป็นความสำนึกริด
อย่างจะแก้ตัวโดยเฉพาะตัวละคราซึ่งน่าประทับใจที่เดียวในเรื่องนี้

ตั้งหนึ่งที่พูดกันมากจากปูนปิคทองนี้ก็คือกฤษณะที่มองการเห็นอะไร ทำไม่ตัวละครา
เป็นตัวละคราที่ค่อนข้างจะก้าวหน้า ฝิดกับตัวละคราทัวไปในนานินัยไทย คือนิยายไทยแต่เดิม
ด้อมให้นางเอกจะต้องบริสุทธิ์มุกด่องแต่เรื่องนี้นาฬิการัฐมนตรีเนย์มทางเพศของตะวันตก คือเคย
เดียดงามก่อนและไม่ได้บริสุทธิ์มุกด่องเหมือนนานินัยไทยทัวไป อย่างไรก็ตามกฤษณะจะเชื่อ
ว่าธรรมเนียมทางเพศของไทยนั้นตึกกว่าตะวันตก ผู้จะอ่านให้ฟังจากตอนหนึ่งของเรื่องที่นาฬิกา
นึกถึงตัวของญาวยา “หล่อนอยากให้คนอื่นรู้สึกปรับตัวอย่างหล่อน ชีวิตสำล่อนไม่มีกฎระเบียบ
นั้นก็เหมือนไม่มีอะไรไว้ มันเหมือนหมวดเกียรติ ใช้ศักดิ์ศรีโดยเด็ดขาด นักอยาจันนอนกับใครก็
นอน เลิกกับใครก็เลิก เขายังหวงหาคนใหม่ไปอีก นานไปคนเดองน้องจะค่อย ๆ รู้สึกว่าตน
นั้นไม่ใช่คราขึ้นทุกวัน เป็นครูที่ไม่สมควรจะให้ครอญรู้ว่ำด้วย” และในตอนท้ายนาฬิกายามจะซึ่ง
ให้เห็นว่า พุทธิกรรมที่ตัวเองเคยประพฤติมาหนึ่นเป็นตั้งที่ไม่ดี นอกจากมีนักกฤษณะอีกเชือเรื่อง

กรรมและวางแผนชีวิตตามกฎอยู่เสมอ คำว่ากรรมนั้นคือ กทุณนาเชื่อว่าถ้าถูกทำไม่ดีต่อพ่อแม่ มีความรู้สึกไม่ดีต่อพ่อแม่ ถ้าถูกนั้นไปมีถูกคือพอเมื่อกู ถูกของตัวเองนั้นแหละที่จะทำไม่ดีกับตัว เหมือนกับที่ตัวเองคิดไม่ดีกับพ่อแม่หรือในการนี้ที่นายบุรีเคยล้อลงและทำลายผู้หญิงสาว ๆ มา มากเข้าเองที่รู้สึกเจ็บปวดเมื่อได้ยินพหุทิกรรมของนาง ที่ทราบว่าถูกสาวตัวเองนั้นเหลวแหลก เพียงใด และรีบวนนิกปึงถูกสาว 2 คนของตัวเอง ก็มีกึ่งกัน ถ้าจะพูดไปแล้วสาระที่กทุณนาได้ เสนอผ่านทางกีฬาใจ ดำเนินกับนักเขียนหนุ่มโดยทั่วไปคงก็เห็นว่ากทุณนามีความคิดทันสมัย เสมอต้องพยายามที่จะเสนออะไรใหม่ ๆ สร้างบุคลิกภาพของตัวละครแปลก ๆ หนีจากธรรมเนียมเดิม

ข้อที่ไม่ชอบในเรื่องของปุนปิดทองผนังไม่ชอบมาก ๆ เนื่องคือ กทุณนาสร้างตัวละคร ประgon กันมา 2 ตัวคือตัวไถ่และตัวเรือง ค่อนข้างจะเป็นตัวละครแบบฉบับในแบบหนังไทย เก่า ๆ ที่เป็นทางคู่ร้ายไม่ค่อยมีเหตุผล ซึ่งเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพด้านเดียวคือรักษา ผน มีความเห็นเช่นเดียวกับอาจารย์ชินคนว่า ปุนปิดทองควรจะระชับและเนื้อหาควรจบใน เล่มเดียว แต่เมื่อพังอาจารย์กุหลาบแล้วก็ซักจะเห็นด้วย ต้องมา弄พังอย่างนี้ก็เลยคิดว่าหรือว่า กทุณนาต้องการจะชี้ให้เห็นว่าความเข้าใจระหว่างสองเมืองกับนางที่พำนักกันทางออกจะอยู่ ด้านกันแล้วนันก็จะจบแบบ Happy ending แล้ว พ่อแม่ก็เข้าใจกันแล้ว แต่แค่นั้นยังไม่จบใน ชีวิตของคนเรา เพราะว่าชีวิตคุณนั้น “ไม่ได้หมายถึงว่าเวลาไปอยู่ด้วยกันแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็จะดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสองเมืองยังต้องเผชิญปัญหาอื่น ๆ อีก บางสิ่งอาจจะกับปัญหาต่าง ๆ อีก คนที่เคยมีผลในใจอย่างสองเมืองและนางนั้นจะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุนัน ก็จะต้อง ฝ่าฟันกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตตัวอย่างเช่นจะมีความมั่นคงและมีความหวังในชีวิตครอบครัว ว่าเราจะทำได้ในสังคมอย่างไร คนเราต้องฝ่าฟันพันธุ์นี้มาตัวอยู่ในชีวิต คงมีแค่นั้นนะครับ”

ระหว่างนั้น “ไม่ใช่ว่าอาจารย์กุหลาบคุณเกิดขึ้นที่จะ ใจร้ายเชือกตามอาจารย์กุหลาบนั้น เชือกตัดนันเกอะ เมื่อต้านคุณแรกก็จัดไปปุนปิดกับคุณอื่นว่า ก็ไม่ชอบตอนท้ายเหมือนกันและก็ไม่ชอบก็ต้องก่อตัวละครถูก กระหน่ำเข้าเดิน แต่พอได้ฟัง อาจารย์กุหลาบก็ได้มองเห็นว่าเสียงกระหน่ำน้ำว่าก็จะจะอ่อนลง อ.กุหลาบ รู้ว่าชีวิตครอบครัวนั้นไม่ใช่ข้อต่อที่ว่าสองคนเข้าใจกันเท่านั้น แต่ต้องอยู่กับญาติโภนมากน้อยด้วย ด้วยตัวเอง ที่เหล่านักศึกษา ได้รับอนุญาติให้เข้ามาในบทกวีนี้ ก็ต้องรับรู้ว่าตัวเองที่ได้รับอนุญาติให้เข้ามายังน้ำ ไม่ใช่แค่ความคิดความเห็นที่เรื่องนี้ที่ปุนปิดทองเป็นคนดูดหัวข้อเช่นนี้”

ขณะนั้น “กีฬากันไปหมดแล้ว สงสัยไม่มีอะไรจะพูด เอาเป็นว่าทำไม่ถึงเป็นบัวเรือปุนปิดทอง อยู่ เคยมีคนเล่ากันว่าบัวเรือที่สักติน มีนักช่าวมารอที่หน้าประตู พอดีหน้า ภัยมีนักร้องหน้า แล้วก็ว่า ไหนอีมซี ชัยพารักษ์อีมไปเห็น 32 ซี นักช่าวกับอก อ้อรู้แล้วว่าเรื่องอะไรได้เราเก็บไว้ ตะกวดกับคนอื่นได้ เพราะเห็นชัยพารักษ์ 32 ซี เพราะปีที่แล้วชัยพารหันหน้างออกมาจากห้อง อย่างที่อาจารย์คุณหญิงได้พูดไปแล้วว่าเกณฑ์ในการตัดสินว่าดีในปีที่แล้วสามารถหักล้างตัว

เหตุผลอย่างนี้ร้ายพรก็เลยหน้างօอกมา เพราะถ้าเป็นเชิญ คงกวักกับคนพูดแล้วเนี่ยถ้าเหตุผล
օอกมาอย่างนี้ หน้าก็คงไม่เงอะาะงอไม่ได้ เพราะเหตุผลมันจะหักล้างกัน ไม่ใช่ว่าเด่นจนเสีย
ขาย รับรองว่าไม่มีวาระคณะกรรมการให้เด่นเท่านั้น รับรองได้ ตามกรรมการตัดสินใจตอนแรก
ถูกใจได้ว่าในตอนแรกไม่ให้เชิญตัวเขม ตอนที่ตัดสินครั้งแรกบอกไม่ให้เชิญได้รีบเปลี่ยนว่าทาง
โไอเรือสหภาพไม่ยอมแน่ๆ ก็เชิญต้องพยายามหารือที่ไหนอันไหนตี สำหรับปูนปิคทอง ครั้งแรกที่
อ่าน อ่านในสกุลไทยแล้วก็ติดใจ และก็ติดใจมากก็ยังหาด่าวิจารณ์ลงไว้ในปี 25 ยังไม่ได้รวม
ເລັ່ມຕົວຍ້າໄປ แต่ทำไม่ติดใจมากก็เพราะไม่เคยอ่านงานของนักเขียนสหภาพชื่อนี้ ไม่เคยอ่าน
งานเขียนของใครที่เสนอเรื่องปัญหางานของพ่อแม่ลูกได้ละเอียดถ่อง แล้วประทับใจเหมือนปูน
ปิคทอง ตอนที่อ่านนั้นเป็นบางตอน ยอมความอ่านในสกุลไทยทุกภาคย์ อ่านจนจบ จบแล้วก็
ถึงสกุลไทยออกทั้งหมด แล้วก็รวมເລັ່ມອາເຮີບຂອງ แล้วน่าวิจารณ์ เสร็จแล้วส่งไปให้กรรมการ
ตัดสินชี้ไว้ ซึ่งในปีนั้นเองไม่ได้รวมເລັ່ມ ติดฉันเองเป็นคนส่งต้นฉบับ เข้าไปชิงกับคำพิพากษา
ในปีนั้น แล้วก็แพ้กับลับมาศิริยังไม่ได้รวมເລັ່ມ ที่ประทับใจมากก็ต้อง ถูกเริ่มของความสำนึก ที่
จริงเรื่องทั้งหมดเป็นสุ่มเสี่ยงของอาจารย์กุหลาบที่อาจารย์พูดมา ที่จริงท่านไม่ได้ชั่น ท่านว่าເຫຼົ້າ
ຮູ້หรือเปล่า อาจารย์บอกว่ามันเป็นเรื่องจักร ฯ วงศ์ ฯ มันเป็นเรื่องที่จบแบบแฮปปี้ เอ nondig
เป็นเรื่องที่ไม่ได้ทำอะไรให้มากหนักหนา ถูกที่ทำให้คนที่ชอบมาก ฯ เพราะฉุกเฉินทำให้คนซึ่ง
ชอบอะไรมาก ฯ ปสิมไปตาม ฯ กัน เพราะเรื่องปูนปิคทองมันเป็นอย่างนั้น ແຕ່อ้างเห็นว่ามัน
ไม่ได้ปสิมได้ง่าย ฯ อ่ายเรื่องจักร ฯ วงศ์ ฯ แบบนั้นมันมีจุดที่มันทำให้อื่น มันแยกจากความ
สนหาย สมมุติเราอ่านเรื่องของ บุษยมาศ ที่นางเอก อินโนเซ้นท์มาก ฯ และก็เป็นให้ไทยไม่ว่า
จะอยู่ภาคไหนก็ตาม และรักพรหมราษฎร์รักนวลส่วนตัว เก่ง จบแบบ Happy ending เรื่องอย่าง
นี้น้ำเรื่องแล้วเรามีความสุขจริง ແຕ່เราไม่ติดใจให้ เราอื่น เรายังสิมจริง ฯ ແຕ່เรื่องปูนปิคทอง
เนี่ยเราติด มันติดทุกฉบับ ไม่ทราบว่าที่พึงกันอยู่นี่อ่านกันแล้วติดกันบ้างหรือเปล่า หรือว่าอ่าน
แล้วหลั่นคานหนังสือ แม้กระหงฉากที่ไม่ได้ประทับใจติดฉันได้ พูดง่าย ฯ คือจากไป หรือเข้าส์
ເນາ ฯ เพราะกฤษณาเขียนในเรื่องปูนปิคทองเนี่ยท่าให้ประทับใจมาก ระหว่างมาสิริกับสองเมือง
แม้ว่าบ้านนั้นจะเป็นคนที่เคยอยู่เมืองนอกมาก่อนแล้วก็ออกเดินทางพัสดุสารเพ แต่กฤษณา ทำ
ให้เห็นว่าเข้าส์นั้นทำให้เป็นเรื่องหยาบคายก็ได้ สายงานก็ได้ เรื่องของคนที่เข้าใจกันนั้นมันด
งามขนาดไหน เมื่ออ่อนกตัญไปเพื่อบังกับกฤษณา ซึ่งคนเขียนคนเดียวกัน โครงที่อ่านกระซေซิค
ที่ลงพิมพ์ในตอนน่า รวมເລັ່ມและได้รางวัลเมื่อปีที่แล้วก็จะนับกันจริง ฯ เอาเรื่องนั้นมาอ่านแล้ว
เทียบกัน เรื่องนั้นมันไปเกินไปແລະเรื่องเข้าส์ไม่จำเป็นเลยต้องเทียบกับปูนปิคทอง เพราะฉะนั้นมี
เสียงภาษาไม่รู้ว่ามันยังไงกันปูนปิคทองไม่ได้รางวัล ผลกระทบจากการทวงคืนภาษาก็
มันก็คงพูดอะไรไม่ได้ ก็คงต้องไปอ่านกันเอง គະกรรมการต่างชุดกัน การพิจารณาເກັ່ນທີ່

อาจต่างกัน เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่เรื่องแปลกเสมอไปที่บุญปีกทองจะครองจากพ่อแม่แล้วมาได้รางวัล อิจฉาหนึ่งที่นึกได้ก็คือเรื่องความเป็นแบบอย่างที่ประทับใจมากก็คือ แม้ว่ากฤษณา จะผูกเรื่องให้ตัวละครมีความสุขกันทุกตัวคนแล้ว เห็นอนันต์ว่าไม่น่าจะเป็นชีวิตจริงขึ้นมาได้ ครอบครัว ในหนังที่กำลังเป็นเด็กบ้านแตกอยู่เดียวัน ไม่น่าจะเป็นจริงที่จะดำเนินชีวิตไปอย่างบุญปีกทองนี้ได้ แต่ความสมจริงที่สร้างไว้ทำให้มีความรู้สึกว่าถ้าหากจะมีครอบครัวอย่างนี้ขึ้นมาและคนที่กำลังจะเป็น พยายามเข้าใจพ่อเข้าใจแม่ พ่อแม่ก็พยายามเข้าใจอุปนิสัย อันนี้ก็จะเกิดเป็นลักษณะครอบครัว สมบูรณ์อย่างที่เคยเรื่องบุญปีกทองได้ เพราะฉะนั้นเรื่องของ การให้สำเนียกันเรื่องของ การให้เป็นแบบอย่างได้ เป็นจุดเด่นของเรื่องบุญปีกทอง การเกิดเรื่องอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ของการประพันธ์นั้นก็เป็นที่รู้กันอยู่แล้ว เพราะอ้างอิงทั้ง 3 ท่านพูดไปแล้ว ข้อด้อยนั้นมีอยู่แล้วโดยไม่ต้องพูด

รศ.รัตนฤทธิ์ "คุณชนัญพารก" ได้ให้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับเรื่องบุญปีกทอง ว่าให้มีการกระซាចทั้งที่ ที่นี่มีความท้อแทกละเที่ยนความอ้างอิงทุกความกับอาจารย์คุณหญิงในเรื่องบุญปีกทองนี้ คือเรื่องบุญปีกทองในแง่มุมทางบ้านแตก เด็กบ้านแตก นานาอิอกบัญญาหนึ่งที่ถือว่าสอนอยู่ในนั้น ถ้าเกิดมี บัญญาเรื่อง... อะเรียกว่าเด็กหรือครูก็ไม่ทราบว่าจะใช้หรือเปล่า ก็ถือการที่บุญปีกสอนแบบลับ ๆ นิความลับหนึ่งกันแบบทุกอย่าง ก็อย่างที่อ่านไม่ต่างงาน เรื่องนี้แสดงความทันสมัยของผู้เด็กห้องเรียน ให้เด็กห้องเรียน ได้รับความรู้ที่ดี ที่เป็นเรื่องทางสังคมอุตสาหกรรม ไร้เชิงท่องเที่ยวอาจารย์ได้มีประสบการณ์จากการเป็นอันตราย 2 แนวแล้ว"

ก.ภูดพยุง "ถือจะว่าเป็นสิทธิ์ของครูที่ได้ แต่ว่าถ้าจะติดปึงว่าถึงนั้นท่าให้ดีฉันเห็นว่าเรื่องนี้มีที่ ขึ้นมาได้ไม่ใช่ ตรงข้าม ติดฉันมองในเรื่องนี้ เมื่อก่อนที่เข้ากับสิทธิ์มีคนถามว่าอ่านแล้วหรือยัง ฉันตอบนั้นก็กำลังอ่านอยู่ กับอภิภานแล้วเนื่องจากอาจารย์อยู่ข้างฝ่ายที่สอนเรื่องที่มีความสน หรือผ่อนปรนได้ ที่จะให้กับเรื่องไปปีคงจะได้เรื่องนี้ อันที่จริงจะนักกว่าจะคุดใจตรงไหนว่าไป ไม่ดึงใจเลย นี่พูดความจริงนะไม่ได้พูดเรื่องว่าไม่ดึงใจ ที่จะคุดใจตรงที่เขานอกกว่าเป็นเรื่องที่ ได้อธิบาย บอกมาเกินกว่าที่เข้าเป็น ซึ่งพิสูจน์ว่ากฤษณา อโศกสิน เป็นคนสมัยใหม่ และฉันก็ ไม่ได้เดากฤษณาด้วยคือฉันมองไม่เห็นตั้งเหล่านี้เป็นปมอะไร ตรงกันข้าม ติดฉันสับไปปมของว่า กฤษณาสอนมากเกินไป ฉันเป็นโรคไม่ชอบการสอน คือถ้าจะพูดให้เข้าใจจะได้ตั้งเรื่อง ให้ให้คิดอย่างนี้เอา อย่างชนิดที่สั่งสอนกันนี่บางทีก็บอกว่า การที่มารู้ถึงการที่มาสอนสูงสุดก่อน นั่นเป็นทำให้ชีวิตหมดค่า ไม่จำเป็นต้องบอกกับคนอ่านด้วยนะ เรื่องอย่างนี้ไม่ต้องบอกมาเป็น คำพูด สมัยก่อนติดฉันอ่านหนังสือของครูก็ไม่สำคัญในสมัยที่ติดฉันอ่านเป็นเด็กติดฉันสอนมาก พอดีขึ้น มาติดฉันไม่อ่านทั้งหมด เรื่องจะไม่มาสอนกันอยู่ได้ อันนี้ที่พูดถึงโดยเฉพาะประเด็นนี้นะ ว่า

ทำไม่การที่ผู้หูถูงผู้ชายทดลองไปอยู่ด้วยกันนี้ เขายังอกมาแล้วว่ามันไม่มีติ มันทำให้คุณรู้สึกหมวดค่าในคนของแต่เดียวความเห็นของคนสมัยใหม่อย่างติดสินนี่ กับอกให้ได้ว่าการทดลองอยู่ด้วยกัน ก่อนแต่งงานสมัยนี้เป็นเรื่องเล็กมาก “ไม่ว่าคุณจะชอบหรือไม่ชอบ สิ่งแวดล้อมก็ติ การดำเนินชีวิตก็ติ ในสมัยนี้มันทำให้สิ่งนี้กลับเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติแล้ว และเราที่ทำเป็นคนว่า แหม ถูกต้อง ขะแนงเสียงเต็ยไม่ได้ แต่ว่ามันจะต้องอยู่ในขอบเขต ที่รู้ว่าอะไรควรไม่ควร หมายความแค่ไหน มีเรื่องของศักดิ์ศรีอยู่ สิทธินั้นแน่นอน สิทธินั้นต้องมากับศักดิ์ศรี

ที่จริงอย่างให้สามีจันว่าตัวเขียนชอบตรงไหน ที่ชอบมากที่สุดคือเรื่องของภาษา ติดสิน เป็นนักภาษา เพราะฉะนั้นเวลาอ่านติดสินจึงได้แคร์เรื่องภาษา สมัยที่เป็นนักเรียนเป็นครูก่ออ่าน ของตนรี ศิลป์ติ่ง, ริชาร์ดสัน อะไว 4 เล่มจบ จะบ้าตายเหมือนอย่างนี้ จบแล้วมาเริ่มอีก 1 เเละเป็นตอนต่อไป โคล์แมกซ์อย่างอาจารย์กุหลาบว่า เราเคยสอนตกเพระ “อีกตอนตอนต่อไป โคล์แมกซ์” ไม่อยากอ่าน แต่ที่แท้จริงแล้วไปอ่านในค้านที่คุ้น กุหลาบ อะโศกสิน คิดว่าเป็นคนที่ มีสายตาสัก 100 คู่ คือขั้นมองดูทุกสิ่งรอบตัวได้ และก็ขับดู และถ่ายทอดความเป็นภาษาที่เรา เข้าใจ และศีลเดิน จำและจดด้วย อ่านในเรื่องนี้ ใช้คำว่า “บ้านติดถูกไม้” บ้านก็ติดถูกไม้ คุณหลับตามองเห็นในแบบ บ้านติดถูกไม้จะจะ ในปีชุมชน คือมองเห็นเลยที่เตียวในสมัยใหม่ ว่าบ้านที่มีชายคาสักเลา เทาพุดอ้างอิงไว้ในติดสินจะให้ “ใช่หมดเน้นมันเหมือนกับชาม กว่าเดียว กันมันลึก ๆ แล้วก็หนา” ใช้มันสะใจ จนไม่รู้ว่าจะพูดว่าไง จะเข้าไปใช้เวลาในการอ่าน มาก... หรือนางที่เขียนบอกว่าอะไรที่มันเดียดเดียวจะกิดใจเรา ว่า “แทนผู้หูถูงคนนี้เป็นเนื้อที่เรา เอามาทำเมือได้อ่านตีเลิศ” สะใจใหม่ มีความรู้สึกว่าชอบในสิ่งนี้ เวลาอ่านแล้วไม่เคยเบื่อเลย หรือ “อ่านบ้านนี้มันน่าตื่นเต้นไปกว่า” คือมันสนับสนุนให้เดือก เพราะจะนั่นติดสินให้คุณค่า ของเขานะในเรื่องนี้มากกว่าเรื่องโครงสร้าง หรือการสร้างเรื่องขึ้นมาอีกเรื่องคือการสร้างชื่อคน ติดสินจำไม่ได้เดือกที่อาจารย์กุหลาบอ่าน คือ นาตี, สองเมือง อะไวจำไม่ได้เดือก มันมีความตือถุ ตรงที่สร้าง Character ขึ้นมาไม่ซ้ำกันเลย เราไม่ก่ออกหันที่ว่า “อีด่วนนั้นมันพี” มันน้อง มันเป็น มันอา พระเอก พระรอง “ไม่รู้ซึ่อเรื่องเพราะซื้อมันพีศารทุกคน ชอบแต่ร่า Character นั้นมัน ตีเดือกเดือก”

ภ.รัตนฤทธิ์ “พูดเรื่องภาษา อาจารย์คิดว่า ข้อเรื่อง “บุญบุพทดอง” มีความหมายว่าอะไรกันแน่ทักษะ บุญบุพทดองไว้ หรืออาหาอยังบุญบุพทดอง”

ศ.คุณหญิง “เรื่องนั้นมันอยู่ที่การตีความหมายแตกต่างกันไป อ.กุหลาบอธิบายให้ฟัง ติดสิน ไม่เชื่อไม่ค่อยรู้สึกว่า มันเห็นจริงเห็นชัดเท่าไร จะบอกว่าภาษาฝรั่งมีคำว่า plaster parents คือ พ่อแม่ที่ทำด้วยปูนปลาสเตอร์ เป็นฝรั่งเลยที่เตียว หมายความทึงลักษณะของพ่อแม่ที่ไม่มี ลักษณะเป็นพ่อแม่ที่ดี มีค่าอะไรอย่างนี้ เนาใช้คำนี้เลย เพราะฉะนั้นก็เลยไม่แน่ใจว่าคำนี้มา

จากฝรั่งหรือว่ามีความคิดขึ้นมาเอง ในขณะที่ปูนปิดทองใช้ค่าจ่าย ๑ ๓ ตามารวมกัน แล้วถือความหมายได้ก็เรียกว่ามีคุณค่ามากที่เดียว"

อ.ฤทธิลาน "ดูเหมือนว่าจะอธินาอย่าอะไรที่เป็นทองแวรัววัวทั้งหลายที่มันจะเป็นทองเนื้อเดียวกัน ทั้งผิวน้ำและข้างใน ของบางอย่าง มันคือแม่น้ำเท่านั้น เช่น พ่อแม่ที่ได้ชื่อว่าเป็นพ่อแม่เป็นปูชนียบุคคล แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ของศักดิ์หรือ มันไม่ใช่ของแท้ มีปริญญาอนุญาตเท่านั้น แต่ว่าเอาห้องมาจานทางไว้ด้วยสภาวะที่เป็นพ่อแม่หรือสภาพที่เป็นพ่อแม่ คุณค่าที่เป็นส่วนหนึ่งของพ่อแม่ควรเป็นปูชนียบุคคลหุ้นทองทั้งตัวมันไม่ได้"

ครรภ์นฤทัย "การเรียนเขียนศิลป์ความตุหูลาภทุกด้วยเรียนเทียบระหว่างปูนปิดทอง กับตะกรุดกับกันพุ รู้สึกจะเป็นคู่คู่อรุณที่อ่อนช้านาก"

อ.ฤทธิลาน "ที่จริงเรื่อง ๕ เรื่องที่เป็นเรื่องตัวทั้งนั้น ต้องพึงว่าเรื่องใดมันคือมากน้อยกว่ากัน คืนเรื่องของตะกรุดนี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ของการแต่ง โดยใช้ตะกรุดนั้นทำให้ตรงตาม ทำให้ดี และคิดว่าที่ผู้เชี่ยวชาญทำได้ดีกว่านั้นอีก คือเรื่อง ลดลง ชุมชนก แต่น่าเสียดายว่าความอาจานนั้นไม่มีสิ่งเกณฑ์ที่กำหนดยังไม่ได้ผ่านความอาจานที่งเกณฑ์อันนั้น สงสัยอาจาว่าเรื่องดี ๆ ทำไม่ถึงตัดตั้งเสียคิดแล้วก็เสียดายเหมือนกัน แต่ก็ตอบไปว่า คราวนี้ไม่ได้จะเฉพาะกับกรรมการ แต่จะเฉพาะกับหลักการที่นำมาใช้ คือไปเอาเรื่องงานด้วยความเกินไป เรื่องสัญลักษณ์ทำได้ดีพอใช้ที่เดียว style การเขียนแปลงออกไปในลักษณะสัญลักษณ์มีความกระชับรัดกุมพยายามสร้างความแปลงใหม่ อีกทั้งก้าวหน้าของการเขียนจะรู้สึกว่าพยายามที่จะรักษา เอกภาพของเวลา หรือ unity of time อย่างในเรื่องกรีก เรื่องโรมันนี้ เวลาที่จะจำกัดอยู่ในช่วง ๑ วัน หรือจะลองเขียน ในลักษณะที่เป็นอนุกิน จะบันทึกรายละเอียด คือทำสังนัցกินข้าวหรือจัดเตรียมแล้วก็กลับมาซึ่งใหม่ กินอีก ๗ ค่า สามารถ สามารถซื้อ....คนจริง ๆ มันมีรายละเอียดเหมือนการบันทึกอนุกิน เป็นความแปลงใหม่ของงานการนี้แต่ตะกรุดกับคนหมู่มีจุดอ่อนตรงที่ว่า สัมพันธภาพ ไม่ค่อยดีคือทำให้ภาพนั้นเป็นประจักษ์พยานเกินไป ภาพที่ได้มานั้นที่จริงมันเป็นวิธีการเขียนใหม่ ซึ่งอาจจะเขียนภาพเหมือนกับสีลด์ ที่จริงอย่างจะพูดว่ามันเหมือนภาพ ภาพต่อแต่ละอันนำมาต่อที่จะภาพ เข้าพยาภัณจะให้มาที่จะภาพ ฯ กระชับกระชาญไป เมื่อได้มาครบแล้ว จึงจะได้ภาพใหญ่รวมต่อกันเข้า กลายเป็นเรื่องราวทั้งหมด นี้คือเจตนาที่จับได้จากตะกรุดกับคนพุ นี่เป็นเทคนิคที่ดีในเรื่องการที่ถูก แต่ว่าการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง สัมพันธภาพเด็ก ๆ เหล่านี้ไม่ได้ ทำให้เรื่องกระชับกระชาญ และขาดความเด่นชัด มันไม่คม มันไม่ได้วรรณคดีปะโล้ไม่เห็นรูปร่าง จึงเป็นข้อใหญ่ นี่ค่อนข้างจะสำคัญมากพอด้วยที่ทำให้เสีย ในด้านวรรณคดีปะโล้ย้อนไป ข้อดีของตะกรุดนั้นอยู่ที่ว่า กระชับความคิด กระชับความสำนึกรักของคนเรา conflict ของเรื่องนั้น มันซ่อนมาในเรื่องของนามธรรม ซึ่งซ่อนมาในรูปของกฎธรรม นี่ก็คือเอกลักษณ์ทั้งสอง

แห่งความдовร้าย แต่อันที่จริงนั้นกว่าที่ตัวละครจะมาถึง ในขั้นสุดท้าย ว่าไม่ใช่แค่ความหราอ กไม่ใช่เป็นสิ่งที่เราวร้ายหราอ ถึงที่มันแควริงๆ มีดังมีภัยจริงก็คือความผิดต่างหาก คงมุกๆ ให้ทางภาค เสียงฯ น้อยๆ กระชาญไว้ ตั้งแต่ความเห็นแก่ตัว ตลอดไปทั้งเรื่องเลย ให้วางภาพเห็นแก่ตัวไว ตลอด และคงถึงการปักครองที่ย่อหย่อน แทนแทนทางที่แควริง การทำมาหากินซึ่งล้านากยาก แล้ว ต้องมีคนเรียกเรื่องความคุ้มครอง ความปลอดภัยในชีวิต ถึงเหล่านี้คุณเมื่อนเป็นแต่ละภาค แต่ละภาคของคนหัวรุ่วหัวกันเข้าเป็นสังคม แม้แต่ความสำราญศรีของคน ที่อยู่บ้านไกลตัวเรื่องเดียว กับสองหมู่บ้านนี้ไม่มี ออยู่ๆ ฯ ที่นอนเจ็บนอนตายกันระเกะระกะไปหมด นี่คือลักษณะที่เป็น คนๆ แต่คนก็ไปหลงมิตรไปลงโทษสัตว์ที่ซื้อข้าวมาคง โดยที่ว่าตัวมันชิ่งๆ นั้นไม่ได้เป็นข้าวมาคง เมื่อนกับช่วงส้านึกของเรา ทำให้เราหานิดว่า เราได้มอง เราได้คิดทุกอย่างอย่างถูกต้องแล้ว หรือ อะไรที่เป็นข้อบกพร่อง เราจะรับความผิดรึปั้ง เราแก้ความผิดนั้นรึปั้ง เป็นสิ่งซึ่งกระตุ้น ความคิดอันนี้แหละ ที่มือว่าเป็นเรื่องดี ถืออันหนึ่ง หรือถือก้าวนหนึ่งของการเปียนนานิยา แต่ อย่างไรก็ตาม เรื่องจะกดันไม่เหมือนกับปูนปิดทอง ปัญหาทุกอย่างไม่ได้รับการแก้ไขทุกอย่าง ยังคงลงเรียนเหมือนเดิม เป็นแต่เพียงคนบางคน หรือค่าวเอกสารของเรื่องนั้น จะได้ส้านึกขึ้นมา ว่า เราควรจะคุยกันใหม่อีกที เราอย่าไปหลงมิตร คือถึงที่เราคิดว่าชั่วนั้น ไม่ชื่ออย่างที่เราคิด ถึงที่ เราคิดว่าเฉยๆ ฯ นั้น ที่แท้ก็คือสิ่งที่เราวร้ายที่สุดในชีวิตของเรา แก้ให้ตรงจุดเลย ในการที่จะคัด คัดลายไปสู่การได้รับการแก้ไข ให้รับความสนใจ ย่านปูนปิดทองแล้วมันสนับไปชิ่งๆ ฯ แต่จะกัด อ่านแล้วอึดอัด เครียด อ่านแล้วไม่สบายใจ อ่านแล้วเราจะทำอย่างไรกับชีวิตเรา ว่าเรามองหัน ถูกนี่ถูก เจอกับมุเต็มไปหมดมีไว้จะทำอย่างไร ถูกทั้งไว้ในที่มีคนนี่เราทำอย่างไรบัญหาทุกอย่าง ไม่ได้รับการแก้ไข ถ้าจะพูดเปรียบกันก็เป็นอย่างนี้ แต่ถ้าพูดซึ่งปูนปิดทองนั้นคงจะช่วยเราใน ที่นั้นป้อม ข้อว่าครอบครัวนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ก็ยังอย่างให้ปูนปิดทองเป็นอย่างนี้”

ร.ก.รัตนฤทธิ์ “นี่ค่าความขั้นมาของบทของตัวนักเขียนนั้นจะ ๕ เรื่องที่เข้า รอบนั้นมีอะไรบ้าง ขอขอบคุณมากว่า นอกจาก ปูนปิดทอง สะกวนกับคนๆ ๒ เรื่องนั้นก็มี รักและหัว ของ ภัณฑ์ วรรณราษฎร ถ้านาจ่อง ประภัสสร เสวกุล คนดีกรีอุตสาหงค์ เสน่ห์ เสาระพยัคฆ์

นี่ค่าความว่า นวนิยายชิ่งๆ ทั้ง ๓ เล่มที่ผ่านมา คือว่าเด่นไม่เคยต่างให้ถูกชื่อและกันใน มากที่สุด ผู้เขียนคงหน้ายังถือ ถูกอีสาน, คำพากษา, ปูนปิดทอง”

ชนบพรา “ฉันแต่รู้ว่าใครจะชอบเล่มไหน ทั้ง ๓ เล่มนี้คงจะเอามาเทียบว่าเล่มใดดีที่สุดไม่ได้ ซึ่งใครชอบบรรยายภาษาแบบอีสานก็คงจะชอบความละเอียดในเรื่องการคดี หมายความว่าไม่ชอบ เรื่องซักๆ ฯ วงศ์ฯ ไม่ชอบเรื่องที่เป็นนวนิยายมากเกินไป อาจชอบเรื่องถูกอีสาน ถ้าใครที่ชอบ เรื่องแปลงๆ ฯ ต้องคิดมากๆ ที่คงจะชอบของอุตสาห์ กอบจิตติ ถ้าชอบในด้านภาษา ชอบใน ด้านตัวละครคงจะชอบปูนปิดทอง ของอุตสาห์ อโศกเดช เผราระลันนั้นทั้ง ๓ เล่มก็คงออก ไม่ได้ว่าเล่มไหนดีที่สุด ติดนั้นเองก็ไม่ชอบบอกว่าชอบเล่มไหน เพราะไม่สามารถตอบออกໄປได้”

ร.ก.วันดีที่ ๒ “มีคำสอนว่าเรื่องปูนปั้กทองที่เข้าใจความหมายแตกต่างกันไปนี่ก็นเข้าใจความหมายในแบบที่รู้ เป็นปูนที่ซ่อนอยู่ข้างในกุญแจนั่น แต่อีกพวกหนึ่งเป็นว่าอนผู้คนจะไปปักบนปูน มีนักศึกษา เนว่า อ่านปูนปั้กทองแล้วไม่น่าตื่นเชื่อว่าปูนปั้กทองด้วย อย่างไรก็แสดงความเห็นว่าทำในสิ่งไม่น่าตื่นเชื่อเป็นปูนปั้กทอง อาจจะเป็นความไม่เข้าใจในภาษาไทยที่เราใช้อัญเชิญ ว่าปูนปั้กทอง ปูนค่านายรักในไก่ห้ามยกความว่าเป็นประชานของค่าว่าปีก แต่เป็นส้านวน

อ.ภิญโญ “คุณกฤษณาได้เรียนไว้ในเต็มที่ ๒ ตอนกลางคืน ต้องถ้าวีงปูชนียบุคคลก่อน และเปรียบเทียบกับพ่อแม่ที่เราเน้นเรื่องเป็นปูชนียบุคคล แต่พ่อแม่บางประเกทก็ไม่ควรจะเรียกเป็นปูชนียบุคคล และถ้าใช้คำว่าปูนปั้กทองขึ้นมา ถ้าอย่างจะทราบรายละเอียดก็ต้องไปเบิดอุ”

ร.ก.วันดีที่ ๒ “คำนี้เรื่องพ่อแม่ เป็นไปได้หรือที่บ้าเอ็นและสองเมืองจะอยู่กัน ให้ตัดออกครอกฟัง”

พ.กุหลาบ “ระหว่างความเข้าใจความทุกเชิงในชีวิตรหัสทางคุณสองคน จะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความคงที่ที่จะอยู่กู่กัน คนที่มีประสบการณ์เบื้องหลังชีวิตที่แตกต่างกัน ความเป็นไปได้ไม่ใช่ของหายากในชีวิต แต่ว่ามีอยู่ข้อหนึ่งสำหรับที่จะบอกให้ได้รับรู้ไว้ ไม่ใช่ว่า การทดสอบอยู่จะสะดวกสบายเหมือนอย่างที่นาลีกันสองเมือง อาจมีผู้อื่นไม่ลงเรื่อยอย่างนี้ แม้แต่บาสิคยังเสื่อมใจที่กว่าจะได้พบความรักที่แท้จริง วิญญาณแห่งความรักและความโหยหา ความรักได้มีประชุมพันกันอีกคราหนึ่ง ระหว่างสองเมืองกับนาลี เมื่อนั้นนาลีกิหวานนีกเสือชาย ลัว อย่างที่จะสะอะดะบีสุกห์ อย่างที่จะรักษาความมุ่งม่องไว้ให้สองเมืองเหมือนกัน ก็มีเหมือนกัน อย่างนี้คุณกฤษณาได้ต้อนรับไว้ให้มีอนาคต “ไม่ได้ชวนหนุ่มสาวออกไปทดสอบเลย

(ดำเนิน) “กรอบศรีวนาอีกันสองเมืองในอนาคตจะเป็นอย่างไร”

(พ.กุหลาบ) “ເຂົາວງ ๒ ດັນມາໄຫຼຸດໃຫ້ຕອບຕອນນີ້ຕອບໄນ້ໄດ້”

ร.ก.วันดีที่ ๒ “คำสอนพ่อฯ ที่เป็นคำสอนห้ามสองเมืองกับนาลีว่าจะอยู่ก่อหน้ากันไม่ได้ต้องย่ามไว้ กันน้ำคักอ่อนหนึ่งคือผู้พิชิตนั้นมองผิดเป็นคนที่หันกลับมาก ได้นำอาเมืองที่สังกันมืออุบันนาใช้พิชิตผู้พิชิตกันอาไว้ทุกทางโดยลำดับ นี่เป็นอนุรักษ์นิยมทั้งคู่

มีคำสอนของผู้อ่านตะกวักกับคนดู เป็นคำสอนประเกทของคนที่อ่านจะเอื้อต คำนว่า “ที่ก้างในตะกวักหมายถึงอะไร”

พ.กุหลาบ “ซึ่งก้างนี่ความจริงที่ยังไม่เคยเห็น แต่เข้าใจว่าคือซึ่งร แร่ที่เขาไม่ต้องการแล้ว เมื่อหลบไปที่แพร้านเนี้ยก็ยังไม่เคยเห็นคุณค่าของซึ่งก้างก็เฉยน่าซึ่งก้างเนี้ยเอาไปบ่มเพื่อติดน เพื่อให้พื้นฐานมั่นคงแน่นหนา เวลาใดเมืองจะเรื่องโรงรามเพื่อชุดเอารซึ่งก้างมาขาย คงจะพอให้เต้านะคะ”

ร.ก.วันดีที่ ๒ “มีคำสอนว่าทำไว้เมื่อนี้จึงให้ตะกวักเป็นสัญลักษณ์ของความแล้ววัย”

พ.กุณหลุยง “ที่เข้าใช้ว่าตะกวักนี้ความจริงตะกวักมันอยู่ใน family เดียวกันกัน.... ซึ่งความจริงเนื้อมันเอาไปแบ่งผิดหรืออยู่ที่สุดเขต แต่พ่อพูดถึงตะกวักนี้มันที่สุดของความแล้ววัยไม่ต้อง

พูดถึงอะไรก็แล้ว แต่จะว่าด้วยมันไม่เหมือนแท่นะ จะว่าด้วยมันมีถ้อยเดินใหม่ด้วยอ่านหนังสือ เล่มนี้มันเขียนไว้เป็นตารางเป็นเรื่อง เข้าใจยากตามแบบถ้อยจะว่าด้วยตัวเดียวนั่นไม่มีถ้อย มัน บริสุทธิ์”

รศ.วันฤทธิ์ “มีค่าถ้ามันว่าด้วยละครใน แต่กวดกับคนดู อะเป็นไปได้มากแค่ไหน ในปัจจุบันทันทีนี้ การทำร้ายกันตลอดเรื่อง เป็นตั้งมั้น ใช่ไหม”

พ.กฤษณะ “เรื่องจะกวดกับคนผู้คนนี่นะ ต้องขึ้นกับสถานที่ด้วยนะจะ คือนอกจากสถานที่ เขายัง เลือกเอาเหตุการณ์เหล่านี้ซึ่งมันเกิดขึ้นกับตัวละครเหล่านี้ เขาได้เลือกเอาสถานที่ภาคใต้ ให้เรา ก็ไม่เคยอ่าน แต่บังเอิญผู้เขียนนี้ได้ทราบว่ามีประสมการณ์ที่แท้จริง คือได้ไปอยู่ภาคใต้ก็คงจะ ได้เรื่องเหล่านี้มา ติดเนื้องก็ได้ไปปักธงติดอยู่สม่ำเสมอ และก็ได้ทราบเรื่องราวนี้ เวลาที่ อุบัติกรุงเทพฯ คนปักธงได้มา ก็มาคุยให้ฟังว่าเป็นอย่างไร เหตุการณ์ทางปักธงได้เป็นอย่างไร ข้ามเมืองตามสำเนาที่น่าจะเป็นไปได้ ในขณะที่เรื่องนั้นถึงเครียด ช่วงที่ พล.อ.หาญ ทำให้ได้รับเชิญ หรือหลังจากนั้น อุบัติกรุงจะเป็นก่อนที่ พล.อ.หาญจะทำให้ได้รับเชิญ ทำให้บังชุบัน เป็นต้นนี้”

เข้าร่วมก่อตั้งนักอ้างไร

การบรรยายพิเศษในวิชาการณ์กรรมปัจจุบัน วันที่ 27 สิงหาคม 2528

วารินช จุ่งกิจอนันต์	วิทยากร
อุดร ฐานปโนสูง (คณเดิม)	วิทยากร
"เพชร รุ่งรัตน์"	วิทยากร
รศ.วีระฤทธิ์ พัฒนาธีร์	ผู้ดำเนินการอภิปราย

รากวินถุที่ “การนําราชบัตรเทียบวิชาวรรณกรรมปีอุจุนครึ่งที่สอง เป็นเรื่องที่วิทยากรทึ้งหลายจะพูดถึง เวื่องของการเขียนคอลัมน์ ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่เราเขียนกัน เป็นเรื่องของสารคดี และอยู่ในส่วนของประเกทท่าง ๆ ของสารคดี สารคดีประเกทที่นักศึกษาคงจะได้อ่านกันบ่อยที่สุดก็เห็นก็คงจะเป็นเรื่องของการเขียนคอลัมน์ หัวข่าวคงจะไม่มีใครตอบคัญใจให้ว่าคอลัมน์ก็จะอะไร ในวันนี้ผู้ที่ให้กําไรก็ เป็นวิทยากรเก่าท่านแรกเป็นอุปกาพศรี ซึ่งนักศึกษาได้เห็นหน้าตั้งแต่คราวที่แล้ว คราวนี้เรามา ในชื่อว่า “ไพบูล รัชรัตน์” (ปรับนิ้อ) ส่วนท่านอุปกาพศรีก็มีอุปนิษัทชื่อ ครู คือ คุณอุตสาห ฐานปีโนสอด (ปรับนิ้อ) มีนิทานปากกาว่า “คนเดิน” แล้วท่านอุปนิษัทก็สอนนักศึกษาอย่างหนักมาก คือ คุณวานิช ชุติกิจอนันต์ (ปรับนิ้อ) ครูคงจะขอแนะนำท่านวิทยากรสืบ ฯ เพราะนักศึกษาทึ้งจะรู้จักกันตั้งแต่ก่อน ทุกท่านแล้ว

คุณไพบูลรัชรัตน์เป็นคนเขียนคอลัมน์ทางด้านวิชาการยังไง ให้เด่นชัดขึ้นในหนังสือสอนกว่า สปป. ฯ วิชาเรียน และก็วิชาเรียน วรรณกรรมปีอุจุนนี้มากน้ำ หลัก ๆ ซึ่งนักศึกษาคงอ่านแล้ว รวมทั้ง หนังสือต่าง ๆ ที่เราอัดให้นักศึกษาอ่าน เพื่อจะทำรายงาน หรือว่าเพื่อที่จะอ่านประกอบการสอน อะไรก็ตาม คงต้องพึ่งพาได้จากข้อเขียนของ คุณไพบูล รัชรัตน์ ซึ่งวันนี้คุณไพบูลก็จะแนะนำลูกว่า การเขียนคอลัมน์วิชาการยังไง วรรณกรรมเป็นอย่างไร

ส่วนคุณ “คนเดิน” หรือคุณอุตสาห ฐานปีโนสอด มีงานเขียนคอลัมน์อยู่ในนิตยสารสำหรับเด็กวัยรุ่นหลาย ท่อหลายเล่ม เช่น หนังสือเบริลิว หนังสืออุตสาห แล้วก็มีเขียนในหนังสือเพอร์วันเจอร์อิก

ส่วนคุณวานิช ชุติกิจอนันต์ ท่านทำงานทางด้านวรรณกรรมมากน้ำอย่าง คือ เขียนเรื่องสืบ ฯ ขึ้นนวนิยาย...เขียนเรื่องสืบ ก็เขียนให้คิมago จนกระแทก ให้รับรางวัลเชิญไปที่เมืองปีที่แล้ว จากเรื่อง ขอบ เดียวแก้ คงจะได้ แล้วก็วนิช เทหาสน์ดาว ก็ไปได้รับเป็นภาคชนศรี และตอนนี้กำลังเขียนนวนิยาย เรื่องใหม่อยู่ในสครีลาร์ตัวช..นอกจากนั้นก็ยังเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เขียนบทไทรทักษิณ แห่งวันนี้คุณ วานิช จะมาพูดให้เราฟังเรื่องของ การเขียนคอลัมน์ทั้ง ฯ ที่มีอยู่เป็นจานวนมากน้ำ คุณวานิชบอก ว่าหนังสือที่ออกมาก้าวทั้งหมดทั่วโลก 80% เป็นเรื่องของการเขียนคอลัมน์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นคุณ วานิชก็จะพูดถึงเรื่องของการเขียนคอลัมน์ว่าทำอย่างไรกัน

จะขอเชิญ “คุณไพบูล รัชรัตน์” เป็นผู้พูดก่อนเป็นท่านแรก เพราะว่าท่านมีวิชาการจะต้องออกลับ ไม่ก่อน ขอเชิญเข้ามายังห้องเรียนของ การเขียนคอลัมน์ทางด้านวิชาการยังไง

คุณไพบูล “ขอบคุณค่ะ ว่าจะไปติดตามและสืบสิ่งไป ขอโทษที่ สัญญาภัยไว้ว่าจะเป็นหน้ามา ให้ใหม่ แต่ต้องเปลี่ยน แต่ก็เปลี่ยนนิด ๆ นะ คือวิ่งกระโดดกระโดนเข้าติ่ฟ์มาเต็มนี้เอง และก็ จะวิ่งกระโดดกระโดบกลับไปใหม่ด้วย เวลาที่อาจารย์บอกให้พูดซึ่งเรื่องเขียนคอลัมน์อาจารย์ ทำเสียงซึ่งเรียบมาก แต่จริง ๆ แล้ว การเขียนคอลัมน์จริง ๆ แล้วไม่ใช่เรื่อง แต่พอเขียนเสร็จแล้ว คนอ่านซึ่งเรียบมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเขียนพ่อค่ายคอลัมน์วิชาการที่ไป จะต้องมีอาการขนเขี้ยว

เพื่อวันพื้น ทำหน้า ทำตา มีเสียงอะไรต่างๆ เยอะแยะเลย ใครที่เป็นนักเขียนและนั่งอยู่ที่นี่สักวันอาจจะต้องทำหน้าแบบนั้นเวลาอ่านงานวิจารณ์ และบางครั้งกันว่าไม่ใช่ความจริง เป็นความเท็จ เนbanอกกันว่า “ไฟลิน รุ่งรัตน์” เป็นคนที่ปากหมายที่สุดเลย ในจำนวนนักวิจารณ์ เขียนอะไรก็ไม่รู้ ปากร้าย แต่ความจริงแล้วในข้อที่ “ไฟลิน รุ่งรัตน์” ไม่เคยเขียนอย่างนั้นเลย “ไม่เคยเขียนร้าย ๆ เลย ไม่เชื่อถือไปอ่านได้ เนียนดี ๆ ทั้งนั้น แต่ปากตัวจริง “ไม่แน่ แต่คุณเวลาฟังจะอธิบายกัน ก็เลยกลายเป็นว่า “ไฟลิน รุ่งรัตน์” หลอกบันไปใช้นามปากกาอื่น ไม่มีใครรู้จักว่าเป็น “ไฟลิน รุ่งรัตน์” ไม่มีใครค่าคนนั้นเลย คนนั้นได้รับคำชมว่าเป็นคนเขียนหนังสือดีอีก อย่าง เป็นคนอย่างนั้นเป็นคนอย่างนี้ แต่อย่าให้รู้ว่าเป็นคนเดียวกับ “ไฟลิน รุ่งรัตน์” รับรอง นามปากกานี้ปากไม่ตี เพราะฉะนั้นมันเป็นการประสารอย่างหนึ่ง ระหว่างตัวบุคคลกับงานเขียน หลักในการเขียนวิจารณ์จะถือเอาไว้ 3 ข้อ เวลาเขียนลงหน้าสยามรัฐสปดาห์วิจารณ์ หรือที่หน้าอื่น ๆ ที่มีครก์ตามของมา ข้อแรก จะต้องมีสาร สารที่จะส่งไปยังผู้อ่าน จะพิจารณาเป็นอันดับแรก เห็นหนังสือสักเพล็งหนึ่งไม่ใช่หมายความว่าจะต้องวิจารณ์กันที่ หนังสือเด่นนี้เป็นตัวร้าย ตือป่ายใจจะต้องวิจารณ์ให้ได้ ทำไม่ได้ จะต้องมาอ่านก่อน แล้วถ้าหากไม่มีอะไรใจต้องวิจารณ์ เพื่อไปปั๊กคนอ่านก็จะไม่วิจารณ์ แต่ถ้ามันมีอะไรไม่มีอะไรในที่นี่คงขาดความมากด้วยความว่าอะไร ในที่นี่ต้องไว้ แต่ต้องวิจารณ์ให้ได้ทำไม่ได้ จะต้องอ่านแล้วก่อนเพื่อจะดูว่าเมื่อเราเขียนงาน ขึ้นดีออกไปให้คนอ่านได้อ่านกันแล้ว คนอ่านได้รับอะไรเพิ่มมากขึ้น ให้รับข้อคิด แต่คิดอะไร ต่าง ๆ ที่เราประณญาจะให้ หรือว่าคนเขียนเขามีอยู่แล้วอาจจะต้องออกไปเมื่อเรียบเรียง ถ้าไม่มีเลย ก็อ่านไม่ได้ค่าหนน “ไม่ได้หมายความว่าหนังสือหดหาย ๆ เล่นที่ไม่ได้วิจารณ์เป็นหนังสือที่ไม่ได้มีสาระ บางเล่มก็วิจารณ์ไม่ทันจนกระหงกกรองไปเลย หมายความว่า มันหมดจากตลาดไปแล้ว หรือว่ามันล้าสมัยไปเสียแล้วก็เหลียววิจารณ์ไม่ทัน เพราะฉะนั้นอย่าเพิ่งเข้าใจผิดแต่พูดให้ฟังก่อน ว่า สาระหรือสารเป็นสิ่งแรกที่พิจารณา มีหลายเล่มสองที่อ่านก็แล้วมีความรู้สึกว่าไม่ต้องเขียน ก็ได้มี เพราะว่าคนอื่นเขายืนประเต็ณเหล่านี้เอาไว้แล้ว แล้วก็ไม่มีอะไรมาก หรือวิจารณ์ไปแล้วอาจจะทำให้คนเขียนหมดกำลังใจไปเลย แล้วคนอ่านก็จะถามว่าแล้วเขียนมาทำไม เนื่องจาก กับที่อาจารย์บุญเหลือพูดไว้ว่า ถ้าหากมีหนังสือวรรณกรรมสักเล่มหนึ่ง แล้วก็เป็นหนังสือที่มันไม่มีอะไรคิดเลย ไม่จำเป็นต้องวิจารณ์ เพราะถ้าวิจารณ์ไปก็เหมือนกับว่าคนนั้นเข้าร่วมแข่งขัน ซึ่งต้องแต่หัวใจเด็ก ตรงนั้นก็ไม่ควรตรงนั้นก็ไม่ควร เป็นสารอ่านหนึ่งนั้น ซึ่งถ้าเรานอกคนอ่านว่าไม่มีอะไรคิดเลยเล่มนี้ คุณไม่ต้องอ่านหรอก เพราะฉะนั้นคุณน่าจะอ่านหน้ากว่าใน เช่นน้ำทำใน ฉะน้ำในคนอ่านเขาก็อ่านหนังสือเล่มนี้ไว้ให้ ถ้าหากมีหนังสือแบบนั้นจะไม่วิจารณ์ แต่ถ้าวิจารณ์และมีข้อคิดก็มากมาก หรือมีข้อที่อยากรู้ต้องนิจวิจารณ์เหมือนกับบางเล่มเข้าลักษณะที่ว่า บันไม่ตี แต่

เมื่อถ้าเราไม่พูดถึงเรื่องนี้เลย ก็จะมีการเปียนคามกันอีกเป็นร้อย ๆ เล่ม จึงต้องทำอะไรสักอย่างที่เราจะบอกเขาว่า สารที่คุณเปียนขออภัยนี้มันจะก่อให้เกิดผลอย่างไรในสังคม แต่ไม่ได้หมายความว่าเอามาเปียนค่า มันไม่ต้องย่างไว แล้วมาแจกแจงรายละเอียด ไม่ใช่ แต่อาจจะเอามาเปียนค่าคนก้าสังเขปเรื่องแบบนี้มากเกินไปแล้วละ เลิกเปียนได้แล้ว

เมื่อคุณสาระหรือสารจากงานเปียนชั้นนี้แล้ว ยังไม่พอสำหรับที่จะเปียนคอกลั่มนิวจารณ์ในหนังสือพิมพ์ หนังสือนิคบสาร ยังต้องคุยกับคอลัมน์ที่เราได้มีนาคหรือจำนวน หรือความยาวที่เขากำหนดประมาณสักเท่าไหร่ ไม่ได้หมายความว่าเราจะเปียนนิวจารณ์ทุกเล่มได้อาจเหียดทุกขั้นเสมอไป บางขั้นเรากายกับเรื่องมากเลย แต่เมื่อจ้าก็จะเปียนชั้นนั้น สารนี้ ลงที่ไหน ลงที่หนังสืออะไรสักเล่ม แล้วเล่มนั้นมีหน้าให้เราค่าสามหน้าเท่านั้นเอง เราอย่างเปียนลง 20 หน้าเปียนไม่ได้ อย่างจะเปียนลง โลกหนังสือ 15 หน้าเปียนได้ สมัยหนึ่งเคยเปียนลง 15 หน้าได้แต่ 15 หน้านี้เปียนลง ษานครธัญสี/คาววิจารณ์ไม่ได้ ถอยมารัฐสีปดาห์วิจารณ์รับได้มากที่สุด 5-6 หน้า เคยส่งเรื่องไป 7 หน้า ต้องวอนให้วัดกันให้ลงที่เดียวหมด เหราะถ้าไม่ลงที่เดียวหมด เขายังไม่สนุกอะไรอย่างนี้ แต่ถ้าต้องไปบังคับ ญี่ปุ่น เป็นคบัง อะไรค้าง ๆ นานาเข้า เพราะฉะนั้น นาคหรือจำนวนเป็นเรื่องสำคัญในการเปียนคอกลั่มน์ หนังสือบางเล่มงานวิจารณ์ขอให้สั้น ๆ มันก็เกิดผลเสียเหราะการขอให้สั้น ๆ มันจะทำให้เราไม่สามารถจะพูดรายละเอียดได้ทั้งหมด บางเล่มซึ่งจ้าเป็นต้องพูดยาวเหลือเกินอย่างเช่น ตอนสูงชุงหนัก อย่างจะพูดยาก ๆ สำหรับเรื่องนี้ก็คงต้องขอเนื้อที่เป็นสองฉบับ ซึ่งนาน ๆ ครั้ง และบรรณาธิการก็คงจะไม่ยอมเสมอไปสำหรับเรื่องการวิจารณ์หนังสือ หรืออย่างเรื่องปูนปิดทองกิจารณ์สองฉบับ

นอกจากสาร ความยาวแล้ว มีอีกอันหนึ่งซึ่งเป็นอันที่ทำให้งานวิจารณ์น่าสนใจมากก็คือ กฎวิธีในกวิจารณ์ กลวิธีในการวิจารณ์หรือการเปียนคอกลั่มนิวจารณ์ พยายามเหติอุกิย์ที่จะคุยกับเรา ก้าสังจะสั่งสารอะไร และสารอันนี้ควรจะใช้วิธีไหน ถ้าหากว่าเป็นการวิจารณ์หนังสือ สมมติว่าวิจารณ์นวนิยายสักเล่มหนึ่ง สักชั่วโมงที่นิยายเล่มนี้คุณเปียนต่อน้ำหนังเป็นคุณก้าแล้วก็มีชื่อเสียงอยู่แล้ว ถ้าเราจะวิจารณ์หนังสือเล่มนี้เราจะใช้กลวิธีแบบไหน จะต้องคุยกับคนนี้มีชื่อไม่เป็นมากแล้ว ถ้าจะพูดตรง ๆ กับท่านออกไปว่า ไม่ต้อง ไม่สนุกเลย ไม่มีอะไรเลย แต่ถ้าหากว่ากรณีที่หนังสือเล่มนั้นเป็นหนังสือที่เหมือนกับไม้อ่อนไม่อ่อนในวรรณพิภาค อะไรมากองนี้ ถ้าหากว่าต้องทำไว้เสียไว้ไปให้เรียนรู้อย่าง พูดไปเลยว่า ใช้ไม่ได้ คนเปียนคนนี้จะรู้สึกเหมือนกับปลาในเบื้องอกที่แรก ๆ ก็คงจะแบบแคดดี้ไปเลย เป็นเทคนิคส่วนตัวที่จะคุยกับคนเปียนเป็นครั้ง อาจจะเป็นด้วยสาเหตุนี้ก็ได้ที่ “ไฟลิน รุ่งรัตน์” ได้รือว่าเป็น นักอุழิพัฒนาฯ คือเป็นอุนที่ทำให้ตายไปเลย หมายความว่า “ไฟลิน รุ่งรัตน์” ยุบเมื่อไฟรคันนั้นก็ตายไปเลย เมื่อไฟรที่บอกว่าเล่มนี้ดี คนนั้นก็ตายไม่ต้องเกิดเพราะว่าชีวิตจะแสวง ชีวิตมากนักคนเปียนใหม่ ๆ ก็ได้

คำชี้แจงที่ขอว่าด้วยตัว หรือว่าเหตุใด ก็เป็นอันว่าເຈັກ "ไม่ต้องเกิดกันอีก เนbanอกกันว่ามักເຫັນໄມ່" ที่ได้คำชี้แจงให้รัฐบาลเป็นจุนพิตรณະພະໄຮຕ້ານ໌ "ໄພສິນ ຊຸງວັດນີ້" ระบະຫະຫຼັງ
นີ້ຕ້ອງຮະວັງພະໄຮຕ້ານ໌ໄມ່ໄວ້ເຫັນຂະໄວເຕື່ອຈະກໍລາຍເປັນຊົມພິຕມຽນະ ທີ່ອປາກທານໄດ້ທັງສອງດ້ານ
ໄນ້ເຖິງເຂົ້າໃຈກັນແນ່ ໃນການນີ້ທີ່ເຮົາເຮືອນວຽກຄົດໃຈວຽກນີ້ແຕ່ເຮົາຈະຫຼັງໄວ້ໃຫ້ມັນເໝາະທີ່ຈະ
ເປັນງານທີ່ຄົນທ່ານໄປອ່ານມາກວ່າທີ່ຈະເປັນງານສໍາຫຼັບໃຫ້ອາຈານຢ່າງ
ພະໄຮທັນໄຫ້ ຕ້ອງໃສ່ສະເໜີຄົມດູແຍ ເຊິ່ງວ່າພຸດຍີ່ງເຮືອງກາຍາຕັ້ງແຕ່ຫຼັກທີ່ ຝຶກຫຼັກທີ່ພັນ
ເຮົາໄມ່ເວັນສັກຄຳເຫັນໃນຮາຍງານນີ້ 55 ມັນ ປຶ້ງໄມ່ສາມາດຮັດຕືກສາໄດ້ ທີ່ອວ່າເຫັນເປັນຂ້ອມດ
ເພຍ ຂ້ອທິ່ນ ຂ້ອສອງ ຂ້ອສາມ ຂ້ອສີ່ ພອໄປຄົງນີ້ຕືກສາມວັນຄອງແປ່ງໆ ເພຣະຈະນີ້ວິທີ່ກຳຫັກການ
ທັງຫຼຸມເຄົານາເຂົ້າເປັນຄອດສົນນີ້ ເຮົາຈະຫຼັງໄວ້ໃຈ ອີກ່ອນທີ່ກຳຈານວຽກຄົດໃຈນັ້ນແກ່ໃນຫຼົກທີ່ເປັນ
ໜັງສືອໂຮງເປັນຄອດສົນນີ້ ເປັນງານທີ່ວຽກຄົດຄຸນສຸຂາຕີ ໂດຍໃຫ້ພາມປາກການີ້ແລະເປັນງານທີ່ສືອສົນ
ນາກໃນຍຸທະຈັກ ເພຣະວ່າໄມ່ມີນັບຮັດໃຫ້ທີ່ຂໍມເຂຍ ເຊື້ອຕ່າທຸກບຽຮ່າດີເຊຍ ແລະໄນ້ຮູ້ຫົວເອງວ່າຕ່າ
ເພຣະຂະໄວ ເພຣະວ່າຕອນທີ່ກຳຈານວຽກຄົດໃຈນັ້ນທ່ານໍາໄຟ ທ່ານໍາຂວາມມູ້ສຶກທີ່ວ່າ ທັນທີ່ຕ່ານ
ໜັງສືອເຄີ່ມນີ້ແລ້ວມັນໄມ່ຢູ່ກໃຈ ເພຣະຈະນີ້ຈະຕ້ອງທ່ານໍາໄວ້ໃຈທີ່ຈະໃຫ້ຄົນເຫັນຢູ່ໄຟໄດ້ ໂດຍໄມ່
ຄົນໃຈຄົນອ່ານເລຍຂ່າວ່ານີ້ ຄົນເຫັນຕ້ອງຮູ້ວ່າເຮົາໄມ່ປົບໃຈ ໄນພ້ອຈະນາດໜັກ ແລະເຮົາຕ້ອງເຫັນທຸກ
ອ່າງທີ່ເຮົາພອໃຈສົງໄປ ມາອ່ານຫຼັນບັນຫຼຸນທີ່ຈຸ ມີນັບຮັດສົມ 2 ບນ້າຮັດ ທີ່ວ່າມັນກີ່ມີເໝັນກິນ
ແທລະ ໃນຈຳນວນ 40 ຊິ້ນມີຕ້ອງຢູ່ 5 ອີກ່ອນ ສອງ ສາມ ທີ່ ທ້າ ຈົນເທົ່ານັ້ນ ນອກນັ້ນກີ່ເປັນ ໂອີໂຈ
ໄມ່ເນື້ອເຂົ້າຈະເປັນອ່າງນີ້ ອ່າງນັ້ນ ອະໄຮກໃນໜູ້ເຂົ້າຂະແຍໄປໜູ້ທີ່ເປັນງານວຽກຄົດໃຈແກ່ ທ່ານໍາໄຟ
ຫຼົມມາໂດຍອອກມາຈຳກັງໃນອ່າງເຫຼົາ ຢ່າມຍ່າວ່າຫຼັກຈະເກີດເຮົາດ້ອງແສດງອອກມາ ໄນໄດ້ນີ້ກິ່ງ
ຫຼັກວຽກຄົດວຽກຄົດທີ່ເຮົານາມແມ່ນແຕ່ນີ້ເຫຼົາ ພຸດມາດ້ວຍຄວາມມູ້ສຶກທັງຫຼຸມ ເພຣະຈະນີ້ ບັນ
ໜັງທີ່ເຮົາຈະຕ້ອງປະຢູກຕີໃຫ້ເຂົ້າກັນອີກ່ອນ ໄຟຄວາມກໍລັກກົມຫັກການທີ່ເຮົາເຮືອນມາ ຈົນສອງອັນນີ້ມາ
ຮັນກັນໄດ້ເນື້ອໄຫວ້ ແລ້ວຄອດເຄື່ອງກວ່າງ ນັ້ນ ສອງ ສາມ ອະໄຮກຕ່າງໆ ອອກໄປໄຟໄດ້ ທ້າກອດໄຫວ້
ດ້າວທີ່ກໍາໄໄຫຼືເຮົາສົອກໄປໄຟໄດ້ ເພຣະຈະນີ້ເຮືອງນໍາໄຟ ເຮືອງນໍາຄວາມກໍລັກທີ່ຈະເຫັນມາປະຢູກຕີ
ເຂົ້າກັບເທັນນີ້ກົດວຽກຄົດວຽກຄົດທີ່ເຮົາເຮືອນມາກົດວຽກຄົດໃຈນັ້ນສໍາຫຼັບການວຽກຄົດໄດ້
ກລວິຫຼັງນີ້ທີ່ວ່າຄົນຫັງອື່ເຈັດ ຕ່ອນຫັງເປັນເກືອງເປັນໄວ້ ເຮົາຈະຈະປັບໂດຍໄມ່ພູດທີ່ກົງຫຼັງສືອ
ແຕ່ຈະເປັນຄອດສົນນີ້ໃນການແສດງຄວາມຄົດເທິນເຂຍໆ ຈົນ ແສດງຄວາມເທິນທີ່ເກີດກັບເຮືອງການວຽກຄົດ
ແສດງຄວາມເທິນເກີດກັບຄົນນັ້ນຄົນນີ້ ພູດວ່າຍ່າງນີ້ທີ່ຈຸກັນເຮືອງການວຽກຄົດ ສົ່ງເຫັນວ່າມີຄອດສົນນີ້ວຽກຄົດ
ທີ່ຈຸກັນເກີດກັບຄົນນີ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້ ສຳເນົາໄຟໄດ້
ເພື່ອນອກວ່າເກີດຕະໄວ້ໃຫ້ ເປັນວິທີ່ນັ້ນ ທີ່ອາຈະຫຼັງໄວ້ໃຈການ ການຄອນ ເປັນສັກນະນະອົງ
ການສັນກາຍນີ້ ສົ່ງສ່ວນນາກຈະອອກມາຈຳກັງຄວາມມູ້ສຶກສ້າວນໆ ມີເປັນນາງຫຼັນ ໂດຍເຫັນອອກມາຄົນ

ข้างพิธีพิธีกันและตั้งใจจริง ๆ โดยสืบในเรื่องอารมณ์ออกมานะ และถืออย่างหนึ่งที่ใช้เป็นประจำคือ ในเรื่องของภาษาไม่ใช้ภาษาภาคฯ เป็นประจำฯ ไม่อาจใช้ภาษาให้สวย ๆ ได้ หรือเกิดภาพพจน์ ออย่าง วงศ์ วงศ์สุวรรณ เศรษฐศาสตร์ บอกว่า “เพลิน เมื่อนหนังสือประทัดชอบมีสำนวน แปรรูป ฯ อยู่เสมอ เพราะชอบเล่นภาษาซึ่งเป็นความตั้งใจของตัวเอง รวมทั้งชื่อนักวิจารณ์ ถ้า โครงสร้างจะบอกว่าเขียนได้อย่างไร 乍วัตตั้งวันหนึ่ง ถ้าจำไม่คิดเรื่องที่ယานที่สุดคือเรื่องผลพวง แห่งความคับแย้น”

รศ.รัตนฤทธิ์ “ต้องขอบคุณคุณ “ไฟลิน” ที่ให้ความรู้เรื่องการเขียนคือสิ่งที่ได้หันมาอ่านอีกครั้ง ไม่ใช่เรื่องของการอ่านคือสิ่งที่ได้หันมาอ่านอีกครั้ง แต่คุณ “คนเดิน” ลากไว้ให้ก้าวเดินมาให้ฟังการเขียน คือสิ่งที่อีกแบบหนึ่ง ไม่ใช่เป็นการวิจารณ์หนังสือแต่เป็นคือสิ่งที่... ไม่รู้จะเรียกจะไรดี แต่เป็น คือสิ่งที่แบบที่คุณคนเดินเขียนตั้งหลาຍแล้ว ที่วางจ้าน่าทอนนี้ อย่างเช่นหนึ่งด้วยกาแฟ 例外 ไม่หนังสือเบร์ชันเป็นล้าน และ ภารานี้ແຫດรายไม้รู้เรื่อง และเด่นสุดที่พิพัฒนาอีกคือ บุคลิกบดีใน ป้าสาวต่อ ขอเรียนเชิญคุณคนเดิน ทุกที่ที่ร้องขอการเขียนคือสิ่งนี้ และก็ประสมการด้วยๆ ฯ คุณ “คนเดิน” ก่อนที่คุณไฟลินจะไปพบก็ตั้งข้อสังเกตว่า ความจริงที่เป็นหลักเหตุผลง่าย ๆ ว่า คุณ “ไฟลิน” “ปากหมา” เพราะเหตุนี้เอง “อุบมารณะ” ปากหมาจะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ จูบที่ดันกด และหมกออย่างจะได้อูบสักจูบ ถ้าให้ผมพูดในนามของ “คนเดิน” หรือของคุณอุตต ฐานะในสังค รุสีก้มันขัดแย้งกันอยู่สองคนนี้ มองเขียนคือสิ่งนี้ลงในเมือง เป็นการตอบจดหมายวัยรุ่น และ เดียวนี้รู้สึกว่าอุบมารณะนี่ยอมอ่านแนวปรัชญา ร้อยรุ่นเรียนซึ่งสมาชิกขึ้น ถูกเล่นเขียนลงหนังสือ เทอร์นิเชอร์ และเขียนลงในนิตยสาร ไม่เหมือนกัน เรียนใจคิดตก แต่ว่าไม่ได้ลงชื่อ “คนเดิน” แต่เขียนเครื่องเดียวในเอกสารเจิงไป ผนังสั่งสั่งว่าผมจะเป็นด้วยการ ที่ผู้ชมไม่ทราบว่าจุดประสงค์ ของอาจารย์จะให้ผมพูดอะไร”

รศ.รัตนฤทธิ์ “เวลาที่เขียนคือสิ่งที่กล่าวถึง หาวัตถุคืนจากใหม่”

คนเดิน “ไม่ยากเลย กบุคคลฯ... หนังสือที่คุณยังไม่ได้อ่านหรือว่าหนังสือภาษาอังกฤษ แล้วเรา ก็เลือกเรื่อง วิธีการเลือกเรื่องมี 2-3 อย่าง คือ หนัง เป็นเรื่องที่สนใจของคนทั่วไป สอง เรื่อง ที่มันอยากดู สาม เรื่องที่มันแปลงประทัดก็ง่าย เช่น คนมี 2 หัว สำหรับในคือสิ่งนี้ลงนา ก็อาศัยการอ่านมาก”

รศ.รัตนฤทธิ์ “แล้วเรื่องที่ใช้อารมณ์ขึ้นในการเขียน จ้าเย็น ใหม่ในการเขียนคือสิ่งนี้”

คนเดิน “คือว่าถ้ามันซึ่งส่วนมากไม่ถูก คือเราต้องทำเรื่องที่ยากที่สุดให้กลายมาเป็นเรื่องที่ อ่านว่ายังง่าย ผนึกคือว่าเป็นเทคโนโลยีคแต่ละบุคคล”

รศ.รัตนฤทธิ์ “นี่คงจะว่าในคือสิ่งนี้ต่าง ๆ ที่คุณคนเดินเขียน ล้วนมากจะมาจากหนังสือหรือเป็น ตัวอย่างให้ใหม่ ล่าสุดนั้นเรื่องจะไรบ้าง”

คณเดิม “ขยะนี่ผมรับหนังสือประจำรายวันก็เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด คือ บางกอกโพส เดอะเนชัน นิตยสารที่รับ ‘ไทม์’ กับ ‘นิวส์วีค’”

รศ.รุ่งฤทธิ์ “วิทยากรท่านก่อสัมภានก่อครองอยู่นานแล้ว ท่านก็เป็นวิทยากรที่ให้ความร่วมมืออย่างดีทุกครั้งไป และปรากฏว่าท่านได้ถูกเป็นคนสุดท้ายถูกหักไว้ คือคุณวานิช ชุ่งก่อตนันต์ คุณวานิช มีงานเขียนเผยแพร่มากนั้นไปหมด เลือดลายที่ว่าไม่ได้หักหนังสือของคุณวานิชมาในวันที่แล้ว” วานิช “เพื่อให้เหมาะสมกับนักศึกษา มองจะจดเป็นหัวข้อ ๆ เอาไว้ว่าจะได้สะท烁กับการจดว่ามีอะไรบ้างเกี่ยวกับการเขียนคอลัมน์ สมไม่เคยคิดว่าจะเป็นคนเขียนคอลัมน์มาก่อน มันเกิดขึ้นโดยบังเอิญ คือตอนนั้นเริ่มเขียนเรื่อง นักเขียนไทยเวลาเริ่มมีรือ มีคนอ่าน มีคนรู้จัก ก็มักมีคนชวนให้มาเขียนคอลัมน์ประจำ ตอนนั้นมองกลับจากเมืองนอก งานคอลัมน์อันดับแรกก็คือ ถนนประสาตัน พุฒสุวรรณ คุณธาราชวนให้มาเขียนคอลัมน์ด้วยกัน ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ว่าตัวเองควรเขียนคอลัมน์อะไรได้ หรือจะเขียนเรื่องท่านของไหนก็สับไปฟังคิดว่าถ้าตัวเองเขียนคอลัมน์ประจำจะทำอย่างไร

ประการแรกจะต้องหาเรื่องที่จะทำให้ตัวเองสามารถเขียนไปได้ตลอด หมายความว่าไม่ใช่ว่าครั้งเดียวหรือสองครั้งจบ สามครั้งจบ จะนั่งก็ต้องสร้างเป็นตัวละครขึ้นมาคร่าว ๆ และอีกสองนาที ให้เป็นหลัก ว่าเรื่องจะนักเขียนออกมันสัพเพเหรา หรือเป็นเรื่องสั่งเดช โภหก อะไรที่มีอะไรสารพัดในการเขียนคอลัมน์ครั้งแรก คือ คอลัมน์สนทนากำลังใจ มากกว่าคอลัมน์อื่น ๆ แต่พอเขียนไประยะหนึ่งก็เบื่อ การเขียนคอลัมน์เนี่ยความจริงแล้วมันก่อนหน้านี้ไม่มีใครอ่าน มาเริ่มที่หน้ากระดาษมาก ๆ สมัยก่อนเวลาที่เขียนคอลัมน์อะไรต่าง ๆ เขายังทำในลักษณะของหนังสือไม่ให้คอลัมน์ตัวบุคคล ผ่านไปไม่มีนามปากกาไว้ตัวเองมากก็ต้องการให้รู้สึกจะดูคนเขียนที่นี่มา คือมันมีคนติดคอลัมน์ ว่าพอเปิดหนังสือจะต้องอ่านหน้านี้ เพราะหน้านี้คือนี่เป็นคนท่าคนเดียว แล้วก็ยกเป็นคอลัมน์ประจำ การเขียนคอลัมน์ก็แพร่หลายขึ้นมา ที่นี่หนังสือก็ออกมากันนั่น ๆ ในระยะหลัง ๆ ก็ต้องการคนเขียนคอลัมน์มากขึ้น เพราะมันง่ายกว่าที่จะไปหาเรื่องอะไรมาลง พอยกเขียนคอลัมน์ไปลงแล้วปรากฏว่า บางครั้งไม่ทันจะเขียนหนังสือเป็นเลย เขายังคงคอลัมน์ไว้ให้แล้ว คอลัมน์ซึ่งตอนนั้นทางทีมงานที่พูดว่า “คุณนั้นเป็นพิมพ์รายวันและแมกกาซีนหลาย ๆ ฉบับ คนเขียนคอลัมน์ได้ประจำแล้ว” ต้องมีความเชื่อมั่นบางประการว่า ตัวเองสามารถจะเขียนไปได้ตลอด อย่างน้อยที่สุดจะต้องคุ้มค่า คน ๆ นี้ สามารถจะเขียนคอลัมน์นี้ได้ตลอด ไม่ใช่ว่าเขียนได้ 3 บท พอนั้นจากนั้นไม่รู้จะเขียนอะไรและเนื้อที่เขากำหนดไว้ให้แล้ว มันไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะต้องรู้ โดยบรรณาธิการหรือคนเขียนเองว่า คน ๆ นี้สามารถจะเขียนไปได้เรื่อย ๆ ตลอด ถึงเวลาส่งต้นฉบับก็ต้องได้ต้นฉบับ

ไม่ใช่พ่อทึบเวลาเก็บผลิตไปอาพิคหน้า อาพิคยังนี้เรียนไปก่อน หากคนเขียนแทน มันมีปัญหามาก และเจ้าจะต้องเป็นเจ้าใจว่าคนนี้เขียนไปแล้วคนอ่านพอใจน่าจะมี ไม่ใช่เขียนไปแล้วปรากว่าไม่มี ใครอ่าน หรือไม่รู้ว่าคนเขียนคือสัมโน้ติอิคร เขียนเรื่องอะไรไว้บ้าง

ถ้าหากการคิดหนังสือเขามีเนื้อที่ให้เห็นอ มีเนื้อที่ว่าบันธิเวณนี้หน้า 4 คือสัมโน้ตั้งนี้ จะเป็น เนื้อที่ของคนนี้ ในวันนั้นวันนี้ จะต้องมีบางคนเขียนทุกวัน อ่างคุณ ชุม ในไทยวันนี้เขียนทุกวัน เรียนวันอาทิตย์อะไรก็ตามนั้น บันจะมีเนื้อที่ให้ไว้เป็นมาบุบจะต้องเจอก มันจะต่างกัน การเขียนคือสัมโน้ตั้งจะต่างกับงานเขียนที่ไม่ได้ลงชื่อ ประการแรก คือประการดูว่า คือสัมโน้ติคนนี้ เป็นคนเขียน คือสัมโน้ตินี้มันมีตักษะและเฉพาะว่า เมื่อเปิดห้องหน้าี้ เปิดไทยรัฐขึ้นมาหน้านี้จะต้อง เจอกับภาพ จะต้องเป็น ภักรหัตถ์ ซึ่งเป็นว่า เป็นไทยรัฐหรือเป็นมังกรหัวเด็กก็ได้ แต่จะที่ คุณประสมนามันจะเป็นหนังสือเล่มนั้น ไม่ใช่หัวคนเขียน ขณะที่คุณเปิดหน้าเข้าหน้าออก ใช้ชื่อหน้าี้จะเป็นใจคนใจคนนึง แต่ถ้าเป็นคือสัมโน้ตันจะเป็นตัวบุคคลนั้น คนเขียนคือสัมโน้ติที่มี คนอ่านติดมาก ๆ มีคนให้ความเชื่อถือมาก ๆ มันจะค่อนข้างที่จะไว้เนื้อเชื่อใจ ให้ความไว้วางใจ มีศรัทธา เปรียบได้ว่า สมนตัวว่า ภักรหัตถ์ จะพูดอะไรให้คนฟัง คนจะอ่าน คือเป็นตัวบุคคล และก็คน ๆ นั้นอันนี้เป็นเรื่องที่ไม่ใช่สร้างขึ้นมาง่าย ๆ ไม่ใช่ว่าใครสามารถจะทำได้ เกณฑ์ในการเขียนคือสัมโน้ติมีเท่านี้

ที่นี่ก็มาถึงหัวหนึ่ง ว่ามีหลักเกณฑ์อะไร ความจริงแล้วหลักเกณฑ์ผมมีคร่าว ๆ ในใจว่า หนังสือ เล่มนี้มันเป็นหนังสืออะไร คนอ่านวัยใด อันนี้เราถูกก่อนที่จะเขียนว่าคนอ่านคือใคร ผมเขียน คือสัมโน้ติมายัง ประเกทเดียวกับที่คุณอุตร คือเขียนแล้วเจิงคามือนี้ผมทำมากกว่า คือเขียน หลักฉบับนี้เกี่ยวนับ หนังสือประเกทนี้พอย้ายเข้ามาเพิ่มหนึ่งก็เขียนตาม ๆ กันขึ้นมา และก็ไม่ เป็นการเปลี่ยนวิธีการคือคนทำหนังสือที่ซังจะพยายามทำ ส่วนใหญ่อยู่อย่างที่ทำหนังสือแล้วก็เชิญนักเขียน ตั้ง ๆ มาเขียน ซึ่งผมว่ามันไม่ได้ช่วยหนังสือเล่มนั้นเท่าไหร่ นักเขียนที่มีชื่อตัวนั้น เป็นตัวประกอบ เท่านั้นเอง คนทำต้องเก่ง การที่เปิดหนังสือขึ้นมาแล้วอกให้ช่วยเขียนคือสัมโน้ติหนึ่ง มันไม่ เกิดประโยชน์ คนไม่ได้ชื่อหนังสือเล่มนั้นเพียง เพราะว่ามีใจคนใจคนนึงไปเขียนคือสัมโน้ติ นั้นเป็นจ้าหัวใจร้อยประดับจะประมาณกว่า แต่คนบ้างไม่ยอมเปลี่ยนความคิดอันนี้ ผูกกันไม่เข้าใจ เหมือนกัน คนทำหนังสือนี้อาจเรียกได้ว่าไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง เพราะถ้ามีความเป็นตัว ของตัวเอง ทุกคือสัมโน้ติคนจะศรัทธามาก นี่เป็นปัญหาแรก ต้องรู้ว่าแนวโน้มอย่างที่แน่นอนแน่ ข้อก่อนไม่ใช่ว่าคิดว่านี้มันเก่ามายุ่นหนังสือเล่มนี้ ตรงนี้มันควรจะมีก้าวตามคนเขียนอ้างความ ใจเป็น เหมือนอย่างทำหนังสืออะไรขึ้นมาไม่รู้ทำหนังสือไป มากตาม “คนเดิม” ไปเขียนจะเขียน ให้คลอดหรือ นี่เป็นปัญหาอยู่เวลาหนึ่ง และคลอดหนังสือ วงการหนังสือ การทำหนังสือมัน เปลี่ยนไปมากกับในสมัยที่ผ่าน ๆ มา ใจคนใจคนนึงที่จะรักกันเหลือเกิน มีจิตใจ มีอุดมคติ

ร่วมกัน อุดมการณ์สอดคล้องกัน อย่างจะทำหนังสือเล่มหนึ่งให้มันอยู่ได้ด้วยตัวเอง เดียวนี้มา
ไม่ได้แล้ว ทำได้ก็เป็นเรื่องที่ควรยิ่งมาก หนังสือเดียวที่ผู้สามารถจะทำได้มากจะคือโรงพิมพ์
ส่วนใหญ่หนังสืออุปกรณ์สังเกตซึ่งเป็นของโรงพิมพ์หรือเป็นของเจ้าของโรงพิมพ์ เป็นของครู
ต่อครูทั้งหมด แท่นมีนว่าเข้าท่องการจะให้มีงานเผยแพร่รอบคุณด้วยเวลา สังเกตคุณ หนังสือ
ใหม่ ๆ เป็นของโรงพิมพ์ส่วนใหญ่ 80% เห็นจะได้

ที่นี่ ก่อนที่จะลงมือเขียนคือสิ่ง เรายังจะรู้ว่าหนังสือนั้นเป็นหนังสืออะไร คือถ้าเป็นหนังสือ
ผู้หญิง ควรจะเป็นอย่างไร ถ้าเป็นหนังสือผู้ชายเราควรจะเป็นอย่างไร หรือแม้กระทั่งเมื่อ
รู้ชื่อผู้เขียน เรายังคงจะให้ในหนังสืออ่านนี้ชาบ้านอ่าน อันนี้ปัญญาชนหน่อย
อ่าน เรายังจะต้องรู้ในใจเพื่อที่จะคิดว่าเราจะได้ไม่หลง

ไม่ไปถอยเทินด้วยกับการวิจารณ์ของคุณไฟفينเกอร์ไวร์ การวิจารณ์มันว่ามันน่าจะต้องมี คือ
คนวิจารณ์จะต้องมีจุดยืนที่แน่นอนและมั่นคง และอยู่ที่เดียวในการวิจารณ์งานเล่มนั้น ๆ
อยู่ที่เดียว คือจะเอาอะไรไปอธิบายในหนังสือเล่มนั้น ตัวเราเองมีความเชียร์ในแบบ
จิตวิทยา ในแบบของสุนทรียภาพ ในแบบอะไรสักอย่าง ต้องจะเข้าไปตรงนั้น ส่วนอื่นเป็นส่วน
ประกอบไม่ใช่รู้สึกตัวก็รู้สึก เหมือนจับปลาในลงไปในแปลงแล้วก็ตื่นไม่ได้ ไม่ใช่การวิจารณ์
ที่ถูกต้อง หม่าวันไม่เกิดสติปัญญาบกวนอ่าน การวิจารณ์น่าจะคิดถึงคนอ่านก่อนคนอ่าน ไม่ได้
คิดถึงนักเขียน นักเขียนก็ไม่เกี่ยวอะไรกับหนังสือวิจารณ์ได้ ทั้งสิ้น ตัวนักเขียนเองก็ไม่ควรจะ
รู้สึกว่าเกี่ยว การวิจารณ์นี้เพ็บว่าเราต้องทำความเข้าใจกันอีกเยอะ เรื่องการวิจารณ์มีภารกิจที่อ่าน
แล้วจะทำให้เกิดสติปัญญาในทางก้าว อย่างน้อย คือ มันต้องรู้ด้วยตนเองแน่นอน รู้เข้ารู้เรา ว่าเป็น
ไหรอย่างไร และดูหนังสือที่เขียน คือถ้าหนังสือเล่มนี้เขียนให้วัยรุ่นเข้าอ่าน วัยรุ่นเนี่ยเป็นคนที่
.... คืออย่างหนึ่งที่ผมมองจากจะบอกว่า เมื่อเราเขียนคือสัมโนได้ ถ้าตาม หรือเขียนหนังสือได้ ถ้า
ถ้าตาม เรายังต้องพยายามหาเหตุของตัวเราให้ได้ คือถ้าเราเขียนไปโดยที่ตัวเองไม่รู้ว่าเราเขียน
ให้ใครอ่าน เขียนไปทำไว้ เขียนไปเพื่ออะไร เขียนไปแล้วคนเข้าจะชอบตรงไหน หรือไม่อ่าน
หรือเราเองไม่รู้สึกชอบที่เราเขียน อ่านเราทำไม่ได้ คือจะเขียนมันก็พังจะเปล่า คือขอจะลงมือ
เขียน มันควรจะต้องรู้ว่าใช่ที่เราเขียนถ้าเกิดคนเข้าชอบตรงไหน การเขียนหนังสือวัยรุ่น การ
เขียนภาษา การเล่นตัวอย่าง การคิดคืบว่ามั่ง เป็นวัฒน์ การพูดไอกลเม็ดอกบ้างมันเป็นตั้งที่สอด
คล้องกับอารมณ์ สอดคล้องกับรสชาตของเข้าตั้งที่เราอาจจะต้องคิดถึงไว้ เหมือนกับการเขียน
ลงหนังสือเปรี้ยว หนังสือศรีราชา จะใช้ลักษณะอันเดียวกันไม่ได้ เพราะคนอ่านเขายกพัน
พันเป็นของระดับผู้ใหญ่ เป็นพวกที่อ่านศรีราชา ตอนนี้เป็นระดับผู้ใหญ่ขึ้นมา เราต้องรู้ว่าเรามี
อะไรอวดเขารีบส่า คนที่จะเขียนหนังสืออย่างนั้น อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นคนอ่าน เช่น
ดร.รุ่งฤทธิ์ ธรรมพันธุ์ เพราะฉะนั้นเขียนอะไรไอกลเม็ดอกในหนังสือมันไม่ได้ เนาเข้าบัดดี

ตลอดเวลา เมื่อไหร่ก็ตามที่คนอ่านรู้สึกว่าคุณต้องกว่าเรา เขาไม่อ่านเด็ดขาด เมื่อไรที่คนอ่านรู้สึกว่ารู้สึกว่าไม่ไหว คุณอยู่น้อย ใช้ไม่ได้เราไม่อ่าน เพราะจะน้ำเสียงคงล้มเหลวไปแล้วก็ต้องสูญเสียไปทุกวัน ๆ นืออาจจะมีอยู่มากเป็นพราะว่าไม่พยายามชวนน้ำเสียง ศึกษา เหตุที่ควร และไม่เรียนรู้ในภายนอกเท่าที่ควร ยังนี้ ผู้พูดถึงการรู้สึกตัวของรู้เห็นเรา ที่ไม่ในวิธีการที่เขียน วิธีการคือการหาข้อมูล มันเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะน่าหนักใจอยู่มาก คือ ประการแรกการเขียนคงล้มเหลวได้ในเวลาที่จ้ากัด แนวโน้นเดียวพรุ่งนั่นผมส่งต้นฉบับ ผู้อ่านไม่ได้เขียน ผู้อ่านรักไปหรือหมดเดินมา หรือผ่านนั่งพูดอยู่นี่ ผู้คิดว่าผมจะเขียนเรื่องอะไร ถ้ารู้ส่วงหน้าก่อนสัก 2 วันนี้แบบสบาย อารมณ์ปลดปล่อยมาก เพราะรู้ว่าจะต้องเขียนอะไร แต่ว่าเราจะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม เมื่อจะเขียนแล้วคุณจะต้องเขียน มันได้ภายในเวลาที่จ้ากัด หมายความว่า ถ้าจะต้องการภายใน 1 ชั่วโมงมันก็ควรจะเสร็จได้ "ไม่ใช่ว่าพอจะใช้จริง ๆ ขึ้นมา ไอ้ใน "ไม่มีอารมณ์" "ไม่มีไฟขึ้นมา" "ไม่รู้จะเขียนเรื่องอะไร จะต้องไปเดินเล่นก่อน จะต้องออกต่างจังหวัดก่อน 5 วัน ที่จะเขียนได้ อย่างจะเขียนคงล้มเหลวนี้ เขียนอะไร ก็ตาม เขียนน้อย ก็คือล้มเหลว เพราะฉะนั้นมันบังคับคุณ ว่าหนังสือวันแสลงจาก เหตุที่ต้องมีหน้าของคุณมีเรื่องของคุณเอง เพราะฉะนั้นประการแรกคือการเขียนมันไม่ควรจะมีปัญหาอยู่ก่อน เมื่อหันไปกระดาษไฟพิมพ์ดีด แล้วเนื้อที่ไม่ได้จะเข้าจะเร็ว ยังไม่รู้มันต้องเสีย เมื่อมีอันนี้แล้ว เรื่องค่อนมาคือ เรื่องการหาวัสดุติดในการเขียน ซึ่งมีหลากหลายอย่างที่คุณอุตสาหะ คือการอ่าน การอ่านที่ผมคิดว่าจะเป็นประการแรกเสมอที่เดียวในการที่จะหาวัสดุติด เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ได้ต้องการอะไรมากไปกว่าการนั่งอยู่เฉย ๆ แล้วก็อ่านหนังสือ ขอให้เป็นคนที่ชื่อหนังสือง่ายหน่อย ประเทกที่ทำขึ้นเพื่อนไม่ได้แล้วไม่อ่านนี่มันก็ยังหน่อย กับบ้านฟ้าให้ชื่อหนังสือพิมพ์ดีดเข้าบ้าน มันต้องเป็นนิสัย เป็นชีวิตจิตใจ ชื่อหนังสือง่าย ๆ ผู้เดียวค่าหนังสือเดือนหนึ่งหมื่ดเยื่อ เผราฉะนั้นคนขายหนังสือปากซอยแปลกใจว่าทำไม่สมกับท้องลงทุนขนาดนั้น หนังสือเล่มละร้อย สองร้อย ผู้เขียน บางที่ผมไม่ได้อ่าน แต่อ่านแล้วก็หวังว่าอาจจะมีอะไรบ้าง เพราะเราไม่รู้ว่าเราจะเขียนอะไรเมื่อไหร่ จะนั่นการอ่านนี่สำคัญมาก และการอ่านภาษาอังกฤษได้นี่ผมถือเป็นการได้เปรียบอย่างสูง เป็นข้อได้เปรียบที่ไม่ต้องการอะไรมากไปกว่าความพยายามในการศึกษา เราที่มีโอกาสมากเหมือนกัน แต่ไม่ยอมศึกษาไม่ยอมอ่านภาษาอังกฤษ "ไม่ยอมรับอะไรที่มันเป็นภาษาอังกฤษเรื่องว่าอะไรนะ second experience คือไม่สามารถอ่านจากภาษาอังกฤษได้ ถ้าคุณอ่านภาษาอังกฤษออกคุณจะรู้เรื่องว่าหนังสือบางเล่มแปลมาจากภาษาอังกฤษ แปลมาตกล หล่น ๆ ตัวย ผู้คิดว่าทุกคนควรจะฝึกฝนและควรจะอ่านภาษาอังกฤษได้ วันนี้ผมฝึกไว้ด้วย

ประการแรกคือ การอ่าน อ่านโดยไม่จำเป็นต้องจะเข้าใจเป็นหนังสืออะไร ควรอ่านทุกวัน

หนังสือพิมพ์รายวันควรอ่านทุกวัน ควรจะรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามันคืออะไร แม่ป้ออยลัมอย่างไร แม่นกแก้วหายไปไหน ต้องรู้ว่าพอเหตุการณ์นั้นมันเกิดขึ้นแล้ว เราควรจะสรุปเหตุการณ์นั้นให้พอสมควรว่ามันเกิดจากอะไร อาจจะเป็นเรื่องที่ไปว่าเรื่องอะไรได้ ทำไม่มันถึงเกิดยังนี้ มันเป็นสิ่งที่ควรจะรู้แน่นอน

ประการต่อมา ผู้มีคิดว่าการเดินทางเป็นการช่วยอย่างมหาศาล ในการที่จะหาวัสดุดิน หิน ประดับการณ์ ผู้มีเชื่อว่าคนที่เดินทางตลอดนี้ไม่มีวันอับจนวัสดุดิน ในการที่จะเป็นคนคอลัมน์ ประการแรกที่คุณควรจะรู้ก็คือคอลัมน์อะไร หุดสีพเพเหระได้แค่ไหน เป็นเรื่องการเมืองโดย ตรงหรือเปล่า หรือ เป็นเรื่องอะไรโดยเฉพาะอย่างหนึ่งหรือเปล่า คือบางครั้งบางอย่างจะพูด “ไม่ได้” บางคอลัมน์อย่างเช่น “มังกรห้าเต็บ” จะไม่มีสิทธิ “ไม่พูดเรื่องที่มันไม่เกี่ยวพันกับบ้าน เมือง หรือเกี่ยวพันน้อยเกินไป” มันจะเข้าใจ อย่างคอลัมน์ของ “ชุม” เขาอาจจะพูดอะไรได้ก็ร่วง ขึ้น เขายังจะไม่พูดเรื่องการเมืองโดยตรง อาจจะพูดเรื่องการอภิปราย มันก็แล้วแต่ลักษณะ แนวโน้มความเป็นไปของคอลัมน์นั้น ว่ามันอยู่ตรงไหนเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นในการเดินทาง จะช่วยได้มาก อย่างผู้เมืองเดินทางน้อย เพราจะดูนั้นลักษณะที่ได้จากการเดินทางนี้ไม่มาก เท่าไหร่ แต่เมื่อไรที่ผู้เดินทางผู้มีภาระได้เสมอ การเดินทาง การนั่งดูคนบนรถ ดูสภาพ สองข้างทาง การนั่งคุยกับชาวบ้าน การได้ขึ้นไปอีสาน ได้เห็นภาพจริง ว่าเป็นอย่างไร มัน แปลกด้วยภาคใต้ ภาคกลางอย่างไร การเดินทางขอให้เป็นนักสังเกตการณ์ “ไม่ใช่นั่งรอมสิ้นแล้ว ก็หันหลัง ซึ่งที่หัน ควรจะเป็นนักสังเกตการณ์ ว่าทำไว้มันเป็นอย่างนี้ มันไม่เป็นอย่างนี้ มันต่างกับบ้านเรามาก” ภัยควรจะต้องเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของการใช้ชีวิตแบบนักเขียน ไม่ใช่อย่างนักศึกษาธรรมชาติ คุณควรจะรู้ว่าเราควรจะทำอะไรในวันหนึ่ง ๆ บ้าง

ประการต่อไปคือการสนทนนา ผู้มีความเชื่อว่างเหล้ามีเป็นการสนทนนาที่ที่สุด เพราจะมันเป็น ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด คุณกินเหล้ามีความนิยมแพร่ มนต์อาจจะแพร่โดยการพูด ผู้มีเป็นคนเขียน หนังสือมากแต่พอกินเหล้าแล้ว คุณมักจะเกิดความเพ้อดัน ความบ้า ซึ่งบางทีพูดอะไรสักอย่าง มันอาจจะเสื่อมถอย “ไม่เป็นความจริง แต่เมื่อจะเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถคิดได้ ความคิดอะไร บางอย่างซึ่งคนธรรมชาติไม่เคยคิด เมื่อกินเหล้าแล้วพูด อันนั้นมันคืออีกพาหนะนึงอีกหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดความอ่าน แต่ผู้มีไม่ได้แนะนำให้ครับกินเหล้า แต่ถ้าเวลาเราสนทนากับ คนที่กินเหล้า มันจะถูกความเป็นคนให้เห็น ถูกครานออกมากให้เห็นว่าชริง ๆ แล้วขึ้นที่ 2 ของคนนั้นมันเป็นอย่างไร ซึ่งปกติเราจะไม่รู้ คุณอุตร ที่นั่งข้างผู้มีเรียบเรียงมาก ปกติ แต่รู้ พอกินเหล้าจะเป็นอีกคนหนึ่ง คือสนุกกว่าเดิม”

รศ.รุ่นฤทธิ์ "อย่างนั้นในการเป็นผู้ห้องผู้จะเขียนคอลัมน์ไว้ให้เชิง เทราดี้ช้ามเหตุไม่ได้"
รศ.นิษฐ์ "การกินเห็ดสามันเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น มันไม่ใช่ทั้งหมดในการหารักษาดีบ ซึ่งไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นการกินเห็ดสามันไป ผู้ไม่ได้หมายถึงการกินเห็ด หมายถึงการนั่งในวงเหล้า ซึ่งประการหนึ่งคือ พยายามเป็นคนเดียว และ ลูกค้าเข้าไป แต่ไม่ใช่เป็นตัวคุณเอง เช่นถ้าเห็นไฟไหม้อ่างน้อยคุณต้องไปดูหน่อย รถชนคุณควรรู้ว่าเป็นอ่างไว เนื่องจากว่าไทยมุงก้ออยู่หน่อย เนาท่าอะไรกันแปลงๆ แล้วปาที่หรือที่ที่มันลับเร้น ลูกเข้าไปปูดีก็เข้าไป ควรจะพยายามเรียนรู้ไว้ปางว่าอะไรที่มันเกิดในบ้านเมือง เพราะว่าบ้านมีมากเทื่อกัน ที่มันเกิดขึ้นทุกวัน เราควรจะรู้สึกเหตุ วิเคราะห์ได้และเป็นการหาข้อมูลวิธีหนึ่ง มันเป็นความจำเป็นทั้งหมดนั้น มันอาจจะไม่ได้ใช้ในขณะนี้ คุณจะต้องสะสมไว้ การหารักษาดีบมันต้องเป็นชีวิตจิตใจของคนเป็นหนังสือ"

รศ.รุ่นฤทธิ์ "คุณวานิชได้พากษานให้หัดกินเห็ดที่ต่างๆ ในการเขียนคอลัมน์ และอย่าได้ให้ลืมอย่างคุณอุตม์จะไร้จะให้เพิ่มเติมในการเขียนคอลัมน์"

อุตม์ "คุณวานิชให้ความคิดคืนมาที่เดียว ทำให้ผมมีข้อมูลเพิ่มคุณวานิชตักหน่อย คือคอลัมน์นี้สั่งของเราต่างกับต่างประเทศเขาครองที่เราจนข้อมูลมาก อ่านใน New York Times หรือนั่งฟังพิมพ์ใหญ่ๆ เขาต้องการครอบคลุม (Quotation) อันไหน เขายกให้ฟังที่ลงไว้ห้องสมุด ห้องสมุดคันคว้านำมาให้ได้เลือกหันที่ คือเขามีหลักฐานแน่นหนาในข้อเท็จจริง เช่น อ่าน "มังกรท้าเสบ" ที่คุณวานิชอ้างมา ผมคิดว่ามีคนที่คุยคันคว้ามาให้เขารีบิน ล้ำพัง ตัวเองคงคันไม่ไหว การอ้างค้าขายดีไว้ต่างๆ ควรจะสังเกตให้ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญมาก แต่ อ่านมันนี่คือคอลัมน์นิสต์อิสระไม่มีใครคันคว้ามาให้ ต้องตะลุยอ่านเอง คุณวานิชอาจจะพูดถูกนะ ของคอลัมน์นี้สั่งคนรู้สึกแบบไม่กล้าจะเป็น ผู้ขอให้กำลังใจสักหน่อยว่า คุณเริ่มเขียนไป เกือบแล้วความกล้ามันก็ตามเอง เมื่อคอลัมน์ของคุณเริ่มเป็นที่น่าสนใจ เริ่มจับคนอ่านได้ กำลังใจ มันขึ้นมาเอง งานที่เริ่มแตกแขนงออกไป ไม่ต้องไปห้อแท้มากนัก มีคนหักก่อนว่าที่คุณวานิชว่า ไว้ คือจะต้องมีคุณสมบัติต่างๆ ในการอ่าน การเดินทาง การสังเกต พูดถึงเรื่องวัสดุดีบ การถ่ายรูปนี่ ผู้ชอบจดหมายของ "แอน แคนเดอร์" คือเมื่อเขามีอะไรเขาก็จะโทรศัพท์หรือจะเขียนจดหมายไปหาคุณเขียวชาญนั้นๆ เขาให้ค่าตอบแทนที่มากพอที่จะเอารออย่าง จะสังเกตว่าเมื่อเขาวางบันที่จะออกใหม่หรือจะบันใหม่ไม่ทราบ มีคนเขียนมาถามเรื่องการท้าวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้ไม่ทราบ ผู้เขียนได้เขียนมาถึงอาจารย์อรุณวัฒน์ เพื่อขอคำปรึกษาและก็ได้แจ้งคิดที่ตี และได้ลงบังเอเกน้อย ในจดหมายเปรียวกว่ารู้สึกดี ผู้เขียนต้องอย่างไร "ได้อ่านพบในคอลัมน์ของ 'แอน แคนเดอร์' เห็นมีคนกันว่า องค์การฯ หนึ่งในอเมริกาเข้าพิมพ์หนังสือที่เกี่ยวกับเรื่อง impression ไม่หน้านัก"

ซึ่งเป็นหนังสือที่มีประกายมาก ผู้อ่านจะจดหมายไปถึงองค์การนั้น และก็ได้หนังสือแนบมา impression เท่าที่เราทราบ อันนี้ผมเพิ่งได้รับเมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี่เอง ก็ได้พยายามเอามาให้รับทราบ ผู้อ่านคิดว่าการที่เราต้องการมีวิชาการรองรับนี่เป็นเรื่องสำคัญมาก"

ภ.ร.วันฤทธิ์ "นักศึกษาอ่านขึ้นมา จากกลุ่มนี้ในหน้าสือทุกคนบัดใจในป้าหัวใจทาง ก็คงไม่สนนหนังสือว่าเป็นลักษณะใดๆ หนังสือหรือเปล่า ครุณที่จะอ่านกันต่อของนักศึกษาเวลาอ่าน เป็นนักศึกษาที่มีลักษณะเป็นป้าหัวใจ"

อุดร "เรื่องการวิจารณ์นี่ผมไม่อยากราย แต่ผมอ่านแล้วสนุก มันให้เรา แล้วแต่จะเรื่องมัน ตอบแบบนี้ ผู้อ่านนี้เปิดตามความรู้สึกของตัวเองนั้น ไม่ใช่การวิจารณ์ ใจมันไม่วิจารณ์หนังสือครับ วิจารณ์ไม่เป็น"

ภ.ร.วันฤทธิ์ "ที่ว่าแต่นี้เรื่องของนักศึกษาต้องมีลักษณะที่เป็นป้าหัวใจ ในความเห็นของคุณอุดรว่าเป็นอย่างไร"

อุดร "หนังสือ classic พูดเรื่องที่เห็นอรรถพัฒนาจนถึงเราเรียกว่าจะเปลี่ยนมา 100-200 ปีก้าม จะเป็นเรื่องของประเทศโลกเรื่องของคริสต์ศาสนา ยังมีสังคมนี้เนื้อหาของสังคมของชีวิตอยู่ในนั้น ในนักศึกษาต้องเข้าใจเดียว ก็จะนี้มันจะอยู่เรื่อยไป มีเรื่อง มีเนื้อเรื่องต่อไป ถ้ายังดูนี้ หนังสือ classic ทุกเรื่องจะมีลักษณะเป็นป้าหัวใจ"

(คำถาม) "คนเขียนกลุ่มนี้จะไม่เขียนเผยแพร่เป็นคนอื่น คุณกลุ่มนี้ได้ใน คือเป็นเว็บของกลุ่มนี้ แต่ไม่ขอเขียนขอผูกไว้ในมวล"

อุดร "อันนี้เป็นวิธีการที่น่าอวยมาก ไม่ควรกระทำ"

ว่าด้วย "มันก็ไม่เชิง แต่ถ้าคือสิ่งนี้เป็นสิ่งที่รับคนอ่านผมไม่แน่ใจ ว่าคือความถูกต้องอย่างไรแน่ คือ ไม่ใช่ว่าเป็นคุณลักษณะที่เป็นมาตรฐาน แล้วก็ใช่เรื่องกันเอง คนเขียนอย่างนั้นก็คงน่าอวยมาก แต่ถ้าเป็นที่ที่เป็นสิ่งที่รับคนอ่าน เป็นสิ่งที่น่าถูกต้องหมายคุณอ่าน เป็นเวที ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่มีหน้าที่พิจารณาว่ามันไม่ดีไม่ดี ลงคะแนน ลงคะแนนไว้ ถ้าเป็นสิ่งที่ถูกต้องไป เรียกว่าเป็นคุณคุณ คุณลักษณะไม่ใช่เป็นคุณลักษณะ"

อุดร "การที่ต้องถูกต้องนี้ คุณต้องต้องการอะไรแน"

ภ.ร.วันฤทธิ์ "ไม่ค่ะ ไม่ได้เขียนถึงขนาดนั้น ต้องการถูกต้องถึงการนำเสนอข้อมูลของคนอื่นมาลงในส่วน ของคนอื่น อาจหมายถึงในกลุ่มนี้ทั้งหลาย"

อุดร "คุณต้องถูกต้องที่ฐานะหน่อยครับ หมายความว่าคุณเขียนให้เข้ามาปากกาก่อนคุณเอง และของ คุณอื่นมาถูก แต่ถ้าเป็นคุณคุณคุณลักษณะมีตัวที่ทำได้"

ว่าด้วย "คือเป็นสิ่งที่ ผู้อ่านก็ต้องมีคุณลักษณะของผู้อ่าน ผู้อ่านอยู่ทุกอาชีพ อยู่ๆ ก็มีคุณ คุณต้องเขียนมาถูกให้ความเห็นอย่างนี้ๆ ผู้อ่านเห็นว่ามันเป็นความเห็นที่ดี ผู้อ่านชอบ เอาลง "ไปโดยไห้ไว้" คุณต้องเป็นคนเขียน"

(ค่าอ่าน) “หากเขียนคล้อถันนี่บางครั้งทำให้หัวหน้าหัวใจเกินไปก็คงมีด้านมืดๆ แต่ด้วยความที่นักเขียน
มุ่งความจริง ควรจะทำอย่างไร”

วาณิช “มันผิดกฎหมายนะครับ คนเขียนหนังสือต้องรู้กฎหมายพอกล่าวว่าตักษะจะไหนที่จะ
ไปให้มันกระทำบุคคลหรือไม่ให้ ถ้าเกิดฟ้องขึ้นมาแล้วแพ้เขาต้องไปขอมาหรือขึ้นศาล
มันควรมีวิธีการที่ถูกต้องในการเขียนคล้อถันนี้เหมือนกับการถีหมา ไล่ตีหมา อย่าไปคาด
ต้นว่าจะต้องเป็นอย่างนี้ คนนี้จะไรอ้อย่างนี้ ไม่มีหลักฐานที่จะยืนยันตัวเองได้ เขียนหนังสือไม่
จำเป็นว่าต้องเขียนคล้อถันน์เสมอไป มันจำเป็นต้องมีความถูกต้องของคนเองได้ตลอดเวลา
ที่เขียนออกไป ไม่ใช่ตัวเองก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน แต่ก็เขียนไปแล้ว ทำเช่นนั้นไม่ได้ ความจริง
มันมีอยู่ ความจริงทุกไม่ได้ทั้งหมดหรอกนะ คนที่โกรกินไม่ว่าเท่าไหร่ได้ไหมหากท้อง เรายัง
คงอีกต่อไป ไม่ใช่ตัวเองก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน แต่ก็เขียนไปแล้ว ทำเช่นนั้นไม่ได้ ความจริง
มันมีอยู่ ความจริงทุกไม่ได้ทั้งหมดหรอกนะ คนที่โกรกินไม่ว่าเท่าไหร่ได้ไหมหากท้อง เรายัง
คงอีกต่อไป ไม่ใช่ตัวเองก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน แต่ก็เขียนไปแล้วมันคือการริบ
ออกไปรับคุณทดสอบความก่อไม่เห็นด้วย มันจะดึงมารออย่างไรก็ตาม”

(ค่าอ่าน) “การวิจารณ์ที่เป็นหลักที่ในความเห็นนี้เป็นการวิจารณ์ที่เป็นลักษณะที่เป็นอย่างไร ครอบ
คลุมทางด้านไหนบ้าง

วาณิช “ผมไม่ใช่นักวิจารณ์โดยส่วนตัว ผมคิดว่าการวิจารณ์ที่น่าจะดีคือเรารู้ว่า สมบูรณ์ว่ามัน
เป็นนักจิตวิทยาและผมเป็นนักอ่าน ผมเป็นนักวิจารณ์โดยส่วนตัว ผมจะวิจารณ์หนังสือเล่มนี้
ผมก็ควรจะใช้หลักจิตวิทยาในการที่จะอ่านหนังสือเล่มนี้ หรือผมจะจิตวิทยาพอเหมือนอย่างที่
อาจารย์ชุดธาราภรณ์ ทุนช้างทุนพัน ได้ใช้หลักจิตวิทยาของฟรอด์ หรือของครีกีคาม คือว่า
เราถูว่าปรัชญาอันนี้ดีขึ้นใหม่ เราจะเห็นว่าเรื่องนี้มันเหมาะสมที่จะพูดถึงปรัชญาอันนี้ เราจะหัน
หนังสือเล่มนี้ขึ้นมาแล้วก็เขียนโดยใช้หลักเกณฑ์บางอย่างที่ครอบคลุมเนื้อหาปรัชญา ถ้าวิจารณ์
ออกมาก ถึงที่คนอ่านได้ก็คือ “ได้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาจากหนังสือเล่มนี้ จากความคิดอันนี้ โดย
การอ่านการวิจารณ์แล้วก็รู้หนังสือเล่มนี้ การวิจารณ์ที่วิจารณ์ลักษณะเพื่อชีวิตนี้ผมก็ว่ามันไม่
ผิด แต่มันไม่ใช่หมายความว่ามันคือถึงถูกต้องทั้งหมดแต่ ต้องไม่ได้สำหรับงานเขียนขึ้นนั้น
ไม่น่าจะเป็นอย่างนั้น หมายความว่าควรจะรู้ว่า... ผมคิดว่าการวิจารณ์หนังสือเนื่องเมื่อมันหลุด
จากคนเขียนไปแล้วมันคือหนังสือเล่มหนึ่งเท่านั้นเอง มันไม่ได้เกี่ยวกับคนเขียน คนเขียนอยู่
นอกการวิจารณ์ ผมเชื่อว่าอย่างนั้น มันอยู่นอกเหนือไม่ได้ บางครั้งเราถึงเป็นคน อาจจะมี
อารมณ์ความรู้สึกว่ามันไปทางตรงอะไรต่างๆ ศีริจารณ์หนังสือว่าเล่มนี้แล้ว หนังสือเล่มนี้ไม่
ได้เรื่องเลย มันไม่ได้เรื่องตรงไหน ที่นี่หนังสือ บอกว่าไม่มันถึงไม่ได้เรื่อง บอกมา ไม่ว่า
หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสืออย่างนั้นๆ สรุปสั้นๆ ก็ไม่ได้ มันก็เป็นทุนเดินกันไปมันไม่เกิด
ผลในทางความคิดทางกฎหมาย กฎหมาย การวิจารณ์จะวิจารณ์ต่าหนีอย่างไรก็ตาม จะวิจารณ์ชมอย่างไร
ก็ตาม คนอ่านควรจะได้รับสติปัญญา แล้วเขาก็จะอ่านคุ้แล้วก็จะเห็นด้วย ว่าตัวละครทำอย่างนี้

คนนี้มันเป็นโรคว่าเหว่าคาดพ่อขอดแม่ตั้งแต่เด็กซึ่งได้ทำอย่างนี้ จริงนี้ย คนมาอ่านคร่าวว่าจริงมั้ย เหตุผลที่ช่วงผู้เรียนสนับสนุนให้ความคิดว่าคนนี้พ่อรีบปล่า เน่าไปพื้นด้วยกระรีบปล่าคนนี้เป็น โรคจิตอย่างคือว่าเหว่าคาดพ่อขอดแม่ ถึงได้เทื่อไว้เด่นคนอย่างนี้ มันควรจะมีเหตุผลรับรองหลาย อย่าง ในเมืองสุนทรียศาสตร์ ที่จริงมันก็ไม่ได้เรียน ในเมืองอะไรต่างๆ มีประมาณ 5-6 อย่าง อันนี้เป็นโครงสร้างคร่าวๆ แต่สิ่งที่เราวิจารณ์กันมากคือ วิจารณ์ว่าดีหรือเสื่อม ซึ่งมันก็ค่อนข้าง จะเข้าหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ว่ามันไม่ถูกพ่อ พ่ออ่านแล้วมันก็เกิดปัญหาหรือยังไงไป คิดว่าการวิจารณ์จะวิจารณ์ในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ใช้แล้ว หนังสือเล่มนี้ควรจะรับตามค่าวิจารณ์ ไม่ ได้หมายความอย่างนั้น มันอาจจะเล่าในแบบที่ว่า “ไม่สามารถถือความหมายออกมานี้ได้ตามที่ต้อง ภาร ก็ต้อง “มนต์ครอบครัว ขอบเรื่องสื้น” โดยปกติเรื่องนี้ต้องการให้ผู้อ่าน ใจสั่นสะพรึง ให้กลัว แต่ตอนนี้ คนเริ่มมองจากไป แต่ยังคงไม่หมด หลักฐานยังมีอันที่จะไม่ถูก ผู้ต้องการจะหันไปพิจารณา เหตุการณ์ในวันที่ 6 ตุลา ถืออันว่าคนที่เข้าไปคร่าชีวิต ฯ และยังไม่หายจากการโทรศัพท์ เฟรเดอร์ิกการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นยังมีอยู่ แม้กระทั่งว่าคนที่ไม่เคยมีความผิดก่อนเรื่องนี้มาก่อน แต่ ในเหตุการณ์นี้มันแระมาก คนที่ไม่เคยรู้เรื่องราวไม่เคยมีความคิดมาก่อนเลย ก็ยังไม่ยอมให้อภัย คือยังไม่ลงมาจากไป ยังคงไม่หมดเป็นความคิดสื้น ฯ ฯ ฯ ในเมืองความรัก มันจะไปต่อ กับ อะไรอีกหนึ่นไม่ทราบ ผู้คิดไว้คร่าวๆ แค่นี้

เรื่อง ขอบเดี๋ยว กัน และเรื่อง ก แนวคิดเรื่อง ก ไม่ทราบ ผู้คิดเขียนไปปัจจุบัน ฯ คือเมื่อเด็กเคยเห็น ก ก ผู้เป็นคนไก่ชิคกับอีก เคยเห็น เคยถือ เคยใส่เสื้อ มันเคยมากโนยไส้หมูจากมีผู้คน ผู้ ค่อนข้างจะรู้จัก เพื่อน ๆ หลักคนที่รู้จัก บางครั้งเอาประทัดยูกษาด้วยให้มันบิน พอประทัด ระเบิดถูมันก็หล่นลงมา แต่ผู้ไม่เคยทำอย่างนั้น แต่สักจะจะค่อนข้างในความคิด ตอนนั้นมี ความคิดจะแต่งเรื่องท่านของเด็กกับแบบ Fantasy ที่บันหนีขอร้องกับเด็กเรื่องนี้ ก็เขียนขึ้น มาหลายเรื่องท่านของเด็กกับ เรื่อง ขอบเดี๋ยว กัน ไม่ได้มีประสาทการณ์อะไรจริง ๆ นอกจากการ ย่างไปหันดู ว่าเคยมีผู้หุงยุงนางคน ที่อาจารย์คนหนึ่งเดินกลับบ้าน แล้วถูกวัยรุ่นฉุด เข้าไปปะปาและปั่นเป็นไฟท่านของนั้น ผู้เขียนเรื่องนั้นตอนผู้คนเคยอยู่ช้อยคำสนนาอยู่แต่คลอง ประปา ลักษณะชอยเป็นอย่างนั้น พอดีเด็กห้ามสะพานมากลัวว่าถึงป้ายรถเมล์มันก็จะมีต้นทาง นกยุง และในช้อยก็มีตึกหาก นิยมอย่างใจ มีรากรุ่นตัวพัง ผู้ก็ไปหาเพื่อนอยู่บ่อย ๆ แขวนนั้น

ครั้งหนึ่งเคยเดินไปปั้นรถ ผู้ชายชื่ออาร์ทีมพันธ์แล้วก็เดินขึ้นไปปั้นรถที่ซ้ายค่าเช่านา ผู้ชายคนหนึ่งดูวายมาก ผู้รักมาก อุปกรณ์ต้องเก็บนิคกรุงเทพตอนนั้นก็เห็นเขาอยู่ 3-4 วัน แต่ก็ไม่เคยหักไม่เคยพูดจา ก่อนที่มาสั่งงานต่อ “ไม่ได้มีอะไรเป็นจริงเป็นจริง”
(ค้าความ) “การเขียนคอลัมน์ต้องอาศัยแรงบันดาลใจหรือไม่”

ภาณุช “ถ้าต้องใช้แรงบันดาลใจอย่างเช่นคอลัมน์นี้ แรงบันดาลใจไม่ได้หัก ผู้เขียนหนังสือนี่มีไม่เคยร้องแรงบันดาลใจเลย ร้องจนหมดสุดก่อน กว่าจะลงมือเขียนได้ต้องกินเหล้าจะต้องเดินวน 3 รอบ อันนั้นเป็นกลิ่นที่จะเริ่มต้นในงานเขียน แคมมิ่งเวล์ฟ น้ำยาเหลาติดสอง 20 แห่ง เพื่อคนของจะได้มีอะไรตึงคุกใจที่จะเขียน นักเขียนบางคนอ่านไปร่วม 3 บรรทัด เพื่อหาประกายที่เพราะ จะได้มีแรงจูงใจจะได้ลงมือทำงาน มันก็มีแรงบันดาลใจ แรงบันดาลใจหมายความว่าถ้าผู้อ่านของหน้าโครงสร้าง คน แรม ดูอย่างเดียวกัน ให้เป็นนางเอก กลับไปบ้านเขียน นาน้อยเดือนหนึ่งก็ตาม นี่อาจเป็นแรงบันดาลใจได้”

(ค้าความ) “นักเขียนคอลัมน์ชุมชนเขียนมีพ้องของอนุญาตจากเจ้าตัวหรือไม่”

ภาณุช “ไม่ขอหักครับ เดียวให้โคนฟ้องกีฬานาอยอีก มันเป็นเรื่องชุบชิบเรื่องนินทา แบบนี้ มันต้องมีอ่าวสิงที่ถูกมั่นควรจะต้องมีหรือเปล่า เมื่อก่อนเป็นการสรุปไปว่า ‘ไม่รู้ว่าทำไม่ข่าวสังคม ทำให้กระทำอะไรต่อมิอะไร’ ตอนหลังคนชอบอ่าน ก็ถ่ายเป็นคอลัมน์ที่มีอิทธิพลชั้นมา มีอิทธิพลมากที่สุด พอดีคราวนี้มีคนมากราบมาให้ ต้องเอารูปมาให้เพื่อที่จะลง ตนจะต้อง เอาของมาถวาย เดยกลายเป็นลักษณะนี้ไป คือถ้าคิดจริง ๆ มันไม่ใช่คอลัมน์ที่น่าเขียน ไม่ได้ให้ สติปัญญาอะไรเท่าไหร่ เป็นคอลัมน์ที่กล้ายเป็นว่าหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยจะเป็นต้องมีหาระ ว่ามันกล้ายเป็นคอลัมน์ที่บอกลักษณะแนวโน้มทางการเมืองบางประการ อย่างวันที่ 6 ตุลา ฉี จ้าได้หรือเปล่า คอลัมน์ในไทยรัฐนี้รู้ก่อนเหตุการณ์จะเกิดโดยที่ใครไม่ต้องมาพูด เป็นลักษณะที่เหมือนจะเป็นที่วแทนของหนังสือตัวยังไงได้ เท่าให้เราค่อนข้างจะมาก ในขณะที่เกิด คุกคุก หนังสือบางฉบับนี่มีตัวกลางชี้ช่องระหว่างคอลัมน์นี้จะเป็นตัวแทนยืนยันว่าหนังสือเล่มนี้มีความเห็นเช่น นี้ในสถานการณ์อย่างนั้นไม่ค่อยดี แต่ความจริงแล้วบางอันเป็นตั้งที่เป็นคอลัมน์ที่ถือว่าสำคัญที่สุดในหนังสือ แต่ว่ามันเกิดຄลิกหลักเกณฑ์ลงไป จากสภาวะการท้าหนังสือในบ้านเรา”

(ค้าความ) “ระหว่างการเขียนคอลัมน์กับการเขียนเรื่องสั้นชุด ชอบเดินทางมีหลักการเดิมกันหรือเปล่า หรือตัดบันหรือเปล่า”

ภาณุช “การเขียนคอลัมน์กับเรื่องสั้นไม่เหมือนกัน เหมือนกันบางส่วนและไม่เหมือนกันในบาง ส่วน การเขียนเรื่องสั้นเป็นการบอกความคิด หรือสิ่งที่ตัวเองต้องการ จะบอกผ่านทางงานศิลปะ และงานศิลปะนั้นคือการเขียนหนังสือในรูปแบบของเรื่องสั้นเหมือนกับคนเขียนรูป คุณเขียน รูปมันมีรูปแบบประการแรกคืออาจจะให้คนเขียนเขียนให้สวยงาม เพื่อให้คนดูแล้วก็อยากดูรูป

นั้น แต่ความคิดความอ่านในรูปนี้น คุณเป็นนูกบดเน่าคุณต้องการจะสื่อความหมายอะไร เห็นเจกันนี่แน่แท้ มีอะไรอยู่หรือเปล่าหรือว่ามันเป็นความเงื่อน ความรังเริง อันนี้คือสิ่งที่จะบอกผ่าน เหมือนกับการเขียนเรื่องสั้นซึ่งมันมีลักษณะของศิลปะ คุณแต่งเพลงๆ หนึ่ง พง แส้วเย็น ร้องให้คิดถึงบ้าน เหตุนั้นจะมันสื่อความหมาย คือไม่มีความน่าอกกว่าคุณคิดถึงบ้าน คุณร้องให้ แต่คุณพังเพลงนี้แล้วคุณร้องให้เป็นต้นว่าอย่างนั้นอย่างนั้น คืองานศิลปะได้ทำหน้าที่ การเขียนคือสิ่งมีลักษณะที่สอดคล้องอันหนึ่ง “ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อความหมาย พอว่า จะต้องให้เป็นลักษณะใดมีมากกว่าเป็นลักษณะการเขียน สามารถจะบอกความคิดของเราได้ตรง ในขณะที่เรื่องสั้นถ้าคุณบอกอะไรตรงๆ มันจะไม่เป็นศิลปะเรื่องนี้ต้องพูดกันอย่างจะตอบได้ ในแบบของศิลปะบริสุทธิ์และเรื่องสั้นบริสุทธิ์กว่า”

(ค่าอ่าน) “คุณรู้มิใช่คิดว่าคือลัมนี้ໄใจเขียนมาก”

ภาณุ “คือลัมน่องของคุณคนเดิมซึ่ครับเขียนยาก อ่านแล้วต้องมานั่งแปลงแล้วถึงเขียน ซึ่งพอไม่ ขอบที่สุดเลย เคยทำของแกหายไปแล้วจนมาทำแทนมันต้องอ่านหนังสือเยอะ บางอย่างเราอ่าน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คนก็รู้อยู่แล้วไม่แน่วันแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน”

(ค่าอ่าน) “การเขียนคือลัมนี้วิจารณ์ การเมืองในเมืองไทยบางครั้งหาดพังลงนักการเมือง หรือการที่ บางคนหลอกเล่อ ไม่ไก้มีทางให้ที่จะเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดย ไม่ละเมิดสิทธิอันชอบธรรมส่วนตัว ให้เข้าไม่อ้าวฟื้อร้องได้”

ภาณุ “อันนี้เร้าใจว่าเป็นกรริชิว่าควรจะรู้ว่าเขียนแค่ไหนเข้าพ้องไหม ถ้าเข้าพ้องเข้าจะโกรัง แค่ไหน แต่ถ้าเราไม่รู้เลย เขียนใจง่ายเกินไปมันก็มีความอ่อนโยนและอ่อนกระแซ ใครต่อใคร เขียนไปแล้วก็โคนพ้อง แพ้แล้วก็ต้องโคนบวบโคนจำไป มีกันอยู่บ่อยๆ อันนี้คือสิ่งที่เป็นบทเรียนที่ ต้องรู้แล้ว ควรจะรู้ว่าการเขียนบางอย่างเราควรจะรู้ในขณะที่เขียนเองไม่ใช่ว่ารอให้มันพิมพ์ออก ไปก่อนแล้วซึ่งจะนานกว่าเข้าพ้อง เอ้าเข้าพ้องแล้ว ไปคาด ติดคุก มันไม่ได้หรอก ควรจะรู้ ดาวเรือง ทำไม่นักเขียนคือลัมน์ทางการเมืองบางท่านนิยมใช้ค่านามหรือตั้งชื่อให้ตรงกับนวนิยาย ชน เรากับอกกว่าล้านนี้คือลัมน์ ทำเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นเรียกว่าทำผิด ถ้าเกิดเป็นตรงๆ เท่าอาจ รู้ว่านาย ก ทำผิด แต่พูดว่าก่อนจะเขียนต้องอ่านนั้นมันก็เป็นคนละคน แต่ว่ามันอาจสื่อความหมายให้ คนอ่านได้ทำนองเดียวกัน”

อุดร “เป็นเทคโนโลยีในการหลักเรื่อง พอว่าต ยกตัวอย่างเป็นกฎบรรณ เช่น พระเมธีใบบัว หัวหน้า ปลาไหล กรณีกรองแล้วว่าเป็นสัญลักษณ์”

(ค่าอ่าน) “คุณอุตรเคยเขียนคือลัมน์วิจารณ์หรือไม่”

อุดร “วิจารณ์หนังสือไม่เคยเลย คือลัมน์ประเทกการเมืองที่เคยเขียน พอเป็นนักหนังสือพิมพ์ เก่า ตั้งแต่เมื่อ 30 ปีที่แล้ว พอเคยทำงานผู้สื่อข่าวพิมพ์ไทย และเป็นบรรณาธิการประจำต่างประเทศ ประสบการณ์เยอะ”

(ค่าอ่าน) “ให้หนอกว่าจังเด็กอยู่แล้วทำในจึงมีความรู้สึกมากน้ำใจที่ก่อผลจะบอกว่าถ้าเก็บความรู้แล้วก็ต้องมาบอกให้ผู้อ่านได้รับรู้ใน”

อุดร “ไม่ประหลาดหรือครับ เด็กอาชญาตินสามารถอ้างชอบปริญญาโท ก็ผิดตั้งสามสิบ ก็อ่านครับ และต้องมีประสบการณ์มาก”

รศ.รัตนฤทธิ์ “ก็คงจะคล้ายกันที่คุณว่าลักษณะเดียว อ่านแล้วก็ไปคุยกันแล้วก็เก็บอยู่ในหัวตัว”

อุดร “ในสมัยเด็ก ๆ ผมอ่านทุกอย่าง ที่รู้ว่างหน้าเลยตั้งแต่ ม.2 เลย ของป.ธ.ินทร์ปราจีนทุกเล่ม ตั้งแต่หนังเดียว ชุดสามเกล็ดนี้อ่านหมด”

รศ.รัตนฤทธิ์ “นิ่งคำนั้นว่าชอบหนังถ้าหากแพ้มาก ไม่ทราบว่าจะเขียนในแนวนี้อีกใน”

อุดร “ก็ทำอยู่ต่อไป จนกว่าเข้าจะเลิกเขียนหรือเปลี่ยนหนังสือไป”

รศ.รัตนฤทธิ์ “มีเทคนิคในการแปลกอสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษอย่างไร ช่วงแนะนำส่าหรับนักเขียนใหม่ เพื่อจะเริ่มต้นกระบวนการเขียนจากเรื่องแนวใหม่”

อุดร “เรื่องแนวที่คุณชอบที่สุด คุณอ่านเล่มนี้แล้วติดใจเหลือเกิน อยากให้คนอื่นได้อ่านบ้าง เมื่อแปลแล้วถึงต้นฉบับภาษาอังกฤษจะแล้วมาอ่านภาษาไทยถ้ามันขัดก็แก้ไขโดยไม่ต้องทราบต้นฉบับภาษาอังกฤษ เพราะเราเข้าใจ ค่า ข้อความ นี้มันถูกแล้ว นี่คือการแปล ผู้ที่ทำลายเล่ม เช่นรวมเรื่องสั้น วันคืนหน้า”

รศ.รัตนฤทธิ์ “ค่าอ่านคุณอุดร มีคุณรู้ว่าคือสัมภาระคุณไม่มีคุณอ่านจะรู้สึกอย่างไร และจะทำอย่างไรต่อไป”

อุดร “ฝ่ายตัวค่าย คือเด็กเขียน เรื่องนี้มันเป็นเรื่องที่นักเขียนทุกคนเคยประสบ อายุนักอ่านไทย เป็นนักอ่านที่ซึ่งเกิดขึ้นที่สุดในโลก รองจากชาวหรือเช่นน้ำ คือไม่เขียนหนังสือถึง น.ส.พ.เขียนอย่างคุณวานิชนี้ คุณวานิชเคยเขียนลงนิตยสารเคยได้รับจดหมายแสดงความคิดเห็นบ้างไหม”

ภาณุช “ไม่มี”

อุดร “ผู้เขียนอยู่ผลงาน นานแล้วหลายปี มีจดหมายมาแสดงความคิดเห็นน้อยมาก น้อยเกินไปไม่มีเลย แต่พอมาจดบันทึก 230 ที่มีการทำภาพในหน้าหน้าหน้า ให้ไว้ มาเป็นร้อยเล้อ จะเอาร่างวัดรศ.รัตนฤทธิ์ “รู้สึกเป็นธรรมชาติสักหน่อยของคนไทย หรืออย่างไรก็ไม่ทราบ เพราะนักศึกษาในห้องนี้ มีลักษณะอ่างนี้เหมือนกัน”

(ค่าอ่าน) “คุณวานิช การเรียนที่นั้นจะเป็นนักเขียนน้องใหม่ในวงการจะทำอย่างไร มีสอนให้ทดลองหรือไม่ ส่าหรับผู้ที่ไม่เคยเขียนหนังสือเลยจะทำอย่างไร จึงจะได้รับความนิยมจากผู้อ่าน”

ภาณุช “ถ้าเรียนต้นด้วยค่าอ่านตอนนี้ ชาตินี้ไม่ได้เป็นนักเขียนทั้งชาติ คือคนจะเป็นนักเขียน ไม่ต้องไปถ้าเรียนว่าทำอย่างไร จึงจะเป็นนักเขียน จะเป็นโดยตัวเอง เกิดความชอบเกิดความมานะต้องการของมันเองมันเป็นสักขีด ผู้เขียนไม่เคยคิดว่าจะเป็นนักเขียน เพราะผู้เขียนไม่เคยตามว่าทำอย่าง

“เราต้องรู้ว่าเป็นคนชอบเขียนหนังสือ ชอบอ่าน อ่านจนเรารู้ว่า คนนี้มันเขียนหนังสือสู้เราไม่ได้ เราเขียนได้ อ่านได้ เราก็ต้องเขียนดู เราไม่แน่ใจว่าจะใช้ได้ ตอนนี้ควรจะไปเชื่อคนวิจารณ์หรือคนอ่านหนังสือ ว่าที่เราเขียนนั้นใช้ได้หรือเปล่า มันใช้ไม่ได้ เพราะอะไร แต่ประการแรกนี่มีข้อก่อน ไม่ต้องห่วงว่าจะต้องไปลงมือ อ่านที่พ่อครุนออก ถือถึงมือสิ่งที่ดัวเองนัดที่สุดคือ ชีวิตของข้าพเจ้า ชีวิตของคุณ เหราไม่มีครรภ์เราตีเท่าดาวเรา แม่ของเพน อ่านนี้ เรายังคงแม่เราตีกว่าใคร คนอื่นไม่มีสิทธิ์รักแม่เราตีกว่า ถือเรื่องในสิ่งที่คุณเหยียดที่สุด ใกล้ชิดและไม่ต้องล้ำมากที่สุด คุณจะเขียนสิ่งไปลงหนังสือไม่ต้องกล่าวว่าส่งอย่างไร ก็ให้หน ไม่เอา อ่านไปตาม ไม่ได้เรื่อง อ่านหนังสือ เปิดหนังสือครุภ์เพิ่มหน เขามีหน้าอะไรให้เขียน จะไปส่องตรงไหนก็จะมีหนังสือเล่มนี้ เช่น คุณเขียนกลอนตีเหตุเรื่อง กว่า 30 หน้า เน่าไม่ลงให้หราอ ก ห้าม เขากองหน้าเดียว คุณต้องรู้ว่ากลอนสักบทต้องเป็นหน้าเดียว จะส่ง ให้ป้องรู้ว่าเขาลงเรื่องทำนองหน เรื่องอะไร เรื่องสิ่งที่ต้องรู้ว่าสักษะจะให้หนโดยดัวเอง อ่านหนังสือให้แตกเดียวกัน ว่าหนังสือเล่มนี้เขากองเรื่องอย่างไร”

อุดร “ผมจะเตือนเรื่องจริงให้ฟังสักเรื่อง มีนักแปลแปลหนังสือ พอแปลเสร็จแล้วก็เดินฉันฯ ไปที่ตลาดน้ำ ยืนทึ่งปักใจคุณสุวรรณ์ดูเลย บอกฉันเอามากาด คุณสุวรรณ์เป็นบรรณาธิการคนหนึ่งที่สามารถซื้อได้ว่าคนนี้เป็นนักเขียนต่อไปได้ คนนี้ไม่ควรเขียนต่อไป นี่คือคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบรรณาธิการ ที่นี่ก่อนว่าคุณจะเอาเท่าไหร่ เรือนอก 5,000 บาท ตกลังซื้อเลย และต้อนนักเขียนคนนี้ถ้าขายเป็นคนมีชื่อเสียง งานแปลซึ่งว่า คืนสัมมนาที่ ต่อมานั้นเป็นนักแปลที่มีความมั่นใจมาก”

รศ.วันฤทธิ์ “ขอสนับสนุนส่า乎รับคำสอนที่ก่อขึ้นมาอ่านห่านวิทยากรด้วยว่าถ้าเรารอหากจะเป็นอะไร เราต้องใจเป็น แล้วเราจะทำไปโดย แล้วเราจะเก็บเงินไม่ต้องด้านว่าเป็น ให้ด้วยเงิน นี้ค่าอาหารของคุณ รวมทั้งว่าการเขียนคืออันนี้หนึ่งกับการเขียนสารคดีหรือแปลด้วย ถ้าหนึ่งกันก็ขอให้ผูกดึงรูปแบบและกระบวนการอธุรูปในการเขียนคืออันนี้ด้วย”

ภาณิช “คุณจะเขียนหนังสือ แต่มัวติดเรื่องรูปแบบและการวางแผนอยู่ในใจมันสำนัก มันเป็นการเรียงความชนิดเก็บตก จะต้องเลือกเนื้อเรื่อง ย่อหน้า ดำเนิน สรุป ถืออ่านหนังสือแล้วนี่หนังสือที่มันมีรูปแบบที่แปรผันแบบใดแบบหนึ่ง เรื่องสิ่งที่ต้องจำเป็นต้องเป็นแบบนี้ สารคดีที่ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบนี้ การเขียนหนังสือต้องที่ต้องจำและต้องรู้คือ เขียนทำใน คนอ่านเข้า อ่านหนังสือเล่มที่คุณเขียนจนสิ้นเชิงได้อย่างไร ต้องรู้ด้วยแต่ดันจะจบว่าอ่านแล้วต้องการจะบอกอะไรหรือเปล่า อ่านไปนึงที่รูปแบบว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าไม่ได้บอกอะไรมาก ถ้าจะบอกการเขียนหนังสือจะมีลักษณะรวมๆ กันอยู่ ผมจำไม่ได้ว่ามีอะไรบ้าง แต่รู้ว่าค่าแนะนำต่ำมาก”
รศ.วันฤทธิ์ “การเขียนคืออันนี้ในเกณฑ์นี้กับมันต่าง กการทำงานตุคินที่ต่างกันอย่างไร เหราว่าหนังสือพิมพ์ ก๊อป ฉบับนั้นคนอ่านเป็นคนละขั้น คือ ระดับขาวบ้านกับคนมีญี่ปุ่นอยู่ด้วย”

ว่าด้วย “คือຄอสัมโน้นนั้น ความจริงผมไม่อยากแปง ผมเป็นคนที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการเมืองน้อย เหราจะฉันนั้น พยายามเขียนเรื่องชาวบ้านเกี่ยวกับปัญหาที่ว่าไป เช่น น้ำท่วม รถติด แต่ปัญหานี้ของรัฐบาลผมไม่ค่อยถูก จริงอยู่ว่าระดับคนอ่านมันต่างกัน แต่มีบางส่วนที่เกี่ยวกับอยู่ คือสัมโน้นที่เขียนจะอยู่กลาง ๆ มันก็พอจะอ่านกันได้ ในจ้าเป็นต้องแยกชนเด็กชาติ ผมเขียนเรื่อง เพลงที่นับบ้านเพราะจะนั้นผมไม่รู้ว่าคนอ่านเป็นอ่างไรกันบ้าง มีคนอ่านทั้งคนที่ว่าไป ปัญญาชน แต่เขียนຄอสัมโน่นี้ยังนี่ค่อนข้างจะมีปัญหาในการหารือติดต่อ ก็เป็นเพียง มันเป็นสัมผัส หรือกลอน ค่อนข้างจะง่าย เพราะมันสามารถจะเป็นได้พูด พวกนี้ไม่มีทรรศก มีแค่น้ำทึบนั้น แต่เด็ดนิวส์ ค่อนข้างจะล้ำมากเพราะก่อนเขียนจะต้องรู้แล้วว่าตัวเองจะเขียนอะไร เนื้อที่จะเขียนตรงไหน บางตอนเขียนไม่ทันใจก็เติมຄอสัมโน้น เพราะคอกสัมโน้นนึงเข้าให้เขียนประมาณ 1 หน้ากระดาษ คือจะเขียนครึ่งหน้ากระดาษไม่ได้ เขียนหน้าครึ่งก็ไม่ได้ หนังสือสามารถจะหนีบจะถ่างได้ แต่จะถ่องไม่มากเกินไป “ไม่เกิน 5 บรรทัด ”ไม่ได้กำหนดเจาะจงคนอ่านแนนอนว่าอันนี้เขียนเพื่อ ชาวบ้านอ่าน อันนี้เขียนเพื่อปัญญาชนอ่าน”

ค่าตอบ “เวลาอ่านຄอสัมโน้นทั่ง ๆ ในหนังสือพิมพ์ นักเขียนที่มีชื่อเสียง เช่น โกรกิ ลีดสยาม มีคนค้น ‘ข้อมูลให้ไว้’”

ว่าด้วย “อาจมีของคนหนึ่งคนใดเท่านั้น จริง ๆ แล้วโกรกิไม่ต้องใช้ โกรกิเป็นคนที่อ่านหนังสือ มาก เป็นคนที่เก็บหนังสือไว้ พอยาจะหอบะไว รู้ว่ามันอยู่ตรงนี้ คันตรัตน์ยกอันนี้มาเขียน เป็นบริบทที่ทำให้ นักอ่านหัวนมากทำ เขาวางมารยาทกุญช้างทุนแนวนั้น ยกสามกีก ยกหนังสือไว้ ถ่าง ๆ ให้ เพราะว่าเขากำลังมาเยือน โกรกิไม่เป็นนักอ่าน “ไม่ใช่นักเขียนจริง ๆ เพราะตั้งใจจะการ เขียนไม่หลากหลาย เนื้อหาอ่านที่น่าทึ่งมาก เขาวางมารยาทอยู่ในต่าง ๆ ไม่ได้มากนักเช่นอ” รศ.รัตนฤทธิ์ “อันนี้เป็นรีปล่าที่ต้องเขียนถูกประวัติศาสตร์”

ว่าด้วย “ไม่จ้าเป็น การที่เราจะอ่านอะไร เราควรเลือกตัววิจารณญาณของตนเอง คืออ่านแล้ว เข้าใจว่าจะคิด ต้องมีประสบการณ์นับตันบุนพอกสมควร ต้องรู้จักการที่เราจะเข้าใจว่าการเมือง นั้น อายุยืนนั้นหมายความอ่านข่าวหน้าหนังสือ ผมมีส่วนเรื่องและไม่เรื่อง ผมไม่เคยคิดว่านั้นคือใช่ ๆ คือถ้ามันใช้มันเป็นอย่างที่นั้นจริงหรือเปล่า คุณไปอ่านเปรียบเทียบอธิค มันต่างกันหมด ต้องรู้ว่า หนังสือเล่มนี้มีประวัติเขามีมา เศรษฐแต่รู้ว่าต่อหน้าเข้าเรื่องที่อื้อ ตอนจะเขียนนี้ พระพุทธเจ้าบอกให้เข้าใจให้หมด ผมก็เข้าใจไม่ได้เหมือนกัน ครูเข้าสอนให้เขื่องก็เขื่องมา มันไม่ใช่เรื่องเพราะว่า เราสามารถจะเข้าใจได้ เข้าใจเพราะว่าได้ชิมแล้ว”

ค่าตอบ “ถ้ามีระยะเวลาน้อยในการเขียนคอกสัมโน้น จะมีวิธีการเขียนอย่างไร ให้ได้สัมภารณ์และครบถ้วน”
ว่าด้วย “ไม่ได้หรอกครับ มันทำไม่ได้ เวลาน้อย เพราะการเขียนให้ครบถ้วนต้องใช้สอง ต้อง อ่านซ้ำ ๆ ถ้าเพื่อประเกาเขียนหน้าแท่นเขียนแล้วส่องเสียงมันมาก เพราะมันมีจุดผิดพลาดอยู่เรื่อย”

คำอ่าน “คุณว่าดีขึ้นและคุณอุตสาห์ เทคนิคสำนวนและภาระ ให้อารมณ์ขันนั้น สร้างสรรค์มาจากไหน” อุตสาห์ “ผมว่ามาจากตนของ ไม่รู้เหมือนกัน บางทีกินฝึกไว้ คือต่ออยู่ ๆ ฝึกที่จะเนื้อหานั้น ก็ฝึกแล้วก็เข้าใจ คุณมีอารมณ์ขัน บางทีพยายามโน่น ซึ่งเข้ามาทึ่งแล้วมันก็นำอ่าน พอมีอารมณ์ขันครึ่กครื้นเข้าก็อ่าน เลยพำเพ粿ที่มันครึ่กครื้น เราต้องอ่านผลก็ฟังเขียนระดับธรรมชาติแล้วคุ่าว่าเข้าสอดคล้องกับอารมณ์ ขันกันอย่างไร ฝึกได้”

ว่าด้วย “ผมก็เข้าใจเป็นไปได้ แต่ฟังไม่รู้ว่า จะฝึกได้อย่างไร ผมว่าคำอ่านมีความไม่เคยตอบสักที เหมือนเวลาฟังแล้วเข้าไปบันแสวงที่ ถ้าตามว่าทำไม่ให้ทดลองมันไม่ได้ เขายังไงไปมันคลอกเอง คือเข้า มีหลักเกณฑ์ ผมเชยอ่านค่าราข่องรวมค่าแหง ว่าการเขียนอารมณ์ขันต้องแยกเป็นข้อ ๆ ทำให้ นึกไม่ถึงทำให้ก้มองอะไรต่าง ๆ แต่ถ้าอ่านค่าราแล้วมันก็เขียนไม่ได้หรอก ถึงจะห่องได้ทุกตัวก็ขอ แต่มันอาจจะมีอะไรมากอย่างที่รู้เคราะห์ได้ คืออารมณ์ขันคุณจะต้องแตกชิ้ง ๆ เป็นส่วนๆ ค่ารา ที่จะเส้นคลอกนั้นต้องเส้นได้ทุกบท เข้าให้คุณร้องให้คุณต้องร้องให้ ให้โทรศัพท์อะไรต้องทำให้ ให้เล่นอะไรพิเศษได้ เช่นเส้นที่ตัวเร่งหรือเปาผู้บุญเก่ง มันต้องมีอะไรมากอย่างที่สามารถทำให้คนพื้นดินได้ สามารถเดรียนพื้นฐานเพื่อที่จะรับอารมณ์ขันที่ตามมา เหมือนกับเขียนหนังสือ เขียนสะกดคำไม่ถูก เขียนงง ๆ เว็น ๆ เขียนยังไงก็ไม่ได้ เพราะขาดมิติที่คุณเขียน การเขียน ก่อนจะเขียนมีการให้ถามกันพอสมควร คุณต้องรู้ว่าขันนี้มันทำให้คนอ่านได้หรือเปล่า ออย่างที่ พี่อุตสาห์อ่านแล้ว ก็มาลึก ขาวบ้านจะอ่านไม่เข้าใจ เมื่อเข้าใจ ถ้าอ่านจะเข้าใจ “ไม่มีคน... ขาวบ้านที่ก่ออาชญากรรม ให้ถามกันได้ จึงมีความรู้ความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ผม ก็ตอบไม่ได้ว่ามาจากไหน มันก็ควรจะแตกในเรื่องภาษาแล้วการเขียนไม่น่าจะยกเหินไป น่าจะ นึกได้ง่าย อ่านหนังสือแล้วก็ไปเขียนได้ เริ่มหัดเขียนใช้ก่อนก็ได้ ว่าเรียนเรื่องให้อ่านที่เราต้อง การหรือเปล่า คลอกไทยมีมากน้อย มหาศาล โดยเฉพาะคลอกขาวบ้าน ๆ แต่มันอยู่ที่ว่าเรารู้สึก อะไรต้นนั้นหรือเปล่า เราอยู่ในระดับที่จะแยกแยกได้หรือเปล่า ว่าอ่านนั้นมันโคนหรือยกงานคือ “ไม่ สนุกไปประทุกคราวมันคงไม่ได้ เราสามารถจะแก้ไขให้หรือเปล่า เราจะก้าวหน้าตนนี้ยังการอ่าน ให้หรือเปล่า คือมันมีรายละเอียดมากกว่านี้ ผมก็ไม่เข้าใจ ผมจะเขียนเวที ขึ้นไปแล้วไม่รู้เหมือน กันว่าจะคลอกตอนไหน คุย ๆ ไปเพื่อว่าก็คลอกเอง บอกไม่ถูก”

รศ.รั่นฤทธิ์ “เราใช้วิธีอ่านแบบมาก แม้จะมีคำอ่านอธิบาย ของการบนหน้าหุ่นท่านวิทยากร ทุกท่าน”